

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรค
การเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

PEOPLES POLITICAL PARTICIPATION IN BECOMING A MEMBER OF
THAI POLITICAL PARTIES IN CHAIYAPHUM PROVINCE

นายนิติพันธ์ อินทโชติ

ดุชนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๔

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรค
การเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

นายนิติพันธ์ อินทโชติ

คุณูปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Peoples Political Participation in becoming a member of
Thai Political Parties in Chaiyaphum province

Mr. Nitipan Intachoti

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Political Science)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E.2021

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์เรื่อง
“การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

.....

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(.....)

.....กรรมการ

(.....)

.....กรรมการ

(.....)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ.ประณต นันทิยะกุล)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

ชื่อคุณูปนิพนธ์	: การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ
ผู้วิจัย	: นายนิติพันธ์ อินทโชติ
ปริญญา	: ปรัชญาคุณูปนิพนธ์ (รัฐศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์	: รศ.ประณต นันทิยะกุล รบ. (รัฐศาสตร์) รม. (รัฐศาสตร์)
	: รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A (Politics), Ph.D. (Political Science) ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยใน จังหวัดชัยภูมิ ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ๓) เพื่อศึกษาการพัฒนาร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

ระเบียบวิธีวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๘ รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ และการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ คนจากประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๑,๑๓๙,๐๒๓ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ มี ๖ ด้านด้วยกันดังนี้ ๑) การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อสนับสนุนให้พรรคการเมืองมีการขับเคลื่อนเกิดความเข้มแข็ง, ๒) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกทำให้การการจัดตั้งพรรคการเมืองสำเร็จ, ๓) การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง ทำให้นโยบายสอดคล้องกับความต้องการของสาธารณะชน, ๔) การมีส่วนร่วมสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งการลงคะแนนเสียงให้กับพรรคของตนเอง, ๕) การมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ เป็นผู้เลือกผู้ที่จะไปดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี, ๖) การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง ส่วนหนึ่งได้มาจากสมาชิกพรรคการเมืองทำให้พรรคเกิดความเข้มแข็ง

๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๓$) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านได้แก่

ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรคนโยบายของพรรคการเมือง ($\bar{X}=๓.๘๑$), ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ($\bar{X}=๓.๘๐$), ด้านการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ($\bar{X}=๓.๗๗$), ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ($\bar{X}=๓.๖๗$), ด้านการมีส่วนร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง($\bar{X}=๓.๕๔$), และด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนบริจาคเงินบำรุงพรรค($\bar{X}=๒.๕๙$), ตามลำดับ

๓. การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์ หลักธรรมอภิธานียธรรม ๗ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๔๐$) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ด้านการมีส่วนร่วมหมั่นประชุมกันเองนิตย ($\bar{X}=๓.๘๑$), รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ ($\bar{X}=๓.๖๘$), ด้านการมีส่วนร่วมคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม($\bar{X}=๓.๖๘$), ด้านการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค ($\bar{X}=๓.๖๓$), ด้านการมีส่วนร่วมพร้อมเพรียงกันประชุม ($\bar{X}=๓.๒๘$), ด้านการมีส่วนร่วมไม่ลุแก่อำนาจให้เกียรติสตรี($\bar{X}=๓.๑๖$), และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการมีส่วนร่วมเคารพสถานที่สำคัญ ($\bar{X}=๒.๕๙$). ตามลำดับ

Dissertation Title : Peoples Political Participation in becoming a member of Thai Political Parties in Chaiyaphum province

Researcher : Mr. Nitiphan Inthachoti

Degree : Doctor of Philosophy (Political Science)

Dissertation Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Pranot NantiyaKul B.A. (politics), M.A. (politics),

: Assoc. Prof. Dr.Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology), M.A (Politics), Ph.D. (Political Science), Ph.D. (Political Communication)

Date of Graduation : August 30, 2021

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the general condition of the political participation of the people. People are in the membership of the Thai political party in Chaiyaphum Province. 2) To study the factors that promote political participation of the people, people in becoming a member of the Thai political party in Chaiyaphum Province. 3) To study the development of political participation of the people in being a member of the Thai political party in Chaiyaphum Province.

This research methodology is a mixed method research between qualitative researches by collecting data by indepth interview method by interview with 18 key informants or persons. Data were analyzed by describing and quantitative research questionnaires were collected from a sample of 400 people from 1,139,023 eligible voters in Chaiyaphum Province. Data were analyzed by descriptive statistics, namely frequency, percentage, mean, standard deviation.

The results showed that

1. The general condition of the people's political participation in being a member of the Thai political party In Chaiyaphum Province, there are 6 areas as follows:

1) Participation in being a member of a political party to encourage political parties to be strengthened. 2) Participation in the establishment of political parties Membership makes the formation of a political party a success. 3) Participation in the issuance of party regulations and policies of political parties make the policy consistent with the needs of the public. 4) Participation in supporting the party to be elected to the party to run the country going out to vote, to vote for one's own party. 5) Participation in presenting oneself as a candidate for election of members of the House of Representatives to perform duties is the one who chooses to be the Prime Minister. 6) Participation in donating money for

political parties some of them came from members of political parties, making the party stronger.

2. Factors that promote people's political participation in being a member of the Thai political party in Chaiyaphum Province Overall, it was at a high level ($\bar{X}$ =3.53). When considering each aspect as follows: 1) Participation in the issuance of party regulations, policies of political parties ($\bar{X}$ =3.81). 2) Participation in political party membership ($\bar{X}$ =3.80). 3) Participation in the nomination as a candidate for the election of members of the House of Representatives ($\bar{X}$ =3.77). 4) Participation in the support for the party to be elected to run the country ($\bar{X}$ =3.67). 5) Participation in the establishment of political parties ($\bar{X}$ =3.54). and 6) participation in supporting party contributions ($\bar{X}$ =2.59), respectively.

3. Development of people's political participation in being a member of the Thai political party in Chaiyaphum Province by integrating the application of the principle of the supernatural dharma. Overall, at a high level ($\bar{X}$ = 3.40). When considering each aspect, found at a high level in descending order follows: 1) Participation in continual meetings ($\bar{X}$ = 3.81). 2) Participation in non-statutory and non-enactment ($\bar{X}$ = 3.68). 3) Participation in protection right defense ($\bar{X}$ = 3.68). 4) Participation aspect, respect for party elders ($\bar{X}$ = 3.63). 5) Concurrent participation in meetings ($\bar{X}$ = 3.28). 6) Participation did not satisfy the power to honor women ($\bar{X}$ =3.16). And the item with the lowest, 7) participation in respect for important places ($\bar{X}$ =2.59), respectively.

กิตติกรรมประกาศ

ดุชฎินิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ” สำเร็จสมบูรณ์ได้ เพราะความเมตตาจาก รศ.ประณต นันทิยะกุล ประธานกรรมการ และ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม กรรมการที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ และขอขอบคุณคณะกรรมการสอบป้องกันทุกท่านที่ให้คำแนะนำ และคำชี้แนะให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณ รศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์ ที่เมตตาทำให้การทำดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมามงกูร ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต รศ.ว่าที่พันตรี ดร.สวัสดี จิรัฏฐิติกาล อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุติ เสียสละอันมีค่าเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ขอขอบคุณคณาจารย์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ที่กรุณาให้ความรู้และประสบการณ์ในการเรียนที่ดี และขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุติ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและคอยชี้แนะในการทำงานวิจัยครั้งนี้ด้วยดี

ขอขอบคุณประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ ที่ให้การช่วยเหลือทั้งกำลังกายและกำลังใจมาโดยตลอด

อนึ่ง คุณค่าอันเป็นประโยชน์ที่จะพึงเกิดขึ้นจากดุชฎินิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอยกคุณความดีนี้ แต่ครูบาอาจารย์ทุกท่าน ตลอดจนคุณบิดามารดา พุทธบริษัทสี่ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นายนิติพันธ์ อินทโชติ

๑๓ ก.ค.๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฎ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๘
๒.๒ พรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง	๒๙
๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีการจัดตั้งพรรคการเมือง	๔๒
๒.๔ แนวคิดในการจัดตั้งพรรคการเมืองในประเทศไทย	๔๕
๒.๕ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๗๒
๒.๖ หลักอุปทานนิยมธรรม ๗	๗๘
๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๘๘
๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙๒
๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๐๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๐๘
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๐๘
๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๑๐๘
๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๑๐๘
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๑๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๑๑
๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๑๑
๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ	๑๑๑
๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๑๑
๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๑๓
๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๑๙
๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๒๐
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๒๓
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสภาพทั่วไปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ	๑๒๓
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย	๑๔๖
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย	๑๕๖
๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๙๓
๔.๕ องค์กรความรู้	๑๙๗
๔.๕.๑ องค์กรความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๙๗
๔.๕.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๒๐๑
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๒๐๕
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๐๕
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๒๑๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๑๙
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๒๑๙
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๒๒๐
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๒๒๑

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	๒๒๒
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๒๒๙
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์	๒๓๔
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC	๒๔๕
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๒๔๙
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล	๒๕๓
ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และหนังสือขอความอนุเคราะห์	๒๖๕
ประวัติผู้วิจัย	๒๗๓

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แสดงการสังเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมือง	๒๗
๒.๒	แสดงการสังเคราะห์พรรคการเมือง	๓๕
๒.๓	แสดงการสังเคราะห์การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	๔๑
๒.๔	แสดงการสังเคราะห์ทฤษฎีการจัดตั้งพรรคการเมือง	๔๕
๒.๕	แสดงการสังเคราะห์แนวคิดการจัดตั้งพรรคการเมือง	๕๑
๒.๖	แสดงการสังเคราะห์การจัดตั้งพรรคการเมือง	๖๑
๒.๗	แสดงการสังเคราะห์การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง	๗๐
๒.๘	แสดงการสังเคราะห์การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๗๖
๒.๙	แสดงการสังเคราะห์ การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิธรรม ๗ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๘๖
๒.๑๐	แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๙๕
๒.๑๑	แสดงการสังเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๙๙
๒.๑๒	แสดงการสังเคราะห์ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	๑๐๑
๒.๑๓	แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรม	๑๐๔
๓.๑	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ	๑๑๓
๔.๑	แสดงสรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิก พรรคการเมือง	๑๒๙
๔.๒	แสดงสรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง	๑๓๓
๔.๓	แสดงสรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง	๑๓๖
๔.๔	แสดงสรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในด้านการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ	๑๓๙
๔.๕	แสดงสรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย .ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่	๑๔๒
๔.๖	แสดงสรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรค	๑๔๕
๔.๗	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๔๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม	๑๔๗
๔.๙	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	๑๔๘
๔.๑๐	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง	๑๔๙
๔.๑๑	แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง	๑๕๐
๔.๑๒	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ	๑๕๑
๔.๑๓	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่	๑๕๒
๔.๑๔	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรค	๑๕๓
๔.๑๕	แสดงการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	๑๕๙
๔.๑๖	แสดงการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ในการส่งเสริมการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง	๑๖๓

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๗	แสดงการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง	๑๖๗
๔.๑๘	แสดง การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ	๑๗๑
๔.๑๙	แสดงการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่	๑๗๕
๔.๒๐	แสดงการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง	๑๗๙
๔.๒๑	แสดงการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ การคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม	๑๘๓
๔.๒๒	แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวม	๑๘๔
๔.๒๓	แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วม หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์	๑๘๕
๔.๒๔	แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมพร้อมเพรียงกันประชุม	๑๘๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๕	แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การ ประยุกต์หลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัด ชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ	๑๘๗
๔.๒๖	แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การ ประยุกต์หลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัด ชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค	๑๘๘
๔.๒๗	แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การ ประยุกต์หลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัด ชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมไม่ลุแก่อำนาจ ให้เกียรติสตรี	๑๘๙
๔.๒๘	แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การ ประยุกต์หลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัด ชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมเคารพสถานที่สำคัญ	๑๙๐
๔.๒๙	แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การ ประยุกต์หลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัด ชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม	๑๙๑
๔.๓๐	แสดงปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็น สมาชิกพรรคการเมือง	๑๙๕

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า	
๒.๑	แสดงองค์ประกอบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	๒๖
๒.๒	แสดงองค์ประกอบสมาชิกพรรคการเมืองต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม	๔๒
๒.๓	แสดงความแตกต่างการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	๖๔
๒.๔	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๐๗
๓.๑	แสดงกระบวนการในการดำเนินการสร้างแบบสอบถาม	๑๑๘
๓.๒	แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม	๑๒๐
๓.๓	แสดงแผนงานการวิจัย	๑๒๒
๔.๑	แสดงแผนด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	๑๒๘
๔.๒	แสดงแผนด้านการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง	๑๓๒
๔.๓	แสดงแผนการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง	๑๓๖
๔.๔	แสดงแผนการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ	๑๓๙
๔.๕	แสดงแผนการเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่	๑๔๑
๔.๖	แสดงแผนการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง	๑๔๔
๔.๗	แสดงผลจากการสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗	๑๕๘
๔.๘	แสดงผลจากการสัมภาษณ์การจัดตั้งพรรคการเมืองตามหลักอภิธานิยธรรม ๗	๑๖๒
๔.๙	แสดงผลจากการสัมภาษณ์การออกข้อบังคับและนโยบายพรรค ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗	๑๖๖
๔.๑๐	แสดงผลจากการสัมภาษณ์การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗	๑๗๐
๔.๑๑	แสดงผลจากการสัมภาษณ์การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗	๑๗๔
๔.๑๒	แสดงผลจากการสัมภาษณ์การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗	๑๗๘
๔.๑๓	แสดงผลจากการสัมภาษณ์คุ้มครองป้องกันอันชอบธรรมตามหลักอภิธานิยธรรม ๗	๑๘๒
๔.๑๔	แสดงผลการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗	๑๙๒
๔.๑๕	แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๙๗
๔.๑๖	แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๒๐๑

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉลองราชสมบัติ ๕๐ ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราชพุทธศักราช ๒๕๓๙ และอรรถกถาภาษาไทย ใช้ฉบับมหามงกุฎราชวิทยาลัย โดยเรียงตามคัมภีร์ดังนี้

การอ้างอิงพระไตรปิฎกจะระบุ เล่ม/ชื่อ/หน้า หลังอักษรชื่อคัมภีร์ เช่น อง.ทุก. อ.(บาลี) ๑๓/ ๕๑๔-๕๑๕ หมายถึง อง.คุดต นิกาย มโนรถปุรณี ทุกนิบาตตอภฏฐกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑๓ หน้า ๕๑๔-๕๑๕. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยเรียงลำดับคัมภีร์ดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ขุ.ชา.	สุตตันปิฎก ขุททกนิกาย มหานิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ชา.สตตก.	สุตตันปิฎก องคุดตตรนิกาย สัตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ติก.	สุตตันปิฎก องคุดตตรนิกายติกนิบาต	(ภาษาไทย)

ชี้แจงในการใช้หมายเลขในคัมภีร์พระไตรปิฎก

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ผ่านมามีการบังคับว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองก่อน ประชาชนชอบพรรคการเมืองไหน สามารถแสดงความคิดเห็นหรือให้การสนับสนุนพรรคการเมืองนั้น หรือรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองก็สามารถทำได้ แต่มาในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐^๑ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเท่านั้นจึงจะสามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้และจะต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองถูกต้องตามกฎหมายกำหนด การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีความสำคัญมากในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญมากต่อกระบวนการ การจัดตั้งพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง การสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการมีส่วนร่วมสนับสนุนบริจาคเงินบำรุงพรรค สมาชิกพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญต่อระบบพรรคการเมืองไทย เพื่อให้พรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพเข้าบริหารบ้านเมือง ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องมีอุดมการณ์และความคิดเห็นตรงกันทั้งสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง รวมตัวกันเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผ่านกระบวนการทางสภาผู้แทนราษฎร โดยมีพรรคการเมืองเป็นองค์กรขับเคลื่อนแทนประชาชนเข้าไปบริหารประเทศ

ก่อนที่จะมีพรรคการเมืองเป็นองค์กรขับเคลื่อนแทนประชาชนเข้าไปบริหารประเทศจะต้องมีการจัดตั้งพรรคการเมืองก่อนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ ที่ต้องมีบุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองและภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมือง ไม่น้อยกว่าห้าพันคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นาย

^๑ “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐”, มาตรา ๙, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๓, ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐.

ทะเบียนรับจดทะเบียน การจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองทำ
ร้อยละร้อยขึ้นไป^๒

ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิม
ไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท^๓ และการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่าปี
ละหนึ่งร้อยบาท พรรคการเมืองจึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็น
สมาชิกพรรคการเมืองเข้ามาสนับสนุนการจัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมือง
ตามจำนวนที่รัฐธรรมนูญกำหนด ถ้าไม่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิก
พรรคการเมือง ก็ไม่สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้ หรือมีสมาชิกพรรคการเมืองครบห้าร้อยคนในการ
ขอจัดตั้งพรรคการเมืองได้ แต่ภายในหนึ่งปีมีสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบห้าพันคน หรือภายในสี่ปีมี
สมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบหนึ่งหมื่นคนเมื่อได้รับการผ่อนผัน ตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ แล้วไม่สามารถมีสมาชิกพรรคการเมืองได้ตามกำหนด
ระยะเวลาได้พรรคการเมืองนั้นย่อมสิ้นสภาพไป

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามรัฐ
ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕^๔ ได้รับรองไว้ว่า บุคคลย่อมมีเสรี
ภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่าง
กว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถ
ดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำจากบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง

จากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๘^๕ ผู้
มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าวัยสิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิ
เลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปสามารถรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ ตาม
วิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ.๒๕๕๐^๖ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติมา
แล้วไม่น้อยกว่าห้าปีมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

^๒“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐”, มาตรา ๓๓(๑)(๒), ราช
กิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๑๒, ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^๓“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐”, มาตรา ๙ วรรค ๒, ราช
กิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๓, ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^๔“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐” มาตรา ๔๕, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม
๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, หน้า ๑๒, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^๕“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑”, มาตรา ๘, ราชกิจจา
นุเบกษา, เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๓๕ ก, หน้า ๒, ๙ มิถุนายน ๒๕๔๑.

^๖“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๐”, มาตรา ๘, ราชกิจจา
นุเบกษา, เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๖๔ ก, หน้า ๒๕, ๗ มิถุนายน ๒๕๕๐.

ตามรัฐธรรมนูญ มีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปอาจรวมกันดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองได้ จะเห็นว่าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๐ มีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปสามารถรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ การจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องมีสมาชิกสนับสนุนห้าร้อยคนขึ้นไปจึงจะสามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองว่ามีปัจจัยส่งเสริมการเป็นสมาชิกอย่างไรบ้าง และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ต้องมีการจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง เพื่อสนับสนุนให้พรรคการเมืองมีการขับเคลื่อนเกิดความเข้มแข็งและร่วมทำกิจกรรมร่วมกันให้สมาชิกร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง การสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรการมีส่วนร่วมจ่ายเงินค่าบำรุงพรรค ถ้าพรรคการเมืองขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ ก็ไม่สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นตัวแทนของประชาชนได้

ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ จะต้องมีบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง และต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่า หนึ่งล้านบาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมคนละ ไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินคนละห้าหมื่นบาทและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากผู้สมัครเป็นสมาชิกหรือเก็บตลอดชีพสองพันบาท การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยไม่สามารถกระทำได้ง่ายเหมือนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ผ่านมาซึ่งไม่มีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิกพรรคและไม่มีเงินประเดิมการจัดตั้งพรรคการเมือง

ด้วยสาเหตุและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาวิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษา ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนที่ยังไม่เป็นสมาชิกพรรคได้ มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ และสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย และการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ให้ประชาชนได้ศึกษาและเข้าร่วมการเป็นสมาชิกพรรคมากขึ้น ต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ มีปัจจัยใดบ้าง ที่ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ

๑.๒.๓ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ควรเป็น อย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยการนำหลักการบริหารนิยธรรม ๗ มาประยุกต์ในการวิจัยครั้งนี้

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ” เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ ได้แก่

๑. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

๓. การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยการนำหลักการบริหารนิยธรรม ๗ มาประยุกต์ ในการวิจัยครั้งนี้

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน จังหวัดชัยภูมิ แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๖ เขตการเลือกตั้ง ๑๖ อำเภอ มีประชากรจำนวน ๑,๑๓๙,๐๒๓ คน^๗

^๗ ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๒, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.thasailoud.go.th/home> [๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒].

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ รวมทั้งหมด ๑๘ รูปหรือคน แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นพระนักวิชาการ ที่เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม จำนวน ๒ รูป
๒. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ที่เชี่ยวชาญในท้องถิ่นจำนวน ๓ คน
๓. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง /กลุ่มตัวแทนประชาชนจำนวน ๑๓ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ ๑๖ อำเภอ แบ่งเป็นเขตการเลือกตั้งเป็น ๖ เขต ดังนี้ เขตเลือกตั้งที่ ๑) ประกอบด้วย อำเภอเมืองชัยภูมิ, เขตการเลือกตั้งที่ ๒) ประกอบด้วยอำเภอจัตุรัส,อำเภอเนินสง่า, อำเภอบ้านเขว้า, และอำเภอหนองบัวระเหว. เขตการเลือกตั้งที่ ๓) ประกอบด้วย อำเภอซับใหญ่, อำเภอบำเหน็จณรงค์, อำเภอเทพสถิต, และอำเภอภักดีชุมพล, เขตการเลือกตั้งที่ ๔) ประกอบด้วย อำเภอหนองบัวแดงและอำเภอเกษตรสมบูรณ์. เขตการเลือกตั้งที่ ๕) ประกอบด้วยอำเภอคอนสาร, และอำเภอภูเขียว. เขตการเลือกตั้งที่ ๖) ประกอบด้วย อำเภอบ้านแท่น, อำเภอแก้งคร้อ, และอำเภอคอนสวรรค์ เหตุที่ผู้วิจัยเลือกพื้นที่นี้เพราะเหตุว่าประชากรส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง รวมถึงหลักการบริหารนิยธรรมที่นำประยุกต์ในการวิจัยครั้งนี้

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยเริ่มวิจัยและดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ – มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมระยะเวลา ๑๘ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หมายถึง ผู้ที่จะเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

การจัดตั้งพรรคการเมือง หมายถึง การจดทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม และมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน

การออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการออกกฎข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมืองนั้น ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญหรือเป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชน ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อให้ได้รัฐบาลที่มีนโยบายตรงกับความต้องการ อย่างไรก็ตามการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่พรรคการเมืองนำมาใช้หาเสียงกับประชาชน

การสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ หมายถึง หน้าที่เลือกสรรบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้ง เป็นหน้าที่พรรคการเมืองต่างๆ ไป เพื่อพรรคจะได้เข้าไปมีโอกาสควบคุมการใช้อำนาจหน้าที่ตำแหน่งนั้นๆ ให้เป็นไปตามนโยบาย พรรค หน้าที่ในการเลือกสรรบุคคลเข้ารับสมัครรับเลือกตั้งนี้ นับเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยประชาชนในการเลือกตั้ง เพราะบุคคลที่พรรคคัดเลือกให้เข้าสมัครรับเลือกตั้งนั้น ได้รับการพิจารณา กลั่นกรองโดยพรรคการเมืองมาแล้วว่าเป็น

บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถหรือเหมาะสมกับตำแหน่งประเทศที่มีพรรคการเมืองที่มั่นคงประชาชน ผู้เลือกตั้งจะไม่คำนึงถึงตัวบุคคล

เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง การคัดเลือกผู้สมัคร ใครสามารถถูกเลือกเป็นตัวแทนของพรรคการเมือง และใครเกี่ยวข้องกับกาเป็นผู้เลือก และที่ระดับโครงสร้างของพรรคตามพื้นที่ตัวแทนพรรคถูกเลือกตามหลักเกณฑ์ กระบวนการในการคัดเลือกผู้สมัคร ผู้สนับสนุนทั้งหมดของพรรคมีโอกาสดำเนินตัวแทนของพรรคและเป็นผู้รับเลือกในกระบวนการคัดเลือก ตามหลักเกณฑ์

บริจาค หมายความว่า การให้เงินหรือทรัพย์สินแก่พรรคการเมืองนอกจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง และให้หมายความรวมถึงการให้ประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองบรรดาที่สามารถนำมาคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการกำหนด

พรรคการเมือง หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองโดยได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในเขตจังหวัดชัยภูมิมีสองพรรคการเมือง พรรคพลังประชารัฐ และพรรคเพื่อไทย

สมาชิก หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง จังหวัดชัยภูมิมีสองพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นตัวแทนประชาชนที่เป็นสมาชิกพรรคพลังประชารัฐและพรรคเพื่อไทย

เขตการเลือกตั้ง หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หลักการบริหารนิยธรรม หมายถึง หลักธรรมในส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ตามหลักการบริหารนิยธรรม มี ๗ ประการ ได้แก่

๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการพิจารณาในเรื่องต่างๆ ของพรรคการเมือง อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ สมาชิกพรรคการเมือง

๒) พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม สมาชิกพรรคการเมืองผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลาอยู่ร่วมประชุมปรึกษาหารือสำคัญตามแนวทางของพรรคการเมืองจนครบกำหนดเวลาร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมพร้อมเพรียง

๓) ไม่บัญญัติในสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ที่บัญญัติก่อน ไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าตั้งบัญญัติอื่นให้ขัดต่อของเดิม สมาชิกพรรคการเมืองต้องถือกฎข้อบังคับระเบียบปฏิบัติของพรรคการเมือง

๔) เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคการเมือง เห็นว่าการเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้นำในชุมชน ถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งควรให้ความเคารพ สมาชิกพรรคการเมืองต้องให้ความเคารพท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา

๕) ไม่ลุแก่อำนาจโดยให้เกียรติสตรี สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียว กันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการให้เกียรติต่อกุลสตรี ควรให้เกียรติกัน ไม่นินทาว่าร้ายหรือพูดถึงกันในทางไม่ดี โดยไม่จำเป็นต้องเฉพาะกุลสตรี การไม่นินทาว่าร้าย ให้เกียรติกันรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของทุกคน

๖) ให้ความเคารพต่อสถานที่สำคัญ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่าง ๆ นั้น กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ เหตุเพราะในสังคมหนึ่ง ๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ที่มีอยู่ในชุมชน

๗) คุ้มครองป้องกัน อันชอบธรรม การคุ้มครอง ป้องกันต่ออาคันตุกะผู้มาเยือนอันชอบธรรม ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่าง ๆ นั้น กล่าวคือสมาชิก พรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ที่มีในชุมชนสมาชิก พรรคการเมืองควรให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนควรคุ้มครองป้องกันหรือการต้อนรับขับสู้คุ้มครองป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

๑.๖.๒ ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ

๑.๖.๓ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย

๑.๖.๔ สามารถนำองค์ความรู้อันเป็นผลการวิจัยที่ได้จากการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ไปเผยแพร่เพื่อสร้างแรงจูงใจในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย

- ๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๒.๒ พรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมือง
- ๒.๓ แนวคิด และทฤษฎี การจัดตั้งพรรคการเมือง
- ๒.๔ แนวคิดในการจัดตั้งพรรคการเมืองในประเทศไทย
- ๒.๕ การพัฒนาการการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๒.๖ หลักการบริหารนิยธรรม ๗
- ๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกพรรคการเมืองเป็นองค์ประกอบของการขับเคลื่อน ความเป็นประชาธิปไตย ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมีความสำคัญต่อพรรคการเมือง ในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน และส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร โดยที่ผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้นอีกทั้งยังเป็นการป้องกัน นักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟังความต้องการที่จะได้รับการตอบสนอง

๒.๑.๑ ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ขบวนการที่สมาชิกชุมชนกระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน แสดงให้เห็นถึงความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความต้องการที่จะให้บรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือ การดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญของพรรคการเมือง ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของพรรคการเมืองของประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญของพรรคการเมือง ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดง ความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจ ต่อการ

เมืองการปกครองของประเทศ และที่สำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งพรรคการเมืองถ้าขาดการมีส่วนร่วมการสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองการจัดตั้งพรรคการเมืองก็ไม่สามารถจัดตั้งได้การมีส่วนร่วมของประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจและกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล และในทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง^๑ ในการทางการเมืองพรรคการเมืองยังสร้างโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมทางการเมือง จะทำให้บุคคลที่สนใจการเมือง มีความเข้าใจการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมือง และตัวนักการเมือง และคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน เป็นคนที่มีความสามารถในการเข้าสังคม และเป็นคนที่มีความหวังในชีวิต^๒

การที่ประชาชนสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีลักษณะสำคัญของกระบวนการทางการเมืองและ ในการจัดการต่อปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารของสังคมยุคใหม่ที่เน้นปัจจัยในด้านความร่วมมือของประชาชน โดยเฉพาะการเสนอข้อเรียกร้อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีความหมายไปถึงการให้ความร่วมมือ ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมือง การมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล การให้ความสนับสนุน เป็นทางหนึ่งที่จะลดปัญหา ในการปกครองและการบริหาร การให้ความร่วมมือในการเสียภาษีเป็นอีกทางหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดปัญหา จนกลายเป็นประเด็นทางการเมืองต่อไป^๓ ในการมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักสากลที่ทุกประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่ประเทศไทย ให้ความสำคัญเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครอง “เข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามหลักการธรรมาภิบาล ที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศ^๔

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญของพรรคการเมืองจึงหมายถึงการปฏิบัติการโดยสมัครใจไม่ว่าจะเป็นผลสำเร็จหรือไม่ มีการจัดองค์การหรือไม่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องและจะใช้วิธีการที่ถูกต้องยอมรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะไปมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมืองไม่ว่าระดับไหนของรัฐบาล

การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล พยายามที่จะทำให้เป้าหมายประสบความสำเร็จแต่การกระทำของเขาอาจจะไม่ใช่การกระทำทางการเมืองเพราะอาจเห็นว่าวิธีที่ไม่เป็นการเมืองน่าจะได้ผลดีกว่าวิธีการทางการเมือง แล้วเขาก็จะทุ่มเทให้กับวิธีการที่ไม่เป็นการเมือง แต่เป้าหมายบางประการที่จำเป็นต้องใช้วิธี

^๑ จรูญ สุภาพ, **หลักรัฐศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๔), หน้า ๓๓๓.

^๒ ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, **การเมืองไทย: การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา**, (กรุงเทพมหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒๓.

^๓ ชูวงศ์ ฉายะบุตร, **การปกครองท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศพรีนติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๘.

^๔ พเยาว์ เนียะแก้ว, **เข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม “อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามหลักการธรรมาภิบาล”**, (กรุงเทพมหานคร : รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐), หน้า ๓๕-๓๖.

ทางการเมืองเท่านั้นจึงจะบรรลุผลได้ ดังนั้น เมื่อมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองขึ้น พวกนี้จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

นอกจากนี้ ในสังคมที่มีการขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติ มีการช่วงชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ปัญหาเหล่านี้จะอยู่ในรูปของการเมือง และก่อให้เกิดการปลุกกระดม อันจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่รุนแรงขึ้นได้ส่วนปัญหาอื่น ๆ ที่สังคมประสบ เช่นปัญหาด้านเศรษฐกิจสินค้าราคาแพง ค่าครองชีพตกต่ำเหล่านี้ อาจนำมาซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใดๆ ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการของรัฐบาลว่าจะมีประสิทธิภาพที่จะแก้ปัญหา และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องนั้นๆ มากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับวิธีอื่นๆ

๒.๑.๒ ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๑. การมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เข้าไปจัดตั้งพรรคการเมือง การกำหนดนโยบายพรรคการเมืองและการลงสมัครรับเลือกตั้ง การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง โดยการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนชื่นชอบเข้าบริหารประเทศ

(๑) การคัดสรรผู้สมัครและผู้นำระดับต่างๆ ของพรรค การมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมาก หรือการระดมผู้คนจำนวนมากและหลากหลายให้สามารถเลือก คัดสรร แข่งขันกันเพื่อให้ผู้เหมาะสมที่สุดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในทุกๆ ระดับ รวมทั้งดำรงตำแหน่งต่างๆ ภายในพรรค

(๒) การมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมากจะช่วยในเรื่องงบประมาณเงินทุนที่พรรคจะได้รับจากสมาชิกพรรค และการมีสมาชิกมากจะได้ ระดมทุนเข้าพรรคด้วย เงินค่าบำรุงพรรคก็ถือเป็นงบประมาณที่พรรคจะได้แน่นอน ยังมีสมาชิกพรรคมากเท่าไร ยิ่งมีงบประมาณมากขึ้นเท่านั้น

(๓) การเป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทนของพรรคภายในชุมชนที่พวกเขาอาศัยอยู่ หรือภายในองค์กรต่างๆ ที่เขาทำงานหรือร่วมกิจกรรมอยู่ การเป็นตัวแทนนี้ถือเป็นการทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาให้กับพรรค (the parties' eyes and ears) ในเรื่องราวทางการเมือง และถ้าไม่มีสมาชิกพรรคที่ทำหน้าที่นี้ ก็อาจทำให้พรรคขาดความชอบธรรมในชุมชนต่างๆ นั้นได้

(๔) การเป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทนของพรรคในการสื่อสารทางการเมือง ทั้งรับและส่งสารกับชุมชนต่างๆ เช่น สื่อถึงแนวคิดของพรรคไปยังสาธารณะในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารที่เป็นทางการหรือไม่ก็ตาม ขณะเดียวกัน ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สมาชิกพรรคย่อมมีการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ที่เขาปฏิสัมพันธ์ด้วย และสามารถที่จะสื่อสารถึงแนวนโยบายหรือกิจกรรมต่างๆ ของพรรคช่วยทำให้ผู้คนเข้าใจกิจกรรมการทำงานของพรรคได้โดยตรงจากสมาชิกพรรค ช่วยเสริมภาพลักษณ์และสร้างความเข้าใจที่ดีให้กับพรรคของตนได้

(๕) การมีสมาชิกพรรคจำนวนมาก จะทำให้พรรคมีความเข้มแข็ง จะสามารถรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความต้องการ ข้อเรียกร้อง ปัญหาต่างๆ ประชาชนในชุมชน จะส่งผลให้สมาชิกพรรคมีบทบาทความคิดริเริ่มนำเสนอเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายของพรรค

(๖) การมีสมาชิกพรรคจำนวนมากยังมีบทบาทสำคัญช่วยหาเสียงเลือกตั้งและระดมหรือพยายามดึงให้ผู้คนมาสนับสนุนการลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครพรรคของตนเอง

๒. การมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญมากในการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีอุดมการณ์มีความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกัน มีเป้าหมายในทางเดียวกัน การรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ที่สามารถกระทำได้ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง ตามวิถีทางทางปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กำหนดโดยบัญญัติ^๕ ต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองสนับสนุนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐^๖ ต้องมีบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง และต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่า หนึ่งล้านบาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมคนละ ไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินคนละห้าหมื่นบาท กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันอยากตั้งพรรคการเมืองถ้าไม่สามารถดำเนินการหาเงินทุน และหาสมาชิกได้ก็จำต้องสิ้นสภาพไป

๓. การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองก่อให้เกิดการผลิตนโยบายและบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรของสาธารณะให้สูงขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่างๆ

๑) เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้นๆ ได้อยู่เสมอ สาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่ปิดบังอยู่ ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้เห็นทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุด

๒) ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา โดยทั่วไปกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบมักจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเสียเวลา แต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตั้งแต่ต้น สามารถที่จะลดความล่าช้าและลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดผลในการยอมรับอย่างสูงต่อการตัดสินใจโดยกลุ่มซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจนั้นๆ วิธีการนี้จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ

^๕“ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐”, มาตรา ๔๕, **ราชกิจจานุเบกษา**, บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง ตามวิถีทางทางปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^๖“ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐”, มาตรา ๙, **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

ทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายซึ่งโดยทั่วไปมักจะแพงกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดทำหรือดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระยะต้น

๓) การสร้างฉันทามติ โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาวและการยอมรับระหว่างกลุ่มซึ่งก่อนหน้านี้นี้อาจจะมีความเห็นขัดแย้งกันคนละทางก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่อริ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและก่อให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

๔) ความสำเร็จและผลในการปฏิบัติของโครงการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น ตลอดจนรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๕) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่รุนแรง ความขัดแย้งในโครงการอาจนำไปสู่การเป็นปฏิปักษ์อันยากที่จะแก้ไข กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดโอกาสที่คู่อริจะแสดงความต้องการของกลุ่มเขา และความห่วงกังวลที่ปราศจากความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรง

๓.๑ การเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรค ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือนโยบายของพรรคการเมือง

(๒) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมืองนายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

(๕) ให้ความเห็นชอบรายงานการเงินและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

(๖) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือหัวหน้าสาขาพรรคการเมือง

(๗) ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กิจการอื่น กฎหมายหรือข้อบังคับกิจการตาม (๑) (๒) และ (๓) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองแล้วให้พรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบเพื่อทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนประกาศการแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าว^๗

^๗“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐”, มาตรา ๓๘, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๑๓, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

๔. การสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญของการบริหารประเทศภายใต้ระบอบประชาธิปไตย แต่สิ่งที่ควรตระหนักคือ จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนมากไม่ได้หมายความว่าความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ หากแต่การใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบประชาธิปไตยที่แท้จริง ต้องมีลักษณะดังนี้

๑) การใช้สิทธิโดยอิสระ คือ การใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๒) การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง โดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย หรือสามารถล่วงรู้ได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกผู้สมัครคนใดหรือออกเสียงอย่างไร การออกเสียงเลือกตั้งของบุคคล ไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้

๓) ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง บุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนหนึ่งเสียงเท่านั้น

๕. การมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่

๑) ออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน

๒) เป็นผู้เลือก ส.ส. ที่จะไปดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี

๓) ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

๔) ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๕) จัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศ

๖) นำปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนเสนอรัฐบาล

๖. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง การให้เงินหรือทรัพย์สินแก่พรรคการเมืองนอกจากค่าธรรมเนียม และค่าบำรุงพรรคการเมือง และให้หมายความรวมถึงการให้ประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองบรรดาที่สามารถนำมาคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการกำหนด และสมาชิกจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาท ต่อปี หรือ พรรคอาจกำหนดจ่ายค่าบำรุงพรรคจากสมาชิกแบบตลอดชีพก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาท^๘ แต่สำหรับปีแรกพรรคจะเรียกเก็บต่ำกว่า ๑๐๐ บาท ก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๕๐ บาท

เมื่อมีการบริจาคเงินแก่พรรคการเมือง พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการ ดังนี้

๑. พรรคการเมืองจะต้องออกหลักฐาน

๒. พรรคการเมืองต้องออกหลักฐานการรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๓. การรับบริจาคพรรคการเมืองจะต้องทำบันทึกการรับบริจาคไว้เป็นหลักฐาน และจัดส่งบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมือง พร้อมเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจ

^๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐, มาตรา ๑๕(๑๕) (๑๖), ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

คำนวณเป็นเงินได้เข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมือง"ห้ามมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลบริจาคให้แก่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่า ๑๐ ล้านบาทต่อปี"

๓. ผู้บริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษี ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักลดหย่อนภาษีได้

๑) กรณีบุคคลธรรมดา ไม่เกินปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท

๒) กรณีนิติบุคคล ไม่เกินปีละ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔. การบริจาคแก่พรรคการเมือง ตั้งแต่

๑) ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องแจ้งให้ กกต.ทราบภายใน ๗ วัน

๒) ๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป เปิดเผยชื่อผู้บริจาคต่อ ประชาชน

๓) ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ต้องบริจาคโดยวิธีการส่งจ่ายเป็นตัวแลกเงินหรือเช็ค

ขีดคร่อม

๔) ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ต้องได้รับอนุมัติหรือสัตยาบันโดยมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลหรือสมาชิกของนิติบุคคลนั้น

๒.๑.๓ กระบวนการที่เชื่อมโยงที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

กระบวนการที่เชื่อมโยงที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง มีดังนี้

๑. กระบวนการสร้างความทันสมัย (Modernization) เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างสังคมดั้งเดิมกับสังคมทันสมัย กระบวนการนี้เป็นผลให้สังคมเดิมแปรเปลี่ยนไปมีการกลายสภาพเป็นเมืองพัฒนาอุตสาหกรรม ระดับการศึกษาของคนสูงขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจาก การระดมทางสังคม ในขณะเดียวกันในสังคมที่ระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจ อยู่ในอัตราที่ต่ำกว่ากระบวนการระดมทางสังคมแล้วความคับข้องใจก็เกิดขึ้นถ้าไม่สามารถถูกขจัดไปได้แล้วประชาชน จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อสร้างข้อเรียกร้อง และนำเข้าสู่ระบบการเมืองมากยิ่งขึ้น

๒. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างชนชั้นทางสังคม การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลโดยตรงจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และมีส่วนเชื่อมโยงให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นอีกด้วยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ๓ ตัว คือ การพัฒนาเศรษฐกิจ โครงสร้างชนชั้น และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจาก ๕ ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี และเม็กซิโก พบว่า คนที่มีฐานะทางสังคมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชนชั้นอื่นๆ อาจอธิบายได้ว่าผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจจะช่วยเพิ่มการเข้าไปมีส่วนร่วม โดยทำให้เกิดชนชั้นกลางและชนชั้นสูงมากขึ้น และคนพวกนี้มีแนวโน้มว่าเป็นสมาชิกขององค์การใดๆ สูงกว่าชนชั้นอื่นๆ นอกจากนี้ทั้งสามท่านยังศึกษาพบว่า สมาชิกที่เอาจริงเอาจังขององค์การมีแนวโน้มว่า จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าพวกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การใดๆ^๙

^๙Sidny Verba, Norman H Nie, Jae-On Kim, *Participation and Political Equality: A Seven Nation Comparison*, (New York: Cambridge University Press, ๑๙๗๘), p ๔๗.

เมื่อโครงสร้างของคนเปลี่ยนไปจะเป็นผลให้ทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมืองเปลี่ยนไปด้วย คือ

- ๒.๑ มีความสำนึกในหน้าที่ของราษฎรมากขึ้น
- ๒.๒ ได้รับข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น
- ๒.๓ ตระหนักในผลกระทบที่นโยบายของรัฐที่มีต่อตนเองยิ่งขึ้น
- ๒.๔ มีความสำนึกในฐานะนักการเมือง
- ๒.๕ ให้ความสนใจอย่างยิ่งยวดในกิจกรรมทางการเมือง

๓. อิทธิพลของปัญญาชนและการสื่อสารแบบใหม่ ในสังคมที่เกิดขึ้นใหม่หลายประเทศที่ผู้มีการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง นอกจากนี้ อิทธิพลจากวิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนหนังสือพิมพ์ต่างๆ ยังมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ในบางสังคมจะใช้สื่อมวลชนเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อ ในการให้การอบรมทางการเมืองแก่สมาชิกของสังคม และที่สำคัญ สื่อมวลชนจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง ซึ่งถ้าผู้ปกครองไร้ประสิทธิภาพไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกในสังคม ก็จะเป็นผล ทำให้ข้อเรียกร้องต่างๆ อันเป็นผลจากการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจะเพิ่มขึ้นด้วย

๔. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำทางการเมือง ก็ถือเป็นสาเหตุประกอบอันสำคัญอันจะนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา การขัดแย้งมักเป็นความขัดแย้งระหว่างผู้นำที่อยู่ในอำนาจซึ่งไม่ต้องการที่จะเห็นผู้นำหัวก้าวหน้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเหตุให้กลุ่มผู้นำใหม่จำเป็นต้องหาทางปลุกระดมประชาชน ให้เกลียดชังระบบการเมืองที่เป็นอยู่ สร้างความชอบธรรมให้กับระบบการเมืองใหม่ โดยอ้างความสามารถ ที่จะให้ความยุติธรรมและสิ่งที่ดีกว่า การขัดแย้งนี้มักจะนำไปสู่การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบรุนแรง

๕. รัฐบาลเข้าไปมีส่วนเกี่ยวกับเรื่องราวทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของสังคมมากยิ่งขึ้น ให้กลุ่มผู้นำใหม่จำเป็นต้องหาทางปลุกระดมประชาชน ให้เกลียดชังระบบการเมืองที่เป็นอยู่ ในระบบสังคมเดิมนั้นเรื่องราวในสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม จะตกอยู่ในอิทธิพลของกระบวนการประเพณีปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมักจะได้รับแก้ไขกันเอง และมองรัฐบาลเป็นเรื่องของคนชั้นสูงโดยแยกตนเองออกจากการเมือง แต่ในปัจจุบันประเทศได้รับการพัฒนาขึ้นประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และติดต่อกับผู้อื่นได้สะดวกขึ้น ทำให้ประชาชนพยายามเรียกร้องหรือต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ได้มาในสิ่ง ที่พวกเขาต้องการมากยิ่งขึ้น

๖. อิทธิพลของการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าคนที่ได้รับการศึกษาในระดับสูง มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย^{๑๐}

^{๑๐} นันทนา วรธนะภูติ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓), หน้า ๒๖.

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะจูงใจให้บุคคลที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น ในหนังสือ The Civic Culture ได้สรุปว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า

๑) ผู้ที่มีการศึกษาดี ยิ่งตระหนักในผลกระทบที่รัฐบาลมีต่อบุคคลมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

๒) ผู้ที่มีการศึกษาดีจะติดตามข่าวสารทางการเมือง และให้ความสนใจต่อการรณรงค์หาเสียงมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย

๓) ผู้ที่มีการศึกษาดี ยังมีข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมาก

๔) ผู้ที่มีการศึกษาดี จะสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องทางการเมืองได้กว้างขวาง และให้ความสนใจต่อการเมืองอย่างมีเป้าหมาย และมีประเด็นที่กว้างขวาง

๕) ผู้ที่มีการศึกษาดี มีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการถกเถียง และพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น

๖) ผู้ที่มีการศึกษาดี จะรู้สึกว่ามีอิสระในการสนทนาเรื่องราวทางการเมืองกับบุคคลต่างๆ ไป แต่ผู้มีการศึกษาน้อยมีแนวโน้มที่จะไม่สนใจที่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทางการเมือง^{๑๑}

สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะจูงใจให้บุคคลที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น ก้าวไปสู่สถานภาพทางสังคมสูงขึ้นมีโอกาสรับรู้ผลกระทบของรัฐบาล และมีโอกาสรับประโยชน์ในทางการเมือง

๒.๑.๔ รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โดยทั่วไปแล้วรูปแบบมีส่วนร่วมทางการเมือง มักจะถูกแบ่งออกไปตามการให้คำนิยามความหมายของการเข้าร่วมทางการเมืองว่าจะมีความครอบคลุมได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งนักวิชาการได้ทำการจัดรูปแบบไว้ค่อนข้างกว้างขวางมาก โดยได้จำแนกออกเป็นมิติต่างๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบโบราณไว้ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมแบบกรีก (Greek System) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศ ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรง ซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐประชุมร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ความต้องการและกำหนดนโยบาย รวมทั้งกำหนดตัวผู้ปกครองด้วย

๒. การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (Roman System) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ได้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่สภานั้นครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง

^{๑๑}Almond, G.A. and Verba S., *The Civic Culture*, (Boston: Little, Brown and Company Inc, ๑๙๖๕), p. ๒๙.

๓. การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ในระหว่างเจ้านายกับไพร่ (Vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านาย (Lord) มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองและปกครองไพร่ ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการด้านต่างๆ ให้เจ้านาย

๔. การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะสำคัญคือ เปิดโอกาสให้ประชาชน ชนมีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับระบบกรีก

๕. การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับแบบสวิส

สำหรับประเทศแรกที่ยพยายามปฏิรูปการให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้คือประเทศอังกฤษ เมื่อ ค.ศ. ๑๒๑๕ ได้มีการตกลงต่อรองกัน ระหว่างฝ่ายกษัตริย์กับขุนนาง เพื่อให้ฝ่ายกษัตริย์ทรงยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมบ้านเมืองจนเกิดเอกสารสิทธิแมกนา คาร์ต้าขึ้น ซึ่งเป็นเอกสารที่ยินยอมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมรัฐบาล ต่อมา โอลิเวอร์ ครอมเวลล์ ได้ดำเนินการใช้กำลังเพื่อประชาชนกลุ่มต่างๆ ในประเทศได้มีบทบาททางการเมืองจนทำให้เกิดหลักการที่ว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิในการออกเสียง และประชาชนทุกคนจะมีสิทธิมีตัวแทนในสภานิติบัญญัติ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ปฏิวัติในฝรั่งเศส ใน ค.ศ. ๑๗๘๙ สิทธิของการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนจึงขยายออกไปจนทำให้เกิดหลักเสรีภาพ ความเสมอภาค และการนำเอาเจตนารมณ์ของปวงชนมาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนั้นในสหรัฐอเมริกาที่มีการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตั้งแต่สมัยที่แซมมวล อัดัมส์ ร่วมกับประชาชนเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองจากอังกฤษ และโทมัสเพน ได้มีส่วนช่วยให้ประชาชนระลึกและสำนึกถึงความสำคัญในการที่จะเข้ามาดำเนินการปกครองตนเอง โดยเริ่มจากระดับท้องถิ่นขยายไปจนระดับชาติ^{๑๒}

๒.๑.๕ การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรงของประชาชนในปัจจุบันมีดังนี้

๑. การแสดงประชามติ (Referendum) มีการให้ประชาชนนั้น มีส่วนร่วมในการพิจารณาและการตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับกฎหมาย ซึ่งจะออกผลบังคับให้แก่คนที่ผ่านการพิจารณาของสภาเป็นขั้นต้นมาแล้ว ประชามตินี้ อาจจะมีทั้งแบบบังคับใช้ ประชาชนต้องแสดงประชามติและไม่บังคับให้ต้องแสดงประชามติก็ได้ ขึ้นอยู่ว่าความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

๒. การริเริ่มให้เสนอกฎหมาย (Initiative) ซึ่งเกิดขึ้นในสวิสเป็นเวลานานแล้วได้แก่การชุมนุมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเหมือนกับวิธีแบบประชุมชาวเมืองในสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการเสนอกฎหมายรูปการจะเป็นการทำคำร้อง และลงมติในบัตรเลือกตั้ง จุดประสงค์ของการริเริ่มให้เสนอกฎหมายนี้ เพื่อให้ประชาชนได้ผ่านกฎหมายบางอย่าง ไม่ต้องฟังความคิดเห็นของสภา

^{๑๒} จรูญ สุภาพ, **หลักการรัฐศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๔), หน้า ๓๓๓.

๓. การเลือกออกใหม่ (Recall) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปลดอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้ เมื่อเห็นว่าผู้นั้นไม่ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนหรือปฏิบัติตนไม่สมควร แต่จะต้องเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง

๔. การร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ (Plebiscite) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ เมื่อรัฐบาลไม่สามารถตัดสินใจปัญหานั้นๆ ได้^{๓๓}

นักวิชาการหลายท่าน จำแนกรูปแบบไว้หลายรูปแบบ ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่ารูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีอยู่มากมาย และแตกต่างกันไปในแต่ละระบบการเมือง ดังนี้

๑) กิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมืองและการรณรงค์หาเสียง (Party and Campaign Activities) กิจกรรมประเภทนี้ได้จัดรวมกันไว้และเรียกรวมกันว่า Campaign Activities กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน การทำงานให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น การให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมทางการเมือง

๒) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) ในการวิจัยเชิงวิชาการถือว่าการได้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นั้นเป็นรูปแบบและกิจกรรมของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด และสามารถวัดค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ให้ความเที่ยงมากที่สุด

๓) กิจกรรมชุมชน (Community Activities) คือการสร้างกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำตนร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมืองและสังคม บุคคลที่จะเข้าร่วมทำตนเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นในกลุ่มหรือองค์กรเหล่านี้ ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะแต่ไม่ใช่องค์กรของรัฐบาล

๔) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Contacting Official) หมายถึง การกระทำของบุคคลในลักษณะที่เป็นการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาหรือปกป้องผลประโยชน์บางอย่างของตนหรือของกลุ่มตน ปัญหาที่เขาสนใจและนำไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเป็นสิ่งที่มิผลกระทบโดยตรงต่อบุคคลนั้น และมักจะไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากนัก ซึ่งเรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบคับแคบ (Parochial Participation)

๕) การชักจูง (Lobbying) เป็นความพยายามของบุคคลที่พยายามติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำทางการเมือง โดยหาทางที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายประเด็นเรื่องที่กระทบต่อประชาชนจำนวนมากจากตัวอย่างจริงๆ นั้นหมายถึงกิจกรรมที่มุ่งจะก่อให้เกิดแรงสนับสนุนหรือต่อต้านพระราชบัญญัติ หรือการตัดสินใจนโยบายของฝ่ายบริหาร

๖) การประท้วง (Protested) ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับที่ Huntington เรียกว่าการใช้ความ

^{๓๓} เกษม อุทยานิน, รัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๑), หน้า ๑๒๐ - ๑๒๑.

รุนแรง (Violence) ซึ่งเป็นความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกายหรือทรัพย์สิน^{๑๔}

๒.๑.๖ กรอบในการพิจารณาเรื่องของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จำแนกเป็น ๓ มิติ ได้แก่

มิติที่ ๑ มีส่วนร่วมในเรื่องอะไร (what participation are we concerned with?) หรือเรียกอีกอย่างว่า ประเภทหรือลักษณะของการมีส่วนร่วม ได้สร้างกรอบพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (participation in decision making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น

๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (participation in implementation) เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ

๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (participation in benefits) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (participation in evaluation) ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

มิติที่ ๒ ใครที่เข้ามามีส่วนร่วม (whose participation are we concerned with?) ในส่วนนี้ มีคำที่ใช้ในความหมายว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” (popular participation) Cohen and Uphoff ได้จำแนกให้เป็นกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกออกเป็น ๔ กลุ่มใหญ่ ได้แก่ ๑) ผู้ที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น ๒) ผู้นำท้องถิ่น ๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐ และ ๔) คนต่างชาติ

มิติที่ ๓ การมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นอย่างไร (how is participation occurring with in the project?) ในมิตินี้ มีประเด็นที่ควรพิจารณาอยู่ ๔ ประเด็นด้วยกันคือ

๑. พื้นฐานของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับแรงที่กระทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมาจากเบื้องบนหรือเบื้องล่าง และแรงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมาจากที่ใด

๒. รูปแบบของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบขององค์กร การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม

๓. ขอบเขตของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับระยะเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วมและช่องของกิจกรรม

^{๑๔} สัมพันธ์ ภูมมาลา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๙ – ๒๐.

๔. ประสิทธิผลของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ การให้อำนาจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม และปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่างๆ ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม^{๑๕}

๒.๑.๗ ได้แบ่งการมีส่วนร่วมในงานออกเป็น ๔ ประเภทดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอนคือการเริ่มตัดสินใจดำเนินการ การมีอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนินงานหรือออกเสียงคัดค้าน และตัดสินใจปฏิบัติการในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเรื่องของการจัดระบบการทำงาน วิธีการทำงาน ใครเป็นผู้กระทำและทำอย่างไร

๒) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร การประสานความร่วมมือ การทำกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

๓) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

๔) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การมีส่วนร่วมในงานในการให้ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น^{๑๖}

สรุปได้ว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำในแง่ที่ว่า เป็นแรงกดดันที่ทำให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตน เพื่อคะแนนเสียงของตนเอง และทำให้คะแนนเสียงเป็นเสมือนอาวุธที่มีอำนาจควบคุมรัฐบาล ดังนั้นบุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นผู้ที่มีความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง มีความสำนึกในบรรทัดฐานของสังคม และวิถีการดำรงชีวิตในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน และยังพบว่าในบางครั้งประชาชนส่วนใหญ่ที่ไปลงคะแนนเสียงนั้นอาจไม่เห็นความสำคัญของการกระทำของตนต่อผลทางการเมืองก็ได้ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นอาจไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองในรูปแบบอื่นใดเลย และในทางกลับกันผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะพบว่าจะมีอยู่น้อยหรือมากในแง่ที่ว่า เมื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วก็จะยุติเพียงแค่นั้น และการเลือกตั้งที่ไม่สามารถมีขึ้นได้บ่อยครั้ง ก็เท่ากับว่า เป็นเสมือนข้อจำกัดที่ทำให้บุคคลไม่อาจเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ได้บ่อยครั้งเหมือนรูปแบบอื่น^{๑๗}

๒.๑.๘ ระดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

^{๑๕} Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evolution Rural Development Committee Center for International Studies, (New York: Longman, ๑๙๗๙), p. ๖๗-๗๐.

^{๑๖} Chapin, F. S., Social Participation and Social Intelligence ๓rd ed., (New York: Longman, ๑๙๙๗), p. ๙๐.

^{๑๗} สลิต นิยมญาติ, สังคมวิทยาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔), หน้า ๑๔๔.

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมตามลำดับดังต่อไปนี้

๑) การกำหนดเป้าหมาย (Goal – Making) หมายถึง การกำหนดลักษณะและรูปแบบในการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับระบอบการปกครอง เช่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยสังคมนิยม และเผด็จการซึ่งมีลักษณะในการกำหนดเป้าหมายต้องแตกต่างกันออกไป

๒) การแสวงหาวิถีทาง (Means) หนทางไปสู่เป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่ดีที่สุด คือการประหยักระยะทางสั้นและคุ้มค่า วิถีทางแสดงถึงทิศทาง (Orientation) ซึ่งต้องมีข่าวสารในการติดต่อที่ดี แล้วพิจารณาหาหนทางที่ดีที่สุด เพื่อกำหนดระดับของการมีส่วนร่วมให้มาก

๓) มีการกระทำ (Action) ความสำเร็จของการเข้าร่วมอยู่ที่การกระทำ ด้วยการประเมินจากสถานการณ์

๔) มีตัวเร่ง (Catalyst) ตัวเร่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดี คือการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง (Political Interaction) การสื่อสารทางการเมืองที่ดี และการเข้าถึงเพื่อให้อยู่ใกล้ศูนย์กลางอำนาจ สำหรับการเจรจาต่อรอง

๕) มีการระดมพลัง (Mobilization) คือการเตรียมการในเชิงหาสมัครพรรคพวก เครื่องมือช่องทางสำหรับการเข้าร่วม

๖) มีการเปลี่ยนแปลง (Change) หมายถึง ผลของการกระทำที่เกิดจากการเข้าร่วม

๗) มีปรากฏการณ์ทางการเมือง (Political Phenomenon) ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเข้าร่วม ให้ดูปรากฏการณ์ทางการเมือง โดยพิจารณาความสำเร็จจากผลทางการเมือง

๘) การถดถอย (Regression) จะเกิดกรณีการเข้าร่วมทางการเมืองไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้การเข้ามีส่วนร่วมขาดความชอบธรรม พลังการเข้าร่วมอาจสลายไปในขณะนี้

๙) การปะทะ (Counteraction) ผลการถดถอยอาจก่อให้เกิดการปะทะจากกลุ่มอื่นๆ ที่เหนือกว่าได้^{๑๘}

จัดแบ่งระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง จากน้อยไปหามาก ดังนี้^{๑๙}

- ๑) รับฟังข่าวสารทางการเมือง
- ๒) ออกไปใช้เสียงในการลงคะแนน
- ๓) ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง
- ๔) ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง
- ๕) ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศ สนับสนุนหรือประกาศสนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป
- ๖) ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง

^{๑๘} Mills, Political Interaction, อ้างใน สวนา พรพัฒน์กุล, ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๐), หน้า ๓๐.

^{๑๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑.

- ๗) สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- ๘) ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง
- ๙) ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง
- ๑๐) เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ
- ๑๑) เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของแผน
- ๑๒) ช่วยหาเงินให้พรรคการเมือง
- ๑๓) สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง
- ๑๔) เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรค หรือได้รับเลือกตั้ง

โดยกลุ่มที่สนใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจจำแนกได้ดังนี้ กลุ่มผู้สนใจติดตามทางการเมืองกลุ่มผู้ที่อยู่ระหว่างกลุ่มผู้สนใจติดตามทางการเมือง และกลุ่มที่ต้องการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองกลุ่มที่ต้องการเข้าไปต่อสู่อำนาจทางการเมืองโดยตรง ลักษณะเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับปัจจัยกระตุ้นที่แต่ละบุคคลได้รับบทบาทของผู้ที่สนใจทางการเมืองจะเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปผู้ที่สนใจอาจเปลี่ยนไปเป็นผู้ที่ไม่สนใจ และผู้ที่ไม่สนใจอาจเปลี่ยนเป็นผู้ที่สนใจทางการเมืองก็ได้ หรือในกลุ่มผู้สนใจเองก็อาจเปลี่ยนแปลงจากผู้ที่สนใจจะเข้าไปต่อสู่อำนาจทางการเมืองมาเป็นเพียงแค่ผู้สนใจติดตามทางการเมืองเท่านั้น แต่การเปลี่ยนแปลงจากระดับต่ำไปสู่ระดับสูงอาจต้องใช้ปัจจัยผลักดันจากภายนอกมาก อาทิ การได้รับการสนับสนุนการเงินจากเพื่อน หรือตนเอง มีความรู้สึกอย่างรุนแรงต่อประเด็นทางการเมืองที่ต้องการจะผลักดัน จึงทำให้ตัดสินใจเข้าร่วมต่อสู่อำนาจทางการเมือง และเมื่อตัดสินใจเข้าร่วมต่อสู่อำนาจทางการเมืองแล้วจะทำให้บุคคลต้องขยายบทบาททางการเมืองของตนออกไปอย่างกว้างขวางผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองประกอบด้วยฐานคติ สำคัญ ๒ ประการ คือ ประการแรก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง มีแนวโน้มที่จะเกี่ยวข้องกับการกระทำอื่นๆ ทางการเมือง มีลักษณะเป็นลำดับขั้น กล่าวคือบุคคลที่อยู่ในลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีกิจกรรมทางการเมืองเหมือนกัน ผู้ที่มีลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองในลำดับสูงจะครอบคลุมกิจกรรมทางการเมืองในลำดับต่ำกว่าด้วย จากฐานคติดังกล่าว ได้นำเสนอความคิดว่าด้วยลำดับขั้นตอนการเกี่ยวพันทางการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลจะเริ่มต้นจากลำดับต่ำสุด คือ การไม่สนใจทางการเมือง และในที่สุดของการสนใจทางการเมืองจะแบ่งเป็นลำดับขั้นจากต่ำสุดไปสู่สูงสุด^{๒๐}

^{๒๐} สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมือง : และแนวคิดการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร:เสมาธรรม, ๒๕๕๓), หน้า ๔๓.

๒.๑.๙ ดัชนีการมีส่วนร่วมทางการเมือง

กลุ่มผู้ที่ไม่สนใจทางการเมือง

แบบการวัดหรือดัชนีการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Index of political participation) โดยแบ่งระดับกิจกรรมทางการเมืองออกเป็น ๓ ระดับ คือ

๑) ระดับสูง ได้แก่ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบอื่นด้วย

๒) ระดับกลาง ได้แก่ ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

๓) ระดับต่ำ ได้แก่ ไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แต่จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองอื่นๆ บ้าง ^{๒๑}

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักสากลที่ทุกประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่ประเทศไทย ให้ความสำคัญเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครอง “เข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามหลักการธรรมาภิบาล ที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศ

สรุป ได้ว่าระดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ยังไม่มีวิธีการใดที่จะบอกถึงขอบข่ายและความเข้มข้นในรูปแบบต่างๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้เป็นลำดับขั้นได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งหมด เพราะว่าการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดพยายามที่จะทำให้เป้าหมายของพวกเขาได้ประสบผลสำเร็จนั้น ถ้าพวกเขาเห็นว่าอาจจะทำได้โดยวิธีการที่ไม่เป็นวิถีทางการเมือง หรือเห็นว่าวิธีการที่ไม่เป็นการเมืองดังกล่าว สามารถที่จะได้ผลดีกว่าที่วิถีทางการเมืองแล้วก็อาจทุ่มเทให้กับวิธีการที่ไม่เป็นทางการเมืองได้ แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองบางประการจำเป็นต้องใช้วิถีทางการเมืองเท่านั้น จึงจะประสบผลสำเร็จ และยังไม่มีการใดที่จะบอกถึงขอบข่ายและความเข้มข้นในลักษณะต่างๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้เป็นลำดับขั้นได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งหมด

๒.๑.๑๐ ประเภทของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ได้จัดออกเป็น ๑๔ ระดับ ได้แก่

๑) รับฟังหรือรับทราบข่าวสารทางการเมือง (เป็นการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับต่ำสุดหรือน้อยที่สุดแต่มีคนเกี่ยวข้องด้วยมากที่สุด)

๒) ไปออกเสียงลงคะแนน

๓) ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการบ้านการเมือง

^{๒๑} Campell & Miller, Index of Political Participation, อ้างใน สมบัติ อารังธัญวงศ์, “ลำดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง”, มติชนรายวัน, [๑๐ มกราคม ๒๕๕๓] : ๒๘ - ๒๙.

- ๔) ชักชวนให้ผู้อื่นใช้สิทธิออกเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง
- ๕) ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยวิธีการต่างๆ กัน
- ๖) ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง
- ๗) สนับสนุนด้วยการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- ๘) ติดตามการหาเสียงของนักการเมืองบางคน หรือหลายคน
- ๙) ช่วยสมัครรับเลือกตั้งรณรงค์หาเสียง
- ๑๐) เป็นสมาชิกพรรคโดยทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำเสมอ
- ๑๑) เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค
- ๑๒) ช่วยหาเงินเข้าเป็นกองทุนของพรรค
- ๑๓) สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้งเพื่อตำแหน่งทางการเมือง
- ๑๔) เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคหรือได้รับการเลือกตั้ง (เป็นการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับที่มากที่สุด แต่มีผู้เกี่ยวข้องโดยตรงน้อยที่สุด)^{๒๒}

๒.๑.๑๑ ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องมีลักษณะ ๗ ประการ ดังนี้

- ๑) การกระทำนั้นต้องหวังผลในการที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐบาล หรือต่อการบริหารงานของรัฐ หรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาล ฉะนั้นผลที่หวังจึงอยู่ที่การเลือกนโยบาย หรือเลือกตัวบุคคล หรือเลือกทั้งนโยบายและตัวบุคคล
- ๒) ผลที่หวังจากการกระทำทั้งในเรื่องนโยบาย หรือตัวบุคคลนี้จะเป็นเรื่องการเมืองระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติก็ได้
- ๓) การกระทำใดๆ ก็ตาม เกิดขึ้นโดยความสมัครใจ และ ถือว่าความสมัครใจนี้เป็นเงื่อนไขที่สำคัญ นั่นคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีใช้การกระทำที่เกิดจากการถูกบังคับ
- ๔) การกระทำที่เกิดขึ้นนั้น ไม่เน้นผลลัพธ์ว่า ต้องประสบความสำเร็จเสมอไป
- ๕) การกระทำจะจัดองค์การขึ้นอย่างเป็นระบบ หรือไม่เป็นระบบก็ได้
- ๖) การกระทำดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว หรือเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องก็ได้
- ๗) การกระทำนี้ใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่ถูกต้องก็ได้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผ่านมามักเป็นแบบประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน คือ การเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตน (representative democracy) และต่อมาเริ่มมีความนิยมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy) ซึ่งมีลักษณะสำคัญตรงที่ทำให้ประชาชนมี

^{๒๒} จีโรซัค วีระสัย และคณะ, รัฐศาสตร์ทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓), หน้า ๔๔๕ - ๔๔๖.

ส่วนร่วมมากขึ้นในการให้ความคิดเห็นกันต่างๆ นานา และมีแนวโน้มว่าการจะตัดสินใจใดๆ มักมีลักษณะฉันทานุมัติที่คนเกือบทั้งหมดเห็นพ้องต้องกัน มากกว่าการลงคะแนนเสียงชี้ขาด^{๒๓}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการกระทำกิจกรรมของประชาชนในสังคมที่ได้มีส่วนร่วมกระทำร่วมกันทางการเมือง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยสมัครใจ และถูกต้องตามกฎหมายของสมาชิกในสังคมถึงการให้ความสนใจในทางการเมือง และแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นผู้ร่วมอยู่ในกลไกทางการเมืองของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลและไม่จำเป็นจะต้องมีจุดประสงค์ที่ไปไกลถึงขนาดมุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล เพียงแต่โดยการแสดงบทบาทต่างๆ เช่น การพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ฟังการอภิปรายทางการเมืองและการหาเสียง เข้าร่วมการรณรงค์ต่างๆ ทางการเมือง ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ให้การสนับสนุนการเมืองและพรรคการเมือง ลงสมัครเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร เป็นต้น

๒.๑.๑๒ ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โดยทั่วไปแล้วกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินการมากพอสมควร อย่างไรก็ตามข้อดีของการมีส่วนร่วมคือก่อให้เกิดการผลิตนโยบายและบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรของสาธารณะให้สูงขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่างๆ ดังนี้

๑) เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยให้ความกระจ่างในวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้นๆ ได้อยู่เสมอ สาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่ปิดบังอยู่ ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้เห็นทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุด

๒) ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา โดยทั่วไปกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบมักจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเสียเวลา แต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตั้งแต่ต้น สามารถที่จะลดความล่าช้าและลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดผลในการยอมรับอย่างสูงต่อการตัดสินใจโดยกลุ่มซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจนั้นๆ วิธีการนี้จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายซึ่งโดยทั่วไปมักจะแพงกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดทำหรือดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระยะต้น

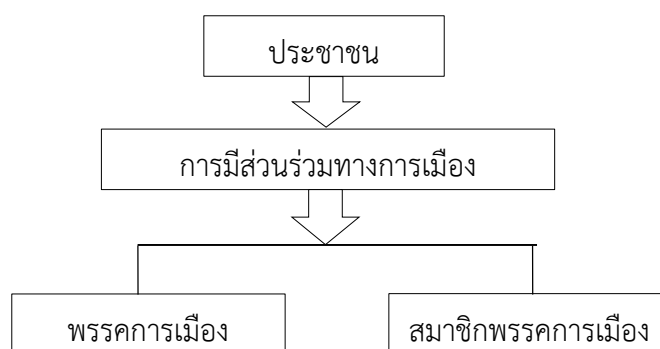
^{๒๓} ชัยวัฒน์ รัชชจร, “ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๓๓.

๓) การสร้างฉันทามติ โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาวและการยอมรับระหว่างกลุ่มซึ่งก่อนหน้านี้นี้อาจจะมีความเห็นขัดแย้งกันคนละทาง ก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่อริ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและก่อให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

๔) ความสำเร็จและผลในการปฏิบัติของโครงการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนเรามีความรู้ถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น ตลอดจนรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๕) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่รุนแรง ความขัดแย้งในโครงการอาจนำไปสู่การเป็นปฏิปักษ์อันยากที่จะแก้ไข กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดโอกาสที่คู่อริจะแสดงความต้องการของกลุ่มเขา และความห่วงกังวลที่ปราศจากความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงที่อาจจะเป็นไปได้ได้อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่ยาวิเศษมันไม่อาจที่จะลดหรือกำจัดความขัดแย้งในทุกๆ กรณี^{๒๔}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการกระทำกิจกรรมของประชาชนในสังคมที่ได้มีส่วนร่วมกระทำร่วมกันทางการเมือง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยสมัครใจ และถูกต้องตามกฎหมายของสมาชิกในสังคมถึงการให้ความสนใจในทางการเมือง และแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นผู้ร่วมอยู่ในกลไกทางการเมืองของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลและไม่จำเป็นจะต้องมีจุดประสงค์ที่ไปไกลถึงขนาดมุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล เพียงแต่โดยการแสดงบทบาทต่างๆ เช่น การพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ฟังการอภิปรายทางการเมืองและการหาเสียง เข้าร่วมการรณรงค์ต่างๆ ทางการเมือง ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ให้การสนับสนุนการเมืองและพรรคการเมือง ลงสมัครเลือกตั้ง เป็นต้น

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงองค์ประกอบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

^{๒๔} นवलน้อย ตรีรัตน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมดาเพรสจำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๓๘๐ - ๓๘๑.

ตารางที่ ๒.๑ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
จรรยา สุภาพ	การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบาย ในการตัดสินใจและกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาล เช่นการเข้าร่วมรัฐบาล
ณรงค์ ลินสวัสดิ์	การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง บุคคลที่สนใจการเมือง มีความเข้าใจการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมือง
ชวงค์ ฉายะบุตร	การให้ความร่วมมือ ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมือง นั่นคือการมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐบาลการให้ความสนับสนุนเป็นทางหนึ่ง
พะเยาว์ เนียะแก้ว	การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักสากลที่ทุกประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่ประเทศไทย ให้ความสำคัญเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครอง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวม กันจัดตั้งพรรคการเมือง ตามวิถีทางทางปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง	ต้องมีบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนรวมกัน จัดตั้งพรรคการเมือง และต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมคนละไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินคนละห้าหมื่นบาท
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	การประชุมใหญ่ของพรรค ดำเนินการดังนี้ โดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศ อุดมการณ์ หรือนโยบาย ข้อบังคับ การเลือกตั้งหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค เสร็จญูณิก นายทะเบียนกรรมการบริหารอื่นของพรรค รายงานการเงิน

ตารางที่ ๒.๑ การมีส่วนร่วมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง	จ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาท ต่อปี หรือ พรรคอาจกำหนดจ่ายค่าบำรุงพรรคจากสมาชิกแบบตลอด ชีพก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาท
Sidny	ปัจจัยสำคัญที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ๑) กระบวนการสร้างความทันสมัย ๒) การเปลี่ยนแปลง โครงสร้างชนชั้นทางสังคม การพัฒนาจะทำให้เกิดชนชั้น กลาง และชนชั้นสูงมากขึ้น และคนพวกนี้มีแนวโน้มว่า เป็นสมาชิกขององค์กรใดๆ สูงกว่าชนชั้นอื่น ศึกษาพบว่า สมาชิกที่เอาจริงเอาจังขององค์กรมีแนวโน้มว่าจะเข้าไปมี ส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า
นันทนา วรรณระภูติ	อิทธิพลของปัญญาชนและการสื่อสารแบบใหม่ใน การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ความขัดแย้ง ระหว่างกลุ่มผู้นำทางการเมือง รัฐบาลเข้าไปมีส่วนร่วม เกี่ยวกับเรื่องราวทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของ สังคมมากยิ่งขึ้น
Almond and Verba	การศึกษาความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เมือง ไว้ว่า ๑) ผู้ที่มีการศึกษาดี ยิ่งตระหนักในผลกระทบ ที่รัฐบาลมีต่อบุคคลมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย ๒) จะ ติดตามข่าวสารทางการเมือง และให้ความสนใจต่อการ รณรงค์หาเสียงมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย
จรรยา สุภาพ	สิทธิของการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองของ ประชาชนจึงขยายออกไป จนทำให้เกิดหลักเสรีภาพ ความ เสมอภาคและการนำเอาเจตนารมณ์ของปวงชนมาใช้ให้ ถูกต้องเหมาะสม
เกษม อุทยานิน	การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรงของประชา ชนใน ปัจจุบันการแสดงประชามติ การริเริ่มให้เสนอ กฎหมาย เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในหน้าที่ ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้

ตารางที่ ๒.๑ การมีส่วนร่วมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ชัยวัฒน์ รัฐขจร	การมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องมีลักษณะ ๗ ประการ การกระทำนั้นต้องหวังผลในการที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐบาล หรือต่อการบริหารงานของรัฐ หรือ ต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาล ผลที่หวังจากการกระทำทั้งในเรื่องนโยบายหรือตัวบุคคล
นวนน้อย ตรีรัตน์	การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่างๆ เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาการสร้างฉันทามติ ความสำเร็จและผลในการปฏิบัติของโครงการ การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่รุนแรง

๒.๒ พรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมือง

ความหมายของพรรคการเมือง (Political Party) พรรคการเมืองหมายถึงคณะบุคคลที่รวบรวมกันขึ้นมาด้วยความสมัครใจเนื่องจากสมาชิกพรรคการเมือง มีความคิดเห็นในแนวทางกว้างๆ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม คล้ายคลึงกัน และมุ่งหมายที่จะได้เป็นรัฐบาลเพื่อนำนโยบายของพรรคการเมืองไปเป็นนโยบายของรัฐบาล

๒.๒.๑ พรรคการเมือง

พรรคการเมือง นั้นมีรากศัพท์มาจากคำในภาษาละตินว่า “pars” ซึ่งมีความหมายตรงกับคำว่า “ส่วน” (Part) ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Political Party” และตรงกับคำว่า “partie politique” ในภาษาฝรั่งเศส ส่วนในภาษาเยอรมันตรงกับคำว่า “politischepartai” ซึ่งทั้งหมดนี้มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินทั้งสิ้นเหตุนี้พรรคการเมืองจึงมีความหมายว่า “ส่วน ของราษฎรและ/หรือส่วน ของประชาชน” หรือการที่ราษฎรแบ่งออกเป็นส่วนหรือเป็นกลุ่มตามความคิด และผลประโยชน์รวมกันในทางการเมือง^{๒๕}

พรรคการเมือง (Political Parties) หมายถึงคณะบุคคลที่รวบรวมกันขึ้นมาด้วยความสมัครใจเนื่อง จากสมาชิกมีความคิดเห็นในแนวทางกว้างๆ ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

^{๒๕}หยุด แสงอุทัย, พรรคการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์, ๒๕๑๗), หน้า ๘.

คล้ายคลึงกัน และมุ่งหมายที่จะได้เป็นรัฐบาลเพื่อนำนโยบายของพรรคการเมืองไปเป็นนโยบายของรัฐบาล^{๒๖}

พรรคการเมือง หมายถึงกลุ่มบางคนที่มีความคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเดียวกัน รวมกันจัดตั้งเป็นรากฐานที่มีการจัดองค์กรที่แน่นอนชัดเจนการกำหนดทางเลือกเกี่ยวกับนโยบายที่สำคัญในการปกครองและบริหารประเทศในด้านต่างๆ มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง พยายามเข้าไปมีหรือมีส่วนร่วมในอำนาจรัฐจนสามารถจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ^{๒๗} พรรคการเมือง คือ ที่รวมของกลุ่มบุคคลที่มีความคิดทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจคล้ายคลึงกันรวมกันเพื่อจุดประสงค์ที่จะส่งบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ได้เป็นเสียงข้างมากในสภาเพื่อมีโอกาสจัดตั้งรัฐบาลและบริหารประเทศตามนโยบายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของกลุ่ม พรรคการเมืองมีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยเพราะเป็นที่สร้างพลังให้กับอุดมการณ์ เป็นที่ที่อาจค้นหาเสียง^{๒๘}

พรรคการเมืองหมายถึงกลุ่มคนที่มีความคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองที่คล้ายคลึงกันหรือเหมือนกัน รวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์การเพื่อส่งบุคคลเข้า สมัครรับเลือกตั้ง โดยมีจุดประสงค์ร่วมกันที่จะจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ ตามนโยบายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของกลุ่ม^{๒๙}

ความสำคัญของพรรคการเมืองที่มีต่อกระบวนการทางการเมืองจากแนวคิดของนักวิชาการตะวันตกกล่าวไว้ ๕ ประเด็น คือ

๑. พรรคการเมืองเป็นกลไกเพื่อการต่อรองให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม
๒. พรรคการเมืองเป็นเครื่องประกันเสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนไม่ให้มีการปกครองที่เป็นเผด็จการ ฉะนั้นพรรคการเมืองจึงช่วยพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย
๓. พรรคการเมืองเป็นกลไกที่แก้ไขความขัดแย้งของบุคคลที่มีความเห็นต่างโดยการกำหนดนโยบายตามแนวทางกว้างๆ เพื่อให้ประชาชนโดยส่วนรวมยอมรับได้
๔. พรรคการเมืองเป็นเครื่องมือในการสร้างประชามติ เพื่อให้รัฐบาลสนองต่อความต้องการของประชาชน และพรรคการเมืองยังมีส่วนร่วมผลักดันให้การปฏิบัติตามนั้นเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ
๕. พรรคการเมืองมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองขึ้น^{๓๐}

^{๒๖} ปรีชา หงส์ไกรเลิศ, พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔), หน้า ๑๓.

^{๒๗} วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น, “การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองไทย” : คู่มือปฏิบัติหน้าที่สมาชิกรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๔.

^{๒๘} สุขุม นวลสกุล วิทยา นาภาศิริกุลกิจ และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์, การเมืองและการปกครองของไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคาแหง, ๒๕๑๙), หน้า ๒๖๗.

^{๒๙} สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๔๑๓.

^{๓๐} ปรีชา หงส์ไกรเลิศ, พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔), หน้า ๑

๒.๒.๒ องค์ประกอบของพรรคการเมือง

๑. คณะบุคคลที่มีความคิดเห็นหรืออุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องมารวมตัวกันเพื่อแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองร่วมกัน

๒. มีการจัดตั้งพรรคการเมืองถูกต้อง และมีการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายและข้อบังคับของพรรคการเมือง

๓. มีเป้าหมายที่สำคัญในการสรรหาและคัดเลือกสมาชิกของพรรคลงสมัครลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนในการใช้อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร^{๓๑}

๒.๒.๓ บทบาทอำนาจหน้าที่ของพรรคการเมือง

บทบาทหน้าที่ของพรรคการเมืองเป็นการพิจารณาถึงกิจกรรมหลักๆ ที่พรรคการเมืองการเมืองกระทำอยู่ในสังคม บทบาทหน้าที่ดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคกระทำไปตามเป้าหมายทางการเมืองของตน แต่ในเวลาเดียวกัน ก็ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ต่อสังคมตามมาด้วย ถึงแม้ว่า ผลดีที่ตามมา นั้น อาจจะไม่ใช่วัตถุประสงค์เบื้องต้นในการทำกิจกรรมของพรรคการเมืองก็ตาม บทบาท และหน้าที่ ซึ่งพรรคการเมืองกระทำมีอยู่มากมาย แต่ที่สำคัญ ได้แก่ การจัดตั้งรัฐบาลขึ้น ทำหน้าที่บริหารประเทศ การทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างสังคมกับรัฐ การสรรหาผู้นำและบุคลากรทางการเมือง และการนำเสนอประเด็นปัญหา และแนวทางแก้ไขให้แก่สังคมโดยทั่วไป บทบาทหน้าที่เหล่านี้ของพรรคการเมือง เป็นผลมาจากการแสดงบทบาททางการเมืองในรูปแบบของการเสนอตัวบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งต่างๆ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และการทำสมัครรับเลือกตั้งใน ตำแหน่งต่างๆ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และหน้าที่ของพรรคการเมือง ในฐานะที่เป็นรัฐบาลหรือฝ่ายค้าน

๑. หน้าที่ของพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างโครงสร้างส่วนบน ในฐานะที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างโครงสร้างส่วนบนส่วนกลาง และโครงสร้างส่วนพื้นฐาน (ระดับพื้นที่) ได้กล่าวไว้ว่า

๑.๑ พรรคการเมืองทำหน้าที่เสนอความคิดเห็นนโยบาย โดยการนำความต้องการของสาขาพรรคระดับต่างๆ เข้าสู่สำนักงานใหญ่พรรค ในส่วนที่สาขาพรรคมีอำนาจตัดสินใจได้ที่ ดำเนินการได้ข้อสำคัญ คือต้องมีการสื่อสารประสานงานระหว่างสำนักงานใหญ่พรรคและสาขาพรรคระดับต่างๆ

๑.๒ พรรคการเมืองทำหน้าที่ปลูกเร้าความสนใจทางการเมือง โดยอาศัยสาขาพรรคในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับชาติ เป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมือง การถกเถียง และการอภิปราย

^{๓๑} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, พรรคการเมือง, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล <https://www.ect.go.th/ect-th> [๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓].

๑.๓ พรรคทำหน้าที่กล่อมเกลากการเรียนรู้ทางการเมือง โดยการสร้างค่านิยม และอุดมการณ์ประชาธิปไตย กระบวนการประชุม ถกเถียงปัญหา และการตัดสินใจ ล้วนเป็นการสร้างค่านิยม และแนวทางปฏิบัติในท้องถิ่น โดยมีสาขาพรรคเป็นแกนนำ

๑.๔ พรรคการเมืองทำหน้าที่ฝึกทักษะสมาชิกพรรคการเมือง โดยให้มีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับต่างๆ และการคัดสรรบุคคลซึ่งจะมีโอกาสได้เต้าจากระดับล่างขึ้นมาสู่ในระดับที่สูงขึ้นนอกจากพรรคการเมืองจะเป็นองค์กรที่จัดตั้งเพื่อมุ่งหวังจะเป็นรัฐบาล และแสวงหาอำนาจรัฐแล้ว พรรคการเมืองยังต้องทำตัวเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แก่สมาชิกพรรค และสาขาพรรค รวมถึงท้องถิ่น หรือพื้นที่ที่พรรคการเมืองตั้งอยู่ รวมทั้งพรรคการเมืองยังต้องทำหน้าที่ส่งต่อความต้องการ และความหวังของประชาชน เพื่อสื่อสารให้ผู้มีอำนาจ ได้รับรู้ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน^{๓๒}

๒. บทบาทของพรรคการเมือง ในฐานะที่เป็นสถาบันหลักในการที่จะให้ประชาชนได้มีโอกาสปกครองประเทศ เพราะพรรคการเมืองเป็นกลไกที่สำคัญที่จะสามารถหันเหทิศทางการเมืองไปในทิศใด โดยบทบาทของพรรคการเมืองที่สำคัญจึงมี ดังนี้

๒.๑ การให้การศึกษาด้านการเมืองแก่ประชาชน พรรคการเมืองมีบทบาทให้การศึกษาด้านการเมืองแก่ประชาชนโดยอาจกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น การอธิบาย หรือการแถลงนโยบายของพรรคในด้านต่างๆ ผ่านสื่อสารมวลชน ตลอดจนการเข้าถึงประชาชนโดยตรงผ่านการอภิปราย และบรรยายตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งจะต้องเป็นการให้ความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง

๒.๒ การสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้แทนราษฎร พรรคการเมืองจะเป็นผู้กลั่นกรองตัวบุคคลที่เหมาะสมที่จะเป็นตัวแทนที่ดีของประชาชน เพราะจะต้องเป็นตัวแทนในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชน

๒.๓ การประสานประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ พรรคการเมืองจะทำหน้าที่ประสานประโยชน์ให้กับกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ด้วยกระแสนโยบายที่มีกฎหมายที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย หรือหาทางจัดให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสม และเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองได้อีกทางหนึ่งด้วย

๒.๔ การระดมสรรพกำลังทางการเมือง พรรคการเมืองจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางการเมืองเพราะเป็นที่รวมของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ และประชาชนที่มีความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในแนวทางกว้างๆ ที่คล้ายคลึงกันเข้าด้วยกันเพื่อหาโอกาสเป็นรัฐบาล

๒.๕ การเป็นฝ่ายค้าน บทบาทการเป็นฝ่ายค้านถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับระบอบประชาธิปไตย เพราะจะทำหน้าที่เสมือนกระจกเงา ให้รัฐบาลทราบว่ามีสิ่งใดที่รัฐบาล บริหารงานขาด

^{๓๒} ลิขิต อีร์เวคิน, การเมืองการปกครองของไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๕๙-๒๖๐.

ตกบกพร่องไปบ้าง หรือมีสิ่งใดที่รัฐบาลควรที่จะเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน และคอยควบคุม ให้รัฐบาลปฏิบัติตามนโยบายของตนที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

๒.๖ การเป็นศูนย์กลางของกลุ่มผลประโยชน์ และสมาชิกพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะทำหน้าที่เสมือนเวที เพื่อนำไปสู่การตกลงกันด้วยสันติวิธีก่อนที่จะนำปัญหาต่างๆ ไปอภิปรายในสภา โดยนัยนี้เองพรรคการเมืองจึงเป็นศูนย์กลางในการประสานการติดต่อ และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกของพรรค รวมถึงระหว่างพรรคต่อพรรค ระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาล และระหว่างพรรคการเมืองกับประชาชนทั่วไปด้วย

๒.๗ การสร้างผู้นำทางการเมือง พรรคการเมืองจะเป็นสถาบันที่สร้างผู้นำทางการเมืองที่ดีเพื่อผลิตออกไปเป็นนักการเมืองอาชีพ ที่มีความสามารถและพร้อมจะดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเมืองในระดับต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ พรรคการเมืองจึงไม่ใช่เพียงองค์กรที่ตั้งขึ้นมาเพื่อแสวงหาอำนาจรัฐแต่เพียงอย่างเดียว พรรคการเมืองยังมีอีกหลายบทบาทที่ช่วยพัฒนาสังคมได้ในหลากหลายมิติ และยังเป็นช่องทาง สำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยอีกด้วย^{๓๓}

๓. บทบาทของพรรคการเมืองในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง

๓.๑ พรรคการเมืองมีหน้าที่กลั่นกรองเลือกบุคคลที่เหมาะสม เข้าสมัครรับเลือกตั้ง และเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อทำหน้าที่ทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยการคัดสรรบุคคลดังกล่าว ผ่านช่องทางการเลือกตั้ง

๓.๒ พรรคการเมืองทำหน้าที่รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและปัญหาต่างๆ จากประชาชน เพื่อนำมาแปรเปลี่ยนเป็นนโยบายของพรรคการเมือง

๓.๓ พรรคการเมืองทำหน้าที่ในการให้การศึกษาทางการเมืองแก่ ประชาชน คือ การทำให้ประชาชนได้เข้าใจถึงปัญหาต่างๆ ของประเทศ ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วมอีกทางหนึ่ง

๓.๔ พรรคการเมืองที่ทำหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลจะต้องบริหารประเทศ ตามแนวนโยบายของพรรคที่ได้หาเสียงไว้กับประชาชน เนื่องจากว่า ประชาชนที่ เป็นผู้เลือกตั้งมีความประสงค์ให้นโยบายของพรรคการเมืองนั้น เป็นนโยบายของรัฐบาล

๓.๕ พรรคการเมืองที่ทำหน้าที่ฝ่ายค้าน การปฏิบัติหน้าที่ของ ฝ่ายค้านนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะมีหน้าที่ในการทักท้วงหรือเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานของ ฝ่ายรัฐบาล หรือยับยั้งไม่ให้รัฐบาลใช้อำนาจบริหารประเทศ เกินขอบเขต รวมทั้งมีบทบาทในการบัญญัติกฎหมายหรือท้วงติงเสนอแนะกฎหมาย ที่ฝ่ายรัฐบาลนำไปใช้ในการบริหารประเทศ

^{๓๓} ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์), หน้า ๑๔-๑๗.

๓.๖ พรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นผลผลิตจากการรวมตัวของกลุ่มผลประโยชน์ ต่างๆ มารวมกัน ดังนั้น พรรคการเมืองจึงเป็นกลไกที่สำคัญในการเสนอ ความต้องการของประชาชนได้ตรงประเด็นมากที่สุด

๓.๗ พรรคการเมืองทำหน้าที่ในการสื่อสารทางการเมือง โดยพรรคการเมืองเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในการเชื่อมโยงความต้องการของ ประชาชนกับรัฐบาล นอกจากนี้พรรคการเมืองยังมีหน้าที่รวบรวมกลุ่มพลัง ในภาคส่วนต่างๆ ให้เป็นกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในการสะท้อนหรือนำเสนอความต้องการหรือความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายหรือการบริหารงานของรัฐบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม^{๓๔}

๔. บทบาทและหน้าที่ของพรรคการเมือง พรรคการเมืองถือว่าเป็นองค์การที่มีความสำคัญต่อกระบวนการทางการเมืองการปกครอง บทบาทหน้าที่ของพรรคการเมืองไว้เพื่อประโยชน์ในการศึกษา

๔.๑ เป็นเครื่องเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ ในสังคมเข้าด้วยกัน

๔.๒ รวมเอาประชาชนที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเข้าเป็นกลุ่มก้อน เพื่อให้ได้เกิดความผูกพันต่อกัน ด้วยหวังว่าจะทำให้งานทางการเมืองดำเนินไปอย่างถูกต้องได้ผล และทำให้เกิดพลังทางการเมือง

๔.๓ กระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปได้สนใจที่จะมีส่วนในการปกครองด้วยวิธีการเสนอตัวผู้แข่งขันเข้ารับสมัครเลือกตั้งที่มีชื่อเสียง จัดตั้งสโมสรหรือจัดตั้งให้มีชมรมต่างๆ รวมทั้งการพักผ่อนหย่อนใจ โดยหวังที่จะสร้างความสนใจทางการเมือง

๔.๔ ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป ด้วยการแจกจ่ายเอกสาร แสดงสุนทรพจน์ และใช้สื่อมวลชนต่างๆ

๔.๕ กำหนดพื้นฐานหรือหลักเกณฑ์ในการที่จะทำให้กลุ่มต่างๆ ของประชาชนสามารถร่วมมือปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยเฉพาะการรวมกันเช่นนี้ จะเห็นได้ชัดในรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งซึ่งพรรคการเมืองมีส่วนช่วยให้คนจำนวนมากได้เห็นพ้องกันปัญหาต่างๆ ยอมรับในเรื่องทางออกแห่งปัญหา และเสนอตัวผู้เข้าแข่งขันที่จะเป็นผู้แก้ปัญหา

๔.๖ พรรคการเมืองมีบทบาทในการเลือกตั้ง ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ และการเลือกตั้งนี้เองจะเป็นเครื่องผ่อนคลายความตึงเครียดและความต้องการของประชาชน

๔.๗ พรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดนโยบายต่างๆ ซึ่งจะแสดงนโยบายนี้ต่อประชาชนในการรณรงค์หาเสียง

^{๓๔}“บทบาทของพรรคการเมืองในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง”, สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, มีนาคม ๒๕๕๗.

๔.๘ พรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการคั่นห้ามติมหาชน และการที่ทำให้ประชาชนสนับสนุนนโยบายได้และความคิดเห็นใดๆ นั้น เท่ากับมีส่วนส่งเสริมความยินยอมพร้อมใจในปัญหาต่างๆ^{๓๕}

สรุปได้ว่า พรรคการเมืองหมายถึงกลุ่มคนที่มี แนวความคิดหรือ อุดมการณ์ทางการเมืองที่คล้ายคลึงกันหรือเหมือนกัน รวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อหาสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง มีบทบาทหน้าที่เป็นตัวแทนของ ประชาชน เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ประสานผลประโยชน์ทำหน้าที่รับฟังความคิดเห็น ข้อเรียกร้อง ปัญหาต่างๆ จากประชาชน เพื่อนำเสนอรัฐบาล และเพื่อนำมาแปรเปลี่ยนเป็นนโยบายของพรรคการเมือง และถ้าเป็นพรรคฝ่ายค้านทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารโดยมีจุดประสงค์ร่วมกัน ที่จะจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ ตามนโยบายที่ สอดคล้องกับอุดมการณ์ของกลุ่มตนเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน

ตารางที่ ๒.๒ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
หยุด แสงอุทัย	พรรคการเมืองจึงมีความหมายว่า “ ส่วน ของ ราษฎรและ/หรือสวณของประชาชน ” หรือการที่ ราษฎรแบ่งออกเป็นส่วนหรือเป็นกลุ่มตามความคิด และผลประโยชน์รวมกันในทางการเมือง
ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ	พรรคการเมือง (Political Parties) หมายถึงคณะ บุคคลที่รวบรวมกันขึ้นมาด้วยความสมัครใจเนื่องจาก สมาชิกมีความคิดเห็นในทางกว้างกัน และมีความมุ่ง หมายจะเป็นรัฐบาล เพื่อนำนโยบายของพรรค การเมืองการเมืองไปเป็นนโยบายของรัฐ
วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น	พรรคการเมือง หมายถึง กลุ่มบางคนที่มีแนวคิด หรืออุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเดียวกันรวมกัน จัดตั้ง มีการจัดองค์กรที่ชัดเจน มีการกำหนดนโยบาย ที่สำคัญในด้านต่างๆ มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรง ตำแหน่งทางการเมืองพยายามเข้าไปมีหรือมีส่วนร่วม ในอำนาจรัฐจนสามารถจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหาร ประเทศ

^{๓๕} สมพงษ์ เกษมสิน และ จรุง สุภาพ, “ได้ประมวลบทบาทหน้าที่ของพรรคการเมืองไว้เพื่อ ประโยชน์ในการศึกษา”, [ออนไลน์] แหล่งข้อมูล : <https://www.baanjomyut.com/library> [๑๕ มกราคม ๒๕๖๓].

ตารางที่ ๒.๒ พรรคการเมือง (ต่อ๒)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
<p>สุขุม นวลสกุล, วิทยา นภาศิริกุลกิจ และ วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ</p>	<p>พรรคการเมือง คือ ที่รวมของกลุ่มบุคคลที่มีแนวความคิดทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจคล้ายคลึงกันรวมกันเพื่อจุดประสงค์ที่จะส่งบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ได้เป็นเสียงข้างมากในสภาเพื่อมีโอกาสจัดตั้งรัฐบาลและบริหารประเทศ</p>
<p>สมบัติ อารังธัญวงศ์</p>	<p>พรรคการเมืองหมายถึงกลุ่มคนที่มีแนวความคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองที่คล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันรวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์การเพื่อส่งบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้ง</p>
<p>ลิขิต ธีรเวคิน,</p>	<p>หน้าที่ของพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างโครงสร้างส่วนบนในฐานะที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างโครงสร้างส่วนบนส่วนกลาง และโครงสร้างส่วนพื้นฐาน</p>
<p>ปรีชา หงส์ไกรเลิศ</p>	<p>พรรคการเมืองเป็นกลไกเพื่อการต่อรองให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน, พรรคการเมืองเป็นเครื่องประกันเสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน, พรรคการเมืองเป็นกลไกที่แก้ไขความขัดแย้ง, เพื่อให้รัฐบาลสนองต่อความต้องการของประชาชนเกิดการพัฒนาทางการเมืองขึ้น</p>
<p>สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมือง.</p>	<p>องค์ประกอบของพรรคการเมืองคณะบุคคลที่มีความคิดเห็นหรืออุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกันมารวมตัวกันเพื่อแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองร่วมกันมีเป้าหมายที่สำคัญในการสรรหาและคัดเลือกสมาชิกของพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชน</p>
<p>ปรีชา หงส์ไกรเลิศ</p>	<p>บทบาทของพรรคการเมือง ในฐานะที่เป็นสถาบันหลักในการที่จะให้ประชาชนได้มีโอกาสปกครองประเทศ, ให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน, การสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการเป็นสมาชิก</p>

ตารางที่ ๒.๒ พรรคการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	<p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรการประสานประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ</p> <p>บทบาทของพรรคการเมืองในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง, พรรคการเมืองมีหน้าที่กลั่นกรองเลือกบุคคลที่เหมาะสม เข้าสมัครรับเลือกตั้ง, รับฟังความคิดเห็น ข้อเรียกร้องและปัญหาต่างๆ จากประชาชน เพื่อนำมาแปรเปลี่ยนเป็นนโยบายของพรรคการเมือง, ทำหน้าที่ในการให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน, เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง พรรคการเมืองทำหน้าที่ในการสื่อสารทางการเมือง</p>
สมพงษ์ เกษมสิน และ จรุง สุภาพ (https://www.baanjom-yut.com/library)	<p>บทบาทและหน้าที่ของพรรคการเมืองเป็นเครื่องเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ ในสังคมเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความผูกพันต่อกัน กระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปได้สนใจที่จะมีส่วนร่วมในการปกครอง ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปพรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดนโยบายต่างๆ</p>

๒.๒.๔ สภาพทั่วไปของสมาชิกพรรคการเมืองไทย

สมาชิกพรรคการเมือง หมายถึง บุคคลที่เป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง เป็นผู้ที่มีศรัทธาเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคโดยถูกต้องเป็นทางการ โดยทั่วไปอาจแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำหรือผู้บริหารพรรค และกลุ่มสมาชิกหรือผู้สนับสนุนพรรค ๒ กลุ่มนี้ ผู้นำคือผู้สร้างชื่อเสียงหรือสร้างภาพให้แก่พรรค ในขณะที่สมาชิกพรรคและผู้สนับสนุนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งในระบบการเมืองสมัยใหม่กลุ่มสมาชิกและผู้สนับสนุน

สมาชิกพรรคการเมืองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่การจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โดยเฉพาะในการหาเสียงเลือกตั้งหรือการบริหารประเทศ การกำหนดนโยบายบางพรรคอาจขึ้นอยู่กับชนชั้นนำหรือผู้บริหารพรรคที่มุ่งหวังชนะใจประชาชนผู้ลงคะแนน

ระบบพรรคการเมืองสมัยใหม่ยังอาจแบ่งสมาชิกออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ สมาชิกที่มีกิจกรรมในพรรคอย่างเข้มแข็ง (active members) กับสมาชิกที่อาจจะมีกิจกรรมกับพรรคน้อย แต่มี

ความจงรักภักดีต่อพรรคสูง (royalty members) การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นพิจารณาได้เป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑. การเข้าเป็นสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข เป็นการเข้าร่วมพรรคการเมืองอย่างอิสระไม่มีเงื่อนไข ไม่มีระเบียบการใดๆ การเข้าเป็นสมาชิกพรรคไม่ต้องใช้ระเบียบกฎเกณฑ์ ส่วนการจ่ายค่าสมัครหรือค่าบำรุงพรรคไม่ต้องทำเป็นประจำ แต่อาจทำในบางโอกาส ดังนั้นสมาชิกจึงเป็นลักษณะของผู้เข้าร่วมกิจกรรมของพรรคตามที่พรรคกำหนดให้เท่านั้น

๒. การเข้าเป็นสมาชิกอย่างมีเงื่อนไข เป็นการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ ตามเงื่อนไขที่พรรคกำหนด เช่น การลงนามสมัครเข้าเป็นสมาชิก การจ่ายค่าบำรุงพรรค ตลอดจนการยอมรับเงื่อนไขและระเบียบต่างๆ ของพรรค เช่น เห็นด้วยกับนโยบายหรืออุดมการณ์ที่พรรคได้ประกาศต่อสาธารณะ การยอมรับปฏิบัติตามกฎข้อบังคับหรือระเบียบต่างๆ ของพรรคสมาชิกพรรคการเมืองก็ได้มีเพียงหน้าที่เฉพาะในการเข้ามาเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือเพียงการจ่ายเงินค่าธรรมเนียมและหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองก็มีความเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หากแต่เราต้องการสมาชิกพรรคที่แข็งขัน (active member) ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการบริหารพรรคการเมือง ตลอดจนการพัฒนาการเมืองในการมีส่วนร่วมทั้งระดับเบื้องต้นในการลงคะแนนให้กับผู้สมัครของพรรคการเมือง ไปจนถึงการลงเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกพรรคการเมืองควรมีบทบาทในการรวบรวมปัญหาและความต้องการของสมาชิกในชุมชนหรือเขตเลือกตั้งส่งให้พรรคการเมืองในการนำไปอภิปรายหรือตั้งกระทู้สอบถามฝ่ายบริหารในสภา หรือการติดตามการทำงานของผู้แทนราษฎรที่ประชาชนลงคะแนนเลือกตั้งเข้าไป

๒.๒.๕ บทบาทของสมาชิกพรรคการเมือง

สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรค เช่น

- การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง
- การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคในบางเรื่อง
- การเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรค
- การคัดเลือกคณะกรรมการสาขาพรรค
- การเลือกตัวแทนพรรคประจำจังหวัด
- การคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- การร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๖๑ กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกลงสมัครรับการเลือกตั้งเท่านั้น ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ถ้าประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น หรือ มีบทบาททางการเมือง ก็ต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรค

การเมืองและต้องชำระค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรค

การเป็นสมาชิกเมืองพรรคการเมือง ยังมีสมาชิกพรรคการเมืองมากขึ้น จะทำให้พรรคการเมืองที่เราชื่นชอบและมีอุดมการณ์เดียวกัน แข็งแรงมากขึ้นโดยผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคการเมืองกำหนด

๒.๒.๖ การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ ทำให้ประชาชนเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญมาก เนื่องจาก สมาชิกพรรคการเมืองมีภารกิจต่อพรรคพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ กำหนดให้การจัดตั้งพรรคให้เสร็จสมบูรณ์จะต้องหาสมาชิกพรรคให้ได้ ๕๐๐ คน และต้องมีการระดมทุนสมาชิกออกเงินคนละ ๑,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินประทุนเดิมซึ่งรวมแล้วต้องไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ภายในเวลา ๑๘๐ วัน หรือ ๖ เดือน หลังจากได้ไปจดทะเบียนชื่อพรรคกับคณะกรรมการการเลือกตั้งหากไม่สามารถปฏิบัติตามได้ก็เท่ากับตั้งเป็นพรรคการเมืองไม่สำเร็จ

เมื่อตั้งพรรคเสร็จแล้วก็ต้องหาสมาชิกเพิ่มอีกให้ครบ ๕,๐๐๐ คน ภายใน ๑ ปี และ ๑๐,๐๐๐ คน ภายใน ๔ ปี โดยสมาชิกแต่ละคนต้องจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาท ต่อปี หรือ พรรคอาจกำหนดจ่ายค่าบำรุงพรรคจากสมาชิกแบบตลอดชีพก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาท แต่สำหรับปีแรกพรรคจะเรียกเก็บต่ำกว่า ๑๐๐ บาท ก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๕๐ บาท

ถ้าพรรคการเมืองใดไม่สามารถปฏิบัติตามได้ สามารถขอขยายเวลาได้ไม่เกิน ๓ ปี แต่เมื่อครบระยะเวลาแล้ว ยังทำไม่สำเร็จ บทลงโทษก็คือพรรคการเมืองนั้นก็จะสิ้นสภาพไป

สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมหลายอย่าง เช่น เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดตั้งพรรค จัดตั้งสาขาพรรค และลงคะแนนคัดเลือกผู้สมัคร ส.ส.ขั้นต้น (primary vote) บุคคลที่จะเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคจำเป็นจะต้องมีคุณสมบัติตามที่ รัฐธรรมนูญกำหนดด้วย

๑. คุณสมบัติทั่วไป

คุณสมบัติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐, มาตรา ๒๔^{๓๖} สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ต้องมีสัญชาติไทยโดยกำเนิด กรณีแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาไม่น้อยกว่าห้าปี อายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวชไม่วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นไม่เป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นหรือผู้แจ้ง ไม่เป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น

^{๓๖} “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๑๐, ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐.

๒. คุณสมบัติต้องห้ามในกรณีดำรงตำแหน่ง

เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสิ้นสุดยังไม่เกิน ๒ ปีเป็นการ การศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ อยู่ระหว่างห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้ สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง อยู่ระหว่างถูกสั่งห้ามมิ ให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองตาม พ.ร.บ. พรรคการเมือง เคยพ้นจากตำแหน่ง เพราะการ ทำ ด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภาหรือกรรมการ มีส่วนไม่ว่าโดย ทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะต้องคำพิพากษาศาล ฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๓. คุณสมบัติต้องห้ามในกรณีโดนคดีความ

เป็นบุคคลล้มละลาย เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุม ขังอยู่โดยหมายของศาล เคยได้รับโทษจำคุก โดยพ้นโทษมาไม่ถึง ๑๐ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ใน ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เคยถูกสั่งให้พ้นราชการ หน่วยงานรัฐหรือ รัฐวิสาหกิจเพราะเคยถูกสั่งให้พ้นราชการ หน่วยงานรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอันถึง ที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษ จำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการทุจริต เคยต้องคำ พิพากษา อันถึงที่สุดว่ากระทำการทุจริตในการเลือกตั้ง เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดเพราะกระทำ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรม

๔. คุณสมบัติไม่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดเพราะกระทำความผิด ดังต่อไปนี้

ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานรัฐ ความผิดเกี่ยว กับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่ เป็นการฉ้อโกงประชาชนความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือ หรือเจ้าสำนัก ความ ผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ความผิดตามกฎหมายป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน^{๓๗}

สมาชิกภาพของสมาชิกเริ่มตั้งแต่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดใน ข้อบังคับแล้ว โดยจะสิ้นสุดลงตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบ ด้วยเหตุดังต่อไปนี้

๑) ลาออก

^{๓๗} “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๙๘”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, หน้า ๒๖, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ เว้นแต่เป็นกรณีมี ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญ และเป็นกรบวชตามประเพณีนิยม แต่ในระหว่างมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวจะใช้สิทธิในฐานะสมาชิกไม่ได้

๓) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน^{๓๘}

สรุป สมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อการจัดตั้งพรรคการเมือง การจัดตั้งต้องได้สมาชิกครบตามจำนวนกฎหมายกำหนดสมาชิกพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญในการขับเคลื่อนให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง ผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องเสียเงินบำรุงพรรคการเมือง และสมาชิกมีความสำคัญมาก เนื่องจากสมาชิกพรรคการเมืองมีภารกิจต่อพรรคการเมือง เข้าร่วมประชุมเพื่อตั้งพรรคจัดตั้งสาขาพรรค และลงคะแนนคัดเลือกผู้สมัคร ส.ส. ขึ้นต้นและหากสมาชิกไม่ครบตามรัฐธรรมนูญกำหนดไม่สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้พรรคการเมืองนั้นก็ต้องสิ้นสภาพไป

ตารางที่ ๒.๓ การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง	สมาชิกพรรคการเมืองต้องมีสัญชาติไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ไม่วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ไม่ติดยาเสพติดให้โทษไม่ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่น ไม่เป็นผู้ยื่นคำขอจด ทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือ ผู้แจ้ง ไม่เป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือ ผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช	คุณสมบัติไม่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดเพราะกระทำความผิดต่อไปนี้ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหน่วยงานรัฐ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตาประมวลกฎหมายอาญาความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	สมาชิกภาพของสมาชิกเริ่มตั้งแต่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองตามกำหนดในข้อบังคับแล้ว ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน

^{๓๘}“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๒๗”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๑๐, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

แสดงของสมาชิกพรรคการเมืองต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

คุณสมบัติทั่วไป	ห้ามดำรงตำแหน่ง
<ul style="list-style-type: none"> - สัญชาติไทยโดยกำเนิด - กรณีแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี - อายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี - ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช - ไม่วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ - ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ - ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่น - ไม่เป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือ ผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดยังไม่เกิน ๒ ปี เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ อยู่ระหว่างห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ - อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง - อยู่ระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดพรรคการเมืองตามพ.ร.บ. พรรคการเมือง - เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือ กรรมการมี ส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายเคยพ้นจากตำแหน่งเพราะต้องคำพิพากษาศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

แผนภาพที่ ๒.๒ แสดงของสมาชิกพรรคการเมือง

๒.๓ แนวคิด และทฤษฎีการจัดตั้งพรรคการเมือง

พรรคการเมือง คือการที่ประชาชนมีความเป็นอิสระที่จะได้รับการแบ่งออกเป็น ส่วน (Part) ตามความคิดเห็นอันอิสระของเขาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม เช่น ความคิดทางการเมือง การบริหารการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม ทั้งนี้เพื่อจุดมุ่งหมายที่ยังประโยชน์ให้กับตนเอง^{๓๙}

ทฤษฎีสถาบัน (Institutional Theories) เป็นทฤษฎีที่อธิบายว่า กำเนิดของพรรคการเมืองนั้นเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันในรูปของสโมสรและกลุ่ม ซึ่งสืบทอดมาภายหลัง ได้กลายเป็นพรรค

^{๓๙} ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๒๔), หน้า ๕.

พรรคการเมือง เช่น สโอมสจจาโคแบง (Jacobin) ในประเทศฝรั่งเศส^{๔๐}

ประการ เช่น กลุ่มบุคคลในสังคมชั้นสูง กลุ่มขุนนาง กลุ่มนักธุรกิจนายทุน กลุ่มเจ้าของที่ดิน กลุ่มข้าราชการ กลุ่มสหภาพแรงงาน หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ กลุ่มเหล่านี้เป็นที่มาของพรรคการเมืองได้ทั้งสิ้น

ทฤษฎีประวัติศาสตร์และสถานการณ์^{๔๑} (Historical-Situational Theories) ทฤษฎีนี้ได้อธิบายกำเนิดพรรคการเมืองว่า เกิดจากวิกฤตการณ์ทางประวัติศาสตร์และสถานการณ์บางประการ เช่น กลุ่มบุคคลในสังคมชั้นสูง กลุ่มขุนนาง กลุ่มนักธุรกิจนายทุน กลุ่มเจ้าของที่ดิน กลุ่มข้าราชการ กลุ่มสหภาพแรงงาน หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ กลุ่มเหล่านี้เป็นที่มาของพรรคการเมืองได้ทั้งสิ้น

ทฤษฎีอุดมคติ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าคุณลักษณะพิเศษของมนุษย์ก็คือ ความคิดสร้าง สรรค์ ดังนั้น พรรคการเมืองจึงก่อเกิดมาจากแนวความคิดของกลุ่มคนที่มารวมกันตาม ปรัชญาหรืออุดมคติของสมาชิกส่วนใหญ่ ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าพรรคการเมืองมาจากการรวมกลุ่มของบุคคล เนื่องจากมีผู้นำในทางการเมือง และในการรวมกันจัดตั้งองค์กรทางการเมืองนั้น ก็จะมีการกำหนดตำแหน่งของสมาชิกเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล

ทฤษฎีรัฐสภา ทฤษฎีนี้เกิดจากแนวความคิดของโมริช ดูแวร์แยร์ นัก รัฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศส กล่าวว่าก่อเกิดพรรคการเมือง ก่อเกิดด้วยกัน ๒ ทาง การก่อเกิดพรรคการเมือง ในรัฐสภา และการก่อเกิดพรรคการเมืองนอกรัฐสภา

ทฤษฎีว่าด้วยประวัติศาสตร์และสถานการณ์ ทฤษฎีนี้กล่าวว่าพรรค การเมืองเป็นผลมาจากวิกฤตการณ์ต่างๆ ได้แก่ วิกฤตการณ์สร้างความชอบธรรมให้กับอำนาจ วิกฤตการณ์ในการรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือวิกฤตการณ์อันเนื่องมาจากการมีส่วนร่วม ทางการเมือง

ทฤษฎีสัญญาประชาคม (The Social Contract Theory) มีรากฐานจากความคิดที่ว่า มนุษย์เป็นผู้สร้างรัฐ โดยการที่มนุษย์ยินยอมร่วมกันทำสัญญาประชาคม (Social Contract) ประชาชนที่มีชื่อเสียงในฐานะที่เป็นผู้ให้กำเนิดทฤษฎีนี้ได้แก่ โทมัส ฮ็อบส์ (Thomas Hobbes) และจอห์น ล็อก (John Locke) สองท่านนี้ได้ให้แนวคิดไว้แตกต่างกัน^{๔๒}

๑. โทมัส ฮ็อบส์ (Thomas Hobbes) มีอายุระหว่าง ค.ศ. ๑๕๘๘-๑๖๓๗ ประชาชนผู้นี้ได้เขียนทฤษฎีขึ้นเพื่อสนับสนุนกษัตริย์ในราชวงศ์สจิวต (Stuete) ของอังกฤษ (พ.ศ. ๒๒๐๕) ให้มีอำนาจปกครองรัฐอย่างสมบูรณ์ นั่นคือให้เกิดระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute Monarchy)

^{๔๐} “ระบบการเลือกตั้ง”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://politicalparty-interestgroup-election.blogspot.com> [๑๕ เมษายน ๒๕๖๓].

^{๔๑} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, **กฎหมายมหาชน**, เล่ม ๑ “วิวัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่างๆ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๓๔.

^{๔๒} ทศพล สมพงษ์, “พัฒนาการและพัฒนาประชาสังคม”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://www.thaiihdc.org/web/index.php?option=com_content&view [๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓].

ทั้งนี้เพราะฮอบส์เชื่อว่า การปกครองที่กษัตริย์มีอำนาจเด็ดขาดจะทำให้รัฐมีความมั่นคงและมีระเบียบมากที่สุด คือตามแนวความคิดของฮอบส์ว่า มนุษย์เป็นผู้สร้างรัฐ โดยสภาพดั้งเดิมตามธรรมชาติของมนุษย์นั้นคือ ต่างคนต่างอยู่ ปราศจากกฎเกณฑ์และระเบียบวินัย มนุษย์จึงประสบแต่ความชั่วร้ายต่างๆ เช่น ความว้าเหว่ (Solitary) มีความยากจน (Poor) มีความสกปรก (Nays) และมีความโหดร้าย (Brutish) สภาพธรรมชาติทำให้เกิดสภาพ “อำนาจคือธรรม” (Might is Right) อำนาจผันแปรไปตามบุคคล ฉะนั้นมนุษย์มีความจำเป็นต้องมีรัฐบาล มีระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ด้วยการทำสัญญาร่วมกันในทำนองที่ว่า มนุษย์ยอมมอบอำนาจให้รัฐบาลทั้งหมด รัฐบาลทรงไว้ซึ่งอำนาจสูงสุดที่เรียกว่า “องค์อธิปัตย์” ประชาชนไม่มีสิทธิ์ที่จะปฏิวัติ แม้จะไม่พอใจนโยบายหรือวิธีการปกครอง เพราะผู้ปกครองไม่ถือว่าเป็นคู่สัญญากับประชาชน ฉะนั้นผู้ปกครองย่อมมีอำนาจจะกระทำการใดๆ ได้ตามที่ตนต้องการ ไม่ว่าการกระทำนั้นจะตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่ก็ตาม เพราะประชาชนได้เสียสละสิทธิตามธรรมชาติให้แก่ประมุขแล้ว รัฐบาลตามความหมายนี้จึงเป็นรัฐบาลหรือพระมหากษัตริย์ที่อยู่เหนือกฎหมาย

๒. จอห์น ล็อก (John Locke) มีอายุระหว่าง ค.ศ. ๑๖๓๒ - ๑๗๐๔ นักปราชญ์ ท่านนี้มีแนวความคิดว่า สภาพดั้งเดิมของมนุษย์อยู่ในสภาพธรรมชาติ คือ อยู่กันอย่างมีความสุข มีความมั่นคง มีความปลอดภัยและมีอิสรภาพเสรีภาพที่จะดำเนินการได้ตามใจปรารถนา มนุษย์จึงมีความพอใจจะอยู่ในสภาพธรรมชาติ แต่ในกาลต่อมามนุษย์เกิดความไม่มั่นใจในความสุขความสะดวกสบาย ความปลอดภัยและความอิสรเสรีที่ตนได้รับนั้นจะมีอยู่ตลอดไป มนุษย์จึงหาทางป้องกันและหาทางออกโดยการจัดตั้งรัฐบาลขึ้น โดยการมอบอำนาจการปกครองให้บุคคลคนหนึ่งซึ่งเรียกว่า รัฐบาล ซึ่งจะต้องมีลักษณะดังนี้

- ๑) รัฐบาลเกิดจากมนุษย์ทำสัญญามอบอำนาจให้กับหน่วยปกครองแต่รัฐบาล ต้องรับผิดชอบต่อประชาชน
- ๒) รัฐบาลต้องกระทำตามเจตนารมณ์ของประชาชนเจตนารมณ์ของประชาชนย่อมอยู่เหนือสิ่งอื่นใด
- ๓) ประชาชนสามารถเปลี่ยนคณะรัฐบาลได้ตามวาระถ้าเห็นว่ารัฐบาลนั้นไม่ปฏิบัติงานไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนส่วนใหญ่ในรัฐ
- ๔) รัฐบาลมีฐานะเป็นคู่สัญญากับประชาชนผู้มอบอำนาจให้ ฉะนั้น รัฐบาลจะทำอะไรตามความต้องการของตนไม่ได้

สรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีการจัดตั้งพรรคการเมือง นำความรู้ที่ได้จากแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญนำมาประยุกต์ใช้ความคิดทางการเมืองนำมาศึกษาวิเคราะห์ ทั้งนี้เพื่อจุดมุ่งหมายที่ยังประโยชน์ให้กับการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อไป

ตารางที่ ๒.๔ ทฤษฎีการจัดตั้งพรรคการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ปรีชา หงส์ไกรเลิศ,	พรรคการเมือง คือการที่ประชาชนมีความเป็นอิสระที่จะได้รับการแบ่งออกเป็นส่วน(Part) ตามความคิดเห็นอันอิสระของเขาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม เช่น ความคิดทางการเมืองการบริหาร การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม
บวรศักดิ์ อวรรณโณ,	ทฤษฎีประวัติศาสตร์และสถานการณ์ (HistoricalSituational Theories) ทฤษฎีนี้ได้ อธิบายกำเนิดพรรคการเมืองว่า เกิดจากวิกฤติการณ์ทางประวัติศาสตร์และสถานการณ์บางประการ เช่น กลุ่มบุคคลในสังคมชั้นสูงกลุ่มขุนนาง กลุ่มนักธุรกิจ นายนายทุนกลุ่มเจ้าของที่ดิน กลุ่มข้าราชการ กลุ่มสหภาพแรงงาน หรือกลุ่มผลประโยชน์

๒.๔ แนวคิดในการจัดตั้งพรรคการเมืองในประเทศไทย

การจัดตั้งพรรคการเมืองและอำนาจหน้าที่ของพรรคการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยพรรคการเมืองถือเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเมือง การรวมตัวกันตามแนวความคิดเห็นพ้องต้องกันบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองอาจเกิดจากอุดมการณ์หรือแนวความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจสังคมตรงกัน ในสังคมการเมืองจะมีกลุ่มของบุคคลที่มีความคิดเห็นทางการเมืองคล้ายๆ กัน หรือ มีอุดมคติทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน รวมตัวกันเพื่อให้มีการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองตามวิถีทางการเมืองปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อต่อรองผลประโยชน์ต่างๆ หรือเพื่อมุ่งหวังเข้าไปเป็นรัฐบาลทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน กลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้ก็คือ พรรคการเมือง (Political Party) การจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งมีที่มาจากหลักเสรีภาพกับการจัดตั้งพรรคการเมือง

๒.๔.๑ หลักเสรีภาพกับการจัดตั้งพรรคการเมือง

หลักเสรีภาพในการรวมกลุ่มจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น เป็นสิทธิของพลเมืองที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญมาเป็นเวลาช้านาน ซึ่งในประเทศที่มีการปกครองในระบอบเสรีประชาธิปไตย ประชาชนจะมีสิทธิและเสรีภาพในทางการเมืองโดยหนึ่งนั่นก็คือ สิทธิเสรีภาพในการ จัดตั้งพรรคการเมืองและด้วยเหตุที่พรรคการเมืองก่อตั้งจากเจตนารมณ์ในทางการเมืองของประชาชน ทำให้เจตนารมณ์ของประชาชนปรากฏให้เห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการรวมกลุ่มจัดตั้งพรรคการเมืองจึงเป็นเรื่องที่มีอาจถูกจำกัดได้โดยง่ายตราบเท่าที่พรรคการเมืองนั้นยังคงดำเนินการตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตย

เสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองได้รับการรับรองขึ้นเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙ ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔^๓ ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย เศรษฐกิจ การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การศึกษาอบรม การชุมนุมสาธารณะ การตั้งสมาคม การตั้งพรรคการเมือง การอาชีพ ทั้งนี้ ภายใต้บังคับแห่งบทกฎหมาย” รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๗^๔ กำหนดว่าบุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กล่าวถึงหลักเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองไทยในมาตรา ๖๕^๕ ซึ่งกำหนดว่า “บุคคลย่อมมี เสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และ เพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕ กำหนดว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕ กำหนดว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข^๖

๒.๔.๒ การจัดตั้งพรรคการเมืองในประเทศไทย

การจัดตั้งพรรคการเมืองเกิดจากการรวมตัวของประชาชนเพื่อแสดงเจตจำนงการจัดตั้งพรรคการเมืองเกิดจากการรวมตัวของประชาชนเพื่อแสดงเจตจำนงในการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งมาจากหลักเสรีภาพกับการจัดตั้งพรรคการเมืองหลักเสรีภาพในการรวมกลุ่มจัดตั้งพรรคการเมืองเป็น

^๓ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙ มาตรา ๑๔”, ราชกิจจานุเบกษา, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, หน้า ๔.

^๔ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๗”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๕๕ ก, หน้า ๑๐, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐.

^๕ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๕๕ ก, หน้า ๑๔, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐.

^๖ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, หน้า ๑๓, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๐.

สิทธิของพลเมืองที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญในประเทศที่มีการปกครองในระบอบเสรี ประชาธิปไตยการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นการปกครองที่อำนาจสูงสุด

แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีพรรคการเมืองเป็น องค์กรดำเนินการเริ่มมีขึ้นตั้งแต่สมัยที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๖ ทรงจัดให้มีการทดลองการปกครองตนเองส่วนท้องถิ่นโดยจัดตั้งเมือง ดุสิตธานี ขึ้นเป็นเมืองที่ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน โดยกำหนดพลเมืองเลือกพรรคที่มีอยู่สองพรรคว่าพรรคใดควรจะเข้ามาทำหน้าที่บริหาร เมืองดุสิตธานี แต่การที่ทรงขนานนามของพรรคโดยใช้สีเป็นตัวกำหนดแทนที่จะใช้อุดมการณ์ทางการเมือง ทำให้การเมืองในเมืองจำลองแห่งนี้ไร้เป้าหมายหรือขาดชีวิตจิตใจ ท้ายที่สุดแล้วดุสิตธานี ก็กลายเป็นเพียงละครเพียงละครโรงหนึ่งในตำนาน จะเห็นได้ว่าแนวคิดในเรื่องการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยโดยพรรคให้การเมืองในเมืองจำลองแห่งนี้ไร้เป้าหมายหรือขาดชีวิตจิตใจ ท้ายที่สุดแล้ว ดุสิตธานี ก็กลายเป็นการเมืองของไทยในสมัยนั้นยังไม่สู้จะประสบความสำเร็จมากนัก^{๔๗}

ความพยายามที่จะก่อตั้งพรรคการเมืองหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองพ.ศ. ๒๔๗๕ การก่อตัวของพรรคการเมืองไทยเริ่มต้นจากการที่กลุ่มทหารและพลเรือนที่เรียกว่าคณะราษฎรได้ เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาสู่ระบอบประชาธิปไตย ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ สมาชิกจำนวนหนึ่งของคณะราษฎร พยายามเปลี่ยนสภาพของกลุ่มที่ตนเองสังกัด ให้เป็นพรรค การเมืองอย่างเต็มตัว และเปิดรับสมาชิกจากประชาชนทั่วไปตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ นอกจากนั้น ในปีถัด มาหลวงวิจิตรวาทการ นักการเมืองในสมัยนั้น ก็ขอจัดตั้งพรรคคณะชาติขึ้นมาบ้าง แต่รัฐบาลของ พระยามโนปกรณนิติธาดาในขณะนั้น ไม่ยินยอมและห้ามไม่ให้มีพรรคการเมือง เพราะเกรงว่าจะ ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และความวุ่นวายทางการเมืองขึ้น ความพยายามที่จะจัดตั้งพรรคการเมืองจึง ถูกระงับ

การเกิดพรรคการเมืองสมัยแรกภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อบรรยากาศทางการเมืองของ ไทย เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น และมีการร่างรัฐธรรมนูญ ที่ให้สิทธิเสรีภาพทางการเมือง อย่างกว้างขวางแก่ประชาชน พรรคการเมืองไทยยุคแรกจึงก่อตัวขึ้น โดยมีพรรคก้าวหน้าเป็นพรรค แรกที่จัดตั้งขึ้น ในปลาย พ.ศ. ๒๔๘๘ หลังจากนั้นพรรคต่างๆ อีกหลายพรรคก็เกิดขึ้นตามมาอาทิ พรรคสหชีพ พรรคแนวร่วมรัฐธรรมนูญ พรรคประชาธิปไตย และพรรคประชาชน พรรคการเมืองดัง กล่าวเรียกได้ว่า เป็นพรรคที่ก่อตัวขึ้นในสภา เพราะพรรคการเมืองเหล่านี้ เกิดจากการรวมตัวของกลุ่ม นักการเมืองในรัฐสภา ในขณะนั้นเป็นหลัก เช่น พรรคสหชีพ ก่อตั้งโดยกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่สนับสนุนแนวคิดของ นายปรีดี พนมยงค์ พรรคแนวร่วมรัฐธรรมนูญ ก่อตั้งโดยกลุ่มสมาชิก สภา ผู้แทนราษฎรประเภทสอง ที่มี พลเรือตรี ถวัลย์ อ่างนาวาสวัสดิ์ เป็นผู้นำ และพรรคประชาธิปไตยที่ เกิดจากการรวมตัว ของนักการเมืองคนสำคัญ อาทิ นายควง อภัยวงศ์ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช

^{๔๗} บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, การเลือกตั้งและพรรคการเมือง : บทเรียนจากเยอรมัน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสุโขมและบุตรจำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๑๒๖.

หม่อมราชวงศ์ศึกฤทธิ์ ปราโมช และนายเลียง ไชยกาล เพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้าน ในรัฐสภา พรรคการเมืองในสมัยนั้น ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของตนเองได้อย่างเสรี โดยอาศัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๔๘๙ ที่ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการตั้งพรรคการเมือง แต่ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และไม่มีสิทธิของตนเองตามกฎหมาย ทั้งนี้ เพราะยังไม่มีกฎหมายพรรคการเมืองที่ออกมารองรับสภาพของพรรคเหล่านี้หลังจากการก่อตัวขึ้นมาได้เพียงไม่กี่ปี พรรคการเมืองไทยเริ่มเผชิญกับปัญหาความอยู่รอดเป็นครั้งแรก เมื่อทหารกลุ่มหนึ่ง ที่เรียกตัวเองว่า คณะรัฐประหาร ได้ยึดอำนาจใน พ.ศ.๒๔๙๐ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้น มีผลให้กิจกรรมทางการเมืองของพรรคต่างๆ หยุดชะงักไปบ้าง แต่ยังไม่ได้ทำให้พรรคการเมืองไทยในสมัยแรก ต้องยุบเลิกไปทั้งหมด หลายพรรคที่ไม่ต่อต้านฝ่ายทหาร หรือร่วมมือกับฝ่ายทหาร ยังคงแสดงบทบาทอยู่ในรัฐสภาได้ โดยที่บางพรรค เช่น พรรคประชาธิปัตย์ มีโอกาสเข้าไปจัดตั้งรัฐบาลขึ้นปกครองประเทศ ในระยะสั้นๆ อีกด้วย และในช่วงเวลานั้น ยังมีการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ๆ ขึ้นมาสนับสนุนผู้นำทางทหารอีกหลายพรรค เช่น พรรคธรรมาธิปัตย์ พรรคชาติสังคมประชาธิปไตย สำหรับพรรคการเมืองที่สนับสนุนรัฐบาลเดิม คือ พรรคสหชีพและพรรคแนวร่วมรัฐธรรมนูญต้องเผชิญกับการคุกคามอย่างต่อเนื่องของคณะรัฐประหาร จนทั้งสองพรรคต้องยุบเลิกไปในที่สุด

การเกิดพรรคการเมืองตามกฎหมาย พรรคการเมือง พ.ศ.๒๔๘๘ พรรคการเมืองไทยเกิดขึ้นเป็นครั้งที่ ๒ เมื่อรัฐสภาได้ผ่านกฎหมายพรรคการเมืองฉบับแรกใน พ.ศ. ๒๔๘๘ พระราชบัญญัติพรรคการเมืองฉบับนี้ เปิดโอกาสให้ผู้ที่มิสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจำนวนตั้งแต่ ๕๐๐ คน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป สามารถร้องขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต่อสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย โดยจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ระบุให้มีชื่อพรรคการเมือง นโยบายของพรรค ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรค ชื่อของหัวหน้า และเลขathiการของพรรค และลายมือชื่อของผู้ตั้งพรรคอยู่ในหนังสือขอจดทะเบียนดังกล่าวการรื้อฟื้นพรรคการเมืองในครั้งนี้กล่าวได้ว่า เกิดจากการที่ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ต้องการให้สังคมไทย มีสิทธิเสรีภาพทางการเมือง และเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ภายหลังจากที่ได้เดินทางไปดูงานในประเทศประชาธิปไตยทั่วโลก ผลจากการออกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง จากการรวมตัวของนักการเมือง

ในสภาผู้แทนราษฎร และพรรคที่เกิดจากการจัดตั้งโดยคนกลุ่มต่างนอกรัฐสภา พรรคการเมืองที่โดดเด่นอยู่ พ.ศ. ๒๔๘๘^{๔๘} ทำให้มีผู้ขอจดทะเบียนตั้งพรรคการเมืองเป็นจำนวนมาก มีทั้งพรรค ที่เกิดในขณะนั้นได้แก่ พรรคเสรีนิยมคศิลา พรรคประชาธิปัตย์ พรรคเศรษฐกิจ พรรคธรรมาธิปัตย์ และพรรคชาตินิยมพรรคการเมืองบางพรรค เช่น พรรคประชาธิปัตย์ เป็นพรรคเก่าที่จัดตั้งขึ้นใหม่ แต่ส่วนใหญ่เป็นพรรคที่ตั้งขึ้นใหม่โดยสิ้นเชิงอย่างไรก็ดีพรรคการเมืองเหล่านี้มีโอกาสดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้เพียง ๓ ปี ก็ถูกยุบเลิกไป

^{๔๘} “พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๔๘๘”, ราชกิจจานุเบกษา, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, หน้า ๔.

การเกิดพรรคการเมืองหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๑๑ พรรคการเมืองไทยมีโอกาสดำเนินและแสดงบทบาททางการเมืองเป็นครั้งที่ ๓ หลังจากรัฐบาลทหารได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๑๑ และออกกฎหมายพรรคการเมืองตามมา การฟื้นตัวของระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว ทำให้มีพรรคการเมือง ทั้งเก่าและใหม่จดทะเบียนก่อตั้งพรรค และส่งสมาชิกของตนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นจำนวนถึง ๑๔ พรรค ปรากฏว่า มีพรรคการเมือง ที่ได้รับเลือกเข้าสู่สภาผู้แทนเพียง ๗ พรรคเท่านั้น พรรคการเมืองที่สำคัญก็คือ พรรคสหประชาไทย ที่ก่อตั้งโดยจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีผู้นำทางทหาร และพรรคประชาธิปไตยประชาชน นอกจาก นั้น เป็นพรรคขนาดเล็ก เช่น พรรคแนวร่วมเศรษฐกิจ พรรคเสรีประชาธิปไตยประชาชน และพรรคประชาชน พรรคการเมืองเหล่านี้ถูกยุบเลิกไปในปลาย พ.ศ.๒๕๑๔ เมื่อรัฐบาลฝ่ายทหารได้ยึดอำนาจตนเอง และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ และพรรคการเมือง

พรรคการเมืองหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๑๗ พรรคการเมืองไทยกลับมามีบทบาทในช่วงสั้นๆ อีกครั้งหนึ่งระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๙ ผลจากการชุมนุมเรียกร้องรัฐธรรมนูญ และต่อต้านรัฐบาลทหารของนิสิตนักศึกษาและประชาชน ในปลาย พ.ศ. ๒๕๑๖ ทำให้รัฐบาลทหารสิ้นสุดอำนาจลง หลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญและกฎหมายพรรคการเมือง ฉบับใหม่ ใน พ.ศ. ๒๕๑๗ แล้ว พรรคการเมืองไทยก็ก่อตัวขึ้นมาใหม่เนื่องจากรัฐธรรมนูญ และกฎหมายพรรคการเมืองฉบับนี้ ระบุให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมือง จำนวนพรรคการเมืองที่จดทะเบียนจัดตั้งพรรคในคราวนี้ จึงเพิ่มมากขึ้นถึง ๕๐ พรรค แต่ก็มีพรรคการเมืองเพียงไม่กี่พรรค อาทิ พรรคประชาธิปไตย พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม และพรรคธรรมสังคม เท่านั้นที่มีบทบาทสำคัญในการทำงานทางรัฐสภา และในการจัดตั้งรัฐบาล ต่อมากลุ่มทหารที่เรียกตนเองว่า คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ได้ยึดอำนาจ ใน พ.ศ.๒๕๑๙ และยุบเลิกรัฐธรรมนูญ พรรคการเมืองไทยจึงต้องสลายตัวไปเช่นเดียวกับคราวก่อนๆ

พรรคการเมืองปัจจุบัน พรรคการเมืองไทยเพิ่งมีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๒ เป็นต้นมาการยึดอำนาจอีกครั้งหนึ่ง ของทหารกลุ่มเดิม ในปลาย พ.ศ.๒๕๒๐ พร้อมกับพยายามรื้อฟื้นระบอบประชาธิปไตยโดยการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๒๑ และจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีถัดมาทำให้เกิดการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในระยะแรกพรรคการเมืองต่างๆ เป็นเพียงกลุ่มทางการเมืองเท่านั้น เพราะยังไม่มีกฎหมายพรรคการเมือง ออกมารับรองฐานะตามกฎหมาย ของพรรคการเมือง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อรัฐสภาได้ผ่านพระราชบัญญัติพรรคการเมือง ใน พ.ศ.๒๕๒๔ พรรคการเมืองจำนวนมากได้จดทะเบียนก่อตั้งพรรคอย่างเป็นทางการนอกจากพรรคการเมืองเก่าที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เช่น พรรคประชาธิปไตย พรรคชาติไทย และพรรคกิจสังคม ยังมีพรรคใหม่ๆ อีกหลายพรรคเกิดขึ้นมาเป็นระยะๆ บางพรรคประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง จนกลายเป็นพรรคการเมืองใหญ่ ในช่วงใดช่วงหนึ่ง ตัวอย่างเช่น พรรคประชากรไทย พรรคพลังธรรม และพรรคความหวังใหม่การเติบโตของระบอบ

ประชาธิปไตย ในช่วงนี้ ได้เปิดทางให้พรรคการเมืองไทยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองรัฐมากขึ้น โดยเริ่มจากการ เข้าไปเป็นพรรคร่วมรัฐบาล ที่จัดตั้งขึ้นโดยผู้นำทางทหารในระยะแรก ต่อมาพรรคการเมืองไทยก็มีโอกาสจัดตั้งรัฐบาลขึ้นเอง ดังจะเห็นได้จากการจัดตั้งรัฐบาลโดยพรรคชาติไทย ใน พ.ศ.๒๕๓๑ ถึงแม้ว่าจะมีการยึดอำนาจ และการยุบเลิกรัฐธรรมนูญโดยกลุ่มทหารที่เรียกตนเองว่า คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ หรือ ร.ส.ช. ใน พ.ศ. ๒๕๓๔ ก็ตาม การพัฒนาของพรรคการเมืองไทยก็ไม่ได้หยุดชะงักไปเพราะไม่มีการประกาศยกเลิกพรรคการเมืองแต่อย่างใด

นอกจากนั้น การเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญและกฎหมายพรรคการเมืองในระยะเวลาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญใหม่ และการแก้ไขกฎหมายพรรคการเมือง ใน พ.ศ. ๒๕๓๔ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ตามมา หรือการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติพรรคการเมืองและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ก็ได้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ของพรรคการเมืองแต่อย่างแต่กลับมีส่วนช่วยปรับปรุงคุณภาพของพรรคการเมืองให้ดีขึ้น การเปลี่ยนที่เกิดขึ้นกับพรรคการเมืองแต่ละพรรค ในระยะนี้เช่น ความสำเร็จหรือความล้มเหลว ในการส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง การยุบเลิกพรรคและการควบรวมกับพรรคอื่น จึงขึ้นอยู่กับความสามารถ ของพรรคการเมืองเองเป็นหลัก^{๔๔}

สรุปได้ว่า แนวคิดจัดตั้งพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มจัดตั้งพรรคการเมือง จะเห็นได้ว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๐ ผู้ร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง ๑๕ คนขึ้นไปและไม่มีทุนประเดิม หนึ่งล้านบาท ก็สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้แต่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ ต้องมีสมาชิกพรรค ๕๐๐ คนขึ้นไปและต้องมีทุนประเดิมการจัดตั้งพรรคการเมือง หนึ่งล้านบาท และต้องเสียค่าสมัครสมาชิกพรรคการเมืองคนละ ๑๐๐ บาท

^{๔๔} สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน “เรื่องที่ ๔ พรรคการเมืองไทย”, เล่มที่ ๓๑.

ตารางที่ ๒.๕ แนวคิดการจัดตั้งพรรคการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	เสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองได้รับการรับรองขึ้นเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙ ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช	กำหนดว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กล่าวถึงหลักเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองไทยในมาตรา ๖๕ ซึ่งกำหนดว่า"บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๘ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคน
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๘ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปอาจรวมกันดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองได้

ตารางที่ ๒.๕ แนวคิดการจัดตั้งพรรคการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๙ บุคคลซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจร่วมกันดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมือง
บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ,	แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีพรรคการเมือง เป็นองค์กรดำเนินการเริ่มมีขึ้นตั้งแต่สมัยที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๖ ทรงจัดให้มีการทดลองการปกครองตนเองส่วนท้องถิ่นโดยจัดตั้งเมืองดุสิตธานีขึ้นเป็นเมืองที่ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน
พระราชบัญญัติพรรคการเมือง	จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีต้องการให้สังคมไทย มีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองและเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ภายหลังจากที่ได้เดินทางไปดูงานในประเทศประชาธิปไตยทั่วโลก ผลจากการออกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง จากการรวมตัวของนักการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร
สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ	ความสำเร็จหรือความล้มเหลว ในการส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง การยุบเลิกพรรคและการควบรวมกับพรรคอื่น จึงขึ้นอยู่กับความสามารถ ของพรรคการเมืองเองเป็นหลัก

๒.๔.๓ โครงสร้างการจัดตั้งพรรคการเมือง

การจัดโครงสร้างของพรรคการเมืองไทยจะเป็นการจัดโครงสร้างตามกฎหมายและเป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมืองเป็นโครงสร้างและกลไกโดยกรอบของกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ องค์ประกอบที่สำคัญของพรรคที่จัดตั้งขึ้น ทำให้การจดทะเบียนพรรคได้ถูกต้องตามกฎหมาย

๑. ยื่นคำขอแจ้งการเตรียมขอจัดตั้งพรรคการเมือง^{๕๐}

^{๕๐} “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๑๘”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๗, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนไว้ก่อน แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวน แต่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้ง ถ้ามิได้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คำขอนั้นเป็นอันสิ้นผลคำขอแจ้ง การยื่นคำขอแจ้ง และการรับแจ้ง ให้เป็นไปตามแบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

๒. การเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

- (๑) การยื่นคำขอการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน
- (๒) ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙ ต้องประชุมร่วมกัน
- (๓) คำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง
- (๔) เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่น
- (๕) การยื่นคำขอการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง(หัวหน้าพรรคการเมือง)
- (๖) ข้อบังคับต้องไม่มี ลักษณะต้องห้าม
- (๗) ข้อบ่งอย่างน้อยต้องมี รายการ
- (๘) หัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง เภรัณุกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง อายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี
- (๙) คำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและเอกสารและหลักฐานที่ยื่นพร้อม กับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองถูกต้องและครบถ้วน
- (๑๐) นายทะเบียนเห็นว่าการแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง

๒.๔.๔ โครงสร้างกรรมการบริหารพรรคการเมือง

ตามกฎหมายที่มีอำนาจในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง และของมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคต้องประกอบไปด้วย

- (๑) หัวหน้าพรรค
- (๒) รองหัวหน้าพรรค
- (๓) เลขานุการพรรค
- (๔) รองเลขานุการพรรค
- (๕) เภรัณุกพรรค
- (๖) นายทะเบียนสมาชิกพรรค
- (๗) โฆษกพรรคการเมือง
- (๘) กรรมการบริหารพรรคการเมือง

การจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐^{๕๑} ดังนี้

๑. บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน มีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี

(๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ดิทยาเสพติด, ล้มละลาย, ถูกระงับใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ

(๔) อยู่ในระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น การจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมคนละไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินคนละห้าหมื่นบาท^{๕๒}

๒. ก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองต้องประชุมร่วมกันโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน^{๕๓}

(๑) กำหนดชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง และข้อบังคับ

(๒) เลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกและกรรมการบริหารพรรคการเมือง

(๓) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการกำหนด

๓. ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

(๑) ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและต้องไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ

(๒) ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๓) ไม่มีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างชนในชาติ

^{๕๑} “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๙”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๓, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

^{๕๒} “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๙ วรรคสอง”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๓, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

^{๕๓} “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๑๐” ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๔, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

(๔) ไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง ที่จดทะเบียนหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนอยู่ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและยังไม่ฟื้นยี่สิบปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ หรือของพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งว่าจะขอจดทะเบียนไว้แล้ว และ ต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์หรือพระนามของพระราชวงศ์ หรือที่มุ่งหมายให้หมายถึงพระมหากษัตริย์หรือพระราชวงศ์

๔. การยื่นคำขอการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง

หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการกำหนด^{๕๔}

๕. คำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

(๑) ต้องมีชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
 (๒) ต้องมีภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง
 (๓) ต้องมีที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
 (๔) ต้องมีชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชนและลายมือชื่อของหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เภรัณยูภิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง^{๕๕}

๖. เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่น

เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่นไปพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชน และลายมือชื่อของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน
 (๒) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน
 (๓) ข้อบังคับ
 (๔) บันทึกการประชุม ซึ่งผู้ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองรับรองความถูกต้อง
 (๕) หนังสือรับแจ้งของนายทะเบียนในกรณีที่มีการแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง

๗. ข้อบังคับ ต้องไม่มีลักษณะดังนี้

(๑) เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและต้องไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ
 (๒) ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
 (๓) อาจก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างชนในชาติ

^{๕๔}“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๑๑”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก หน้า ๔, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

^{๕๕}“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๑๒”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก หน้า ๔, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

(๔) ครอบงำหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ^{๕๖}

๘. ข้อบังคับต้องมีรายการ

(๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
 (๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง
 (๓) คำประกาศอุดมการณ์ทางและนโยบายของพรรคการเมือง
 (๔) ที่ตั้งสำนักงานของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
 (๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่างๆ ในพรรคการเมือง การให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมืองเลขาธิการพรรคการเมือง เจริญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง คณะกรรมการ บริหารพรรคการเมือง หัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๖) การบริหารจัดการสาขาพรรคการเมือง และของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๗) การประชุมใหญ่และการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๘) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิก และการพ้นจากการเป็นสมาชิก

(๙) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก^{๕๗}

(๑๐) มาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิก โดยมาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องเทียบเคียงได้กับมาตรฐานทางจริยธรรมที่ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑๑) วิธีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ และการคัดเลือก บุคคลซึ่งพรรคการเมืองเห็นสมควรจะเสนอให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘๘ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง

^{๕๖}“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๑๔”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก หน้า ๕, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

^{๕๗}“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๑๕”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก หน้า ๕, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

(๑๓) วิธีการบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมืองและ ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดซึ่งต้องกำหนดให้ให้เป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก

(๑๔) รายได้ของพรรคการเมือง และอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท^{๕๘}

(๑๕) การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

การพิจารณาเพื่อออกข้อบังคับตาม ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมพิจารณาอย่างกว้างขวาง บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการอันเป็นการควบคุมครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมือง ในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกขาดความอิสระไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจะกระทำมิได้ พรรคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท^{๕๙}

หัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เภรัณยูพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองต้องเป็นสมาชิกที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี มีวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดไม่เกินคราวละสี่ปี การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว

๑. พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคลมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และเพื่อส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งพรรคการเมือง ต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน

๒. พรรคการเมืองต้องมีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เภรัณยูพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกเพื่อการนี้

^{๕๘}พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๑๕ (๑๕), **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๖ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐. รายได้ของพรรคการเมืองและอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากการเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

^{๕๙}พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐, มาตรา ๑๕ วรรค ๔ **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๖ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐. พรรคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท

หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้เลขาธิการพรรคการเมือง เทรียญภูิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

๑. คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ

๒. ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในแต่ละปีพรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้

(๑) ส่งเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีเหตุผล

(๒) ร่วมกับประชาชนในการหาแนวทางการพัฒนาประเทศ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีเหตุผลโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ และความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนประกอบกัน

(๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการดำเนินงานขององค์กรอิสระอย่างมีเหตุผล

(๔) ส่งเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่าง และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี เพื่อประโยชน์สุขของประเทศไทยและประชาชน

(๕) กิจกรรมอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ให้หัวหน้าพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง จัดทำแผนหรือโครงการที่จะดำเนินกิจกรรม แต่ละปีส่งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนเมษายนของทุกปี และให้นายทะเบียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

๕. สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี

๖. ให้นายทะเบียนสมาชิกมีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติ ของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกให้นายทะเบียนทราบตามรายการหลักเกณฑ์วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด พรรคการเมืองใดแอบอ้างว่าผู้ใดสมัครเป็นสมาชิก โดยผู้นั้นไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจผู้ที่ถูกแอบอ้างหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกแอบอ้าง อาจแจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาลบชื่อของผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น โดยให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองดังกล่าวมาตั้งแต่นั้น

๗. นายทะเบียนมีหน้าที่ตรวจสอบความซื่อซ้อของสมาชิกของทุกพรรคการเมือง

๘. สมาชิกภาพของสมาชิกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๒๗ เริ่มตั้งแต่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง สิ้นสุดลงตามที่กำหนดในข้อบังคับประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ลาออก

(๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๖ (๑) ของใช้สิทธิในฐานะสมาชิกมิได้

(๓) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน การลาออกให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิก การพ้นจากสมาชิกภาพตามมติของพรรคการเมือง หากสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับต้องกำหนดให้มติดของพรรคการเมืองดังกล่าวมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น

๙. มิให้พรรคการเมืองยินยอมบุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำกิจกรรมของพรรคการเมืองหรือสมาชิกขาดความอิสระ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

๑๐. มิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการใดอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ ทำให้สมาชิกขาดความอิสระ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

๑๑. มิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก เว้นแต่บุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิก

๑๒. มิให้ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากพรรคการเมืองหรือจากผู้ใดเพื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก

๑๓. มิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่พรรคการเมืองใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองหรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง”

๑๔. ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง^{๖๐} ต้องดำเนินการ

(๑) ให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน

(๒) จัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขานั้นตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป

^{๖๐} “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๑๒ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

เมื่อจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้น ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขา
ต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขานั้น

กรณี มีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง
ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการ
เปลี่ยนแปลงนั้นเห็นชอบของคณะกรรมการ ภายหลังจากที่ได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว สาขาพรรค
การเมืองใดไม่เป็นไปตาม (๒) ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองนั้นดำเนินการให้ถูกต้อง
ภายในระยะ เวลาที่นายทะเบียนกำหนดหากพรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการหรือดำเนินการแล้วไม่
ถูกต้องให้สาขาพรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพไป

๑๕. พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๑๖. การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์หรือนโยบายของพรรค

(๒) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เภรัณยูิกพรรค
การเมืองนายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

(๕) ให้ความเห็นชอบรายงานการเงินและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้
ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

(๖) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือหัวหน้าสาขาพรรค
การเมือง

(๗) กิจการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย
หรือข้อบังคับกิจการตาม (๑) (๒) และ (๓) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรค
การเมืองแล้วให้พรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงการจด
ทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง^{๖๑}

สรุปการจัดตั้งพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
๒๕๖๐ บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์เดียวกัน และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ต้องมีสมาชิกพรรค
ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คนขึ้นไป ภายใน ๑ ปีต้องมีสมาชิก ๕๐๐ คน และภายใน ๔ ปีต้องมีสมาชิก
๑๐,๐๐๐ คน จะเห็นว่าการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นสำคัญต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีทุน
ประเดิมการจัดตั้งพรรคการเมือง หนึ่งล้านบาท ต้องเสียค่าสมัครสมาชิกพรรคการเมืองคนละหนึ่ง

^{๖๑}“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๓๘”, ราชกิจจานุ
เบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๑๓ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

ร้อยบาท หรือเสียตลอดชีพ สองพันบาท ถ้าพรรคการเมืองใดไม่สามารถทำตามกฎหมายกำหนดได้ ต้องมีผลสิ้นสภาพไป

ตารางที่ ๒.๖ การจัดตั้งพรรคการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ยื่นคำขอแจ้งการเตรียมขอจัดตั้งพรรคการเมือง บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคนจะยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนไว้ก่อน แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวน แต่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้ง ถ้ามิได้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คำขอนั้นเป็นอันสิ้นผล
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	การจัดตั้งพรรคการเมืองบุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกันมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	การจัดตั้งพรรคการเมือง ต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทโดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมคนละไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินคนละห้าหมื่นบาท
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	คำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ต้องมีชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง ต้องมีเครื่องหมายของพรรคการเมืองต้องมีที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองต้องมีชื่อที่อยู่และลายมือชื่อของหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมืองหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่พรรคการเมืองนายทะเบียนสมาชิกและกรรมการบริหารอื่นของพรรค
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ข้อบังคับ ต้องไม่มีลักษณะเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและต้องไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลอันดีของประชาชน อาจก่อให้เกิดความแตกแยกกระหว่างชนในชาติ

ตารางที่ ๒.๖ การจัดตั้งพรรคการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ข้อบังคับต้องมีรายการ ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง คำประกาศอุดมการณ์ทางและนโยบายของพรรคการเมือง ที่ตั้งสำนักงานของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่างๆ ในพรรคการเมือง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	รายได้ของพรรคการเมือง และอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาทพรรคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน พรรคการเมืองต้องดำเนินการ ให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคนและต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดยประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองการแก้ไขเปลี่ยนแปลง คำประกาศอุดมการณ์หรือนโยบายของพรรคการเมืองแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมืองนายทะเบียนสมาชิก และกรรมการ บริหารอื่นของพรรคการเมือง

๒.๔.๕ ความแตกต่างการจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๘^{๖๒} ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปสามารถรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๘^{๖๓} ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปอาจรวมกันดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองได้

๓. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๙^{๖๔} บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจรวมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรค มีสัญชาติไทยโดยการเกิดในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี ต้องมีทุนประเดิมจัดตั้งพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทผู้ร่วมก่อตั้ง

สรุปได้ว่า จากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองทั้งสามฉบับ จะเห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ต้องมีจำนวนสมาชิกพรรคไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนขึ้นไปจึงจะสามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้

^{๖๒}“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑, มาตรา ๘”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๓๕ ก, หน้า ๒, ๙ มิถุนายน ๒๕๔๑.

^{๖๓}“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๐, มาตรา ๘”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๖๔ ก, หน้า ๒๕, ๗ มิถุนายน ๒๕๕๐.

^{๖๔}“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐, มาตรา ๙”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๓, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

การจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ความแตกต่างการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง			
ชื่อเนื้อหา	พระราชบัญญัติพรรคการเมือง ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติ พรรคการเมือง ๒๕๕๐	พระราชบัญญัติ พรรคการเมือง ๒๕๔๐
ผู้ร่วมก่อตั้งพรรค การเมือง	- ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน	๑๕ คนขึ้นไป	๑๕ คนขึ้นไป
จำนวนสมาชิกพรรค	- ภายใน ๑ ปี ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน - ภายใน ๔ ปี ไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน	- ภายใน ๑ ปี ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน	- ภายใน ๑ ปี ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน
การจัดตั้งสาขา	- ภายใน ๑ ปีมีสาขาพรรคภาค ละหนึ่งสาขา - สาขาพรรคการเมืองมีสมาชิก ๕๐๐ คนขึ้นไป	ภายใน ๑ ปี มีสาขาพรรคภาค ละ หนึ่งสาขา	ภายใน ๑ ปี มีสาขาพรรค ภาคละหนึ่ง สาขา
จ่ายเงินค่าบำรุงพรรค	- ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาท (ต่อปี) - ไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาท (ตลอดชีพ)	x	x
ทุนประเดิมจัดตั้งพรรค	- ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	x	x
ผู้ร่วมก่อตั้งพรรคจ่าย ทุนประเดิม	- คนละ ๑,๐๐๐ บาท (ต่อปี) - ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท	x	x

แผนภาพที่ ๒.๓ ความแตกต่างการจัดตั้งพรรคการเมือง

๒.๔.๖ การสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมือง

พรรคการเมืองย่อมสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองเมื่อไม่แก้ไขข้อบังคับ ให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด พรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงตามที่ กำหนดติดต่อกันเกินเก้าสิบวัน มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองไม่ถึงถึงภาคละหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมืองหรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการ เมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับ เลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นเวลาแปดปี ติดต่อกันสุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย พรรคการเมืองเล็กตามข้อบังคับ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมือง กระ ทำความผิดกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุขหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามกฎหมายให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการ การบริหารพรรคการเมืองนั้น

๒.๔.๗ การให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง

ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเงินกับการเมือง (Money And Political) ได้มีขึ้นพร้อมกับการศึกษาทฤษฎีทางการเมือง (Political Theory) นับตั้งแต่ในสมัยกรีก โบราณ อริสโตเติล (Aristotle) นักปรัชญาชาวกรีกได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ ที่เหนือกว่าย่อมมีโอกาสมากกว่าในการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองและโดยที่ “เงิน” เป็นปัจจัยที่สามารถแลกเปลี่ยนกับสิ่งอื่นได้โดยง่าย “เงิน” จึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการซื้อสินค้าและบริการตลอดจนความชำนาญต่างๆ ในการแสวงหาการสนับสนุนจากบุคคลทั่วไปได้จึงทำให้ผู้ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง^{๖๕}

การระดมเงินสนับสนุนพรรคการเมืองจึงนับได้ว่ามีความจำเป็นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งเป็นไปเพื่อค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการ ที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรพรรคด้วย ซึ่งตามประวัติศาสตร์ทางการเมืองนั้น พรรค การเมืองซึ่งเป็นฝ่ายที่ได้จัดตั้งรัฐบาลมักจะถือโอกาสที่ตนมีอำนาจในการควบคุมดูแล สื่อสารมวลชนของรัฐ กระทำการใช้สื่อสารมวลชนของรัฐโฆษณาชวนเชื่อประชาชนเพื่อหวังผลในการเลือกตั้งสมัยหน้า^{๖๖}

เงินอุดหนุนพรรคการเมือง^{๖๗} ในรูปแบบของเงินอุดหนุนพรรคการเมืองในประเทศไทยนั้นมีที่มาของเงิน ๒ รูปแบบทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนโดยในภาคเอกชนส่วนใหญ่มาให้เงินอุดหนุนในรูปแบบของ เงินบริจาค ซึ่งก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์และความไม่โปร่งใสในของพรรคการเมืองตั้งในปี ๒๕๔๑ จึงได้มีการริเริ่มการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากภาครัฐผ่าน “กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง” โดยทำการจัดสรร ควบคุมและดูแลการใช้จ่ายในเงินสนับสนุนเป็นรายปีตามแผนงานและโครงการที่พรรคการเมืองได้จัดทำโดยมุ่งหวังเพื่อลดอิทธิพลและการเข้ามาหาผลประโยชน์ของกลุ่มนายทุนเงินอุดหนุนจึงถูกมองกลายเป็นหนึ่งในวิธีการในการแสวงหาผลกำไรของพรรคการเมืองขนาดเล็กเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวโดยพบว่าพรรคที่มีสาขาและจำนวนสมาชิกเป็นอย่างมากกลับเป็นพรรคที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งและสามารถพัฒนาพรรคของตนให้มีเป็นสถาบันที่มีประสิทธิภาพได้

^{๖๕} สมบูรณ์ สุขสำราญ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, “การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมือง”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๓๖), หน้า ๓๓.

^{๖๖} อุทัย ทวีโชค, “การระดมเงินอุดหนุนพรรคการเมือง : ศึกษาวิเคราะห์ในเชิงกฎหมาย”, วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๙.

^{๖๗} พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์, “การศึกษาเปรียบเทียบเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในประเทศไทยและอินโดนีเซีย : นำไปสู่การพัฒนาพรรคการเมืองหรือคอร์รัปชัน”, รายงานวิจัย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๕๙).

การที่คัดค้านให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองนั้นก็เช่นกัน โดยให้เหตุผลว่า ประชาชนทั่วไปไม่อาจยอมรับได้ว่า การที่รัฐบาลนำเอาเงินภาษีอากรของประชาชนทั้งประเทศไปสนับสนุนพรรคการเมืองซึ่งไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของประชาชน อีกทั้งยังจะส่งผลให้มีแรงจูงใจในการจัดตั้งพรรคการเมืองมากขึ้น ทำให้จำนวนพรรคการเมืองมีมากขึ้นซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการแข่งขันส่วนตำแหน่งในรัฐบาลรวมถึงผลประโยชน์ต่างๆ ของพรรคร่วมรัฐบาล และเหตุสำคัญที่สุดคือ การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองไม่สามารถแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงได้อย่างแท้จริง^{๖๘}

การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองมาจากแนวคิดที่ว่า ในระบอบประชาธิปไตย พรรคการเมืองนับว่ามีความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางการเมือง ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น มีความจำเป็นต้องใช้เงิน ซึ่งหากพรรคการเมืองมีแหล่งที่มาของเงินอย่างเหมาะสม ก็ย่อมจะเป็นหลักประกันได้ว่าพรรคการเมืองจะไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ในบางประเทศจึงมีกฎหมายให้รัฐให้การสนับสนุนเงินให้แก่พรรคการเมืองเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง หรืออาจรวมไปถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมพรรค^{๖๙}

รายได้ของพรรคการเมืองว่าด้วยเงินอุดหนุนพรรคการเมืองพรรคการเมืองอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

๑. เงินทุนประเดิมตามกฎหมายกำหนด
๒. เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับ
๓. เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง
๔. เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมือง
๕. เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการรับบริจาค
๖. เงินอุดหนุนจากกองทุน
๗. ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรค

การเมือง^{๗๐}

๒.๔.๗ ทุนประเดิมการจัดตั้งพรรค คณะกรรมาธิการวิสามัญ พิจารณาร่าง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ได้ประชุมเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับร่าง พ.ร.บ. ฉบับดังกล่าว ภายหลังการประชุม นายวัลลภ ตังคณานุก์ษ์ โฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ.

^{๖๘} บัญชา อุ๋นใจ, “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและส่งเสริมพรรคการเมือง”, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๘๙ – ๙๑.

^{๖๙} ดารี บุรณะนนท์, พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยกฎหมายเลือกตั้งและกฎหมายรัฐธรรมนูญ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๓๙), หน้า ๑๙๒ – ๑๙๓.

^{๗๐} “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐, มาตรา ๖๒” ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๒๐, ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐.

ดังนั้นทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรคการเมืองจึงขยับจาก ๑ ล้านบาท เป็น ๑ ล้าน ๕ แสนบาท ประเด็นที่ ๒ การจ่ายทุนประเดิมพรรคไม่จำเป็นต้องนำมาจ่ายในวันจัดตั้งพรรคการเมือง โดยสามารถนำมาจ่ายในวันที่ส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งได้ แต่หากไม่ส่งผู้สมัครก็ไม่ต้องจ่าย แต่ถ้าพรรคใดไม่จ่ายทุนประเดิมพรรค ก็จะไม่มียกยัดได้รับเงินสนับสนุนจาก กกต.

ประเด็นที่ ๓ ค่าสมาชิกพรรคการเมือง ทางกรมการทะเบียนฯ เสนอให้คงตามร่าง ฯ ที่ กรธ. เสนอมา คือ ให้สมาชิกพรรคเสียค่าบำรุงพรรคปีละไม่เกิน ๑๐๐ บาทแต่มีข้อยกเว้นปีแรก ให้จัดเก็บไม่น้อยกว่า ๕๐ บาท และปีต่อไปจึงขยับเพิ่มเป็นไม่เกิน ๑๐๐ บาท

จากนั้นที่ประชุมได้เปิดให้อภิปราย สมาชิก สนช.ส่วนใหญ่ต่างตั้งถึงความเหมาะสม สมใน ประเด็นที่คณะกรรมการวิสามัญได้แก้ไข มาตรา ๙ ว่าด้วยการกำหนดเงินทุนประเดิมของพรรคการเมือง โดยให้พรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าจำนวนที่ กกต.กำหนดเป็นค่าใช้จ่ายโดยเก็บจาก ผู้ร่วมจัดตั้งพรรคร่วมกันจ่ายคนละไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ บาทแต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาทต่างจาก เดิมที่กรมร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) กำหนดให้ต้องมีเงินทุนประเดิมพรรคไม่น้อยกว่า ๑ ล้านบาทโดย มาจากผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนคนละไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกินคนละ ๓ แสนบาท

กรมการทะเบียนฯ ได้ขอเสนอให้แก้ไขมาตรา ๙ กลับไปตามที่กรธ.เสนอมาในครั้ง แรก คือ การให้มีทุนประเดิมไม่น้อยกว่า ๑ ล้านบาท เพราะหากบังคับใช้ตามที่กรมการทะเบียนฯ เสนอข้าง มากแก้ไข จะก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากจะมีปัญหาตามมาว่า ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ของแต่ละครั้งจะไม่เท่ากัน โดยจะผันแปรไปตามที่ กกต.ประกาศในแต่ละครั้ง จึงควรกลับไปใช้ตามที่ กรธ.เสนอไว้

จากอภิปรายที่ประชุมมีมติเสียงข้างมาก ๑๐๙ เสียง ต่อ ๙๕ เสียงไม่เห็นด้วยกับการ แก้ไขของคณะกรรมการวิสามัญ โดยเห็นควรแก้ไขมาตรา ๙ ให้คงตามข้อเสนอของกรธ. คือ พรรค การเมืองต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่า ๑ ล้านบาท ผู้ร่วมจัดตั้งพรรคทุกคนต้องร่วมจ่ายเงินเพื่อเป็น ทุนประเดิมคนละไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐บาท แต่ไม่เกินคนละ ๕หมื่นบาท

สนช. ใช้เวลาประชุมพิจารณาร่างกฎหมายพรรคการเมือง ก่อนมีมติเห็นชอบด้วย

สนช. ใช้เวลาประชุมพิจารณาร่างกฎหมายพรรคการเมือง ก่อนมีมติเห็นชอบด้วยคะแนน ๑๘๐ เสียง โดยยืนยันหลักการเดิมให้พรรคมีทุนประเดิม ๑ ล้านบาท และต้อง ชำระค่าสมาชิกพรรคปี ปีละ ๑๐๐ บาท ตามเดิม ส่วนการส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งต้องผ่านการคัดเลือกจากสาขาพรรคก่อน ตาม ระบบไพรมารีโหวต^{๗๑}

ผู้อำนวยการพรรคชาติไทยพัฒนา นิกธ จ่านอง กล่าวว่าทุนประเดิมพรรค ๑ ล้านบาทก็ถือว่า มากเกินไป ดังนั้นไม่มีเหตุผลที่ต้องเพิ่มเป็น ๑.๕ ล้านบาท เดิมการตั้งพรรคก็มีข้อจำกัดอยู่แล้ว จะ

^{๗๑}“ทุนประเดิมการจัดตั้งพรรค”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา [https://www.thaich๘.com/news_detail/๓๗๖๗๑\(๑๕ มกราคม ๒๕๖๔\)](https://www.thaich๘.com/news_detail/๓๗๖๗๑(๑๕ มกราคม ๒๕๖๔)).

ให้ยากมากขึ้นขนาดไหน ซึ่งไม่เห็นด้วยอย่างมาก จำนวนเงินพรรคชาติไทยพัฒนาไม่มีปัญหาแต่พรรคขนาดเล็กที่มีนโยบายเฉพาะทางจะทำอย่างไร

หัวหน้าทีมกฎหมายพรรคประชาธิปัตย์ วิรัตน์ กัลยาศิริ กล่าวว่า เรื่องทุนประเดิมพรรคที่ กมธ.ปรับแก้เราไม่ขัดข้อง แต่การเพิ่มจาก ๑ ล้านบาท เป็น ๑.๕ ล้านบาท ก็ต้องเปิดช่องให้ผ่อนชำระได้ เพื่อเปิดโอกาสให้คนจนมีโอกาสตั้งพรรคได้ด้วย ที่ผ่านมายุติเสนอให้ลดทุนประเดิมจาก ๑ ล้านบาทเหลือแค่ ๕ แสนบาท

ประธานคณะทำงานฝ่ายกฎหมายพรรคเพื่อไทย ชูศักดิ์ ศิรินิล กล่าวว่า ตามที่ กมธ. มีมติแก้ไขสาระสำคัญในร่าง พ.ร.บ. พรรคการเมือง เรื่องทุนประเดิมจัดตั้งพรรค การคัดเลือกผู้สมัคร ส.ส.แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อ รวมถึงกรณีกำหนดให้เลขาธิการพรรค เป็นกรรมการบริหารพรรคเช่นเดิมนั้น มีข้อสังเกตที่ควรต้องพิจารณาบางประเด็น ดังนี้

ทุนประเดิมแก้ไขเป็นไม่น้อยกว่า ๑.๕ ล้านบาท ซึ่งจำนวนไม่แตกต่างกันในสาระสำคัญ และไม่ได้บังคับว่าต้องจ่ายในวันที่ขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรค โดยอาจจ่ายในวันส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ได้ และหากไม่จ่ายก็ไม่มีสิทธิรับเงินสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาพรรคการเมือง

การกำหนดทุนประเดิมจัดตั้งพรรค แม้อาจดูเหมือนว่าเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ประสงค์จะรวมตัวจัดตั้งพรรคการเมือง แต่เมื่อคำนึงถึงความเป็นพรรคที่ต้องมีเงินทุนในการบริหารจัดการองค์กร และบุคลากรของพรรค ก็ถือเป็นความจำเป็นนอกเหนือจากเงินบริจาคและเงินสนับสนุนจากกองทุน

รองหัวหน้าพรรคภูมิใจไทย ทรงศักดิ์ ทองศรี กล่าวว่า ทุนประเดิมจัดตั้งพรรคการเมืองนั้นอยู่ที่เจตนารมณ์ว่าการตั้งทุนประเดิมที่ ๑ ล้านบาท คงต้องการให้ทุกคนในพรรคมีสิทธิมีส่วน ไม่อยากให้เป็นกลุ่มทุนเท่านั้นที่ตั้งพรรคได้

การกำหนดตัวเลขดังกล่าวเพื่อให้มองว่าใครที่ตั้งพรรคการเมืองได้ ขอให้สมาชิกและมีส่วนร่วมของประชาชนในการตั้งพรรคการเมือง โดยไม่ได้เอาเรื่องตัวเงินเป็นที่ตั้งแต่วันนี้พอเปลี่ยนเป็น ๑.๕ ล้านบาท ตัวเลขไม่ได้แตกต่างระหว่าง ๑ ล้าน กับ ๑.๕ ล้าน ในทางการเมืองไม่ได้มีอะไรแตกต่าง จึงยังไม่เข้าใจว่าเพิ่มเป็น ๑.๕ ล้าน เพื่ออะไร เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งขึ้นตามทฤษฎี ทะเบียนก็คงไม่ใช่ เพราะตัวเลขไม่ได้ต่างกันมาก จึงไม่ติดใจประเด็น นี้เลย^{๗๒}

พรรคการเมืองต่างๆ ออกมาแสดงความเห็นโดยเฉพาะการกำหนดให้สมาชิกพรรคต้องจ่ายค่าบำรุงพรรคว่าจะเป็นการทำลายเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งตีค่าอุดมการณ์ของประชาชนต่ำเกินไป ขณะที่ในทางปฏิบัติอาจเป็นเรื่องยากและต้องใช้เวลา ซึ่งประชาชนยังไม่เข้าใจว่าทำไมต้องเสียเงินบำรุงพรรคการเมืองเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญ โดยร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองของกรรมาธิการกำหนดให้บุคคลไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมือง

^{๗๒}“ทุนประเดิมการจัดตั้งพรรค”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.khaosod.co.th/hot-topics/news> [๑๕ มกราคม ๒๕๖๔].

ในแนวทางเดียวกันอาจร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมือง แต่การตั้งพรรคการเมืองใหม่ได้ต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิม

ประเด็นหนึ่งซึ่งได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากคือการบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕(๑๕) ที่ระบุถึงของข้อบังคับพรรคการเมือง ต้องกำหนดเรื่อง “รายได้ และอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง ซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละ ๑๐๐ บาท” ซึ่งแปลว่า สมาชิกพรรคการเมืองต้องจ่ายเงินให้พรรคเป็นค่า “บำรุงพรรค” ปีละ ๑๐๐ บาท

พรรคการเมืองสามารถกำหนดเก็บ “ค่าบำรุงพรรค” แบบตลอดชีพได้ในอัตรา ๒,๐๐๐ บาท ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๕ วรรคสี่ และการไม่จ่ายค่าบำรุงพรรคติดกันสองปี ก็เป็นเหตุให้ขาดความเป็นสมาชิกพรรค ตามที่ มาตรา ๒๗ ระบุไว้ ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ “มีชัย ฤชุพันธ์” ระบุถึงเหตุผลว่าเพราะต้องการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในพรรค และสมาชิกพรรคจะมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีส่วนร่วมในการคัดเลือกให้ผู้ที่ไปเป็นนายกฯ จึงถือเป็นหลักเกณฑ์สำคัญที่สร้างสิทธิให้สมาชิกพรรค เมื่อสมาชิกพรรคจ่าย ก็เท่ากับมีสิทธิเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของพรรคซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้นายทุนเข้ามาครอบงำพรรคเหมือนที่ผ่านมา

พรรคการเมืองสองพรรคใหญ่ต่างแสดงความไม่เห็นด้วย เช่น “สามารถ แก้วมีชัย” คณะทำงานติดตามร่างรัฐธรรมนูญของพรรคเพื่อไทย ที่ระบุว่าไม่น่าจะบัญญัติเอาไว้เพราะ คนมาร่วมกับพรรคด้วยอุดมการณ์ เข้ามาก็ลงแรงลงสมอง ให้กำลังใจ ช่วยป่าวประกาศนโยบาย ซึ่งมีความมากกว่าเงิน ๑๐๐ บาท ทั้งนี้ต้องเข้าใจว่าชาวบ้านชนบทเงิน ๑๐๐ ก็เป็นภาระ ควรเขียนให้เป็นไปตามกำลังมากกว่า “หากไม่มีเงินแล้วเป็นสมาชิกพรรคไม่ได้ จะผิดมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญ ที่ระบุว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมตัวจัดตั้งพรรคการเมือง ร่องหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ “องอาจ คล้ามไพบูลย์” แสดงความเห็นว่าการกำหนดเช่นว่าทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองมีข้อจำกัดมากขึ้น และมีเงื่อนไขทางการเงินเพิ่มมากขึ้น จึงอาจมีส่วนทำให้คนที่มีความอุดมการณ์ทางการเมืองที่อยากตั้งพรรคทางเลือก เช่น พรรคกรีน พรรคสิ่งแวดล้อม พรรคคุ้มครองผู้บริโภค มีโอกาสตั้งพรรคยากขึ้น

อดีต ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ “วิษระ เพชรทอง” ระบุว่า เป็นการเอาเงินมาเป็นตัวกำหนดในเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากไป จึงเป็นการกีดกันประชาชนให้ห่างจากพรรคการเมือง เพราะถ้าไม่มีเงินก็เป็นสมาชิกไม่ได้ “ท่านกำลังแบ่งแยกประชาชนที่ไม่มีเงินไม่ให้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง” สนช. ซึ่งจะเป็นผู้พิจารณาผ่านกฎหมายฉบับนี้ “วัลลภ ตังคณานูรักษ์ ก็แสดงความไม่เห็นด้วยโดยระบุว่า เรื่องนี้พรรคการเมืองทุกพรรคเห็นตรงกันว่ากฎหมายพรรคการเมืองฉบับนี้มองพรรค การเมืองด้วยสายตาเป็นลบ มุ่งเน้นลงโทษพรรคการเมืองมากกว่าส่งเสริม ให้พรรคการเมืองเข้มแข็งและไม่สมควรกำหนดให้เก็บค่าสมาชิกพรรค กล่าวคือควรให้กลับเป็นเหมือนเดิมคือไม่เสียค่าสมัคร เข้มแข็งและไม่สมควรกำหนดให้เก็บค่าสมาชิก กล่าวคือควรให้กลับเป็นเหมือนเดิมคือไม่เสียค่าสมัคร เข้มแข็งและไม่สมควรกำหนดให้เก็บค่าสมาชิกพรรคการเมือง กล่าวคือควรให้กลับเป็นเหมือนเดิมคือไม่เสียค่าสมาชิกพรรค^{๗๓}

^{๗๓} “เหตุผลหนุน-ค้านเก็บเงินค่าสมาชิกพรรคการเมือง”, หนังสือพิมพ์คมชัดลึก, [ออนไลน์], แหล่งที่มา, <https://www.komchadluek.net/news/scoop/๒๗๒๑๗๙> [๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓].

หากย้อนกลับไปดู พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จะพบว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นไปอย่างง่ายตายมากกว่า เพราะประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๕ คน ก็สามารถตั้งพรรคการเมืองได้ และไม่มีบทบัญญัติให้พรรคการเมืองต้องมีทุนตั้งต้นประเดิมมาก่อน^{๗๔}

สรุปได้ว่า การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง การเงินและการบัญชีของพรรคการเมืองมีหน้าที่บริหารทรัพย์สินและประโยชน์ของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองรายได้ของพรรคการเมืองจากกิจกรรมการระดมทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผย และการสิ้นสุดของพรรคการเมืองเมื่อไม่สามารถปฏิบัติตามกฎข้อบังคับตามกฎหมายที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๒.๗ การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อุทัย ทวีโชค	การระดมเงินสนับสนุนพรรคการเมืองจึงนับได้ว่ามีความจำเป็นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งเป็นไปเพื่อค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรพรรคด้วย
พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์	เงินอุดหนุนพรรคการเมืองในรูปแบบของเงินอุดหนุนพรรคการเมืองในประเทศไทย นั้นมีที่มาของเงิน ๒ รูปแบบทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนโดยในภาคเอกชนส่วนใหญ่มาให้เงินอุดหนุนในรูปแบบของเงินบริจาค ซึ่งก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์และความไม่โปร่งใสในของพรรคการเมือง ดังนั้นในปี ๒๕๕๑ จึงได้มีการริเริ่มการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากภาครัฐผ่าน “กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง”
บัญชา อุ่นใจ	การคัดค้านให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองนั้นก็มิโดยให้เหตุผลว่า ประชาชนทั่วไปไม่อาจยอมรับได้ว่าการที่รัฐบาลนำเอาเงินภาษีอากรของประชาชนทั้งประเทศไปสนับสนุนพรรคการเมืองซึ่งไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของประชาชน อีกทั้งยังจะส่งผลให้มีแรงจูงใจ ในการจัดตั้งพรรคการเมือง มากขึ้น

^{๗๔} “กรธ.เปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. พรรคการเมือง”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา, <https://ilaw.or.th/node/๔๔๘๒> [๗ ธันวาคม ๒๕๖๓].

ตารางที่ ๒.๗ การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
<p>ดําริ บูรณะนนท์</p>	<p>ทำให้จำนวนพรรคการเมืองมีมากขึ้นซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการแบ่งสั้่นปันส่วนตำแหน่งในรัฐบาล รวมถึงผลประโยชน์ต่าง ๆ</p> <p>การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองมาจากแนวคิดที่ว่า ในระบอบประชาธิปไตย พรรคการเมืองนับว่ามีความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางการเมือง ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น มีความจำเป็นต้องใช้เงิน ซึ่งหากพรรคการเมืองมีแหล่งที่มาของเงินอย่างเหมาะสม ก็ย่อมจะเป็นหลักประกันได้ว่าพรรคการเมืองจะไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง</p>
<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>รายได้ของพรรคการเมือง ว่าด้วยเงินอุดหนุนพรรคการเมือง เงินทุนประเดิมตามกฎหมายกำหนด เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับ เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนขอพรรคการเมือง เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการรับบริจาค เงินอุดหนุนจากกองทุนดอกผล และรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรค</p>

ตารางที่ ๒.๗ การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
<p>อ้างอิงเว็บไซต์ https://www.thaichs.com/news_detail/๓๗๖๗๑</p>	<p>คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ได้ประชุมเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับร่างพ.ร.บ.ฉบับดังกล่าว ได้ลงมติเห็นชอบเกี่ยวกับเนื้อหาใน ๓ ประเด็น</p> <p>ประเด็นที่ ๑ กรณีทุนประเดิมจัดตั้งพรรคการเมือง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) กำหนดไว้ที่ ๑ ล้านบาท ควรแก้ไขให้ กกต.เป็นผู้กำหนด โดยยึดจากตัวเลขค่าใช้จ่ายการเลือกตั้งส.ส.ของแต่ละคนในครั้งที่ผ่านมา</p> <p>ประเด็นที่ ๒ การจ่ายทุนประเดิมพรรคไม่จำเป็นต้องนำมาจ่ายในวันจัดตั้งพรรคการเมือง โดยสามารถนำมาจ่ายในวันที่ส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งได้ แต่หากไม่ส่งผู้สมัครก็ไม่ต้องจ่าย แต่ถ้าพรรคใดไม่จ่ายทุนประเดิมพรรค ก็จะไม่มียกยัดได้รับเงินสนับสนุนจาก กกต.</p> <p>ประเด็นที่ ๓ ค่าสมาชิกพรรคการเมือง คือ ให้สมาชิกพรรคเสียค่าบำรุงพรรคปีละไม่เกิน ๑๐๐ บาท แต่มีข้อยกเว้นเฉพาะกาล ยกเว้นปีแรกให้จัดเก็บไม่น้อยกว่า ๕๐ บาท และปีต่อไปจึงขยับเพิ่มเป็นไม่เกิน ๑๐๐ บาท</p>

๒.๕ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การพัฒนาการเมือง เป็นเรื่องของการระดมพลและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เข้าไปมีบทบาทในการควบคุม กำกับ และตรวจสอบระบบการเมือง เพื่อเป็นการขับเคลื่อนให้พรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็ง และถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง เป็นแนวทางการพัฒนาการเมือง ไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง

การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่การจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โดยเฉพาะในการหาเสียง

เลือกตั้งหรือการบริหารประเทศ สมาชิกพรรคการเมืองควรมีบทบาทในการรวบรวมปัญหาและความต้องการของสมาชิกในชุมชนหรือเขตเลือกตั้งส่งให้พรรคการเมืองในการนำไปอภิปรายหรือตั้งกระทู้ สอบถามฝ่ายบริหารในสภา หรือการติดตามการทำงานของผู้แทนราษฎรที่ประชาชนลงคะแนนเลือกตั้งเข้าไป แต่บทบาทดังกล่าวจะเกิดขึ้นเป็นจริงหรือไม่คงต้องเป็นบทบาทของพรรคการเมืองด้วย ในการส่งเสริมให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนเพื่อให้รู้เท่าทันทางการเมือง (political literacy) ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเข้าไปมีบทบาทสนับสนุนพรรคเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง อันเป็นแนวทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองและประเทศชาติต่อไป

๒.๕.๑ ความหมายของการพัฒนาการเมือง

จากการศึกษาเอกสารและตำราผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเมือง โดยการพัฒนาการเมืองนั้นมีความสำคัญดังนี้

ความหมายของการพัฒนาพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้ให้ความหมายของ “การพัฒนา” แปลว่าเจริญหรือทำให้เจริญ คำว่า “พัฒนา” ทางศาสนาไม่เคยใช้ แต่ถ้าหมายถึงคำว่า ความเจริญแล้ว ทางศาสนาได้ใช้มานานแล้ว เช่น ถ้าเราจะสร้างกุศลให้มากเราก็เรียกว่าเจริญกุศล ถ้าจะปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานก็เรียกว่า เจริญวิปัสสนากรรมฐาน ถ้าจะสร้างเมตตาให้เกิดขึ้นก็เรียกว่า เจริญเมตตา ดังนั้นถ้าจะโยงเรื่องการพัฒนาไปกับคำว่าเจริญแล้ว ก็ต้องถือว่าเราได้มีการพัฒนามานานแล้ว ดังนั้น การพัฒนาจึงหมายถึงการพัฒนาคุณสมบัตินั้นเอง^{๗๕} คำว่า พัฒนา ในภาษาไทย มาจาก วุฒฺ ในภาษาบาลี และ วรณ ในภาษาสันสกฤต แปลว่า ความเจริญ^{๗๖} คำว่า พัฒนา นี้ เริ่มใช้มาเมื่อประมาณ พ.ศ.๒๕๐๓ ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ คำว่า พัฒนา แปลว่า เจริญ ตามแนวพระพุทธศาสนาแยกได้เป็น ๒ ส่วน คือ การพัฒนาคนไม่ว่าจะเป็นทางด้านกายหรือจิตใจก็ตาม เรียกว่า ภาวนา ส่วนการพัฒนาอย่างอื่น ๆ เช่น พัฒนาวัตถุ พัฒนาสภาพแวดล้อม เรียกว่า พัฒนาหรือวิวัฒนา^{๗๗}

๒.๕.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง

คำว่า “พัฒนาการเมือง” เป็นคำใหม่ยังไม่มีคำอธิบายอันหนึ่งอันเดียวกัน ยอมรับกันในหมู่นักวิชาการนักรัฐศาสตร์ได้พยายามให้ความหมายไว้ต่างๆ กันและความหมายที่ให้กับ

^{๗๕} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), *มองอเมริกามาไทย*, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๓๗), หน้า ๖๘-๗๗.

^{๗๖} ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖), หน้า ๘๒๗.

^{๗๗} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), *การศึกษา: เครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๑), หน้า ๒๑-๒๒.

ไว้มีอยู่จำนวนมาก และหลายอันก็มีความหมายคล้ายคลึงกัน^{๗๘} ลูเซียน พาย (Lucian W. Pye) ได้เขียนหนังสือชื่อ Aspects of Political Development และได้รวบรวมความหมายของการพัฒนาทางการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ให้ไว้พอสรุปได้ดังนี้

๑. พัฒนาทางการเมืองคือรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ (Political Development as the Political Prerequisite of Economic Development)

๒. พัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองในสังคมอุตสาหกรรม (Political Development as the Politics Typical of Industrial Societies) การเมืองอันเป็นตัวอย่างแก่ระบบอื่นๆ เช่น การปกครองมีลักษณะมีเหตุมีผลมีความรับผิดชอบในการให้สวัสดิการและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างน้อยในระดับหนึ่ง

๓. พัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงการเมืองให้เป็นสมัยใหม่ (Political Development as Political Modernization)

๔. พัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการดำเนินงานของรัฐบาล (Political Development as the Operation of Nation - State) ลักษณะที่รัฐบาลควบคุมทั้งประเทศ ประชาชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยอิทธิพลของลัทธิชาตินิยมและมีความเป็นพลเมืองของรัฐอย่างแท้จริงสถาบันของรัฐจะต้องสามารถดำเนินนโยบายที่สะท้อนให้เห็นถึงลัทธิชาตินิยมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชาติกล่าวอีกนัยหนึ่งการพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการสร้างชาติ (Nation-building)

๕. พัฒนาทางการเมืองคือการพัฒนาการบริหารและกฎหมาย Political Development as Administrative and Legal Development, เป็นเรื่องของการพัฒนาระบบราชการและระบบกฎหมายให้มีความก้าวหน้าทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

๖. พัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการระดมประชาชนและมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการขยายการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่จำกัดอยู่แต่ชนชั้นนำตามแบบของสังคมจารีตประเพณีมาสู่มวลชนโดยเห็นว่าในระบบการเมืองที่พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

๗. พัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการพัฒนาระบบประชาธิปไตยความหมายนี้มีผู้นิยมใช้กันมากแต่ถูกโจมตีเสมอว่าเป็นความหมายที่ลำเอียงเพราะเห็นว่าระบบการเมืองในรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ประชาธิปไตยไม่เป็นระบบ

๘. พัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของเสถียรภาพและการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระเบียบหลายคนมีความเห็นว่าประชาธิปไตยขัดกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่สามารถรักษา

^{๗๘} สุจิต บัญบงการ, การพัฒนาการเมืองไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑), หน้า ๑๒.

เสถียรภาพทางการเมืองได้ฉะนั้นการพัฒนาการทางการเมืองจึงเป็นเรื่องของความสามารถของระบบการเมืองในการรักษาคุณภาพและดูแลให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีระเบียบไม่วุ่นวายความวุ่นวายไม่ควรจะเป็นเรื่องของการพัฒนาการทางการเมืองควรจะเป็นเรื่องของความเสื่อมทางการเมืองมากกว่า

๙. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการระดมกำลังและอำนาจความหมายนี้เป็นการเน้นประสิทธิภาพของระบบการเมืองในการทำงานระบบการเมืองใดสามารถระดมสรรพกำลังในการแก้ไขปัญหาของประเทศได้มีอำนาจในการดึงประชาชนให้ปฏิบัติตามความต้องการของระบบได้ถือว่าเป็นระบบที่มีการพัฒนาความสามารถในการระดมทรัพยากรกำลังรวมถึงความสามารถในการแบ่งทรัพยากรและสิ่งที่มีคุณค่าทั้งหลายให้กับสมาชิกในระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

๑๐. พัฒนาการทางการเมืองเป็นลักษณะอันหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นประกอบด้วยเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้านและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองถือว่าเป็นลักษณะอันหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของสังคมคือทางด้านเศรษฐกิจการเมืองและสังคมต่างมีความสัมพันธ์กันทั้งสิ้นเปลี่ยนแปลงในด้านหนึ่งย่อมกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่นได้^{๗๙}

นักวิชาการของไทยได้จัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวคิดของแอนกัส แคมเบล ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของคนไทยซึ่งได้จัดแบ่งไว้ ๓ ระดับ ดังนี้

๑) การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๑.๑) ระดับต่ำสุด ได้แก่ การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๑.๒) ระดับต่ำสุด ได้แก่ การไปเลือกตั้งเฉยๆ โดยไม่มีเหตุผล

๑.๓) ระดับต่ำ ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยถูกชักจูง

๑.๔) ระดับต่ำกลาง ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยคิดว่าเป็นหน้าที่

๑.๕) ระดับต่ำสูง ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยคิดว่าเสียงของตน คือพลังในการ

เปลี่ยนแปลงนโยบาย บุคคลเหล่านี้จึงมีข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองมาก

๒) การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแบ่งได้ดังนี้

๒.๑) ระดับปานกลางต่ำ ได้แก่การเข้าร่วมในระดับสมาชิกทั่วไปโดยมีสิทธิลงคะแนนเสียงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในนโยบายกลุ่ม

๒.๒) ระดับปานกลาง ได้แก่การได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการของกลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจแทนสมาชิกคนอื่น

^{๗๙} สมบัติ อารงธัญวงศ์, *ทัศนคติทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๗๐-๗๑.

๒.๓) ระดับปานกลางสูง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานหรือหัวหน้ากลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจและมีโอกาสในการสร้างบารมีให้คนยอมรับได้

๓) การเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้แทน อาจจะเป็นผู้แทนในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ แบ่งได้ดังนี้

๓.๑) ระดับสูงต่ำได้แก่ระดับที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มให้สมัครให้เข้ารับการเลือกตั้งในนามของกลุ่มหรือพรรคได้

๓.๒) ระดับสูงปานกลาง ได้แก่ ระดับที่ผู้สมัครได้รับการคัดเลือก คือ

- ระดับท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาลสมาชิกสภาเขต
- ระดับจังหวัด ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
- ระดับชาติ ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา

๓.๓) ระดับสูงสุด ได้แก่ ระดับผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง และได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ตำแหน่งกรรมการตำแหน่งรัฐมนตรี เป็นต้น^{๘๐}

สรุปได้ว่า การพัฒนาคือกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น และสอดคล้องสัมพันธ์กับค่านิยมสมัยใหม่มุ่งเน้นประสิทธิภาพและการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วม พรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็งและมีสมาชิกเข้าร่วมผลักดันให้พรรคร่วมเข้าบริหารประเทศ ทางเศรษฐกิจ สังคม โดยมีประชาชนเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่อไป

ตารางที่ ๒.๘ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต)	การพัฒนาพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้ให้ความหมายของ “การพัฒนา” แปลว่าเจริญหรือทำให้เจริญ คำว่า “พัฒนา” ทางศาสนาไม่เคยใช้ แต่ถ้าหมายถึงคำว่า ความเจริญ เช่น ถ้าเราจะสร้างกุศลให้มากเราก็เรียกว่าเจริญกุศล ถ้าจะปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานก็เรียกว่า เจริญวิปัสสนากรรมฐาน ถ้าจะสร้างเมตตาให้เกิดขึ้นก็เรียกว่าเจริญเมตตา ดังนั้นถ้าจะโยงเรื่องการพัฒนากับคำว่าเจริญแล้ว ก็ต้องถือว่าเราได้มีการพัฒนากันมานานแล้ว

^{๘๐} ชัตติยา กรรณสูต, “สตรีกับการเมือง”, บทความวิชาการ พัฒนาสังคม : แนวคิดและการปฏิบัติการ, (กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๕), หน้า ๑๒๘ – ๑๓๐.

ตารางที่ ๒.๘ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน	คำว่า พัฒนา ในภาษาไทย มาจาก วัฒน ในภาษาบาลี และ วรรณ ในภาษาสันสกฤต แปลว่า ความเจริญ
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)	คำว่า พัฒนา แปลว่า เจริญ ตามแนวพระพุทธศาสนาแยกได้เป็น ๒ ส่วน คือ การพัฒนาคนไม่ว่าจะเป็นทางด้านกายหรือจิตใจก็ตาม เรียกว่า ภาวนา ส่วนการพัฒนาอย่างอื่นๆ เช่น พัฒนาวัตถุ พัฒนาสภาพแวดล้อม เรียกว่า พัฒนา หรือวิวัฒนาการ
สุจิต บุญบงการ	คำว่า “พัฒนาการทางการเมือง” เป็นคำใหม่ ยังไม่มีความหมายอันหนึ่งอันเดียวกันยอมรับกันในหมู่นักวิชาการนักรัฐศาสตร์ได้พยายามให้ความหมายไว้ต่างๆ กันและความหมายที่ให้กันไว้มีอยู่จำนวนมาก และหลายอันก็มีความหมายคล้าย กัน
สมบัติ อารังธัญวงศ์	พัฒนาการทางการเมืองเป็นลักษณะอันหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นประกอบด้วยเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองถือว่าเป็นลักษณะอันหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของสังคมคือทางด้านเศรษฐกิจการเมืองและสังคมต่างมีความสัมพันธ์กันทั้งสิ้นเปลี่ยนแปลงในด้านหนึ่งย่อมกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่นได้
ชัตติยา กรรณสูต	นักวิชาการของไทยได้จัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจัดแบ่งไว้ ๓ ระดับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มการเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้แทน อาจจะเป็นผู้แทนในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ

๒.๖ หลักอปริหานิยธรรม ๗

๒.๖.๑ ความหมายของอปริหานิยธรรม

ในพระสูตรตันตปิฎก ที่ฉนิกาย มหาวรรค มหาปรินิพพานสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับวัสสการพราหมณ์ ถึงอปริหานิยธรรม ไว้ว่าพระผู้มีพระภาครับสั่งกะวัสสการพราหมณ์ อามาคย ผู้ใหญ่ในมคธรัฐว่า “ดูกรพราหมณ์ สมัยหนึ่งเราอยู่ที่สารันทเจดีย์เขตเมืองเวสาลีนี้ ณ ที่นั้นเราได้แสดงอปริหานิยธรรมทั้ง ๗ นี้ แก่พวกเจ้าวัชชี ก็อปริหานิยธรรมทั้ง ๗ นี้ จักตั้งอยู่ในพวกเจ้าวัชชีและพวกเจ้าวัชชีจักสนใจในอปริหานิยธรรมทั้ง ๗ นี้ อยู่เพียงใด พราหมณ์พึงหวังได้ซึ่งความเจริญอย่างเดียว ไม่มีเสื่อม เพียงนั้น”^{๗๑}

พระบาลีกเล่าไว้ในมหาปรินิพพานสูตรว่า “สตต โว ภิกขเว อปริหานิเย ธมฺเม เทเสสุสามิ” แปลว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลายเราจักแสดง ซึ่งธรรมทั้งหลาย ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เจ็ดประการ แก่เธอทั้งหลาย”^{๗๒}

ในพระมหาปรินิพพานสูตรที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสถึง อปริหานิยธรรม ที่ยกมาอ้างไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่า อปริหานิยธรรม หมายถึง ธรรมซึ่งทำให้เกิดความเจริญฝ่ายเดียว ไม่มีฝ่ายเสื่อม และนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาก็ได้อธิบายให้ความหมายไว้เช่นเดียวกัน ดังนี้

อปริหานิยธรรม กล่าวได้ว่า “ธรรมเป็นที่ตั้งของความไม่เสื่อม หรือธรรมไม่เป็นที่ตั้งของความเสื่อม”^{๗๓} ธรรมที่ทำให้ไม่เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว”^{๗๔} จะไม่ประสพความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ยังมีการปฏิบัติตามธรรมเหล่านี้อยู่^{๗๕} เป็น ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความเจริญอย่างเดียว ไม่นำไปสู่ความเสื่อมเลย^{๗๖}

สรุปได้ว่า อปริหานิยธรรมที่กล่าวไว้ในพระไตรปิฎก และแนวคิดของนักปราชญ์ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนาที่ได้ให้ความหมายอธิบายเอาไว้พอที่จะสรุปความหมายได้ว่า อปริหานิยธรรม หมายถึง ธรรมที่นำไปสู่ความเจริญของหมู่คณะอย่างเดียว ตราบเท่าที่ยังมีการประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมอยู่ โดยที่ไม่พบความเสื่อมเลย

๒.๖.๒ หลักคำสอนเรื่องอปริหานิยธรรม

หลักอปริหานิยธรรมพระพุทธเจ้าตรัสไว้ในสารันทสูตรและมหาปรินิพพานสูตร แบ่ง

^{๗๑} ที.ม. (ไทย) ๑๓/๖๙/๒๓๐.

^{๗๒} ที.ม. (ไทย) ๑๓/๗๐/๒๓๒.

^{๗๓} สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์, **ธรรมานุกรม**, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๑๕), หน้า ๑๓๔.

^{๗๔} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓๘.

^{๗๕} พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตถาโณ), **ธรรมาธิปไตย**, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๓๕), หน้า ๑๔.

^{๗๖} พระเมธีรัตนดิลก (จรรยา ชินวโร), **เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก**, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๑๖๖.

ออกเป็น ๒ ส่วนใหญ่ๆ คือ ราชขอพรหานิยธรรม หรือ วัชขอพรหานิยธรรม ซึ่งตรัสไว้สำหรับกษัตริย์แห่ง
 แคว้นวัชชีซึ่งปกครองกันแบบสามัคคีธรรม และภิกขุขอพรหานิยธรรม ซึ่งตรัสไว้สำหรับภิกษุ ธรรมสำคัญ ๒
 หมวดนี้ พระพุทธเจ้าตรัสกับเจ้าลิจฉวีที่สารันทเจตีย์ ใกล้พระนครเวสาลี และตรัสเนื่องจากทรง
 ประมวลพระดำริของพระเจ้าอชาตศัตรู กษัตริย์ผู้ครองแคว้นมคธจะทำสงครามกับแคว้นวัชชี ได้ทรงส่ง
 วัสสการพราหมณ์มาเฝ้าพระพุทธเจ้าขณะประทับอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ เขตกรุงราชคฤห์เพื่อขอทราบความเห็น
 ของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับการทำสงครามกับแคว้นวัชชี^{๘๗} ซึ่งขอพรหานิยธรรม ๒ ส่วนนี้ สามารถแยก
 ออกได้ดังนี้

๑. ราชขอพรหานิยธรรมหรือวัชขอพรหานิยธรรม

ราชขอพรหานิยธรรม เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงแก่เจ้าลิจฉวี แคว้นวัชชี เพื่อป้องกันความ
 เสื่อม จากความสามัคคีที่มีมานานได้ จนทำให้บ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรืองไม่มีแคว้นใดกล้าที่จะเข้ามารุกราน
 ซึ่ง อปรหานิยธรรม ที่พระพุทธเจ้าแสดงแก่เจ้าลิจฉวีทั้งหลาย ในพระไตรปิฎกเรียกว่า “ราชขอพรหานิย
 ธรรม” หมายถึงอปรหานิยธรรม สำหรับพระราชผู้ปกครองบ้านเมืองหรือ “วัชขอพรหานิยธรรม” หมายถึง
 อปรหานิยธรรม สำหรับชาววัชชีที่ปกครองด้วยหลักสามัคคีธรรม

อปรหานิยธรรม พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ในสารันทสูตรแก่เจ้าลิจฉวีทั้งหลาย แห่งแคว้น
 วัชชีซึ่งปกครองกันแบบสามัคคีธรรม และวัสสการสูตรทรงตรัสแก่วัสสการพราหมณ์อำมาตย์ ผู้ใหญ่ใน
 มคธรัฐ ดังมีรายละเอียดที่กล่าวถึงธรรม ๗ ประการ ในสารันทสูตรว่าพระผู้มีพระภาคได้ตรัสแก่เจ้าลิจ
 ฉวีเหล่านั้นว่าดูกรลิจฉวีทั้งหลาย เราจักแสดงอปรหานิยธรรม ๗ ประการ แก่ท่านทั้งหลายท่านทั้งหลายจง
 ฟัง จงใส่ใจให้ดี เราจักกล่าว เจ้าลิจฉวีเหล่านั้นทูลรับพระผู้มีพระภาคแล้วพระผู้มีพระภาคได้ตรัสว่า ดูกรลิจ
 ฉวีทั้งหลาย อปรหานิยธรรม ๗ ประการเป็นไฉน คือ ชาววัชชีจักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพียงใด ชาววัช
 ชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชีเมื่อประชุมก็จักพร้อมเพรียง
 กันประชุม เมื่อเลิกประชุม ก็พร้อมเพรียงกันเลิก ประชุมและจักพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่ควรทำ
 เพียงใด ชาววัชชี พึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชีจักไม่
 บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ จักไม่ถอนสิ่งที่ท่านบัญญัติไว้แล้ว ประพฤติมั่นอยู่ในธรรมของชาววัชชีครั้ง
 โบราณตามที่ท่านบัญญัติไว้ เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียง
 นั้น ชาววัชชีจักสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านวัชชีผู้ใหญ่ทั้งหลาย และจักสำคัญถ้อยคำแห่งท่าน
 เหล่านั้นว่าเป็นถ้อยคำอันตนพึงเชื่อฟัง เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความ
 เสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชีจักไม่ข่มขืนบังคับปกครองหญิงในสกุล เพียงใดชาววัชชีพึงหวังความเจริญ
 ได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชียังคงสักการะ เคารพ นับถือ บูชาเจติยสถาน
 ของชาววัชชี ทั้งภายในและภายนอก และไม่ปลงปล้ำพิธีกรรมอันชอบธรรม ซึ่งเคยให้เคยทำแก่เจติย
 สถานเหล่านั้น เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาว

^{๘๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๖.

วชิระจักถวายความอารักขา ความคุ้มครอง ป้องกันโดยชอบธรรมในพระอรหันต์ทั้งหลาย เป็นอย่างดี ด้วยหวังว่า โฉนพระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังไม่มาพึงมาสู่แว่นแคว้น และที่มาแล้วพึงอยู่เป็นสุขเพียงใด ชาววชิระพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น

คุณลักษณะทั้งหลาย อปริหานิยธรรม ๗ ประการนี้ จักตั้งอยู่ในชาววชิระ และชาววชิระยังปรากฏอยู่ใน อปริหานิยธรรม ๗ ประการนี้ เพียงใด ชาววชิระพึงหวังความเจริญได้แน่นอนไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ^{๘๘}

ราชอปริหานิยธรรม หรือวชิระอปริหานิยธรรมที่ยกมาอ้างข้างต้น พอสรุปได้ว่าอปริหานิยธรรม คือธรรมที่นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองโดยส่วนเดียว ไม่มีผลไปในทางที่เสื่อม สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหาร บ้านเมืองมี ๗ ประการ ได้แก่

- ๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
- ๒) เมื่อคราวประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุมและจักพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่ควรทำ
- ๓) จักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ จักไม่ถอนสิ่งที่ท่านบัญญัติไว้แล้ว ประพฤติมั่นอยู่ในธรรมอันดีงามแต่โบราณ ตามที่ท่านบัญญัติไว้
- ๔) จักสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย และให้ความสำคัญแก่ถ้อยคำของท่านเหล่านั้น ว่าเป็นถ้อยคำที่ตนพึงเชื่อฟังและปฏิบัติตาม
- ๕) จักไม่ข่มขืน บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย
- ๖) จักยังคงสักการะ เคารพ นับถือ บูชาต่อปุชนิยสถานทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอกและไม่ยกเลิกพิธีกรรมอันชอบธรรม ซึ่งเคยให้ เคยทำแก่ปุชนิยสถานเหล่านั้น
- ๗) จักถวายการอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวชทั้งหลาย เป็นอย่างดี ด้วยหวังว่าท่านเหล่านั้นที่ยังไม่มาสู่บ้านเมืองก็ขอให้มา และที่มาแล้วก็ขอให้อยู่เป็นสุข

๒. ภิกขุอปริหานิยธรรม

ภิกขุอปริหานิยธรรม พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ในภิกขุสูตรและมหาปริณิพพานสูตรแก่ภิกษุทั้งหลาย ณ ภูเขาคิชฌณภูฏ ไกลพระนครราชคฤห์ ณ ที่นั้นพระพุทธเจ้าทรงตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายให้มาประชุมเพื่อแสดงอปริหานิยธรรม ซึ่งมี ๖ หมวด มีรายละเอียดที่กล่าวถึงแยกเป็นหมวด ได้ดังนี้

หมวดที่ ๑ มี ๗ ข้อ พระพุทธเจ้าตรัสในภิกขุสูตรว่า ภิกษุพึงหวังได้ว่าจะเจริญโดยฝ่ายเดียว หากความเสื่อมมิได้ ในพระสูตรกล่าวไว้ว่า

คุณภิกษุทั้งหลาย เราจักแสดงอปริหานิยธรรม ๗ ประการแก่เธอทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงตั้งใจฟัง จงใส่ใจไว้ให้ดีเราจักกล่าว ภิกษุเหล่านั้นทูลรับพระผู้มี พระภาคแล้วพระผู้มีพระภาคได้ตรัสว่า คุณภิกษุทั้งหลาย ก็อปริหานิยธรรม ๗ ประการเป็นไฉน ภิกษุทั้งหลายหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพียงใด พึง

^{๘๘} ๐.ส.ต.ต.ก. (ไทย) ๓๗/๑๔/๓๖-๓๗.

หวังความเจริญได้แน่นอนไม่เพียงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ภิกษุทั้งหลายเมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก จักพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่สงฆ์พึงทำ เพียงใด พึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่เพียงหวังความเสื่อมเลยเพียงนั้น ภิกษุทั้งหลายจักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติ จักไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติแล้ว จักประพติมั่นในสิกขาบทตามที่บัญญัติไว้แล้ว เพียงใด พึงหวังความเจริญได้แน่นอนไม่เพียงหวังความเสื่อมเลยเพียงนั้น ภิกษุทั้งหลายยังสักการะ เคารพนับถือ บูชา ท่านผู้เป็นเถระ เป็นรัตตัญญู บวชมานาน เป็นสังฆบิดรเป็นสังฆปริณายก และจักสำคัญถ้อยคำของท่านเหล่านั้นว่า เป็นถ้อยคำอันตนพึงเชื่อฟังเพียงใด พึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่เพียงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ภิกษุทั้งหลายไม่ตกอยู่ในอำนาจตัดมหาที่เกิดขึ้นแล้ว อันเป็นเหตุให้เกิดในภพต่อไป เพียงใด พึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่เพียงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ภิกษุทั้งหลายจักพอใจอยู่ในเสนาสนะป่า เพียงใด พึงหวังความเจริญได้แน่นอนไม่เพียงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ภิกษุทั้งหลายจักเข้าไปตั้งความระลึกถึงเฉพาะตนได้ว่า ไฉนหนอเพื่อนพรหมจรรย์ผู้มีศีลเป็นที่รัก ที่ยังไม่มา ของงมา และที่มาแล้วพึงอยู่เป็นสุข เพียงใด พึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่เพียงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น

ดูกรภิกษุทั้งหลายอธิทานิยธรรม ๗ ประการนี้ จักตั้งอยู่ในภิกษุทั้งหลาย และภิกษุทั้งหลายจักปรากฏในอธิทานิยธรรม ๗ ประการนี้เพียงใด ภิกษุทั้งหลายพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่เพียงหวังความเสื่อมเลยเพียงนั้น ฯ^{๘๙}

ภิกษุอธิทานิยธรรมที่ยกมาอ้างข้างต้น สรุปได้ว่า ภิกษุอธิทานิยธรรม คือ ธรรมที่ภิกษุทั้งหลายควรยึดมั่น ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของหมู่คณะอย่างเดียว ไม่มีผลไปในทางที่เสื่อมสำหรับภิกษุทั้งหลาย มี ๗ ประการได้แก่

- ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์
- ๒) เมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุมและ จักพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่สงฆ์พึงทำ
- ๓) จักไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้ามิได้ทรงบัญญัติไว้ จักไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติแล้ว จักประพติมั่นในสิกขาบทตามที่บัญญัติไว้แล้ว
- ๔) สักการะ เคารพ นับถือ บูชา ภิกษุผู้เป็นเถระ เป็นรัตตัญญู บวชมานาน เป็นสังฆบิดรเป็นสังฆปริณายก และถือถ้อยคำของท่านเหล่านั้นว่า เป็นถ้อยคำที่ควรเชื่อฟัง
- ๕) ไม่ตกอยู่ในอำนาจตัดมหาที่เกิดขึ้น อันเป็นเหตุให้เกิดในภพต่อไป
- ๖) จักพอใจอยู่ในเสนาสนะป่า
- ๗) จักเข้าไปตั้งความระลึกอยู่เสมอว่า เพื่อนพรหมจรรย์ผู้มีศีลดิ่งงามที่ยังไม่มา ขอให้มาและที่มาแล้วพึงอยู่เป็นสุข

^{๘๙} อภ.สตุตตก. (ไทย) ๓๗/๒๑/๕๒-๕๓.

สรุปได้ว่า อปทานิยธรรม เป็นหลักปฏิบัติที่ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม มีแต่ความเจริญฝ่ายเดียว แบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ราชอปทานิยธรรมหรือวัชชอปทานิยธรรม เป็นธรรมสำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมืองมี ๗ ประการ และภิกขุอปทานิยธรรม เป็นธรรมสำหรับภิกษุทั้งหลาย มี ๖ หมวด หมวดละ ๗ ประการ และภิกขุอปทานิยธรรม เป็นธรรมที่ป้องกันความเสื่อมจากกุศลธรรมของภิกษุทั้งหลาย

๒.๖.๔ ความสำคัญของอปทานิยธรรม

หลักคำสอนในพระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ทั้งตนเองและสังคมโดยรวม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสามารถประยุกต์ใช้กับศาสตร์แขนงต่างๆ ได้มากมาย หลักอปทานิยธรรมเป็นอีกหลักธรรมหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะสามารถป้องกันการเสื่อมของครอบครัว ชุมชนองค์กรอื่นทางสังคม รวมถึงประเทศชาติ ในการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างสงบสุข โดยเฉพาะผู้นำ ผู้บริหารบ้านเมือง หัวหน้าองค์กร หน่วยงานต่างๆ จึงต้องนำหลักอปทานิยธรรมมาบูรณาการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ดังนี้

๑. อปทานิยธรรมสำหรับนักปกครอง

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันต่างๆ รวมทั้งชุมชน นับตั้งแต่ครั้งพระพุทธกาล จนถึงปัจจุบัน ฉะนั้นแล้วพระพุทธศาสนา จึงมีหลักธรรมสำหรับนักปกครองไว้มาก พระพุทธองค์มิได้เจาะจงลงไปว่าระบอบการปกครองใดดีหรือไม่ดี แต่พระองค์ทรงเน้นที่ตัวบุคคล หากผู้ปกครองหรือนักปกครองมีคุณธรรม ประชาชนหรือผู้อยู่ใต้ปกครองย่อมมีความสุขได้

๑.๑ นักปกครองในทัศนะพระพุทธศาสนา ในพระไตรปิฎกมีศัพท์ที่มีความหมายถึงผู้มีอำนาจหรือนักปกครอง ดังนี้

๑) จักวัตติ หรือ จักรพรรดิ หมายถึง นักปกครองที่ใช้ธรรมเป็นอำนาจ ใช้ธรรมเป็นหลักในการปกครอง เป็นผู้เคารพธรรม ปฏิบัติธรรม ซึ่งจัดได้ว่าเป็นนักปกครองในอุดมคติของมวลมนุษย์

๒) มหาชนสมมติ หมายถึงผู้ที่ประชาชนส่วนใหญ่พร้อมใจกันคัดเลือกขึ้นมาและมอบอำนาจให้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองหมู่คณะ

๓) กษัตริย์ หมายถึง ผู้เป็นเจ้าของเขต ผู้เป็นเจ้าของแผ่นดินหรือนา เป็นผู้ดูแลจัดสรร ที่นาหรือดินแดนให้แก่ประชาชน

๔) ราชา หมายถึง ผู้ที่ประชาชนมีความยินดี พอใจ สุขใจโดยธรรม^{๙๐}

ที่กล่าวทั้งหมดนี้เป็นความหมายที่ใช้เรียกกันตามหน้าที่หรือคุณลักษณะของนักปกครองในครั้งพุทธกาล นักปกครองเป็นผู้ที่มีความสำคัญมาก สามารถนำพาประชาชนและรัฐเจริญรุ่งเรืองหรือล่มสลายได้ เรียกได้ว่าเป็นผู้ชี้ขาดในการคงอยู่แห่งรัฐ ประชาชนมีชีวิตที่ดีมีความสุขหรือตรงกัน

^{๙๐} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๖), หน้า ๙๐.

ข้ามนั้นขึ้นอยู่กับนักปกครองทั้งสิ้น ในราโฆวาทชาดกได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของนักปกครอง ดังนี้

ในเมื่อโคทั้งหลายว่ายข้ามแม่น้ำไป ถ้าโคหัวหน้าฝูงว่ายคด โคทั้งหมดก็ว่ายคดไปตามกันในหมู่มนุษย์ทั้งหลายก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับการสมมติแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ถ้าผู้นั้นประพฤติไม่เป็นธรรม ประชาชนนอกนั้นก็ประพฤติไม่เป็นธรรมโดยแท้ ถ้าพระราชเจ้าเป็นใหญ่ไม่ตั้งมั่นอยู่ในธรรม รัฐก็ย่อมอยู่ไม่เป็นสุขทั่วกัน เมื่อโคทั้งหลายว่ายข้ามแม่น้ำไป ถ้าโคหัวหน้าฝูงว่ายตรง เมื่อมีผู้นำฝูงว่ายตรงอย่างนี้ โคทั้งหมดก็ย่อมว่ายตรงไปตามกัน ในหมู่มนุษย์ทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน ถ้าผู้ใดได้รับการสมมติแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ ถ้าผู้นั้นประพฤติธรรม ประชาชนนอกนั้นก็ย่อมประพฤติธรรมไปตามโดยแท้ ถ้าพระราชเจ้า ผู้เป็นใหญ่ตั้งมั่นอยู่ในธรรม รัฐก็ย่อมอยู่เป็นสุขทั่วกัน^{๙๑}

ลักษณะเช่นนี้เรียกได้ว่าเป็นนักปกครองชั้นดีหรือ “ภูมิบดี” หมายความว่า เป็นเจ้าแห่งแผ่นดินที่ยิ่งใหญ่ เป็นผู้รัฐสแห่งผลไม้อ่างแท้จริง นักปกครองเช่นนี้ย่อมทำให้รัฐอยู่รอดและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสุข ในอภิชาดกได้กล่าวถึงคุณธรรมของผู้เป็นนักปกครองอย่างชัดเจนดังพอที่จะสรุปใจความได้ดังนี้

อันคนพาลถึงจะมีกำลังปกครองหมู่คณะไม่ดีและคนพาลผู้สำคัญตนว่าเป็นบัณฑิตปกครองหมู่คณะตกอยู่ใต้อำนาจจิตของตนแล้ว พึงนอนตายเหมือนลิงจำฝูงนอนตายอยู่ฉะนั้น อันคนพาลถึงจะมีกำลังปกครองหมู่คณะไม่ดีเลยเพราะไม่เป็นประโยชน์แก่ญาติทั้งหลาย เหมือนนกกระทาตัวผู้ไม่เป็นประโยชน์แก่นกผู้ปกครองหมู่คณะทั้งหลายฉะนั้น ส่วนนักปราชญ์มีกำลังปกครองหมู่คณะดีมาก เพราะว่าเป็นประโยชน์แก่ญาติทั้งหลาย เหมือนท้าวอาสาสะผู้เป็นประโยชน์แก่เหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ทั้งหลายฉะนั้น ผู้ใดพิจารณาเห็นศีล ปัญญา สุตะในตน ผู้นั้นย่อมประพฤติประโยชน์ได้ ทั้งสองฝ่ายคือ ทั้งตนและผู้อื่น เพราะฉะนั้นนักปราชญ์พึงพิจารณาดูตน ดูศีล ปัญญา และสุตะ ฉะนั้น พึงเป็นผู้บริหารหมู่คณะเถิด หรือจะอยู่ผู้เดียวพึงเว้นรอบ^{๙๒}

ข้อความดังกล่าวเป็นการแสดงถึงคุณสมบัติของผู้เป็นนักปกครอง คนพาลถึงจะมีกำลังมากในการปกครองแต่ไม่สามารถทำประโยชน์ให้แก่ผู้อยู่ใต้ปกครองได้ แต่ผู้ที่มีศีลปัญญาและสุตะผู้นั้นย่อมสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนและผู้อื่นได้ ฉะนั้นแล้วบุคคลที่มีศีล ปัญญาและสุตะเท่านี้ที่ เหมาะสมจะเป็นนักปกครอง บริหารและนำพาหมู่คณะได้

สรุปได้ว่า หลักการบริหารนิยธรรม ๗ เป็นหลักธรรมในพุทธศาสนา ที่มีการกล่าวถึงการเป็นไปเพื่อความเจริญ สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง เป็นพุทธวิธีการบริหาร ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีที่ควรนำมาปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลที่ดีแก่หน่วยงาน พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้อธิบาย

^{๙๑} ขุ.ชา. (ไทย) ๕๘/๖๓๔/๔๔๖.

^{๙๒} ขุ.ชา. (ไทย) ๕๘/๑๐๒๘-๑๐๓๔/๒๐๘.

เสริมความว่า อปริหานิยธรรม คือ ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม, ธรรมที่ทำให้ไม่เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว มี ๗ อย่าง ที่ตรัสสำหรับภิกษุ (ภิกขุอปริหานิยธรรม) ยกมาแสดงหมวดหนึ่ง ดังนี้^{๘๓}

- ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์
- ๒) เมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก และพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ
- ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่บัญญัติขึ้น ไม่ถอนสิ่งที่พระองค์บัญญัติไว้แล้ว สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทตามที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้
- ๔) ภิกษุเหล่าใด เป็นผู้ใหญ่เป็นประธานในสงฆ์ เคารพนับถือภิกษุเหล่านั้น เชื่อฟังถ้อยคำของท่าน
- ๕) ไม่ลู่อ้างแก่ความอยากที่เกิดขึ้น
- ๖) ยินดีในเสนาสนะป่า
- ๗) ตั้งใจอยู่ว่า เพื่อนภิกษุสามเณรซึ่งเป็นผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาส ขอให้มา ที่มาแล้วขอให้อยู่เป็นสุข

ซึ่ง พระเทพดิลก (ระแบบ จิตตภาโณ) ได้อธิบายถึงหลักภิกขุอปริหานิยธรรมไว้ว่า ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ พูดถึงการประชุมของคนที่อยู่เป็นหมวดหมู่กัน จำเป็นจะต้องมีการประชุมปรึกษาในกิจการงานและกระทำกิจกรรมต่างๆ ตามหน้าที่ การประชุมจึงต้องมีบ่อยๆ เพื่อให้สามารถติดตามศึกษาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วทั้งที่ ในการเข้าร่วมประชุมนั้น ต้องพร้อมเพรียงกันประชุม เพราะกรรมในพระพุทธศาสนาที่ถือว่าถูกต้อง จะต้องพร้อมเพรียงกันกระทำ ไม่ใช่ต่างคนต่างทำหรือว่าคนหนึ่งทำ คนหนึ่งไม่เห็นด้วย และเมื่อประชุมไปแล้วก็ต้องอยู่ในระเบียบวินัย ไม่ใช่ก็จะลุกไปกลางคันก็ลุกไป แต่จะต้องประชุมกันจนตลอดไป นอกจากเกิดเหตุสุดวิสัยขึ้นมาจริงๆ จึงออกไปตามมติของสงฆ์ได้ แต่จะต้องยอมรับมติต่างๆ ซึ่งสงฆ์ได้ลงไปในขณะที่เราไม่อยู่ในที่ประชุม กิจการอันใดที่เป็นภาระของหมู่คณะ ไม่ว่าจะภายในบ้านหรือว่าภายในวัด หรือว่าภายในสังคม ตลอดถึงประเทศชาติก็ตาม จะต้องพร้อมเพรียงกันปฏิบัติภารกิจเหล่านั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และพร้อมเพรียงกันทำงานอันเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหมู่ของคณะนั้นๆ ไม่ให้มีความบกพร่อง

พระพุทธศาสนาก็คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งและคำสอนของพระองค์ ดังนั้น เรื่องอะไรที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้ ก็ถือประพฤติดุปฏิบัติไปตามนั้น ไม่มีการบัญญัติเพิ่มเติม ไม่มีการแก้ไขสิ่งที่ทรงบัญญัติไว้ ทรงบัญญัติไว้ว่าอย่างไร ก็ต้องยึดถือประพฤติดุปฏิบัติไปอย่างนั้น ถ้าหากว่าไม่พอใจหรือไม่อาจปฏิบัติได้ ก็สึกออกไปเป็นฆราวาส ไม่ใช่จะมาแก้ไขตัดแปลงพระธรรมวินัย เพื่อให้ตนปฏิบัติได้โดยไม่ยอมรับนับถือหลักที่พระพุทธเจ้าทรง

^{๘๓} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๙๐ - ๒๙๑.

บัญญัติไว้ สิกขาบทบางอย่างถึงแม้ว่าในยุคในสมัยนี้ได้มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปมากก็ตาม แต่ก็ต้องยึดถือประเพณีปฏิบัติไปตามนั้น

หลักสิกขาบทปริหานิยธรรมในข้อที่ ๔ อีกว่า ในหมู่ในคณะที่อยู่ร่วมกัน มีผู้หลักผู้ใหญ่ที่ลดหลั่นกันลงมาจำเป็นจะต้องให้ความเคารพนับถือต่อท่านที่เป็นใหญ่ในที่นั้น เช่น ภายในวัดก็ให้ความเคารพนับถือต่อเจ้าอาวาสและพระเถระผู้ใหญ่ที่เหนือตนขึ้นไป ข้อความที่ท่านแนะนำสั่งสอน แม้จะมีการดุด่าตำหนิไปบ้างแต่ถือว่าเป็นคำสอนที่เกิดขึ้นโดยเจตนาดี ผู้ที่อยู่ในสำนักของท่านจะต้องเชื่อถือและปฏิบัติตาม

หลักสิกขาบทปริหานิยธรรมข้อ ๕ นี้ เกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ คนเรานั้นเหมือนกับนกที่ตายเพราะเหยื่อ หรือปลาที่ตายเพราะเหยื่อ คนก็มีลักษณะอย่างเดียวกัน คือถ้าปล่อยให้ความอยากได้อย่างนั้น อย่างนี้ อย่างโน้น ครอบงำใจแล้วโอกาสหนึ่งก็เป็นอันตราย เพราะความอยากเหล่านั้น การพยายามควบคุมจิตใจไม่ให้ทำอะไรไปตามอำนาจของความอยากทุกอย่าง จึงเป็นทางเจริญของบุคคลเหล่านั้น

หลักสิกขาบทปริหานิยธรรม ข้อ ๖ เรื่องของเสนาสนะที่อยู่อาศัย ทรงสอนให้หาเสนาสนะที่เป็นปัจจัยโน้มน้อมไปเพื่อหาความสงบ โดยเน้นไปที่เสนาสนะป่า ซึ่งห่างจากเสียงรบกวน ไม่มีเสียงอีกทีก็ครึกโครม ซึ่งเป็นอันตรายต่อการกระทำความสงบ แต่ไว้ในขั้นของการปฏิบัตินั้น เราจะอยู่ที่ไหนก็ตาม ถ้าหากว่ามีเสียงรบกวนมาก ก็อย่าไปใส่ใจ สนใจต่อเสียงรบกวนเหล่านั้นให้มากกว่า ก็จะทำให้จิตใจให้เกิดความสงบได้

หลักสิกขาบทปริหานิยธรรม ข้อ ๗ สุดท้ายถือว่าเป็นหลักสำคัญของคนที่อยู่ร่วมกัน วัดหรือศาสนา สถานในทางศาสนานั้นถือว่าเป็นคุณสมบัติกลางของพระศาสนา พระภิกษุสามเณรทุกรูปที่บวชมาถูกต้องตามพระธรรมวินัย มีศีล มีความคิดเห็นตรงต่อหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา จึงมีสิทธิที่จะเข้าอยู่ในอารามนั้นในวัดนั้น ดังนั้น ใครจะอยู่ในวัดใดก็ตามก็ต้องสร้างความรู้สึกร่วมที่จะพบเห็นเพื่อนภิกษุสามเณร ที่ยังไม่ได้อยู่ในวัดของเรา ก็ขอให้มา ที่มาแล้ว ก็ขอให้อยู่เป็นสุข ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของการสร้างความรู้สึกร่วมกัน แม้จะไม่ลงมือประพฤติปฏิบัติ คือไม่ลงมือช่วยเหลือเกื้อกูลอะไรก็ตาม แต่เป็นการแสดงออกถึงความไม่เห็นแก่ตัว ความไม่หวังที่อยู่ ความไม่อิจฉาริษยาคนอื่น ซึ่งแต่ละอย่างนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายนัก^{๘๔}

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสิกขาบทปริหานิยธรรม ๗ ว่า เป็นหลักธรรมอันนำมาซึ่งความสงบสุขของสังคม และเป็นหลักธรรมแห่งการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้าง ด้วยหลักธรรมนี้จะสามารถนำไปสู่วิถีทางแห่งการแก้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในพรรคการเมือง ชุมชนและปัญหาของประเทศชาติได้

^{๘๔} พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตถาโณ), ธรรมปริทรรศน์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐๖-๑๐๗.

สรุปได้ว่า อปทานิยธรรม เป็นหลักปฏิบัติที่เป็นไปเพื่อความไม่เสื่อม และเกิดความเจริญก้าวหน้า สำหรับลักษณะของอปทานิยธรรมที่ทำให้มีความเจริญ โดยที่ไม่มีทางเสื่อมนั้น จะต้องประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ ผู้นำเป็นผู้มีธรรม ผู้ตามหรือประชาชนเป็นผู้มีธรรมและมีหลักวิธีการบริหารการปกครองที่ดี และการดำเนินงานตามหลักธรรมดังกล่าวนี้ เป็นหลักธรรมที่ประชาชนหรือสมาชิกในสังคม พรรคการเมืองยึดถือเป็นหลักปฏิบัติและเป็นหลักธรรมที่สอนให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อสังคมโดยรวม

ตารางที่ ๒.๙ การประยุกต์หลักธรรมอปทานิยธรรม ๗ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ที.ม.	พระผู้มีพระภาครับสั่งกะวัสสการพราหมณ์ อามาคย์ ผู้ใหญ่ในมคธรัฐว่า “คุณพราหมณ์สมัยหนึ่งเราอยู่ที่สารัน ทเจตีย์เขตเมืองเวสาลีนี้ ณ ที่นั้นเราได้แสดงอปทานิย ธรรมทั้ง ๗ นี้ ก็อปทานิยธรรมทั้ง ๗ นี้จักตั้งอยู่ในพวก เจ้าวัชชีและพวกเจ้าวัชชีจักสนใจในอปทานิยธรรม ทั้ง ๗ นี้ อยู่เพียงใด พราหมณ์พึงหวังได้ซึ่งความเจริญอย่าง เดียวไม่มีเสื่อมเพียงนั้น
ที.ม.	มีพระบาลีก้าวไว้ในมหาปรินิพพานสูตรว่า “สตุต โว ภิกขเว อปทานิเย ธมฺเม เทเสสสามิ” แปลว่า คุณก่อน ภิกษุทั้งหลายเราจักแสดงซึ่งธรรมทั้งหลาย ไม่เป็นที่ ตั้งแห่งความเสื่อม
สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์	ในพระมหาปรินิพพานสูตรที่พระพุทธเจ้าได้ทรง ตรัสถึง อปทานิยธรรม ที่ยกมาอ้างไว้ข้างต้น จะเห็น ได้ว่าอปทานิยธรรม หมายถึง ธรรมซึ่งทำให้เกิด ความเจริญฝ่ายเดียว ไม่มีฝ่ายเสื่อม
พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตตภาโณ)	อปทานิยธรรม กล่าวได้ว่า “ธรรมเป็นที่ตั้งของ ความไม่เสื่อม หรือธรรมไม่เป็นที่ตั้งของความเสื่อมจะไม่ ประสพความเสื่อมเลยตราบเท่าที่ยังมีการปฏิบัติตาม ธรรมเหล่านี้อยู่
พระเมธีธรรมาภรณ์ (จรรยา ชินวีโส)	หลักอปทานิยธรรมพระพุทธเจ้าตรัสไว้ในสารัน ทสูตรและมหาปรินิพพานสูตร แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ใหญ่ๆ คือ ราชอปทานิยธรรม หรือ วัชชีอปทานิย ธรรม ซึ่งตรัสไว้สำหรับกษัตริย์แห่งแคว้นวัชชีซึ่ง ปกครองกันแบบสามัคคีธรรม

ตารางที่ ๒.๙ การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อง.สตตก.	<p>ดูกรลิจฉวีทั้งหลาย อภิธานิยธรรม ๗ ประการนี้ จักตั้งอยู่ในชาววัชชี และชาววัชชียังปรากฏอยู่ใน อภิธานิยธรรม ๗ ประการนี้เพียงใดชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอนไม่พึงหวังความเสื่อมเลย</p>
อง.สตตก.	<p>ดูกรภิกษุทั้งหลายอภิธานิยธรรม ๗ ประการนี้ จักตั้งอยู่ในภิกษุทั้งหลาย และภิกษุทั้งหลายจักปรากฏในอภิธานิยธรรม ๗ ประการนี้เพียงใด ภิกษุทั้งหลายพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลยเพียงนั้น</p>
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)	<p>นักปกครองในทัศนะพระพุทธศาสนา ในพระไตรปิฎกมีศัพท์ที่มีความหมายถึง ผู้มีอำนาจหรือนักปกครอง</p>
ช.ช.า.	<p>ถ้าพระราชเจ้าผู้เป็นใหญ่ไม่ตั้งมั่นอยู่ในธรรมรัฐก็ที่ย่อมอยู่ไม่เป็นสุขทั่วกัน เมื่อโคทั้งหลายว่ายข้ามแม่น้ำไป ถ้าโคหัวหน้าฝูงว่ายตรง เมื่อมีผู้นำฝูงว่ายตรงอย่างนี้ โคทั้งหมดก็ย่อมว่ายตรงไปตามกัน ในหมู่มนุษย์ทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน</p>
ช.ช.า.	<p>อันคนพาลถึงจะมีกำลังปกครองหมู่คณะไม่ดี และคนพาลผู้สำคัญตนว่าเป็นบัณฑิต ปกครองหมู่คณะตกอยู่ใต้อำนาจจิตของตนแล้ว พึงนอนตายเหมือนลิงจำฝูง อันคนพาลถึงจะมีกำลังปกครองหมู่คณะไม่ดีเลยเพราะไม่เป็นประโยชน์แก่ญาติทั้งหลาย ส่วนนักปราชญ์มีกำลังปกครองหมู่คณะดีมากเพราะว่าเป็นประโยชน์แก่ญาติทั้งหลายผู้ใด</p>
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)	<p>หลักอภิธานิยธรรม ๗ เป็นหลักธรรมในพุทธศาสนา ที่มีการกล่าวถึงการเป็นไปเพื่อความเจริญสำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง เป็นพุทธวิธีการบริหาร ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีที่ควรนำมาปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลที่ดีแก่หน่วยงาน</p>

๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ มีผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

๒.๗.๑ ประชากรและโครงสร้างประชากร

จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวนราษฎร ๑,๑๓๙,๐๒๓ คน ราษฎรชาย ๕๖๔,๔๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕๖ ราษฎรหญิง ๕๗๔,๕๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๔๔ ของทั้งจังหวัด และมีประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ๑๘๓,๖๖๓ คน หรือร้อยละ ๑๖.๑๓ ส่วนที่เหลือ ๙๕๕,๓๖๐ คน หรือร้อยละ ๘๓.๘๗ อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล โดยมีจำนวนครัวเรือนมีทั้งสิ้น ๓๘๗,๒๒๔ หลังคาเรือน และความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ยทั้งจังหวัด ๘๙.๑๓ คนต่อตารางกิโลเมตร รายละเอียดตามอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ ๑๘๓,๖๖๓ คน รองลงมาอำเภอภูเขียว ๑๒๔,๕๔๑ คน และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดอำเภอซับใหญ่ ๑๕,๔๐๑ คน ดังตาราง แสดงจำนวนประชากรแยกเป็นรายอำเภอ^{๔๕}

จำนวนประชากรในแต่ละอำเภอในจังหวัดชัยภูมิ

เขตเลือกตั้ง	อำเภอ	ประชากร
เขตเลือกตั้ง ๑	อำเภอเมืองชัยภูมิ	๑๘๓,๕๘๖
เขตเลือกตั้ง ๒	อำเภอจัตุรัส	๗๕,๐๗๘
	อำเภอเนินสง่า	๒๖,๐๔๓
	อำเภอบ้านเขว้า	๕๐,๘๔๕
	อำเภอหนองบัวระเหว	๓๘,๖๐๐
เขตเลือกตั้ง ๓	อำเภอเทพสถิต	๗๐,๓๖๒
	อำเภอบำเหน็จณรงค์	๕๓,๙๒๗
	อำเภอภักดีชุมพล	๓๑,๑๕๔
	อำเภอซับใหญ่	๑๕,๖๒๓
เขตเลือกตั้ง ๔	อำเภอหนองบัวแดง	๑๐๑,๘๒๒
	อำเภอเกษตรสมบูรณ์	๑๑๒,๓๗๑
เขตเลือกตั้ง ๕	อำเภอภูเขียว	๑๒๔,๔๙๑
	อำเภอคอนสาร	๖๒,๐๘๔
เขตเลือกตั้ง ๖	อำเภอคอนสวรรค์	๕๓,๖๒๒

^{๔๕} ข้อมูลจังหวัดชัยภูมิ [ออนไลน์], แหล่งที่มา http://www.chaiyaphum.go.th/page_about/about๒.๑.php [๑๕ มกราคม ๒๕๖๒].

จำนวนประชากรในแต่ละอำเภอในจังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

เขตเลือกตั้ง	อำเภอ	ประชากร
	อำเภอแก้งคร้อ	๙๓,๗๕๑
	อำเภอบ้านแท่น	๔๕,๖๑๘
	รวม ๑๖ อำเภอ	๑,๑๓๙,๐๒๓

๒.๗.๒ ผลการเลือกตั้งในจังหวัดชัยภูมิ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดชัยภูมิ กำหนดให้มีขึ้นในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๖ เขตเลือกตั้ง ซึ่งลดลงจากการเลือกตั้งครั้งก่อน ๑ เขต โดยแต่ละเขตเลือกตั้งจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ ๑ คน ดังนี้

เขต ๑ เขตการเลือกตั้งที่ ๑ ประกอบด้วย อำเภอเมืองชัยภูมิ

พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%
เพื่อไทย	โอชิษฐ์ เกียรติกิจชูชัย (๖)*	๓๘,๔๘๑	๓๘.๘๐
พลังประชารัฐ	วสันต์ กล้าแท้ (๑)	๑๗,๔๖๓	๑๗.๖๑
	รวม	๙๙,๑๖๖	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๒ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๔๐ พรรค

เขต ๒ เขตการเลือกตั้งที่ ๒ ประกอบด้วย อำเภอจัตุรัส อำเภอเนินสง่า อำเภอบ้านเขว้า และอำเภอหนองบัวระเหว

พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%
เพื่อไทย	เชิงชาย ชาลีรินทร์ (๔)	๓๓,๖๑๔	๓๒.๖๐
พลังประชารัฐ	อรรณวีร์ อูระวัฒนพันธ์ (๒)	๓๑,๙๙๐	๓๑.๐๓
	รวม	๑๐๓,๑๐๘	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๒ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๓๗ พรรค

เขต ๓ เขตการเลือกตั้งที่ ๓ ประกอบด้วย อำเภอซับใหญ่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเทพสถิต และอำเภอภักดีชุมพล

พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%
เพื่อไทย	สัมฤทธิ์ แทนทรัพย์ (๔)	๓๒,๓๕๒	๓๙.๑๑
พลังประชารัฐ	นันต์ ลิ้มคุปตถาวร (๖)*	๒๔,๑๔๑	๒๙.๑๘
	รวม	๘๒,๗๒๖	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๒ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๓๔ พรรค

เขต ๔ เขตการเลือกตั้งที่ ๔ ประกอบด้วย อำเภอหนองบัวแดงและอำเภอเกษตรสมบูรณ์

พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%
เพื่อไทย	มานะ โลหะวณิชย์ (๙)*	๔๑,๙๙๑	๓๙.๘๗
พลังประชารัฐ	สุขสันต์ ชื่นจิตร (๗)	๒๗,๖๙๔	๒๖.๓๐
	รวม	๑๐๕,๓๑๘	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๒ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๓๖ พรรค

เขต ๕ เขตการเลือกตั้งที่ ๕ ประกอบด้วย อำเภอกอนสารและอำเภอภูเขียว

พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%
เพื่อไทย	พรเพ็ญ บุญศิริวัฒนกุล (๑๓)*	๓๓,๓๑๓	๓๔.๑๐
พลังประชารัฐ	เชวงศักดิ์ เร่งไพบูลย์วงษ์ (๑๖)	๒๕,๖๒๔	๒๖.๒๓
	รวม	๙๗,๗๐๔	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๒ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๔๐ พรรค

เขต ๖ เขตการเลือกตั้งที่ ๖ ประกอบด้วย อำเภอบ้านแท่น อำเภอแก้งคร้อ และอำเภอกอนสวรรค์

พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%
เพื่อไทย	สุรวิทย์ คนสมบูรณ์ (๑๕)*	๓๖,๐๐๙	๓๖.๑๘
พลังประชารัฐ	เพชรพร ภูมิรัตนประพิณ (๒)	๒๓,๒๙๐	๒๓.๔๐
	รวม	๙๙,๕๓๔	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๒ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๓๗ พรรค

๒.๗.๒ สาขาพรรคการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ

สาขาพรรคการเมืองที่มีที่ตั้งในจังหวัดชัยภูมิ มีจำนวน ๔ สาขา ได้แก่

ลำดับ	พรรคการเมือง	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
๑.	พรรคประชาธิปไตยใหม่	หนองแวง	หนองบัวแดง	ชัยภูมิ
๒	พรรคประชากรไทย	กุดยม	ภูเขียว	ชัยภูมิ
๓	พรรคไทรภักธรรม	ผักปัง	อ.ภูเขียว	ชัยภูมิ
๔	พรรคพลังแรงงานไทย	.โคกมั่งงอย	คอนสวรรค์	ชัยภูมิ

ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดชัยภูมิที่มีสถานที่ทำการในจังหวัด มีจำนวน ๔๒ ตัวแทน ได้แก่

ลำดับ	พรรคการเมือง	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
๑.	พรรคประชาธิปัตย์	ส้มป่อย	อ.จัตุรัส	ชัยภูมิ
๒	พรรคเพื่อชาติ	บ้านบัว	เกษตรสมบูรณ์	ชัยภูมิ
๓	พรรคประชานิยม	รอบเมือง	อ.เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๔	พรรคอนาคตใหม่	ผักปัง	อ.ภูเขียว	ชัยภูมิ
๕	พรรคชาติไทยพัฒนา	บ้านเพชร	บำเหน็จณรงค์	ชัยภูมิ
๖	พรรคทางเลือกใหม่	นาฝาย	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๗	พรรคพลังไทยสร้างชาติ	ยางหวาย	คอนสวรรค์	ชัยภูมิ
๘	พรรคประชาภิวัฒน์	นาฝาย	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๙	พรรครักท้องถิ่นไทย	นาเสียว	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๑๐	พรรคประชาชนปฏิรูป	ชัยสีทอง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๑๑	พรรคพลังปวงชนไทย	คอนสวรรค์	คอนสวรรค์	ชัยภูมิ
๑๒	พรรคพลังไทยรักไทย	นาฝาย	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๑๓	พรรคกลาง	ท่าหินโงม	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๑๔	พรรคพลังรัก	.ในเมือง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๑๕	พรรคเพื่อไทย	ในเมือง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๑๖	พรรครวมพลังประชาชาติไทย	ในเมือง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๑๗	พรรคประชาชนธรรมไทย	ช่องสามหมอ	แก้งคร้อ	ชัยภูมิ
๑๘	พรรคกรีน	นาเสียว	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๑๙	พรรคประชาชนไทย	ในเมือง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๒๐	พรรคเพื่อไทยพัฒนา	ในเมือง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๒๑	พรรคเสรีรวมไทย	ผักปัง	อ.ภูเขียว	ชัยภูมิ
๒๒	พรรคพลังท้องถิ่นไทย	หนองบัวแดง	อ.หนองบัวแดง	ชัยภูมิ
๒๓	พรรคพลังประชารัฐ	รอบเมือง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๒๔	พรรคภูมิใจไทย	ในเมือง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๒๕	พรรคพลังชาติไทย	หนองบัวใหญ่	อ.จัตุรัส	ชัยภูมิ
๒๖	พรรคสยามพัฒนา	ห้วยบง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๒๗	พรรคแทนคุณแผ่นดิน			
๒๘	พรรคภาคีเครือข่ายไทย	กุดน้ำใส	อ.จัตุรัส	ชัยภูมิ
๒๙	พรรคเพื่อแผ่นดิน	ห้วยบง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๓๐	พรรคประชาชนชาติ	ผักปัง	อ.ภูเขียว	ชัยภูมิ
๓๑	พรรคพลังธรรมใหม่	ทุ่งนาเลา	อ.คอนสาร	ชัยภูมิ
๓๒.	พรรคพลเมืองไทย	บ้านเตื่อ	เกษตรสมบูรณ์	ชัยภูมิ

ตัวแทนพรรคการเมือง (ต่อ)

ลำดับ	พรรคการเมือง	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
๓๓	พรรคพลังหลวง	ซีล่อง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๓๔	พรรคครูไทยเพื่อประชาชน	นายางกลัก	อ.เทพสถิต	ชัยภูมิ
๓๕	พรรครักษ์ผืนป่าประเทศไทย	นาฝาย	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๓๖	พรรคพลังประชารัฐ	ดงบัง	อ.คอนสาร	ชัยภูมิ
๓๗	พรรคมหาชน	ในเมือง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๓๘	พรรคเศรษฐกิจใหม่	ในเมือง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๓๙	พรรคชาติพัฒนา	บ้านเขว้า	อ.บ้านเขว้า	ชัยภูมิ
๔๐	พรรคไทยธรรม	นาฝาย	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
๔๑	พรรคเพื่อคนไทย	บ้านเพชร	บำเหน็จณรงค์	ชัยภูมิ
๔๒	พรรคพลังศรัทธา	นายางกลัก	อ.เทพสถิตย์	ชัยภูมิ

พรรคพลังศรัทธา ต.นายางกลัก อ.เทพสถิต^{๙๖}

สรุป บริบทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดชัยภูมิ ของสองพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกเข้ามาและมีเสียงส่วนใหญ่รวมสองพรรคการเมืองได้แก่ พรรคพลังประชารัฐ และพรรคเพื่อไทย เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึง ๖ คน

๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง เป็นผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยการประยุกต์หลักธรรม อปทานิยธรรม ๗ มาบูรณาการตามหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยได้นำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๘.๑ การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของไทย ในจังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่าน สรุปได้ดังนี้

^{๙๖} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา, https://www.ect.go.th/ewt/ewt/chaiyaphum/ewt_news.php?nid=๖๕&filename=index [๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓].

จินตวีร์ เกษมศุข ได้วิจัยเรื่อง “การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะการดำเนินการ ดังนี้ ๑) เป็นการทำงานที่มีคนหลายๆ คนมาทำงานช่วยเหลือกัน โดยแต่ละคนมีความเต็มใจและพร้อมที่จะมาร่วมกันทำงาน ไม่ใช่เป็นการมาร่วมกันโดยบังเอิญโดยไม่ตั้งใจ แต่เป็นการรวมกันอย่างจริงจังจึงจะทำให้การรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการสำเร็จ ลุล่วงไปอย่างต่อเนื่อง ๒) คนที่มาร่วมร่วมจะต้องรู้และเข้าใจเป้าหมายของการมีส่วนร่วมกันหรือบางครั้งอาจมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายเลยก็ได้ อันจะเป็นผลให้เกิดความผูกพันในเป้าหมายให้สำเร็จ ๓) ระหว่างการมีส่วนร่วมกันทำงานจะต้องมีการติดต่อ พุดจาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอ การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้มาร่วมกันทำงานเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงาน จึงจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้นำหรือผู้ปกครองต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารในการอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายใต้การบริหารการปกครองของตน ๔) เป็นการทำงานที่มีการแบ่งงานกันทำการทำงานร่วมกันหลายๆ คน จำเป็นจะต้องมีการแบ่งงานกันทำตามลักษณะของงานทั้งนี้ เพื่อให้งานแต่ละส่วนดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีการใช้ทรัพยากรกำลังคนอย่างเต็มที่ โดยจะต้องมีการตกลงกันว่าใครเป็นผู้กระทำ ทำอย่างไรบ้าง และกำหนดเวลาดำเนินการกันเมื่อไร^{๙๗}

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญต่อการบริหารการปกครอง” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ทำให้ได้แนวทางแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น กล่าวคือ การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาการพัฒนาแต่ละท้องถิ่นนั้น ควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นของตน ประชาชนจะรู้ว่าความต้องการของตนคืออะไร ทำให้สามารถกำหนดแนวทางเพื่อตอบสนองความต้องการได้เหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาได้ถูก จุดและตรงประเด็น ๒) ทำให้ประชาชนต้องผูกมัดตนเองกับสิ่งที่ตนมีส่วนร่วมเมื่อประชาชนได้เสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของตนแล้ว เขาย่อมรู้สึกผูกพันตนเองที่จะต้องดำเนินกิจกรรมบางประการอันจำเป็นทำให้สิ่งที่เสนอแนะมาปฏิบัติให้บรรลุผล ประชาชนจะร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ๓) ทำให้ประชาชนรู้สึกรักและหวงแหนในท้องถิ่นของตนเองจากข้อ ๒ เมื่อประชาชนผูกมัดตนเองกับสิ่งที่ตนเสนอแนะและร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติงานแล้วจะก่อให้เกิดผลต่อมาคือความรักความภูมิใจและความหวงแหนในท้องถิ่นของตน เนื่องจากตนเองได้มีส่วนร่วมทำให้ท้องถิ่นเจริญรุ่งเรืองและพัฒนาขึ้น ๔) ทำให้แบ่งเบาภาระจากรัฐบาลกลาง การให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่างๆ เท่ากับรับหลักการในเรื่องการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นแต่ละแห่ง เมื่อประชาชนในท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเองก็จะทำให้แบ่งเบาภาระจากรัฐบาลกลาง รัฐบาลกลางก็ย่อมมีเวลามากขึ้นที่จะไปดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศต่อไปได้ ๕) ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสัมฤทธิ์ผลในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนใน

^{๙๗} จินตวีร์ เกษมศุข, “การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม”, รายงานวิจัย สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ (คณะนิเทศศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๔), หน้า ๔๐.

ระดับตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ ย่อมเป็นการปลูกฝังเบื้องต้นและเป็นพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับประเทศชาติต่อไป^{๙๘}

ถิรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครจังหวัดสมุทรปราการมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระดับเป็นครั้งคราวหรือ ๕-๖ วันต่อสัปดาห์มีการเปิดรับสูงสุดคือมวลชน ระดับเป็นครั้งคราวได้แก่ หรือ กิจกรรมทางการเมืองส่วนบุคคลและสื่อสังคมออนไลน์ตามลำดับ ทางบ้านความรู้ทางการเมืองของประชาชนมีความรู้ทางการเมืองในระดับเห็นด้วยมาก มีความรู้สูงสุดคือ ทราบว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนมีอำนาจสูงสุดและมีความสนใจทางการเมืองในระดับเห็นด้วยมีความสนใจสูงสุดคือสนใจติดตามการทำงานและผลงานทางด้านการเมือง ทั้งด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก คือ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมตรวจสอบทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมประชุม/ร่วมชุมนุมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองตามลำดับและการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองด้านสื่อมวลชนส่งผลที่มีต่อทัศนคติทางการเมืองความสนใจทางการเมืองและความรู้ทางการเมืองของประชาชนรายการที่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองด้านสื่อมวลชนและสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลที่ดีต่อความรู้ทางการเมืองของประชาชนซึ่งทัศนคติทางการเมือง ความรู้ทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองนี้ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครจังหวัดสมุทรปราการโดยผลการศึกษา พบว่าความสนใจทางการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครจังหวัดสมุทรปราการสูงสุดรองลงมาคือความรู้ทางการเมืองและทัศนคติทางการเมือง^{๙๙}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นการทำงานที่มีคนหลายๆ คนมาทำงานช่วยเหลือกัน โดยแต่ละคนมีความเต็มใจและพร้อมที่จะมาร่วมกันทำงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญต่อพรรคการเมือง ร่วมในการเสนอความคิดเห็นของตน ประชาชนจะรู้ดีว่าความต้องการของตนคืออะไร ทำให้สามารถกำหนดแนวทางเพื่อตอบสนองความต้องการได้เหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาได้ถูก การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมตรวจสอบทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมประชุม/ร่วมชุมนุมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ส่งผลที่ดีต่อความรู้ทางการเมืองของประชาชน

^{๙๘} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท”, รายงานการวิจัย, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๓), หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

^{๙๙} ถิรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง, “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครจังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ๒๕๕๗).

ตารางที่ ๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
จินตวีร์ เกษมสุข	การมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะการดำเนินการเป็นการทำงานที่มีคนหลายๆ คนมาทำงานช่วยเหลือกัน โดยแต่ละคนมีความเต็มใจและพร้อมที่จะมาร่วมกันทำงาน คนที่มามีส่วนร่วมจะต้องรู้และเข้าใจเป้าหมายของการมีส่วนร่วม
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรณีวิทยา	การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นของตน ประชาชนจะรู้ว่าความต้องการของตนคืออะไร ทำให้สามารถกำหนดแนวทางเพื่อตอบสนองความต้องการได้เหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาได้ถูกจุดและตรงประเด็นทำให้ประชาชนต้องผูกมัดตนเองกับสิ่งที่ตนพัฒนาท้องถิ่นของตนแล้ว เขาย่อมรู้สึกผูกพันตนเองที่จะต้องดำเนินกิจกรรมบางประการอันจำเป็นทำให้สิ่งที่เสนอแนะมาปฏิบัติให้บรรลุผล ประชาชนจะร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
ถิรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง	ทางการเมืองของประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก คือ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมตรวจสอบทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมประชุม/ร่วมชุมนุมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามลำดับ

๒.๘.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านสรุปได้ดังนี้

สัญญา เคนาภูมิ ได้วิจัยเรื่อง “ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ใน ๔ จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง” ผลการวิจัยพบว่าเพื่อให้สมาชิกได้มีโอกาสระดมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ทั้งนี้การมีส่วนร่วมต้องเกิดจากการสมัครใจ พึ่งพอใจและได้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยส่วนรวม^{๑๐๐}

วรเจตน์ ภาคีรัตน์ ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาในการรักษาวิญญูพรรคการเมืองและการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชน” ผลการวิจัยพบว่า คณะบุคคลที่รวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองโดยได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งที่จะส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและมีการดำเนินกิจกรรม นั้น จะต้องมีการจัดตั้งพรรคในที่นี้

^{๑๐๐} สัญญา เคนาภูมิ, “ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน ๔ จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๑).

ย่อมหมายความว่าพรรคการเมืองในระบบกฎหมายไทยจะต้องได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นจากรัฐ กรณีจึงแตกต่างจากระบบกฎหมายเยอรมันที่การเป็นพรรคการเมืองนั้น เมื่อมีลักษณะครบถ้วนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐบัญญัติว่าด้วยพรรคการเมืองแล้วก็เป็นพรรคการเมือง และทรงสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองได้^{๑๐๑}

สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔ : ศึกษาบทบาทพรรคการเมืองและพฤติกรรมและการตัดสินใจของประชาชนในสถาน การณ์ความขัดแย้งทางการเมือง” ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ สามารถสรุปได้ดังนี้ ๑) บริบทของความขัดแย้งทางการเมืองมีผลกระทบต่อความกระตือรือร้นในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองที่นำไปสู่ความรุนแรงในหลายกรณี และความพยายามในการสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีจุดยืนทางการเมืองเหมือนหรือคล้ายกับตนจากกลุ่ม ประชาชนที่มีจุดยืนทางการเมืองต่างกัน ได้ทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งที่มีประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด ในประวัติศาสตร์ ๒) คุณสมบัติของพรรคการเมือง นโยบายพรรคและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่าคุณสมบัติที่ประชาชนใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้ง คือ คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาทิ การแสดงความซื่อสัตย์สุจริต และใน ส่วนของคุณสมบัติของพรรคการเมือง อาทิ การคัดเลือกผู้สมัครที่ชื่นชอบ นโยบายที่มุ่งใจ มีประสพการณ์ และผลงานในการบริหารประเทศ ๓) กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมือง พบว่าคุณสมบัติความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นส่งผลให้กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองกลายเป็นกลุ่มผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง ของประชาชนในการเลือกตั้งครั้งนี้ ๔) การแข่งขันการเลือกตั้ง ที่เข้มข้นหลายพื้นที่ ส่งผลต่อการกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่าการแข่งขันในการเลือกตั้งครั้งนี้ในหลายพื้นที่มีความเข้มข้นเป็นอย่างมาก โดยความเข้มข้นของการแข่งขันจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับกระตือรือร้นในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ของประชาชน โดยการเลือกตั้ง ของจังหวัดในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ มีระดับความเข้มข้นในการแข่งขันน้อยกว่า กรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคกลาง ๕) ผลประโยชน์เชิงวัตถุและความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ตามวัฒนธรรมทางการเมืองมีผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งพบว่าการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นลักษณะของการตัดสินใจโดยแยกปัจจัยด้านเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระบบอุปถัมภ์ออกจากกัน และพิจารณาจากคุณสมบัติผู้สมัครเป็นสำคัญ ในขณะที่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์เศรษฐกิจหรือผลประโยชน์เชิงวัตถุที่เป็นการให้ความสำคัญกับการเลือกพรรคการเมืองที่สามารถตอบสนองได้ ๖) ทศนคติและความเข้าใจต่อการซื้อ เสียง การรับผลประโยชน์ตอบแทนเปลี่ยนแปลงไปและส่งผลให้พฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนมีความแตกต่างจากในอดีต พบว่าทศนคติของประชาชนกับการซื้อสิทธิขายเสียง มีข้อสังเกต คือ พื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นพื้นที่ที่เคยถูกพูดถึงกันว่าเป็นพื้นที่ที่มีการซื้อสิทธิขาย

^{๑๐๑} วรเจตน์ ภาคีรัตน์, “บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาในการรักษาวินัยพรรคการเมือง และการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชน”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๕๕), หน้า ๑๖.

เสียงกันอย่างกว้างขวางขณะที่พื้นที่ภาคใต้และภาคกลางเป็นพื้นที่ที่ถูกพูดถึงว่าการซื้อสิทธิขายเสียงในพื้นที่นั้น และผลการวิจัยอีกประการที่พิจารณาจากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทหลายพื้นที่จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประชาชน กลุ่มตัวอย่างในเขตชนบทที่อาศัยอยู่ในภาคใต้และภาคตะวันออก เฉียงเหนือมีสัดส่วนตอบว่า "ไม่จำเป็นต้องเลือก" สูงกว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตเมือง^{๑๐๒}

กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ ได้วิจัยเรื่อง “พรรคการเมือง : กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ ในการเลือกตั้ง ๒๕๖๒” การเลือกตั้งถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ขณะเดียวกันพรรคการเมืองถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยมีนโยบายและสมาชิกพรรคเป็นเครื่องมือหลักสำคัญในการนำเสนอสิ่งที่พรรคจะทำให้กับประชาชน ขณะเดียวกันนโยบายและสมาชิกพรรคก็กลายเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับประชาชน ซึ่งให้เห็นถึงบทบาทของพรรคการเมืองที่เข้าไปมีส่วนในการสนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งปี ๒๕๖๒ ผ่านนโยบายด้านการศึกษาและสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งจะกล่าวถึงเพียงพรรคประชาธิปัตย์ พรรคเพื่อไทย พรรคอนาคตใหม่ เนื่องจากทั้ง ๓ พรรค ล้วนเป็นพรรคการเมืองที่มีความโดดเด่นในประเด็นของนโยบายด้านการศึกษาและสมาชิกพรรคการเมือง^{๑๐๓}

เอนก สุขดี และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐” ผลการวิจัยพบว่า ๑) สาขาพรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่ตั้งขึ้นให้ครบเกณฑ์ตามเงื่อนไขของกฎหมาย เพื่อให้พรรคสามารถในการดำเนินบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทย คือ ขาดแคลนเงินทุนในการดำเนินงาน การไม่ได้รับความสนับสนุนจากสำนักงานใหญ่ รวมทั้งกฎ หมาย ระเบียบและประกาศของ กกต. ยังไม่ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของสาขาพรรค๔) ข้อเสนอแนะในการก่อตั้งและดำเนินบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทย คือ สำนักงานใหญ่ควรให้การสนับสนุนแก่สาขาพรรคที่ก่อตั้งขึ้นให้มีความพร้อมทางการเงิน บุคลากร รัฐ และ กกต. ต้องให้ความสนับสนุนในการก่อตั้งสาขาพรรค โดยต้องปรับปรุงข้อกฎหมายให้เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของสาขาพรรคที่เปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคและประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้าง ขวางโดยความสมัครใจ มีอิสระ ตามความต้องการที่แท้จริงของตนเอง^{๑๐๔}

พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์ ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในประเทศไทย” ในรูปแบบของเงิน นั้นมีที่มาของเงิน ๒ รูปแบบทั้งจากภาครัฐและ

^{๑๐๒} สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และคณะ, “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔ : ศึกษาบทบาทพรรคการเมือง และพฤติกรรมและการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑-๓๓.

^{๑๐๓} กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, “พรรคการเมือง : กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ ในการเลือกตั้ง ๒๕๖๒”, วารสารมหาจุฬานาครธรรม์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (พฤษภาคม ๒๕๖๒) : ๑๐๖๖.

^{๑๐๔} เอนก สุขดี และคณะ, “การก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐”, วารสารรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๖).

ภาคเอกชนโดยในภาคเอกชนส่วนใหญ่มาให้เงินอุดหนุนในรูปแบบของ เงินบริจาค ซึ่งก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์และความไม่โปร่งใสในของพรรคการเมืองตั้งในปี ๒๕๔๑ จึงได้มีการริเริ่มการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากภาครัฐผ่าน “กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง” โดยทำการจัดสรร ควบคุม และดูแลการใช้จ่ายในเงินสนับสนุนเป็นรายปีตามแผนงานและโครงการที่พรรคการเมืองได้จัดทำโดยมุ่งหวังเพื่อลดอิทธิพลและการเข้ามาหาผลประโยชน์ของกลุ่มนายทุนเงินอุดหนุนจึงถูกมองกลายเป็นหนึ่งในวิธีการในการแสวงหาผลกำไรของพรรคการเมืองขนาดเล็กเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวโดยพบว่าพรรคที่มีสาขาและจำนวนสมาชิกเป็นอย่างมากกลับเป็นพรรคที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งและสามารถพัฒนาพรรคของตนให้มีเป็นสถาบันที่มีประสิทธิภาพได้^{๑๐๕}

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกสนับสนุน โดยมีนโยบายและสมาชิกพรรคเป็นเครื่องมือ หลักสำคัญในการนำ เสนอสิ่งที่พรรคจะทำให้กับประชาชน ขณะเดียวกันนโยบายและสมาชิกพรรคก็กลายเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับประชาชน และการให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง

---

^{๑๐๕} พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์, “การศึกษาเปรียบเทียบเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในประเทศไทยและอินโดนีเซีย นำไปสู่การพัฒนาพรรคการเมืองหรือคอร์รัปชัน”, รายงานวิจัย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๕๗).

ตารางที่ ๒.๑๑ ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สัญญา เคนาภูมิ	เพื่อให้สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ทั้งนี้การมีส่วนร่วมต้องเกิดจากการสมัครใจ พึงพอใจ และได้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยส่วนรวม
วรเจตน์ ภาคีรัตน์	พรรคการเมืองหมายถึง คณะบุคคลที่รวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองโดยได้รับการจัดตั้งการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ นี้เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งที่จะส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและมีการดำเนินกิจกรรม นั้นจะต้องมีการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นในขณะนี้ ย่อมหมายความว่าพรรคการเมืองในระบบกฎหมายไทยจะต้องได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นจากรัฐ กรณีจึงแตกต่างจากระบบกฎหมายเยอรมันที่การเป็นพรรคการเมืองนั้น เมื่อมีลักษณะครบถ้วนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญถือว่าด้วยพรรคการเมืองแล้วก็เป็นพรรคการเมือง
สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และคณะ	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบทบาทพรรคการเมืองและพฤติกรรมและการตัดสินใจของประชาชนในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองมี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ผลกระทบต่อความกระตือรือร้นในการไปใช้ สิทธิเลือกตั้งพบว่าคุณสมบัติที่ประชาชนใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งคือ คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งการแสดงความจริงใจ และในส่วนของคุณสมบัติของพรรคการเมือง อาทิ การคัดเลือกผู้สมัครที่ชื่นชอบ นโยบายที่มุ่งใจ

ตารางที่ ๒.๑๑ ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์	ประชาธิปไตยขณะเดียวกันพรรคการเมืองถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยมีนโยบายและสมาชิกพรรคเป็นเครื่องมือหลักสำคัญในการนำเสนอสิ่งที่พรรคจะทำให้กับประชาชนซึ่งให้เห็นถึงบทบาทของพรรคการเมืองที่เข้าไปมีส่วนในการสนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งปี ๒๕๖๒ ผ่านนโยบายด้านการศึกษาและสมาชิกพรรคการเมือง
เอนก สุขตี และคณะ	การก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยตั้งขึ้นให้ครบเกณฑ์ตามเงื่อนไขของกฎหมายเพื่อให้พรรคสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์	เงินอุดหนุนพรรคการเมืองในประเทศไทยมีที่มาของเงิน ๒รูปแบบจากภาครัฐและภาคเอกชน ภาคเอกชนส่วนใหญ่ให้เงินอุดหนุนในรูปแบบของ เงินบริจาค ซึ่งก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์และความไม่โปร่งใสในพรรคการเมืองจึงได้มีการริเริ่มการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากภาครัฐผ่าน กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๒.๘.๓ งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย โดยการประยุกต์หลักธรรม อปปริหานิยธรรม ๗ ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่าน สรุปได้ดังนี้

ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนการมีส่วนร่วมทางสังคม” พบว่า ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) เป็นกระบวนการที่สาธารณชนมีความเป็นห่วงกังวล มีความต้องการ และมีทักษะ ที่จะมีส่วนร่วม กับรัฐในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความหมายใน ๒ลักษณะคือการมีส่วนร่วมในลักษณะกระบวนการของการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน^{๑๐๖}

อำนวยการ สุขชี ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนบนวิกฤตความขัดแย้งทางการเมืองประเทศไทยระหว่างปีพ.ศ.๒๕๔๔-๒๕๕๗” ผลการวิจัยสรุปด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

^{๑๐๖} ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ, “การพัฒนาชุมชนการมีส่วนร่วมทางสังคม”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, (สกว), ๒๕๕๒), หน้า ๑๕

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการพัฒนาทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ด้านจิตสำนึกทางการเมือง ภาพรวมอยู่ ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ๗.ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ด้านความขัดแย้งทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับมาก^{๑๐๗}

สรุปได้ว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความต้องการ และมีทัศนคติที่จะมีส่วนร่วม กับรัฐในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วม ของประชาชน คือ การมีส่วนร่วมในลักษณะเป็นกระบวนการของการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ปาริชาติ วลัยเสถียร,	การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความต้องการ และมีทัศนคติที่จะมีส่วนร่วม กับรัฐในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วม ของประชาชน คือ การมีส่วนร่วมในลักษณะเป็น กระบวนการของการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ
อำนาจ สุขชี	การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองภาพ รวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการพัฒนาทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่า กับด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ๕

๒.๘.๔ งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรม

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์หลักธรรมมอปริหานิยธรรม ๗ เพื่อการปกครองจากนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่าน สรุปได้ดังนี้

นรินทร์ แก้วโชติรุ่ง ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบและหลักการของการปกครองในพระไตรปิฎก” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

๑ รูปแบบของการปกครองทางการเมืองมี ๒ รูปแบบได้แก่การปกครองแบบราชาธิปไตย ซึ่งผู้มีอำนาจสิทธิ์เด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียวในการปกครองรูปแบบนี้พระราชและารปกครองแบบสามัคคีธรรม ซึ่งอำนาจอยู่ในมือของชนชั้นสูงและมีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบการปกครองแบบอภิชนาธิปไตยในปรัชญากรีก ส่วนรูปแบบการปกครองในพระพุทธศาสนานั้นมีพัฒนาการโดยเริ่มต้นจาก

^{๑๐๗} อำนาจ สุขชี, “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน บนวิกฤตความขัดแย้งทางการเมืองประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๗”, **หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ปทุมธานี, ๒๕๖๐).

พระพุทธเจ้าทรงปกครองคณะสงฆ์ในฐานะธรรมราชา จนกระทั่งพระพุทธองค์ ได้ทรงมอบให้สงฆ์เป็นใหญ่ในการ ปกครองซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองเฉพาะตน

๒ หลักการของการปกครองแบบธัมมาธิปไตย ได้แก่ หลักธรรมต่างๆซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสแสดงไว้จำนวนมากเพื่อเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งในการใช้อำนาจของผู้ปกครองเนื่องจากผู้ปกครองแบบราชาธิปไตยมีอำนาจสิทธิ์ขาดแต่เพียงผู้เดียวและหลักการของการปกครองแบบสามัคคีธรรมมีหลักการปกครองที่สำคัญคือ อปรีหานิยธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมเพื่อสร้างความสามัคคี และหลักธรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง ส่วนหลักธรรมของการปกครองของคณะสงฆ์นั้นมีพระธรรมวินัยเป็นหลักการปกครองสำคัญซึ่งคณะสงฆ์จะต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆให้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดีภายใต้กรอบแห่งพระธรรมวินัย^{๑๐๘}

วิรัช กลิ่นสุบรรณ ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการปกครองแคว้นวัชชี กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปีพุทธศักราช ๒๕๕๐” ผลการวิจัยพบว่า แคว้นต่างๆในสมัยพุทธกาลว่าแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ ผู้ที่ปกครองตัวด้วยระบอบราชาธิปไตยหรือสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีพระมหากษัตริย์หรือพระเจ้าแผ่นดินเป็นผู้นำ โดยทำการปกครองด้วยอำนาจเด็ดขาด ส่วนอีกพวกหนึ่งปกครองด้วยการปกครองแบบสามัคคีธรรม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการปกครองในปัจจุบัน นับเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยหรือสาธารณรัฐ ซึ่งมีการปกครองโดยการประชุมพิจารณาตัดสินกรณีกิจของแคว้นในสภาการปกครองที่เรียกว่า สันฐาคาร เพื่อสอบถามความเห็นจากประชาชนหรือสภาแล้วลงมติตัดสินใจในเรื่องต่างๆ^{๑๐๙}

พระสรวุฒย์ ปณญาวุฑโฒ (วิจิตรปัญญา) ได้วิจัยเรื่อง “การปฏิรูประบบวรรณะสู่ระบบสังฆะในพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัยพบว่าระบบวรรณะในสังคมอินเดียในสมัยพุทธกาลเป็นการกีดกันของชนกลุ่มที่มีอำนาจ โดยกำหนดเป็นวรรณะทั้งสี่ และแบ่งหน้าที่ของแต่ละวรรณะอย่างชัดเจนตั้งแต่กำเนิดตลอดชีวิต จากระบบวรรณะนี้ ได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและบางวันนั้นก็ถูกกดขี่จากรวรรณะอื่น ซึ่งทำให้ถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ เกิดความขัดแย้งในสังคม สังคมไร้ความยุติธรรม จึงส่งผลกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความเชื่อของคนสมัยนั้นเป็นหยิ่งมาก ส่วนการปฏิรูประบบวรรณะสู่ระบบสังฆะ พระพุทธเจ้าทรงเชื่อมั่นว่ามนุษย์มีศักยภาพสามารถพัฒนาได้ พระองค์จึงทรงปฏิรูปโครงสร้างทางสังคมใหม่ โดยมีการปฏิรูปกลุ่มคนจากบนสู่ล่าง คือจากระบบวรรณะสูงๆ ระบบวรรณะต่ำ เมื่อมาสู่ระบบสังฆะแล้วจะมีความเท่ากัน คือมีพระธรรมวินัยเดียวกัน^{๑๑๐}

^{๑๐๘} นครินทร์ แก้วโชติรุ่ง “ธรรมมาธิปไตยในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย” **พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.).

^{๑๐๙} วิรัช กลิ่นสุบรรณ “การศึกษาเปรียบเทียบการปกครองแคว้นวัชชี กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปีพุทธศักราช ๒๕๕๐” **สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๑๑๐} พระสรวุฒย์ ปณญาวุฑโฒ, (วิจิตรปัญญา) “การปฏิรูประบบวรรณะสู่ระบบสังฆะในพระพุทธศาสนา”, **สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

กาญจนา คำจตุ ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร” การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน กรุงเทพมหานคร มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความทันสมัยทางวัตถุ กรุงเทพมหานคร โดยนำหลักการบริหารนิยามมาบูรณาการ ในรูปแบบที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วม คือ MBB Model ที่สามารถประยุกต์ใช้โดยการ M (Meeting) การร่วมประชุม เพื่อเป็นการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ ให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน ได้ร่วมกันประชุมให้เป็นประจำภายในชุมชน และระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกรุงเทพมหานครกับผู้นำชุมชน เพื่อรับฟังปัญหา รับรู้ข้อตกลงเงื่อนไขต่าง ๆ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างพร้อมเพรียงกัน ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ B (Board) ร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้การยอมรับในการเข้าร่วมกิจกรรม ให้โอกาสในการนำเสนอความเห็น ปัญหา ความต้องการของชุมชน ให้ความสำคัญในการรับฟัง หาแนวทางป้องกัน แก้ไขให้ความรู้แก่ชุมชน B(Benefits)ร่วมรักษาผลประโยชน์ ซึ่งเป็นผลจากการร่วมตั้งแต่กิจกรรม การตัดสินใจ ดำเนินการ รับผลประโยชน์ และประเมินผล ไม่ให้เกิดความเสื่อม ในเรื่องของการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม สิ่งที่ดีงามเป็นเอกลักษณ์ เช่น วัฒนธรรม อาชีพเฉพาะชุมชน หรือบุคคลที่มีคุณประโยชน์ มีภูมิรู้ ในชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ชุมชนเข้มแข็ง ทั้งในด้านการศึกษา ปัญญาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ เป็นการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาของชุมชน ให้สามารถพึ่งตนเองและบริหารจัดการได้โดยคนในชุมชน^{๑๑๑}

ปณณพศ์ วงศ์ณาศรี ได้วิจัยเรื่อง “บูรณาการการดำเนินงานตามแนวอปริหานิยธรรมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่าด้านการบริหารงานบุคคล มาบูรณาการด้วยหลักอปริหานิยธรรมข้อที่ว่าด้วยหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟังการเคารพผู้รู้หรือวิญญูชนที่ได้บัญญัติในเรื่องต่างๆ บรรดาकुสตรี้ทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง และจัดให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกันอันชอบธรรม แก่อรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป เพราะทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงานได้ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น สามารถทำให้เกิดความเป็นธรรม และเกิดความสามัคคี ความพร้อมเพรียง ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไว้ ให้เกียรติกับบุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกันปกป้องคุ้มครองทุกคนในองค์กรลดปัญหาความขัดแย้ง ลดภาวะความเสียหาย

^{๑๑๑} กาญจนา คำจตุ, “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ส่งผลให้เกิดผลดีขึ้น ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น^{๑๑๒}

สรุป การนำหลักธรรมมาประยุกต์ด้วยหลักการบริหารนิยธรรม ๗ ทำให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดความสามัคคี ความพร้อมเพรียง ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไว้ ให้เกียรติกับบุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกันปกป้องคุ้มครองทุกคนในองค์กรลดปัญหาความขัดแย้ง

ตารางที่ ๒.๑๓ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรม

นักวิจัย	ผลการวิจัย
นรินทร์ แก้วโชติรุ่ง	หลักการของการปกครองแบบธรรมาธิปไตย ได้แก่ หลักธรรมต่างๆซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสแสดงไว้จำนวนมาก เพื่อเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งในการใช้อำนาจของผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองแบบราชาธิปไตยมีอำนาจสิทธิ์ขาดแต่เพียงผู้เดียวและหลักการของการปกครองแบบสามัคคีธรรมมีหลักการปกครองที่สำคัญคือ อภิธานนิยธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมเพื่อสร้างความสามัคคี
วิรัช กลิ่นสุบรรณ	ในสมัยพุทธกาลว่าแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ผู้ที่ปกครองตัวด้วยระบอบราชาธิปไตยหรือสมบูรณาญาสิทธิราชย์โดยมีพระมหากษัตริย์หรือพระเจ้าแผ่นดินเป็นผู้นำ โดยทำการปกครองด้วยอำนาจเด็ดขาดส่วนอีกพวกหนึ่งปกครองด้วยการปกครองแบบสามัคคีธรรม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการปกครองในปัจจุบันเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
พระสรวุฒย์ ปญญาวุฑโฒ (วิจิตรปัญญา)	ระบบวรรณะในสังคมอินเดียในสมัยพุทธกาลเป็นการกีดกันของชนกลุ่มที่มีอำนาจ โดยกำหนดเป็นวรรณะทั้งสี่และแบ่งหน้าที่ของแต่ละวรรณะอย่างชัดเจนตั้งแต่กำเนิดตลอดชีวิต จากระบบวรรณะนี้ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและบางวันนะก็ถูกกดขี่จากวรรณะอื่น ซึ่งทำให้ถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ เกิดความขัดแย้งในสังคม

^{๑๑๒} ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี, “บูรณาการการดำเนินงานตามแนวบริหารนิยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

ตารางที่ ๒.๑๓ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรม (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
กาญจนา คำจตุติ	<p>การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานครโดยนำหลักอปริหานิยธรรมมาบูรณาการในรูปแบบที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วม คือ MBB Model ที่สามารถประยุกต์ใช้โดยการ M (Meeting) การร่วมประชุม เพื่อเป็นการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน ได้ร่วมกันประชุมให้เป็นประจำภายในชุมชน และระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกรุงเทพมหานครกับผู้นำชุมชน เพื่อรับฟังปัญหา รับรู้ข้อตกลงเงื่อนไขต่าง ๆ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างพร้อมเพรียงกัน</p>
ปิ่นณพงค์ วงศ์ณาศรี	<p>การการดำเนินงานตามแนวอปริหานิยธรรมขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลาด้านการบริหารงานบุคคล มาบูรณาการด้วยหลักอปริหานิยธรรมข้อที่ว่าด้วยหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟังการเคารพผู้รู้หรือวิญญูชนที่ได้บัญญัติในเรื่องต่างๆ บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง และจัดให้มีการอารักขา คຸ້ມครองป้องกันอันชอบธรรม</p>

๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย

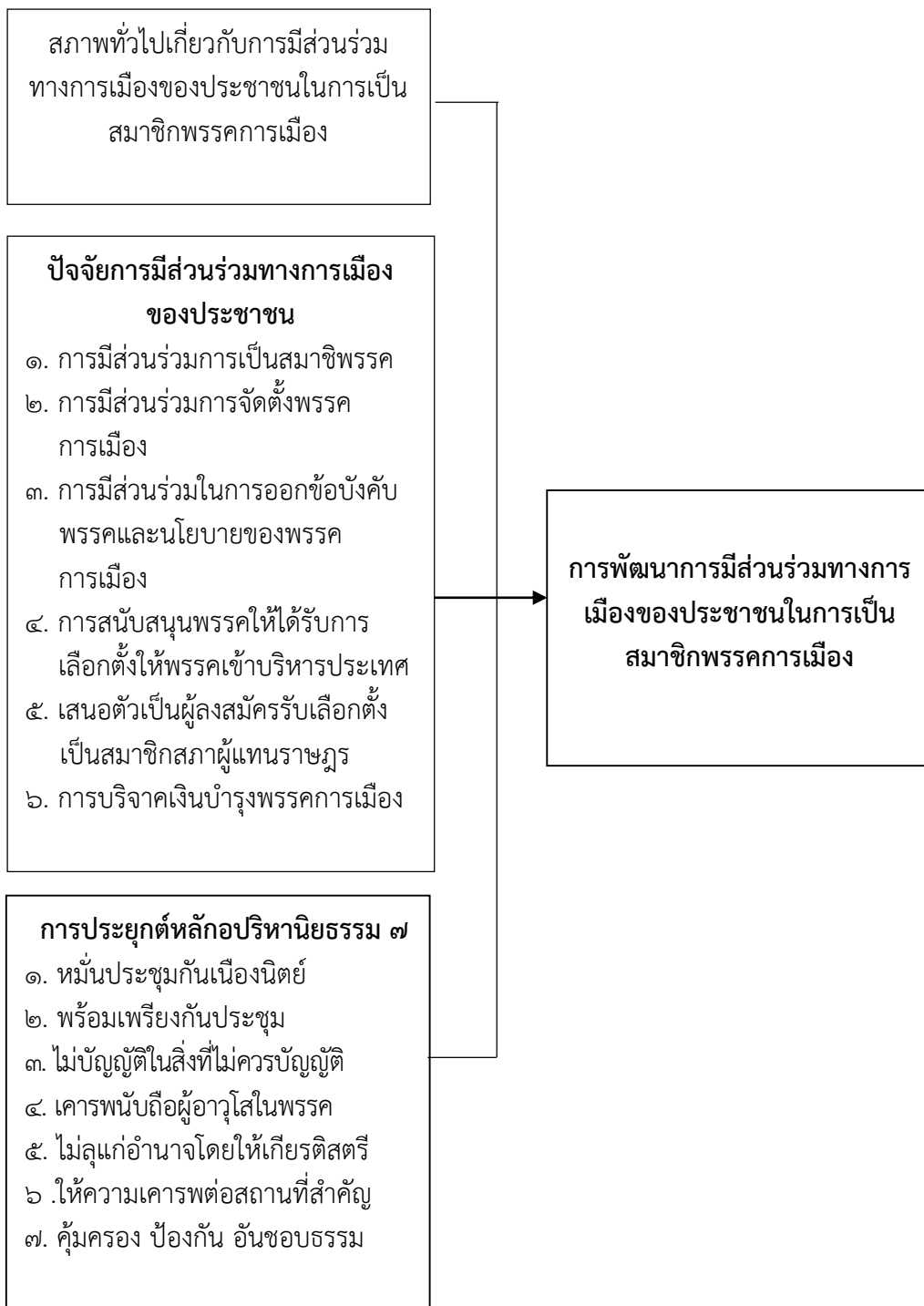
การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยผู้วิจัยได้ศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐^{๑๑๓} การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ให้รู้ถึงการใช้สิทธิเสรีภาพ การหาแนวทางพัฒนาประเทศและพรรคการเมืองให้เกิดความเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๑.การร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง ๒.การมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง ๓.การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง ๔. การสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ ๕. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ ๖. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรค

หลักอภิธานิยธรรม ^{๑๑๔} เป็นหลักธรรมในพุทธศาสนา ที่มีการกล่าวถึงการเป็นไปเพื่อความเจริญ สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง เป็นพุทธวิธีการบริหาร ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีที่ควรนำมาปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลที่ดีแก่หน่วยงาน ความเจริญฝ่ายเดียวมี ๗ ประการ ได้แก่ ๑)หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ๒)พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม ๓) ไม่บัญญัติในสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ ๔) เคารพนับถือผู้อาวุโส ในพรรคการเมือง ๕) ไม่ลุแก่อำนาจให้เกียรติต่อกุลสตรี คும்ครองสตรี ๖) ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ๗) คும்ครองป้องกัน อันชอบธรรม การคும்ครอง ป้องกันต่ออาคันตุกะผู้มาเยือนอันชอบธรรม แก้อรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

^{๑๑๓} พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๙, **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก, หน้า ๓, ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๑๔} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,(๒๕๓๙),**พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ ๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาครั้งนี้ในเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของไทย ในจังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ
  - ๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
  - ๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - ๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - ๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ
  - ๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - ๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - ๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - ๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

โดยการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) การสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยได้แบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มด้วยกัน ๑) กลุ่มด้านศาสนา ๒) กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ๓) กลุ่มสมาชิกพรรคการเมือง /กลุ่มตัวแทนประชาชน รวมจำนวน ๑๘ รูปหรือคน ดังนี้

(๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มด้านศาสนา

ลำดับที่	ชื่อ - ฉายา / นามสกุล	ตำแหน่ง
๑.	พระครูศรีปริยัติพิมล	รองเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๒.	พระครูโสภณภัทรกิจ	เจ้าคณะตำบลในเมือง เขต ๑ จังหวัดชัยภูมิ อาจารย์สอนวิชารัฐศาสตร์

กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์

๓.	พล.ต. ดร. ณัฐ สวาสดีรัตน์	เลขานุการหลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย ลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัย สงฆ์ชัยภูมิ
๔.	ผศ.ดร.พิมพ์จี บรรจงปฐุ	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
๕.	ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย ลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ ชัยภูมิ

กลุ่มสมาชิกพรรคการเมือง / กลุ่มตัวแทนประชาชน

๖.	นางพรเพ็ญ บุญศิริวัฒนกุล	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต๕จังหวัดชัยภูมิ
๗.	นายสัมฤทธิ์ แทนทรัพย์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต๓จังหวัดชัยภูมิ
๘.		สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต๔จังหวัดชัยภูมิ
๙.	นายแพทย์โอชิษฐ์ เกียรติกิ่งชูชัย	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต๑จังหวัดชัยภูมิ
๑๐.	นายแพทย์สุรวิทย์ คนสมบูรณ์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต ๖จังหวัดชัยภูมิ
๑๑.	นายเชิงชาย ชาลีรินทร์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต๒ จังหวัดชัยภูมิ
๑๒.	นายเสี่ยศักดิ์ ประเสริฐศรี	เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชัยภูมิ
๑๓.	นายบรรยงค์ เกียรติกิ่งชูชัย	นายกเทศมนตรีเมืองชัยภูมิ
๑๔.	ผศ.ดร.สมพงษ์ ยอดวงค์	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลทุ่งทอง อำเภอ บ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ
๑๕.	นางวาสนา อุดมะพันธ์	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๑๖.	นางกษมา มีสิทธิ์	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ
๑๗.	นายเรืองเดช ภิรมย์	ปลัดเทศบาลตำบลจัตุรัส อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ทำการแทนนายกเทศมนตรี
๑๘.	นายวิชัย ประภากรแก้วรัตน์	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองบัวโคก อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

(๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) จำนวน ๙ คน

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑.	พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.	เลขาธิการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการ จัดการเชิงพุทธ ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษาสาขาวิชา รัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษาสาขาวิชา รัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.	รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล	อาจารย์พิเศษ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคม ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕.	ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	เลขาธิการหลักสูตรบัณฑิตศึกษาสาขาวิชา รัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖.	รศ.อนุภูมิ โขเวชม	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗.	อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ	ประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต คณะสังคม ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘.	อาจารย์ ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
๙.	ดร.ณัฐมลกานต์ ไชยวิมลสิริ	รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสนทนา
กลุ่มเฉพาะ และเครื่องมือการบันทึก เพื่อค้นหาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ในจังหวัดชัยภูมิ

นำแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทย
นิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์เป็นฉบับสมบูรณ์ในการนำไป
ใช้แจกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพมีขั้นตอนดังนี้

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสืออ้างอิง
๒. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสือ วารสารบทความ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักการคิด ทฤษฎี ตลอดจนข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้
  - (๑) จัดเตรียมเครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์เจาะลึก(In depth Interview Guide)
  - (๒) ขอบหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์
  - (๓) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้
  - (๔) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์
  - (๕) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีดำเนินการกับข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์รายละเอียดจากเอกสารและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มเป้าหมายที่แยกประเภทไว้แล้วจำนวน ๓ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มนักวิชาการด้านศาสนา ๒) กลุ่มด้านวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ๓) กลุ่มสมาชิกพรรคการเมือง/และตัวแทนประชาชน โดยแยกวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์รวมกันในภาพรวมซึ่งบุคคลกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๓ กลุ่ม เกี่ยวข้องกับแนวทางของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของไทย ในจังหวัดชัยภูมิ”

๑.ประชากรได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตจังหวัดชัยภูมิ ผู้มีอายุ ๑๘ ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ในเขตเลือกตั้งพื้นที่ ที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๑,๑๓๙,๐๒๓ คน^๑

^๑ ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๒, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.thasailoud.go.th/home> [๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒].

๒.กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการสุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane^๒ ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ และมีความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ ดังนี้สูตร

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า

$$n = \frac{1,139,023}{1+1,139,023(0.05)^2}$$

$$n = \frac{1,139,023}{1+1,139,023(0.0025)^2}$$

$$n = \frac{1,139,023}{1+2846.944}$$

$$= 399.945$$

$$n = 400$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ๔๐๐

ดังนั้นในการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดเก็บกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คน

วิธีการสุ่มตัวอย่างในการเลือกกลุ่มวิจัยโดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกองค์ประกอบของการแบ่งพื้นที่เขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดชัยภูมิแบ่งออกเป็น ๖ เขตการเลือกตั้งเป็นสำคัญ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตการเลือกตั้งในจังหวัดชัยภูมิ ๔๐๐ คน ซึ่งที่มี อายุ ๑๘ ปี ขึ้นไป รายละเอียดดังนี้

^๒Taro Yamane, *Statistic: An Introductory Analysis*, 3^{ed}, (Singapore: Time Printers, 1973), p. 130.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดชัยภูมิ^๓

เขตเลือกตั้ง	อำเภอ	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
เขตเลือกตั้ง ๑	อำเภอเมืองชัยภูมิ	๑๘๓,๖๖๓	๘๐
เขตเลือกตั้ง ๒	อำเภอจัตุรัส	๗๕,๑๕๐	๓๓
	อำเภอเนินสง่า	๒๖,๐๓๐	๑๒
	อำเภอบ้านเขว้า	๕๐,๘๔๒	๒๒
	อำเภอหนองบัวระเหว	๓๘,๕๘๙	๑๗
	อำเภอเทพสถิต	๗๐,๒๓๖	๓๐
เขตเลือกตั้ง ๓	อำเภอบำเหน็จณรงค์	๕๓,๙๕๔	๒๔
	อำเภอภักดีชุมพล	๓๑,๑๔๙	๑๔
	อำเภอซับใหญ่	๑๕,๔๐๑	๗
เขตเลือกตั้ง ๔	อำเภอหนองบัวแดง	๑๐๑,๘๒๖	๔๔
	อำเภอเกษตรสมบูรณ์	๑๑๒,๓๗๐	๔๙
เขตเลือกตั้ง ๕	อำเภอภูเขียว	๑๒๔,๕๔๑	๔๔
	อำเภอคอนสาร	๖๒,๐๙๙	๒๗
เขตเลือกตั้ง ๖	อำเภอคอนสวรรค์	๕๓,๗๒๖	๒๔
	อำเภอแก้งคร้อ	๙๓,๗๙๗	๔๑
	อำเภอบ้านแท่น	๔๕,๖๕๐	๒๐
	รวม ๑๖ อำเภอ	๑,๑๓๙,๐๒๓	๔๐๐

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. เครื่องมือ

งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ทำเครื่องมือวิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็น ๔ ขั้นตอนประกอบด้วยดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามคำถามปลายปิด คือ ปัจจัย ส่วน บุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน ๕ ด้าน

^๓ สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย, ณ วันที่ ๓๑ กันยายน ๒๕๖๐.

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ แบ่งแบบสอบถามเป็น ๖ ด้านได้แก่ ๑) การมีส่วนร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ๒) การมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง ๓) การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง ๔) การสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ ๕) เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๖) การมีส่วนร่วมจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ ๒ มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนโดยแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้^๔

๕ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด

๔ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มาก

๓ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง

๒ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม น้อย

๑ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดย แบ่งแบบสอบถามเป็น ๗ ด้านได้แก่ ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีบัญญัติไว้ ไม่ล้มเลิกสิ่งที่บัญญัติ ๔) เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค ๕) ไม่ลุแก่อำนาจให้เกียรติสตรี ๖) เคารพสถานที่สำคัญ ๗) คู่มครอง ป้องกัน อันชอบธรรม

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

๕ หมายถึง อยู่ในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง อยู่ในระดับ มาก

๓ หมายถึง อยู่ในระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง อยู่ในระดับ น้อย

๑ หมายถึง อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

^๔ ชูติ ระบุอบ และคณะ, **ระเบียบวิธีวิจัย**. (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒),

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยการนำแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อคำถามที่ได้จากการประเมินผลดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๒๑ - ๕.๐๐	อยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๔๑ - ๔.๒๐	อยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๖๑ - ๓.๔๐	อยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๘๑ - ๒.๖๐	อยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ - ๑.๘๐	อยู่ในระดับ น้อยที่สุด ^๕

๒. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ดังกล่าวข้างต้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แนะนำเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาและตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่จำเป็นออกไป เพื่อให้ได้ข้อความที่สื่อความหมายชัดเจนเข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ ได้ตรวจสอบมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ คน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนาและทางด้านเครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี เพื่อเป็นการตรวจสอบเนื้อหาความชัดเจนของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ดีขึ้น ประกอบด้วย ๕ คน ดังนี้

^๕ ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (นนทบุรี : ไทเนรมิตกิจอินเตอร์โปรดักส์, ๒๕๕๓), หน้า ๗๕.

	ผู้เชี่ยวชาญ
๑. รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. รศ.ดร.สุรินทร์ นียมมางกูร	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผศ.ดร.ยุพธนา ปราณีต	เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. รศ.ว่าที่พันตรี ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล	อาจารย์พิเศษภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕ อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ	ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ตรงตามคำแนะนำ
ของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ

๕) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญมา
คำนวณหาค่าของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective
Congruence: IOC) ของแบบสอบ โดยใช้สูตร^๖ ดังนี้คือ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	=	ตรงกับความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์
	$\sum R$	=	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	=	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
โดยที่	+๑	=	แน่ใจว่าสอดคล้อง
	๐	=	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
	- ๑	=	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของไทย ในจังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อ

^๖ พิสนุ ผ่องศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พร็อพเพอร์ตี้พริ้นท์,
๒๕๕๐), หน้า ๑๓๙.

คำถามที่มีค่าความสอดคล้องแบบ IOC ที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไป จำนวน ๖๔ ข้อ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคำถามแต่ละข้อมีความตรงเชิงเนื้อหา และสามารถนำแบบทดสอบนี้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Try Out) ได้ และค่าความสอดคล้องทั้ง ๖๔ ข้อ ได้ค่า IOC ระหว่าง ๐.๖๐-๑.๐๐

๓. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาคุณุณีนิพนธ์เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ “ครอนบาค” (Cronbach’s Alpha Coefficient)^๗ ดังนี้คือ

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

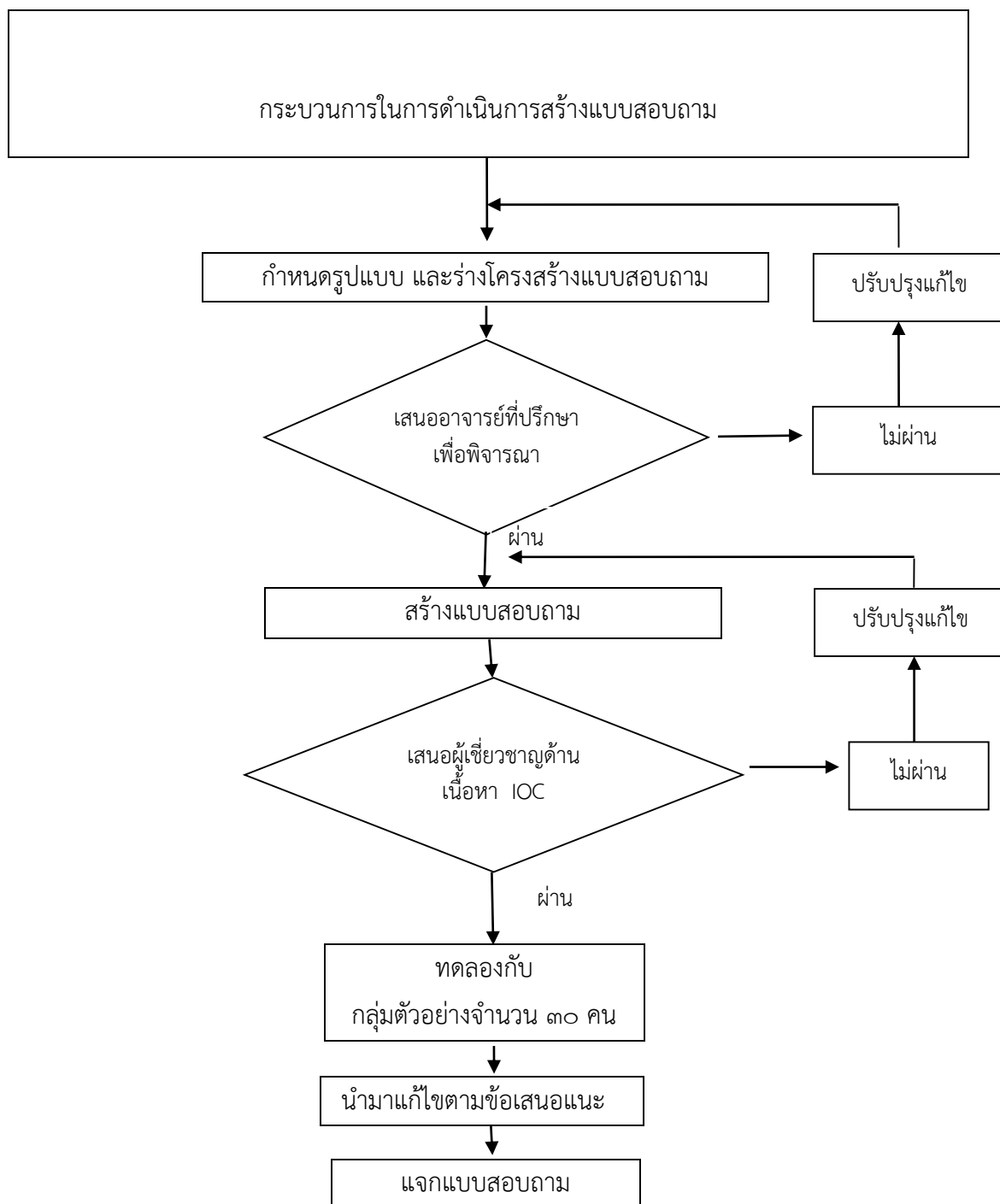
เมื่อ	α	=	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	k	=	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
	$\sum s_i^2$	=	ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ
	s_t^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบทั้งหมด

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย ๔ ประเด็น คือ ๑) การมีส่วนร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ๒) การมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง ๓) การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง ๔) การสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ ๕) เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๖) การมีส่วนร่วมจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง โดยรวมค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๘๗ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม “มีค่ามากกว่า ๐.๗๐”^๘ จากคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ จำนวน ๔๘ ข้อ จึงเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพและมีความเชื่อถือได้สูง สามารถนำไปใช้วัดระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

^๗ Lee J. Cronbach, *Essential of Psychological Testing*, 3rd ed., (New York: Harper & Row Publishers, 1974), p. 161.

^๘ สุจินต์ ธรรมชาติ, *การวิจัยภาคปฏิบัติ*, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๗๒.

ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์แล้วนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป ผู้วิจัยจึงได้แสดงกระบวนการในการดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังนี้

แผนภาพที่ ๓.๑ แสดงกระบวนการดำเนินงานสร้างแบบสอบถาม

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

๑) ขอนหนังสืออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

๒) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้ โดยขอความร่วมมือจากประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านทั้ง ๑๖ อำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม ตามตารางที่ ๓.๑ จำนวน ๔๐๐ ชุด

๓) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบให้สมบูรณ์ด้วยตนเอง

๔) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องอีกครั้ง

๕) จัดหมวดหมู่ของข้อมูล แล้วบันทึกข้อมูลเป็นรหัสไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์

๖) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

๗) ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

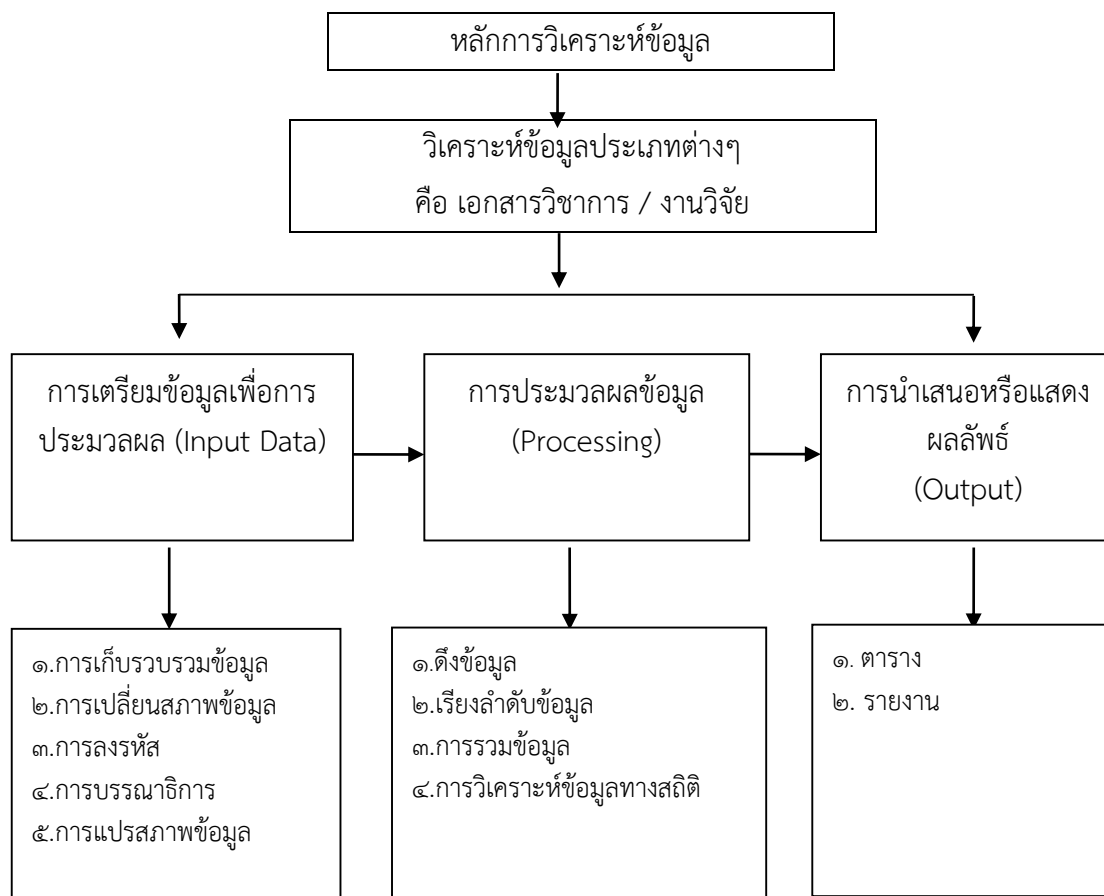
๘) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

(๑) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

(๒) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของไทย ในจังหวัดชัยภูมิ วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

(๓) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักธรรมเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของไทย ในจังหวัดชัยภูมิ วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

(๔) การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้ค่าสถิติความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และสามารถสรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๓.๒ แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑. การหาค่าร้อยละ (Percentage)^๙ คือ

$$P = \frac{x \times 100}{N}$$

เมื่อ P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนข้อมูล

^๙ นิภา เมธาวิชัย, *วิทยาการวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๓๕), หน้า ๒๓๘.

๒. การหา “ค่าเฉลี่ย”^{๑๐} (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนข้อมูล

๓. การหา “ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน”^{๑๑} (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนน

N = จำนวนข้อมูล

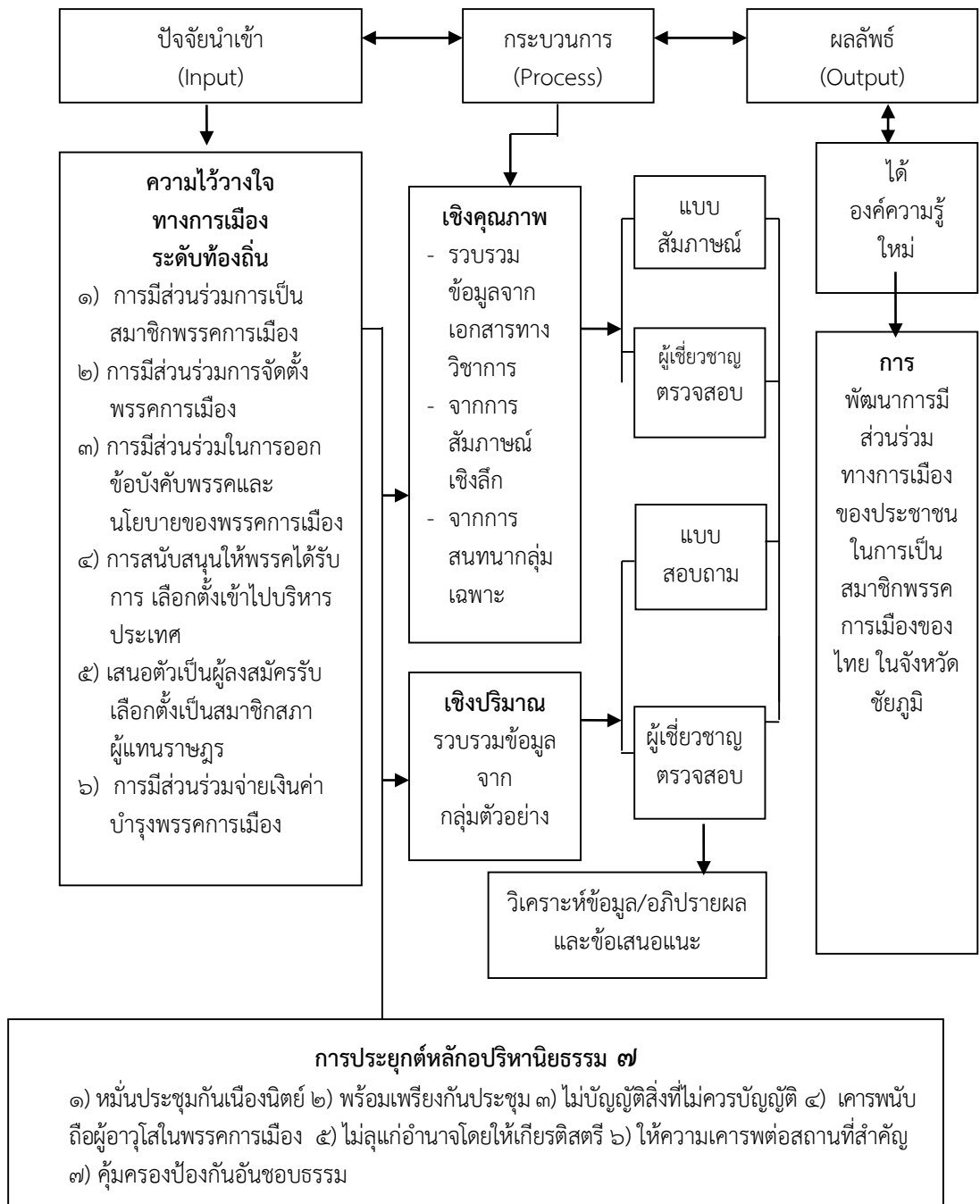
$(\sum x)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

---

^{๑๐} ส่องศรี ชมภูวรงค์, การวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗), หน้า ๕๕.

^{๑๑} ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.

สาระสำคัญที่ผู้วิจัยได้แสดงมาทั้งหมด สามารถกำหนดเป็นแผนงานได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๓.๓ แสดงแผนงานการวิจัย

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษา ๑) สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ๒) มีปัจจัยใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ๓) การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในเขตจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ ดังนี้

๔.๑ สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

๔.๒ ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

๔.๓ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในเขตจังหวัดชัยภูมิ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๔.๕ องค์ความรู้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) จำนวน ๑๘ รูป หรือ คน

จากวัตถุประสงค์ข้อ ๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

๔.๑.๑ จากสภาพทั่วไปของจังหวัดชัยภูมิแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๖ อำเภอ แบ่งเขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเป็น ๖ เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ๖ คน ใน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ มีพรรคการเมืองส่งสมาชิกพรรค ลงแข่งขันกันหลายพรรคการเมือง แต่มีพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งอยู่สองพรรคการเมืองได้แก่ พรรคเพื่อไทย ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๔ คน พรรคพลังประชารัฐ ๒ คน ประชาชนส่วนใหญ่ ใน จังหวัดชัยภูมิประกอบอาชีพเกษตรกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิก พรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเป็นสมาชิก พรรคการเมืองว่ามีปัจจัยส่งเสริมการเป็นสมาชิกอย่างไรบ้าง และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ต้องจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง เพื่อสนับสนุนให้พรรคการเมืองมีการขับเคลื่อนเกิดความ เข้มแข็งให้พรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนชนะการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศได้อย่างไร ในการวิจัย ครั้งนี้ผู้วิจัย มีข้อมูลสำคัญด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ๖ ด้านด้วยกัน ดังนี้

ด้านที่ ๑.การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง , ด้านที่ ๒.การมีส่วนร่วมใน การจัดตั้งพรรคการเมือง, ด้านที่ ๓ การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรค การเมือง, ด้านที่ ๔ การมีส่วนร่วมสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ, ด้านที่ ๕ การมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำ หน้าที่, ด้านที่ ๖ การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

๑ ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๑) การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าน่าจะเป็นการสนับสนุนให้ ประชาชนมีส่วนร่วมเข้ามาสนับสนุนจัดตั้งพรรคการเมือง การช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง ช่วยเป็น ตัวแทนในการติดต่อสื่อสารทางการเมือง สอดส่องดูแลการเลือกตั้งการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง ตรวจสอบการเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิลงคะแนนให้กับพรรคของตนโดยพร้อมเพียง ติดตามการนับคะแนน กัน เสนอตัวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกจึงมีความสำคัญต่อพรรคการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจึงเป็นการ สมัครใจเข้ามาเป็นสมาชิกของพรรค การเป็นสมาชิกพรรคยิ่งมากยิ่งขึ้นทำให้พรรคการเมืองเกิดความ เข้มแข็ง^๑

๒) ประชาชนมีส่วนร่วมเข้ามาสนับสนุนพรรคการเมืองในการเป็นสมาชิกพรรคทำ ให้พรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็งประชาชนมีทางเลือกกว่าจะสนับสนุนพรรคไหนเป็นสมาชิกเป็น อิสระของประชาชนการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องเสียค่าสมัคร สมาชิกมีบทบาทสำคัญอย่างมาก ต่อการส่งเสริมและรักษาความเป็นสถาบันของพรรคให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ^๒

๓) การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นการอยู่อย่างกว่ารัฐธรรมนูญที่ผ่านมาต้องเข้ามาและต้องจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง ทำให้ประชาชนไม่ยอมเข้ามาที่ตั้งใจเข้ามาเพื่อสนับสนุนพรรคที่ตนเองชื่นชอบหรือผู้สมัคร การเป็น

^๑ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^๒ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

สมาชิกพรรคถ้าไม่มีการเก็บเงินบำรุงพรรคอาจจะมีประชาชนที่ชื่นชอบพรรคหรือตัวผู้สมัครผู้แทน เป็นการส่วนตัวอาจมีมากกว่านี้^๓

๔) พรรคการเมืองสมัยที่ผ่านมาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่จำเป็นต้องเข้าสมัครเป็นสมาชิกใครอยากจะสนับสนุนพรรคการเมืองใดก็สนับสนุนได้ มารัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. ๒๕๖๐ ใครจะเป็นสมาชิกต้องสมัครและต้องเสียเงินค่าบำรุงพรรคก็มีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยจึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นสมาชิกน้อยไป โดยเฉพาะพรรคการเมืองเล็ก ๆ ที่ไม่มีชื่อเสียงหรือไม่มีเงินสนับสนุนทำให้ขาดแรงจูงใจในการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง^๔

๕) การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญมากในการเป็นสมาชิกถึงแม้จะเสียเงินค่าสมัครบำรุงพรรคการเมืองไม่น่ามีปัญหาสำหรับประชาชนที่มีใจรักการเมือง แต่ที่ผ่าน ๆ มาประชาชนก็ให้ความสนใจอยู่ แต่พอมามีการเรียกเก็บเงินต้องจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองอาจเป็นส่วนหนึ่งประชาชนเห็นว่าเป็นการเพิ่มภาระ การที่ประชาชนเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพราะต้องการสนับสนุนพรรคการเมืองของตัวเองส่วนหนึ่งอีกส่วนหนึ่งเพราะความใกล้ชิดกับผู้สมัครลงเลือกตั้งเมื่อมีสมาชิกมาก ๆ จะทำให้พรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็ง^๕

๖) การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ สมาชิกที่เข้ามามีส่วนร่วมทำให้พรรคมีผู้สนับสนุนมากขึ้น การมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมากจะช่วยให้พรรคได้จากสมาชิกพรรค และส่วนหนึ่งสมาชิกเป็นกำลังในการออกไปหา ระดมทุนเข้าพรรคด้วยอีกทั้งเงินค่าบำรุงพรรคก็ถือเป็นงบประมาณที่พรรคจะได้แน่นอน ย่อมมีสมาชิกพรรคมากเท่าไร ยิ่งมีงบประมาณที่ได้ตายตัวมากขึ้นเท่านั้นผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคส่วนมากมาด้วยความเต็มใจยินดีเข้ามาสร้างความเข้มแข็งขึ้นให้กับพรรคการเมือง^๖

๗) การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทำให้ประชาชนสามารถเข้าใจในทางการเมืองดีขึ้น และยังเข้าไปเป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ เป็นตัวแทนของพรรคในการติดต่อสื่อสารทางการเมือง แจ้งข้อมูลข่าวสารของพรรคการเมืองให้ประชาชนได้ทราบและนำความต้องการของประชาชนไปนำเสนอแก่พรรคการเมืองได้^๗

๘) การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจะได้เสนอแนะพรรคการเมืองในเรื่องที่ประชาชนต้องการทราบนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติของพรรคการเมืองเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบางอย่างที่พรรคอาจไม่ทราบได้สมาชิกพรรคเป็นกำลังในการออกไปหา ระดมทุนเข้าพรรคด้วยอีกทั้งเงินค่าบำรุงพรรคก็ถือเป็นงบประมาณที่พรรคจะได้แน่นอนและสมาชิกจะลงคะแนนให้ของตนเองในการสนับสนุน^๘

๙) การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องเสียค่าสมัครค่าบำรุงพรรคการเมืองก็เป็นอุปสรรคบ้างกับประชาชนทั่วไปที่ต้องการมาเป็นสมาชิกพรรค ถ้ามีสมาชิกมากมาให้การสนับสนุน

^๓ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^๕ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^๖ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^๗ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

พรรคจะทำให้พรรคมีความเข้มแข็ง การที่พรรคจะทำอะไรที่ต้องการให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สมาชิกจะเป็นผู้สื่อสารให้ประชาชนที่อยู่ห่างไกลในการเดินทางได้ทราบสมาชิกถือว่าเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองได้ดี สภาพทั่วไปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนส่วนมากสมาชิกเข้ามาด้วยความเต็มใจ^๙

๑๐) ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมองว่าการเข้าไปสนับสนุนจะทำให้พรรคการเมืองที่ตนชื่นชอบมีคะแนนเสียงเพิ่มขึ้นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทนของพรรคภายในชุมชนที่พวกเขาอาศัยอยู่ หรือภายในองค์กรต่างๆ ที่เขาทำงานหรือร่วมกิจกรรมอยู่ การเป็นตัวแทนนี้ถือเป็นการทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาให้กับพรรค (the parties' eyes and ears) ในเรื่องราวทางการเมือง และถ้าพรรคขาดสมาชิกพรรคที่ทำหน้าที่นี้ก็อาจทำให้พรรคขาดความชอบธรรมในชุมชนต่างๆ ได้^{๑๐}

๑๑) มองว่าการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อพรรคการเมืองทุกพรรคเมื่อมีสมาชิกพรรคมากส่งผลต่อพรรคในการขับเคลื่อนการทำงานของพรรคได้มาก การเป็นสมาชิกจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อพรรคการเมืองในการรับฟังรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่ว่าเขาต้องการอะไรเพื่อให้รัฐบาลรับรู้สมาชิกเหล่านี้ก็จะนำมาเสนอให้พรรครับทราบ^{๑๑}

๑๒) เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทำให้ประชาชน เกิดความสามัคคีกันเป็นกลุ่มก้อนสร้างความเข้มแข็งให้พรรคส่งผลดีต่อการอยู่ร่วมกัน แต่ที่ทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีมาก เกิดจากการนำเสนอนโยบายของพรรค และพรรคการเมืองที่ประชาชนชื่นชอบจึงมีประชาชนเห็นความสำคัญอยากเข้ามาร่วมสนับสนุนพรรคการเมืองโดยการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง^{๑๒}

๑๓) การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจะต้องมีอุดมการณ์หรือความคิดในทิศทางเดียวกันจึงจะทำให้พรรคมีความเข้มแข็งและเกิดประโยชน์ต่อพรรคแต่ในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อาจมีบ้างที่ความคิดเห็นไม่ตรงกันสะท้อนถึงความแตกต่างกันแต่จะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อพรรคการเมือง บทบาทในการสื่อสารทางการเมือง ทั้งรับและส่งสารกับชุมชนต่างๆ สื่อถึงแนวคิดของพรรคไปยังสาธารณะในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารที่เป็นทางการหรือไม่ก็ตาม ขณะเดียวกัน ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สมาชิกพรรคย่อมมีการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ที่เขาปฏิสัมพันธ์ด้วย^{๑๓}

๑๔) มองการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อการบริหารประเทศในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การมีสมาชิกพรรคที่มีจำนวนมากและมีความเข้มแข็ง จะสามารถรับข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ ข้อเรียกร้อง ปัญหาต่างๆ ในชุมชน อันจะส่งผลให้สมาชิกพรรคมีบทบาทในการนำเสนอและริเริ่มเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายของพรรค^{๑๔}

^๙ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓.

๑๕) การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองปัจจุบันนี้เห็นว่ามีสำคัญต่อระบบพรรคการเมืองมากพรรคการเมืองต้องแข่งขันกันเพื่อนำเสนอนโยบายเพื่อเข้าบริหารประเทศต่ออาศัยสมาชิกที่อยู่ทั่วประเทศนำความต้องการของประชาชนมาเสนอต่อพรรค ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พรรคเกิดความเข้มแข็ง^{๑๕}

๑๖) การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองการที่ประชาชนมีส่วนร่วมเพราะเห็นว่าพรรคการเมืองสามารถที่จะนำเสนอดำเนินการของประชาชนได้ การเปิดพื้นที่และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมและบทบาทของสมาชิกพรรค ยังจะช่วยลดการทุจริตและการรวมศูนย์อำนาจภายในพรรค ในแง่ของการลดการทุจริต ซึ่งในบางประเทศจะลดการซื้อเสียงไปได้ด้วย และเมื่อพรรคไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณการหาเสียงหรือซื้อเสียง ก็ทำให้พรรคไม่จำเป็นต้องหาเงินมาเป็นจำนวนมากเพื่อการนี้ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอาจเป็นที่ยอมรับได้ของประชาชน^{๑๖}

จากการวิเคราะห์สภาพทั่วไปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เมื่อได้เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้วมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องการทราบนำเสนอต่อพรรคการเมืองของตนที่เป็นสมาชิกเพื่อมีโอกาสปรับปรุงแก้ไขและกำหนดเป็นนโยบายของพรรคต่อไปและยังสามารถสนับสนุนพรรคทั้งทางตรงและทางอ้อม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การประชุมทางการเมือง การช่วยเหลือทางการเงินให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง การติดต่อสัมพันธ์กับผู้แทนราษฎรยังรวมถึงลักษณะที่กระตือรือร้นทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกกับพรรคการเมือง

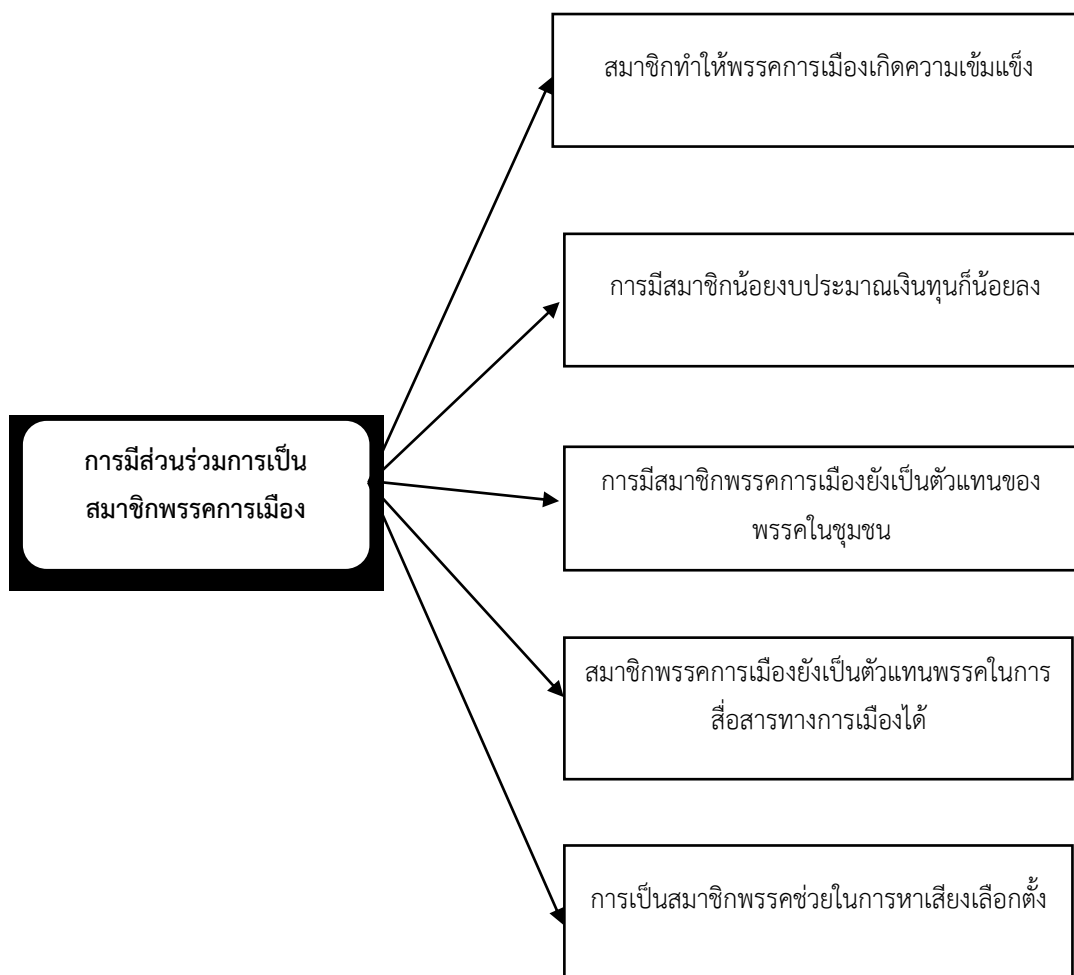
ปัญหาสภาพทั่วไปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่กล้าออกมาสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพราะไม่เข้าใจในปัญหาของการมีส่วนร่วมทางการเมืองกลัวกระทบต่อความเป็นอยู่ของชุมชนจะสร้างความขัดแย้งกลัวว่าจะไม่ปลอดภัยในการมาสนับสนุนพรรคการเมือง พรรคที่ตัวเองชื่นชอบหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง กลัวอิทธิพลในท้องถิ่นที่เป็นหัวหน้าคะแนนให้กับพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามและการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องเสียเงินค่าบำรุงพรรคและเรียกเก็บเป็นรายปีถ้าไม่เสียค่าบำรุงพรรคต้องสิ้นสภาพการเป็นสมาชิกภาพทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งขาดโอกาสเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

แนะนำสภาพปัญหาสภาพทั่วไปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง นอกจากพรรคการเมืองต้องให้ความรู้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน บางที่ประชาชนก็ไม่ไว้วางใจในพรรคการเมืองบางพรรคกลัวว่าจะไม่เป็นกลางรัฐในฐานะผู้บริหารประเทศควรต้องเข้าไปมีบทบาทชี้แจงแนะนำให้ประชาชนที่ยังไม่เข้าใจของบทบาททางการเมืองของพรรคการเมืองได้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ และการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองการเรียกเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจะทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งขาดโอกาส

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพทั่วไปการมีส่วนร่วม การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พบว่าพรรคการเมืองต้องการมีสมาชิกพรรคเพื่อจะทำให้พรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็ง การมีสมาชิกพรรคที่มีจำนวนมากและมีความเข้มแข็ง จะสามารถรับข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ ข้อเรียกร้อง ปัญหาต่างๆในชุมชน อันจะส่งผลให้สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทในการนำเสนอและริเริ่มเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง การช่วยหาเสียงเลือกตั้งและระดมมวลชนหรือพยายามดึงให้ผู้คนมาลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครพรรคของตน บทบาทของสมาชิกพรรค ยังจะช่วยลดการทุจริตและการรวมศูนย์อำนาจภายในพรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมืองจะมีบทบาทนี้ได้ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองถูกต้องตามกฎหมาย ดังแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ตารางที่ ๔.๑ สรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	การมีสมาชิกจำนวนมากทำให้พรรคเข้มแข็ง เกิดจากการสมัครใจ	๑๖	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๓, ๔, ๕
๒.	การมีสมาชิกพรรคจำนวนน้อยงบประมาณเงินทุนที่พรรคจะได้ก็น้อยลง	๑๕	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๓, ๔, ๕
๓.	การมีสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทนของพรรคภายในชุมชน	๑๓	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๓
๔.	การเป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทนพรรคในการสื่อสารทางการเมือง	๑๓	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๓, ๔
๕.	การเป็นสมาชิกพรรคช่วยหาเสียงเลือกตั้งและระดมคนหรือพยายามให้ผู้คนมาสนับสนุนการลงคะแนนเสียง	๑๐	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๖, ๓, ๔.

๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง

๑) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองเห็นว่าสมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นอย่างมาก การจัดตั้งพรรคการเมือง ควรมีความคิดเห็นหรืออุดมการณ์มีความเชื่อทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน การจัดตั้งพรรคการเมืองจำเป็นต้องมีสมาชิกสนับสนุนจึงสามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้ การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกเกิดจากความสมัครใจไม่ได้ถูกบังคับ และการจัดตั้งต้องมีสมาชิกครบตามจำนวนและเข้ามาถูกต้องตามกฎหมายกำหนดจึงสามารถที่จะจัดตั้งได้ การเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคต้องไปสมัครที่พรรคการเมืองที่ตนชื่นชอบหรือให้การสนับสนุน^{๑๗}

๒) การมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมืองรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ไม่ได้บัญญัติไว้ว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ต้องมีทุนประเดิม ๑ ล้านบาทแต่รัฐธรรมนูญฉบับ พ. ศ. ๒๕๖๐ กำหนดไว้ให้การจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีเงินประเดิม ๑ ล้านบาทผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องมีความศรัทธาต่อพรรคการเมืองนั้นจึงจะเข้ามาด้วยความสมัครใจและพร้อมเสียสละทุนทรัพย์ร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง^{๑๘}

๓) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกจะต้องมีอุดมการณ์เดียวกันที่สามารถจัดตั้งได้ รัฐธรรมนูญฉบับก่อนใครก็ได้ที่ร่วมกันจัดตั้งถ้ามีสมาชิก ๑๕ คน แต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ กำหนดว่าต้องมีสมาชิก ๕๐๐ คนถึงจะจัดตั้งได้ ผู้ที่เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกต้องเกิดจากความสมัครใจ เป็นสิทธิเสรีภาพและพร้อมที่จะช่วยกันพัฒนาพรรคให้ก้าวต่อไปได้

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

และเห็นว่าพรรคการเมืองที่ตนเองสนับสนุนมีอุดมการณ์เดียวกันมีนโยบายของพรรคสอดคล้องกับความต้องการ การของประชาชนจึงได้มาเป็นสมาชิกของพรรค^{๑๙}

๔) การจัดตั้งพรรคการเมืองนอกจากอุดมการณ์เดียวกันแล้วการที่จะเป็นสมาชิกจะต้องเสียเงินค่าสมัครอุดหนุนพรรคคนละ ๑๐๐ บาทตามกฎหมายกำหนดมิฉะนั้นก็ไม่สามารถจะจัดตั้งได้เนื่องจากมีสมาชิกสนับสนุนไม่เพียงพอ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเกิดจากความสมัครใจของประชาชนที่มองเห็นพรรคการเมืองที่ตนชื่นชอบมีนโยบายเชื่อมโยงกับประชาชนจึงเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อสนับสนุนให้มีเสียงมากพอที่จะจัดตั้งพรรคการเมืองให้สำเร็จ^{๒๐}

๕) ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเห็นว่าการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจะช่วยให้พรรคที่ตนเองชื่นชอบและให้มีสมาชิกครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด ๕๐๐ คนขึ้นไปในการจัดตั้งและเงินประเดิม ๑ ล้านบาท การสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องเสียเงินค่าบำรุงพักคนละ ๑๐๐ บาทก็เห็นด้วย และพรรคการเมืองที่สมาชิกเห็นว่าน่าจะเป็นที่พึ่งพาต่อประชาชนได้ในการบริหารประเทศ^{๒๑}

๖) การจัดตั้งพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันต้องมีสมาชิก ๕๐๐ คนขึ้นไปไม่มากพรรคการเมืองบางครั้งต้องหามาชิกเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกจึงสามารถจัดตั้งได้ส่วนมากพรรคการเมืองใหญ่ๆจะไม่มีปัญหา ในการมีส่วนร่วมการเป็นสมาชิกของพรรค^{๒๒}

๗) การจัดตั้งพรรคการเมืองกระทำได้ยากเพราะต้องมีสมาชิกลำดับที่ตามจำนวน และต้องมีเงินประเดิมการจัดตั้งพรรคการเมืองจึงทำให้ยากต่อการจัดตั้งโดยเฉพาะต้องมีสมาชิกและมีคุณสมบัติตามจำนวนกฎหมายกำหนดประชาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองบางคนก็เห็นว่าจะได้มีโอกาสสมัครลงเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงสมัครเป็นสมาชิกของพรรค^{๒๓}

๘) การจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีประชาชนเข้าร่วมเป็นสมาชิกถ้าไม่มีสมาชิกหรือไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกก็ไม่สามารถจะร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ปัจจัยสำคัญคือเงินของพรรคเล็กๆที่ไม่สามารถหาได้จากสมาชิกพรรคจึงต้องมีการรวบรวมหาสมาชิกผู้เข้ามาเป็นก็ไม่มีเงื่อนไขที่จะต้องต่อรองตำแหน่งทางการเมืองเมืองกับพรรคสมาชิกเข้ามาโดยสมัครใจเพื่อมาสนับสนุนพรรคที่ตนเองชื่นชอบเพื่อให้จัดตั้งพรรคได้และสามารถส่งผู้สมัครลงเลือกตั้ง^{๒๔}

๙) การจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกลำดับที่ในการจัดตั้งตามกฎหมายกำหนดจะทำให้ประชาชนโดยทั่วไปรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ การจัดตั้งโดยมีเงินประเดิมและเก็บเงิน จากสมาชิกเป็นค่าบำรุงพรรค น่าจะทำให้สภาพประชาชนโดยทั่วไปไม่สามารถจะรวมตัวกันได้ในการจัดตั้งพรรคการเมืองจึงต้องหันมารวมตัวกันสมัครเป็นสมาชิกของพรรคที่เห็นว่าน่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งเพื่อสนับสนุนพรรคการเมืองที่อุดมการณ์คล้ายกัน^{๒๕}

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๑๐) การจัดตั้งพรรคการเมืองในการจัดตั้งต้องอาศัยผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นสมาชิกถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้นจึงจะสามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้สภาพทั่วไปของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคส่วนมากจะสนับสนุนพรรคการเมืองใหญ่ๆที่เขาคิดว่าเป็นพรรคที่พึ่งพาอาศัยได้และมีนโยบายของพรรคที่ตนเองเห็นว่าสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนจึงสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง^{๒๖}

๑๑) ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมืองปัจจุบันต้องมีสมาชิกที่ถูกต้องตามกฎหมายกำหนดจึงจะสามารถร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ สภาพโดยทั่วไปของประชาชนยังไม่ได้สมัครสมาชิกพรรคตามกฎหมายก็ไม่มีโอกาสเข้าไปร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองและไม่สามารถแสดงความคิดเห็นภายในพรรคการเมืองได้มีทางเดียวที่ต้องสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง^{๒๗}

๑๒) การจัดตั้งพรรคการเมืองสมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อการจัดตั้งถ้าไม่มีสมาชิกสนับสนุนการจัดตั้งคงจะไม่สำเร็จกฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องมีสมาชิกสนับสนุนอย่างน้อย ๕๐๐ คนขึ้นไป และสภาพทั่วไปของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้จะต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ถูกต้องเท่านั้นสมาชิกพรรคการเมืองจึงสำคัญอย่างมากการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีเงินประเดิม ๑ ล้านบาท หรือเรียกเก็บเงินจากการเป็นสมาชิกของพรรคคนละ ๑๐๐ บาท^{๒๘}

๑๓) การจัดตั้งพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ. ศ. ๒๕๖๐ เป็นการจัดตั้งที่กำหนดให้มีสมาชิกไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ คน พรรคเล็กมีโอกาสน้อยมากที่จะหาสมาชิกได้ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดทำให้พรรคเล็กเสียเปรียบ และเงินทุนประเดิมการจัดตั้งพรรค พรรคเล็กอาจจะมีเงินพอการระดมทุน เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน^{๒๙}

๑๔) การจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ต้องมีสมาชิก ๕๐๐ คนขึ้นไปก็ทำได้ตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆไม่ได้กำหนดไว้มากขนาดนี้มีเพียง ๑๕ คนก็สามารถจัดตั้งได้ และการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีเงินทุนประเดิม ๑ ล้านบาทขึ้นไป พรรคการเมืองใหญ่ไม่น่าจะมีปัญหา^{๓๐}

จากการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ในการจัดตั้งพรรคการเมือง ถ้าไม่มีสมาชิกสนับสนุนก็ไม่สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้ สมาชิกที่เข้ามาจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อให้พรรคของตน หรือสมาชิกที่ชื่นชอบ ในนโยบายของพรรคการเมืองเข้าร่วมการจัดตั้งพรรคสำเร็จ และส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเข้าไปบริหาร ประเทศ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีการสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อมและต้องมีเงินทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรค การเป็นสมาชิกพรรคจะมีโอกาสเข้าไปร่วมทำงานกับพรรคการเมือง

^{๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓.

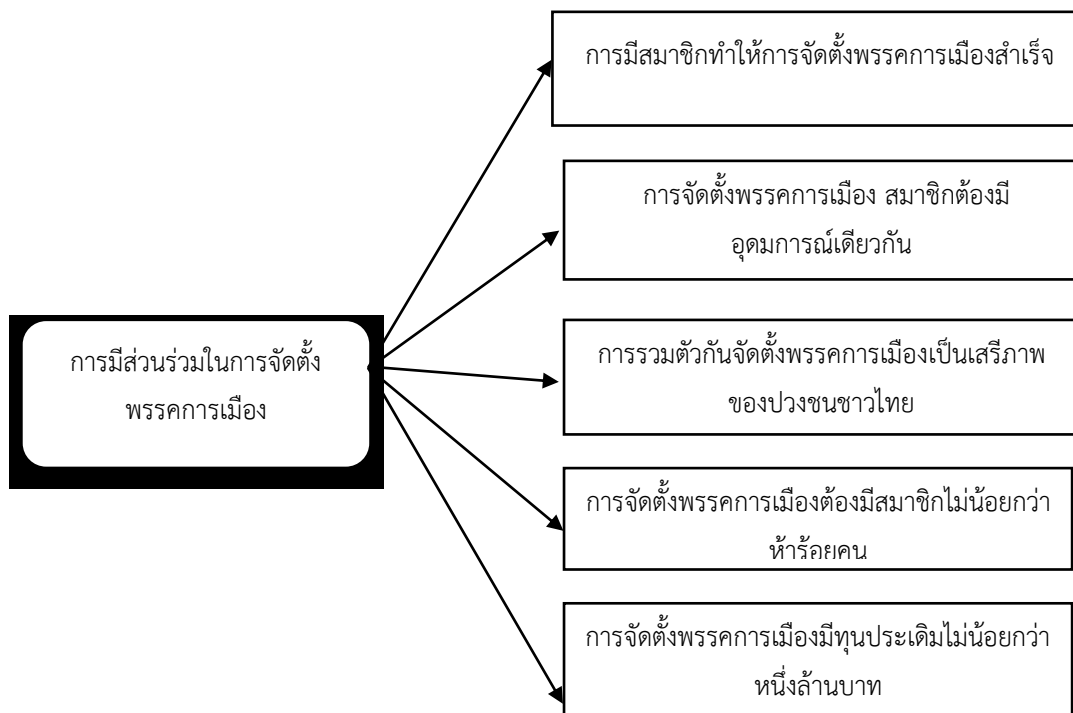
^{๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

สภาพปัญหาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย การจัดตั้งพรรคการเมืองประชาชนส่วนหนึ่งไม่กล้าออกมาสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพราะไม่เข้าใจในปัญหาของการมีส่วนร่วมทางการเมืองกลัวส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชุมชนจะสร้างความขัดแย้งกลัวว่าจะไม่ปลอดภัยในการมาสนับสนุนการจัดตั้งพรรคการเมือง และการจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องสมัครเป็นสมาชิกอย่างถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมายและมีสมาชิกตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติและเมื่อจัดตั้งเรียบร้อยภายในหนึ่งปีต้องมีสมาชิกห้าพันคน ภายในสี่ปีต้องมีสมาชิกหนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ปัญหาพรรคการเมืองเล็ก ๆ ไม่สามารถมีสมาชิกได้ต้องสิ้นสภาพไป

แนะนำสภาพปัญหาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย การจัดตั้งพรรคการเมืองต้องลดจำนวนสมาชิกลงตามรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาและการระดมทุนประเดิมการจัดตั้งพรรคการเมืองให้น้อยลง พรรคการเมืองเล็กอาจจะเสียเปรียบพรรคการเมืองใหญ่ที่มีเงินทุนสนับสนุนมาก

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการจัดตั้งพรรคการเมืองในการจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องมีสมาชิกที่มีอุดมการณ์เดียวกัน และต้องมีสมาชิกสนับสนุนไม่ต่ำกว่าห้าร้อยคนต้องมีเงินทุนประเดิมประเดิมหนึ่งล้านบาท สมาชิกที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคจะต้องเข้ามาถูกต้องตามกฎหมายเสียเงินค่าบำรุงพรรค การจัดตั้งพรรคการเมืองน่าจะเป็นสิทธิเสรีภาพของประชาชน และนอกจากการจัดตั้งพรรคการเมืองการเป็นสมาชิกยังเป็นตัวแทนของพรรคในการสื่อสารทางการเมืองได้อีก การจัดตั้งพรรคการเมืองถ้าไม่มีเงินประเดิมหนึ่งล้านบาทก็ไม่สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้สำเร็จ **ผังแผนภาพที่ ๔.๒**

แผนภาพที่ ๔.๒ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง

ตารางที่ ๔.๒ สรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญ ทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองสำเร็จ	๑๔	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕,	
			๑๖, ๑๗, ๓, ๔, ๕.	
๒.	การจัดตั้งพรรคการเมืองสมาชิกพรรคต้องมีอุดมการณ์เดียวกัน	๑๔	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕	
			๑๖, ๑๗, ๓, ๔, ๕.	
๓.	การรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นเสรีภาพของปวงชนชาวไทย	๑๓	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕	
			๑๖, ๑๗, ๓, ๔,	
๔.	การจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกสนับสนุนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน	๑๒	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๖,	
			๑๗, ๓, ๔.	
๕.	มีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท	๑๐	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๖, ๓, ๔.	

๓ ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง

๑) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรค สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในการออกข้อบังคับพรรคคณโยบายพรรคที่ทำให้ประชาชนได้ประโยชน์ สมาชิกพรรคก็ทำได้อย่างกว้างขวางเสนอแนะกฎระเบียบข้อบังคับและนโยบายต่างๆให้พรรคพิจารณาร่วมกันพิจารณาสมาชิกที่เข้ามาถูกต้องเท่านั้นมีสิทธิ์ออกความคิดเห็นภายในพรรค^{๓๑}

๒) การออกข้อบังคับพรรคการเมืองนโยบายของพรรคเพื่อนำเสนอ ต่อพรรคการเมืองให้มีผลบังคับใช้ต่อไปสมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยกันนำเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อพรรคการเมือง นโยบายหลักของพรรคการเมือง เพื่อที่ประชาชนจะได้นำไปศึกษาพิจารณา เพื่อตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง^{๓๒}

๓) ข้อบังคับพรรคและและนโยบายของพรรคจะเกิดขึ้นได้เมื่อสมาชิกของพรรคการเมืองนำเสนอต่อที่ประชุมพรรคคณโยบายเหล่านี้พรรคการเมืองจะนำไปใช้เป็นนโยบายบริหารประเทศต่อไปนโยบายได้มาจากสมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนพรรคอยู่ตามถิ่นต่างๆของประเทศช่วยกันคิดและนำเสนอให้พรรคจัดทำเป็นนโยบายต่อไป^{๓๓}

๔) เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมืองสมาชิกมีประโยชน์มากการร่วมการหาข้อยุติเพื่อออกข้อบังคับพรรคและกำหนดคณโยบายของพรรคการเมืองเป็นการตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกพรรคการเมือง เป็นการปรึกษาหารือมีการประชุมร่วมกันก่อนลงมติเพื่อให้พรรคดำเนินการต่อไป^{๓๔}

^{๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๕) เมื่อมีประชาชนรวบรวมรายชื่อกันเข้าร่วมขอการจัดตั้งพรรคการเมืองและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ตามที่กฎหมายกำหนดพรรคการเมืองต้องมีการจัดการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง พร้อมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมืองทุกคน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการร่วมกันออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมืองการเปลี่ยนแปลงแก้ไขของพรรคการเมืองร่วมกันของสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อพัฒนาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทำโดยมติของพรรคการเมืองหรือในที่ประชุมนโยบายของพรรคต้องตรงความต้องการของประชาชนสมาชิกพรรคการเมืองมาจากหลากหลายพื้นที่ได้รับทราบปัญหามาเข้าสู่พรรคการเมืองร่วมกันพิจารณา^{๓๕}

๖) การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมืองเป็นการตัดสินใจของคณะกรรมการบริหารพรรค และของสมาชิกพรรคการเมือง ที่มีข้อคิดเห็นต่าง ๆ รวบรวมนำมาออกเป็นกฎข้อบังคับ และนโยบายของพรรคการเมือง สมาชิกจะได้ปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ การนำปัญหาที่สมาชิกพรรคการเมืองได้รับทราบมาจากประชาชน ให้พรรคการเมืองมีมติเห็นชอบ นำเสนอไปเป็นนโยบายของพรรคและนำไปทำการหาเสียงต่อไป^{๓๖}

๗) การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคสิ่งไหนที่ไม่ดีหรือไม่เป็นประโยชน์ต่อพรรคก็ควร ให้สมาชิกมีสิทธินำเสนอเพื่อแก้ไข รวมถึงนโยบายต่างๆ ของพรรคการเมืองอาจใช้มานานและไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน พรรคการเมืองกรรมการบริหารพรรคการเมืองควรรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของสมาชิกพรรคการเมืองทุกภาคส่วนเพื่อนำมาแก้ไขให้ทันสมัยอยู่เสมอ^{๓๗}

๘) การปรึกษาหารือเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกจะเป็นประโยชน์ต่อพรรคการเมือง การที่สมาชิกพรรคการเมืองได้มีโอกาสสัมผัสกับประชาชนจึงรู้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ชุมชนต่าง ๆ สมาชิกพรรคการเมืองได้รับรู้รับทราบนำปัญหานั้นเข้าสู่การพิจารณาของพรรค และทำเป็นนโยบายบริหารต่อไป^{๓๘}

๙) การออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหน้าที่ของสมาชิกร่วมกันพิจารณาทบทวนแก้ไขให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนสิ่งที่สมาชิกพรรคนำเสนอและมีมติแล้ว ได้รับการแก้ไขคณะกรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคเห็นชอบ และนำไปใช้เป็นนโยบายของพรรคการเมืองเพื่อเข้าบริหารประเทศชาติต่อไป^{๓๙}

๑๐) การมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองกับข้อบังคับหรือนโยบายของพรรคต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน นโยบายของพรรคการเมืองต้องได้รับการแก้ไขให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา นโยบายของพรรคการเมืองสำคัญต่อประชาชนส่วนใหญ่ตั้งความหวังไว้^{๔๐}

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่	๑๐ วันที่	๑๕	ธันวาคม	๒๕๖๓
^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่	๑๑ วันที่	๒๐	ธันวาคม	๒๕๖๓.
^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่	๑๓ วันที่	๒๙	ตุลาคม	๒๕๖๓.
^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่	๑๔ วันที่	๑๘	พฤศจิกายน	๒๕๖๓.
^{๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่	๑๕ วันที่	๒๐	พฤศจิกายน	๒๕๖๓.
^{๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่	๑๖ วันที่	๒๙	พฤศจิกายน	๒๕๖๓.

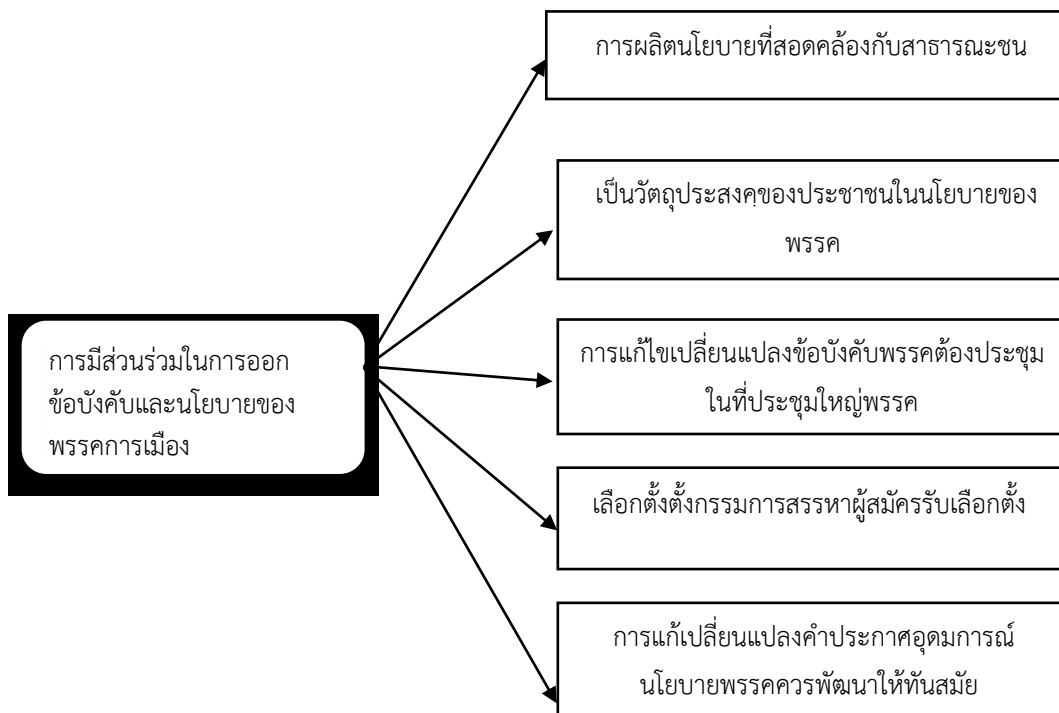

จากการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมือง ในทางการเมืองการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมืองทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการนำเสนอของสมาชิกพรรคการเมืองที่อยู่ทุกท้องที่ทั่วประเทศรับฟังปัญหาจากประชาชนแล้วนำมาเสนอต่อพรรคการเมือง และนำปัญหาของประชาชนเข้าที่ประชุมพรรคเพื่อลงมติแล้วทำเป็นนโยบายใช้บริหารประเทศต่อไป สมาชิกพรรคการเมืองถือว่ามีความใกล้ชิดกับประชาชนและรู้ความต้องการของประชาชนนโยบายจึงมีความสำคัญต่อพรรคการเมืองถ้ามีสมาชิกพรรคการเมืองอยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศและทางพรรคการเมืองให้ความสำคัญแก่ประชาชนในทางการเมืองอย่างทั่วถึงเปิดกว้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยไม่มีเงื่อนไขจะทำให้ประชาชนสนใจสมัครสมาชิกเพิ่มมากขึ้น

สภาพปัญหาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง ผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองอาจไม่มีโอกาสได้รับรู้รับทราบในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมืองเนื่องจาก คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดำเนินการจัดทำกันขึ้นเองโดยไม่รับฟังเสียงจากสมาชิกทั่วๆ ไปจึงขาด ความเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและจะทำให้ผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองขาดความสำคัญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องรับฟังเสียงของสมาชิกพรรคการเมืองรอบด้านจึงจะครอบคลุมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับฟังปัญหาและความคิดเห็นจากสมาชิกพรรคการเมืองด้วย

แนะนำสภาพปัญหาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นโดยเปิดกว้างในการสมัครเป็นสมาชิกโดยไม่มีเงื่อนไข เปิดโอกาสให้สมาชิกพรรค แสดงความคิดเห็นเสนอแนะฟังเสียงของสมาชิกพรรคการเมืองรอบด้านจึงจะครอบคลุมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง สภาพปัญหาทั่วไปคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะไม่ค่อยเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม และการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องให้ความสำคัญต่อสมาชิกพรรคเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมืองทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการนำเสนอของสมาชิกพรรคการเมืองที่อยู่ทุกที่ทั่วประเทศรับฟังปัญหาจากประชาชนแล้วนำมาเสนอต่อพรรคการเมืองและนำปัญหาของประชาชนเข้าที่ประชุมพรรคเพื่อลงมติเห็นชอบ แล้วทำเป็นนโยบายใช้บริหารประเทศต่อไป สมาชิกพรรคการเมืองถือว่ามีความใกล้ชิดกับประชาชนและรู้ความต้องการของประชาชน นโยบายของพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญต่อพรรคการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนในการเข้าไปบริหารประเทศ ดังแผนภาพที่ ๔.๓

แผนภาพที่ ๔.๓ การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง

ตารางที่ ๔.๓ สรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองก่อให้เกิดการผลิตนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชน.	๑๐	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖.
๒.	การมีส่วนร่วมการตัดสินใจการปรึกษาหารือกับสาธารณชนทำให้รู้ความต้องการของประชาชนนำออกมาเป็นนโยบายของพรรคนั้น ๆ	๑๐	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๓.	การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง	๑๐	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕,
๔.	ต้องการเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง	๙	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๖.
๕.	การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคหรือนโยบายของพรรคการเมืองควรรับการพัฒนาให้ทันสมัย	๑๐	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๓, ๔.

๔. การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ

๑) การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งและให้พรรคเข้าบริหารประเทศในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการใช้สิทธิเลือกตั้งต้องเกิดจากการสมัครใจ ไม่มีการบังคับหรือข่มขู่ ไปใช้สิทธิการเลือกตั้งทุกคนมีงัดออกเสียงได้คนละ ๑ เสียงเท่ากันการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีความสำคัญต่อการเลือกตั้ง^{๔๑}

๒) การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งเพื่อเข้าไปบริหารประเทศสมาชิกพรรคการเมืองไปทำการเลือกตั้งพรรคของตนเองที่สนับสนุนเพื่อให้พรรคได้รับการเลือกตั้งให้มากที่สุดเพื่อเข้าบริหารประเทศได้เป็นตัวแทนนโยบายของพรรคออกเผยแพร่ให้ประชาชนมีการตัดสินใจ^{๔๒}

๓) พรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาและได้เข้าบริหารประเทศ ส่วนมากเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมือง และนโยบายของพรรค สร้างความปลุกเร้าให้ประชาชนตื่นตัวออกไปใช้สิทธิใช้เสียงเลือกตั้ง^{๔๓}

๔) ส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจากนโยบายของพรรคการเมืองที่น่าเสนอต่อประชาชนทำให้พรรคได้รับการเลือกตั้ง^{๔๔}

๕) จากการเลือกตั้งที่ ผ่านมาสมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงทำให้พรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งและนโยบายของพรรคออกเผยแพร่ให้ประชาชนได้ตัดสินใจและทราบผลงาน^{๔๕}

๖) การมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองอาจจะสนับสนุนพรรคทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้พรรคชนะการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ^{๔๖}

๗) สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและเลือกตั้งพรรคของตนเองทางตรงและทางอ้อม การช่วยรณรงค์หาเสียงทำให้พรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้ง^{๔๗}

๘) การสนับสนุนให้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ โดยการมีส่วนร่วมสมาชิกพรรคการเมืองเข้าไปรณรงค์หาเสียงสนับสนุนในการเลือกตั้งที่เกิดจากการสมัครใจ^{๔๘}

๙) การสนับสนุนพรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งโดยการสมัครใจของสมาชิกพรรคการเมืองการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ สมาชิกพรรคการเมืองเข้าไปเลือกตั้งโดยสมัครใจไม่มีสิ่งตอบแทน^{๔๙}

^{๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๑๐) การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งและเข้าไปบริหารประเทศจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองและการสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม^{๕๐}

๑๑) การออกไปใช้สิทธิ์อิสระการเลือกตั้งสมาชิกพรรคไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง^{๕๑}

จากการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองและการสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุน จากนโยบายของพรรคแถลงนโยบายหลักของพรรคการเมือง เพื่อที่ประชาชนจะได้นำไปศึกษาพิจารณา เพื่อตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง การสร้างหรือปลูกฝังความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชน

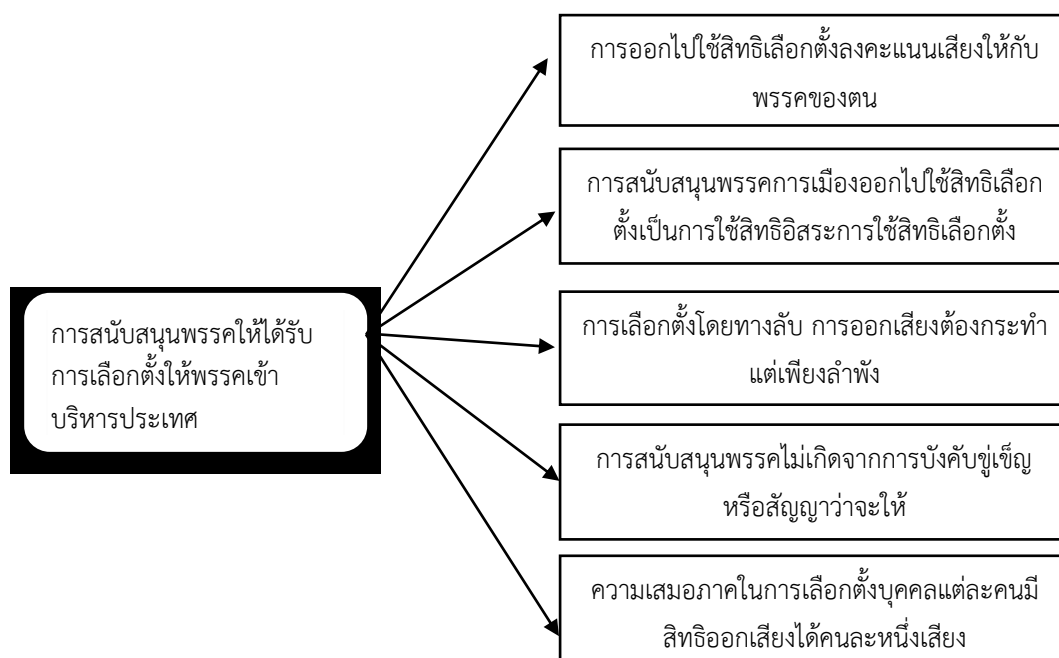
อุปสรรคปัญหาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ปัญหาของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง กลัวจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชุมชนจะสร้างความขัดแย้งกลัวว่าจะไม่ปลอดภัยในการมาสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตัวเองชื่นชอบ หรือการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมาชิกพรรคการเมืองอาจจะถูกข่มขู่จากอิทธิพลในพื้นที่ได้

แนะนำอุปสรรคปัญหาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ต้องส่งเสริมให้สมาชิกพรรคมีบทบาทเชื่อมโยงกับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่แสดงถึงการเป็นตัวแทนหรือผู้สนับสนุนที่เป็นสมาชิกของพรรคทั้งนี้ต้องให้อยู่ในข้อบังคับพรรค

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ให้พรรคได้รับการเลือกตั้งและเข้าไปบริหารประเทศจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองและการสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุน จากนโยบายของพรรคการเมืองที่นำเสนอต่อประชาชนทำให้พรรคได้รับการเลือกตั้งสมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการช่วยรณรงค์หาเสียงทำให้พรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้ง ดังแผนภาพที่ ๔.๔

^{๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๔ การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ

ตารางที่ ๔.๔ สรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้กับพรรคของตนเองเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญ	๑๑	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖.
๒.	การสนับสนุนพรรคการเมืองออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการใช้สิทธิอิสระการใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากการสมัครใจ	๙	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๓.	การเลือกตั้งโดยทางลับ การออกเสียงต้องกระทำ แต่เพียงลำพัง	๙	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕,
๔.	การสนับสนุนพรรคไม่เกิดจากการบังคับขู่เข็ญหรือสัญญาว่าจะให้	๙.	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๖
๕.	ความเสมอภาคในการเลือกตั้งบุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียง	๘.	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๖,

๕ ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที

๑) การเสนอตัวผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนหรือฝ่ายค้านตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล และนำความต้องการของประชาชนเสนอต่อรัฐต่อไป^{๕๒}

๒) การเสนอตัวลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เพื่อจะได้เข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน นำความเดือดร้อนของประชาชนเข้าสู่สภา เพื่อนำเสนอรัฐบาลให้ดำเนินการต่อไปตามความต้องการของประชาชน^{๕๓}

๓) เข้าไปทำหน้าที่ผู้แทนราษฎร ตรวจสอบฝ่ายบริหาร นำความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน นำเสนอต่อรัฐบาล ดูแลจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศจัดตั้งรัฐบาล หากได้รับเสียงข้างมากในรัฐสภา^{๕๔}

๔) เพื่อเข้าไปเป็นฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และควบคุมบริหารราชการแผ่นดิน ตามนโยบายแถลงไว้ ต่อประชาชนในการเลือกตั้ง และเป็นฝ่ายค้านตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล^{๕๕}

๕) การเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนก็เพื่อจะได้เข้าไปเป็นตัวแทนประชาชนนำเสนอสิ่งที่ประชาชนต้องการเข้าสู่สภานำเสนอรัฐบาลต่อไป ถ้าเป็นฝ่ายค้านก็คอยตรวจสอบฝ่ายบริหารว่าได้ทำตามนโยบายหาเสียงหรือไม่^{๕๖}

๖) การเสนอตัวลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เพื่อจะได้เข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน นำความเดือดร้อนของประชาชนเข้าสู่สภา เพื่อนำเสนอรัฐบาล^{๕๗}

๗) ผู้ที่เสนอตัวเข้าไปเป็นผู้แทนราษฎรได้เข้าไปทำงานแล้วต้องคอยตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลให้เป็นไปอย่างโปร่งใส ควบคุมดูแลตรวจสอบงบประมาณแผ่นดินในการพัฒนาประเทศ^{๕๘}

๘) การที่ เป็นผู้เสนอตัวเข้าไปเป็นผู้แทนราษฎรเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ บริหารการทำงานต้องโปร่งใสมีการตรวจสอบได้ เป็นผู้แทนราษฎรต้องคอยตรวจสอบปัญหาความเดือดร้อนความต้องการของประชาชนนำเสนอรัฐบาลขั้นตอนต่อไป^{๕๙}

จากการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้แทนราษฎรเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ บริหารการทำงานต้องโปร่งใสมีการตรวจสอบได้ เป็นตัวแทนของประชาชน การเป็นผู้แทนราษฎรต้องคอยตรวจสอบปัญหาความเดือดร้อนความต้องการ

^{๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓.

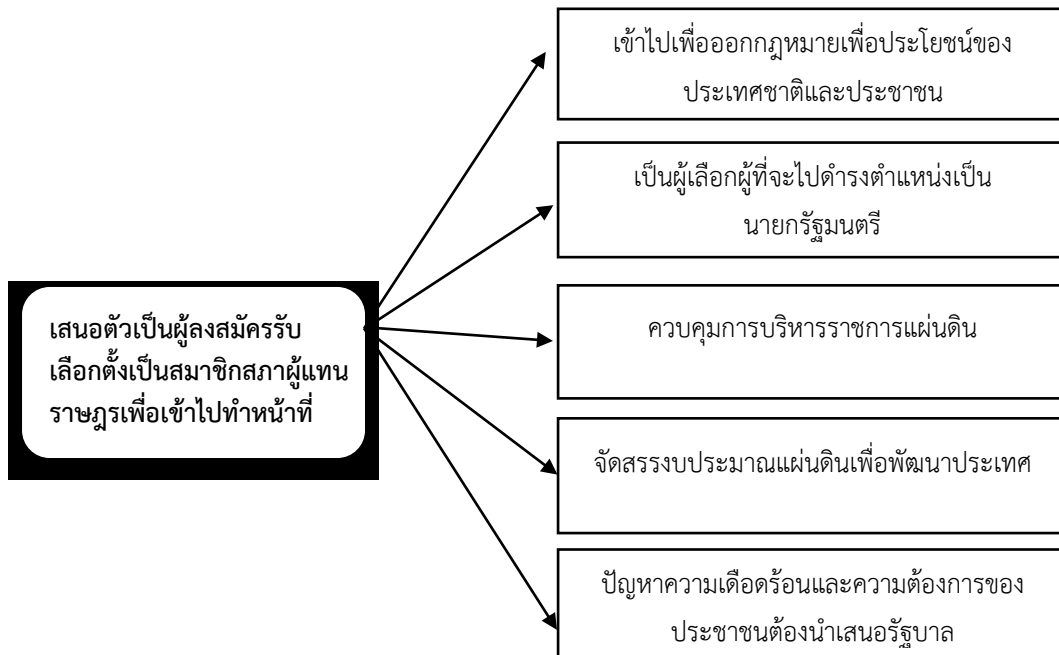
^{๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

การของประชาชน ควบคุมดูแลตรวจสอบงบประมาณแผ่นดิน เมื่อเสนอตัวเข้ามาต้องทำตามที่ได้ แกลงไว้ตามนโยบายถ้าไม่ทำตามที่ได้แกลงไว้อาจไม่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนครั้งต่อไป อาจไม่ได้รับการสนับสนุนหรือต้องทำตามมติของพรรคถ้าไม่ทำตามอาจจะถูกขับออกจากการเป็น สมาชิกของพรรค หรือเลือกตั้งครั้งต่อไปพรรคอาจจะไม่ส่งลงสมัครรับเลือกตั้ง

อุปสรรคปัญหาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็น สมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อ เข้าไปทำหน้าที่ ไม่ทำตามสัญญาที่หาเสียงไว้กับประชาชน ไม่ทำตามนโยบายของพรรคที่แกลงไว้ หรือทำการขัดกับมติของพรรคการเมืองที่สังกัดอยู่ และไม่ทำตามหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แนะนำสภาพปัญหาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ เมื่อได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องทำตามสัญญาที่หาเสียงไว้กับประชาชน ทำตามนโยบายของพรรคที่แกลงไว้ หรือไม่ทำการขัดกับมติของพรรคการเมืองที่สังกัดอยู่ และทำตาม หน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ เป็นผู้แทนราษฎรเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ บริหารการทำงานต้อง โปร่งใสมีการตรวจสอบได้เป็นตัวแทนของประชาชน การเป็นผู้แทนราษฎรต้องคอยตรวจสอบปัญหา ความเดือดร้อนความต้องการของประชาชน ควบคุมดูแลตรวจสอบงบประมาณแผ่นดินในการพัฒนา ประเทศและนโยบายของรัฐว่าทำตามที่ได้แกลงไว้หรือเปล่า ดังแผนภาพที่ ๔.๕

แผนภาพที่ ๔.๕ เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่

ตารางที่ ๔.๕ สรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	เข้าไปเพื่อออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน	๘	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๓, ๔.
๒.	เป็นผู้เลือกผู้ที่จะไปดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี	๘	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๓, ๔.
๓.	ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน	๘	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๓, ๔.
๔.	จัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศ	๗	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๓
๕.	ปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนต้องนำเสนอรัฐบาล	๖	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑,

๖ ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

๑) เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองตามปกติแล้วการบริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง ส่วนหนึ่งได้จากสมาชิกที่มีส่วนร่วมจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาทต่อปีตลอดชีพ ๒,๐๐๐ บาท กับกรณีที่ผู้บริจาคเงินสามารถนำไปลดหย่อนภาษีผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองได้^{๖๐}

๒) จากการที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองคนละ ๑๐๐ บาทแล้วตลอดชีพ ๒,๐๐๐ บาท บางทีก็ทำให้ประชาชนรับความเดือดร้อนในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การนำเงินบริจคนำไปลดหย่อนภาษี ผู้บริจาคเงินให้แก่พรรคการเมืองก็เห็นด้วยว่าควรจะลดหย่อนภาษีได้^{๖๑}

๓) การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง ซึ่งกฎหมายกำหนดห้ามมิให้พรรคการเมืองผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองและสมาชิก รับเงินบริจาคจากผู้ใดเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร เศรษฐกิจของชาติหรือราชการแผ่นดินจะทำได้ เงินที่เรียกเก็บเงินค่าบำรุงพรรคจากสมาชิกคนละ ๑๐๐ บาทหรือ ๒,๐๐๐ บาทตลอดชีพไม่เห็นด้วยอาจทำให้ประชาชนที่อยากเป็นสมาชิกแต่ไม่มีเงินเดือดร้อนได้^{๖๒}

^{๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

^{๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๔) การมีส่วนร่วมจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคจากการเรียกเก็บจากผู้สมัครสมาชิกพรรคการเมืองคนละ ๑๐๐ บาท ตลอดชีพ ๒,๐๐๐ บาทไม่เห็นด้วยมีทางอื่นที่จะทำได้โดยไม่เดือดร้อนประชาชน ส่วนที่มีผู้บริจาคเงินและนำมาลดหย่อนภาษีก็เห็นด้วย^{๖๓}

๕) เห็นด้วยกับบุคคลใดจะบริจาคเงินทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองมีมูลค่าเกิน ๑๐ ล้านบาทต่อพรรคการเมือง ต่อปีไม่ได้ และพรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาทให้ประชาชนทราบทั่วกันแต่ไม่เห็นด้วยกับการเรียกเก็บเงินค่าสมัครสมาชิกพรรคการเมือง^{๖๔}

๖) ไม่เห็นด้วยกับการจ่ายเงินบำรุงพรรคจากผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองคนละ ๑๐๐ บาทหรือ ๒,๐๐๐ บาทตลอดชีพ เห็นด้วยกับพรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการกำหนดไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาทให้ประชาชนทราบ^{๖๕}

๗) กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องจ่ายเงินบำรุงพรรคการเมืองคนละ ๑๐๐ บาทและตลอดชีพ ๒,๐๐๐ บาท ทำให้ประชาชน ที่ต้องการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่เห็นด้วยบางที่เขายากเข้ามาร่วมแต่พอเสียเงินเลยไม่เข้าร่วม^{๖๖}

๘) เห็นด้วยกับการที่ผู้บริจาคเงินให้แก่พรรคการเมืองและนำไปลดหย่อนภาษีบุคคลธรรมดา ไม่เกิน หนึ่งหมื่น บาทและไม่เกินห้าหมื่นบาทสำหรับนิติบุคคล^{๖๗}

จากการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง เงินบำรุงพรรคการเมืองส่วนหนึ่งได้จากสมาชิกที่มีส่วนร่วมจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาทต่อปี ตลอดชีพ ๒,๐๐๐ บาทเงินจำนวนนี้เป็นเงินค่าบำรุงพรรคที่ได้จากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และเงินที่บริจาคยังนำไปลดหย่อนภาษีได้

อุปสรรคปัญหาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง เงินบำรุงพรรคการเมืองส่วนหนึ่งได้จากสมาชิกที่มีส่วนร่วมจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาทต่อปี ตลอดชีพ ๒,๐๐๐ บาทเงินจำนวนนี้เป็นเงินค่าบำรุงพรรคที่ได้จากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งหมดโอกาสเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การบริจาคเงินทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองมีมูลค่าเกิน ๑๐ ล้านบาทต่อพรรคการเมืองจะยากต่อการตรวจสอบ

ประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยการที่ต้องจ่ายเงินบำรุงพรรคการเมืองการเรียกเก็บเงินจากสมาชิกน่าจะไม่มีทำให้ประชาชนบางกลุ่มขาดโอกาสเป็นสมาชิกพรรคการเมืองการบริจาคเงินสิบล้านต้องตรวจสอบที่มาของเงินได้

^{๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

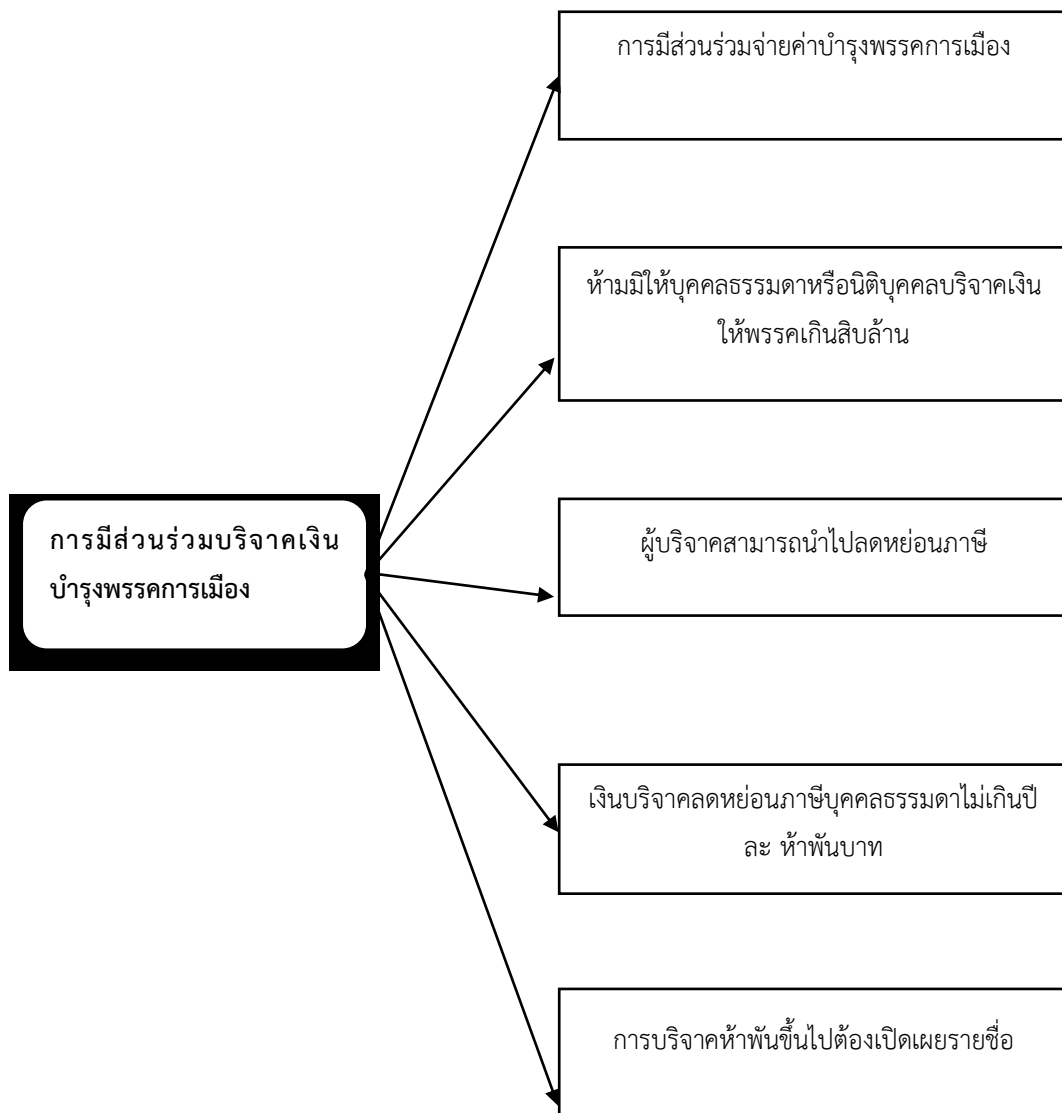
^{๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง ส่วนหนึ่งได้จากสมาชิกที่มีส่วนร่วมจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาทต่อปี ตลอดชีพ ๒,๐๐๐ บาท มีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ผู้บริจาคสามารถนำเงินที่บริจาคไปลดหย่อนภาษีผู้มีรายได้ บุคคลใดจะบริจาคเงินทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองมีมูลค่าเกิน ๑๐ ล้านบาทต่อพรรคการเมือง และพรรคการเมืองต้องประกาศรายชื่อผู้บริจาคทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาท ให้ประชาชนทราบทั่วกัน ดังแผนภาพที่ ๔.๖

แผนภาพที่ ๔.๖ การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

ตารางที่ ๔.๖ สรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	การมีส่วนร่วมจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมือง	๘	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔
๒.	ห้ามมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล บริจาคเงินให้พรรคเกินสิบล้าน	๘	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔,
๓.	ผู้บริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษี	๘	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔,
๔.	เงินบริจาคลดหย่อนภาษีบุคคลธรรมดา ไม่เกินปีละ ห้าพันบาท	๘	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔,
๕.	การบริจาคห้าพันขึ้นไปต้องเปิดเผย รายชื่อ	๗	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๖

๔.๒ ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสรุปประเด็นหลัก ๆ ได้ ๖ ประเด็นด้วยกันคือ ๑.ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ๒.ด้านการมีส่วนร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง ๓.ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง ๔.ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ ๕.ด้านการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๖.และด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง มีกระบวนการวิเคราะห์ ๒ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๕๘	๓๙.๕
หญิง	๒๘๒	๖๐.๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๔.๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม(ต่อ) (๓๕๐๐)

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๒. อายุ		
๑๘-๒๐	๙๐	๒๒.๕
๒๑-๓๐	๙๙	๒๘.๘
๓๑-๔๐	๙๐	๒๒.๕
๔๑-๕๐	๗๘	๑๙.๕
๕๑ ขึ้นไป	๔๓	๑๐.๘
รวม	๔๐๐	๑๐๐
๓. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๒๔	๘๑.๐
ปริญญาตรี	๕๖	๑๔.๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๒๐	๕.๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐
๔. อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๕๗	๑๔.๓
พนักงานบริษัท	๑๐๕	๒๖.๓
เกษตรกร	๑๕๑	๓๗.๘
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	๗๙	๑๙.๘
ธุรกิจส่วนตัว	๘	๒.๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐
๕. รายได้		
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๓๓๓	๘๓.๓
๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๓	๕.๘
๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๘	๒.๐
๒๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๓๖	๙.๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิงจำนวน ๒๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕ และเพศชาย จำนวน ๑๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕ ตามลำดับ

อายุ พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๒๑-๓๐ ปีขึ้นไปจำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘ รองลงมาคือ ๑๘-๒๐ ปีจำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๕ อายุ ๓๑-๔๐ ปีจำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๕ อายุ ๓๑-๔๐ จำนวน ๗๘ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕ และน้อยที่สุดอายุ ๕๑ปีขึ้นไปจำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๘ ตามลำดับ

การศึกษา พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ระดับการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๒๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๘๑.๐ รองลงมาคือระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐ สูงกว่าปริญญาตรีจำนวน ๒๐ คนคิดเป็นร้อยละ๕.๐ ตามลำดับ

อาชีพ พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกรจำนวน๑๕๑ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๘ รองลงมาคือ พนักงานบริษัท จำนวน ๑๐๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๓ และอาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน ๗๙ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๙.๘ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕๗ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓ และน้อยที่สุดคือธุรกิจส่วนตัวจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐ ตามลำดับ

รายได้ พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้สูง ๒๕,๐๐๐ บาทขึ้นไปจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐ รองลงมาคือ รายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐ รายได้ ๑๕,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาทจำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘ และรายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ มีกระบวนการวิเคราะห์ ๖ ด้านด้วยกันได้แก่

๑) ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ๒) ด้านการมีส่วนร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง ๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง ๔) ด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ ๕) ด้านการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๖) ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรค โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) นำเสนอในรูปตารางประกอบดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมดังนี้ (n=๔๐๐)

ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	๓.๘๐	๐.๒๖	มาก
๒. ด้านการมีส่วนร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง	๓.๕๔	๐.๒๕	มาก
๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง	๓.๘๑	๐.๒๑	มาก
๔. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ	๓.๖๗	๐.๒๐	มาก
๕. ด้านการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๓.๗๗	๐.๑๖	มาก
๖. ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง	๒.๕๙	๐.๑๓	น้อย
โดยรวม	๓.๕๓	๐.๐๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๕๓, S.D = ๐.๐๖)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านตามค่าเฉลี่ยพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๘๑, S.D = ๐.๒๑) รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๘๐, S.D = ๐.๒๖) ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ($\bar{X}$ = ๓.๗๗, S.D = ๐.๑๖) ด้านการสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ ($\bar{X}$ = ๓.๖๗, S.D = ๐.๒๐) ด้านการจัดตั้งพรรคการเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๕๔, S.D = ๐.๒๕) และด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง ($\bar{X}$ = ๒.๕๙, S.D = ๐.๑๓) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

(n=๔๐๐)

ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าการมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมากทำให้พรรคเกิดความเข้มแข็ง	๓.๙๘	๐.๑๔	มาก
๒. ท่านเห็นว่าการมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมากจะ ช่วยในเรื่องงบประมาณเงินทุนที่พรรคจะได้จากสมาชิกพรรค	๓.๙๖	๐.๒๑	มาก
๓. ท่านเห็นว่าการเป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทนของพรรคภายในชุมชนหรือภายในองค์กรต่าง ๆ	๓.๘๐	๐.๔๐	มาก
๔. ท่านเห็นว่าการเป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทนของพรรคในการสื่อสารทางการเมือง	๓.๖๑	๐.๔๙	มาก
๕. ท่านเห็นว่าการมีสมาชิกพรรคจำนวนมากมีบทบาทสำคัญช่วยหาเสียงเลือกตั้งและระดมคนหรือพยายามดึงให้ผู้คนมาสนับสนุนการลงคะแนนเสียง	๓.๖๗	๐.๔๗	มาก
โดยรวม	๓.๘๐	๐.๒๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๐, S.D=๐.๒๖)

เมื่อพิจารณาโดยรวมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่าการมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมากทำให้พรรคเกิดความเข้มแข็ง ($\bar{X}$ =๓.๙๘, S.D=๐.๑๔), รองลงมาได้แก่ข้อที่ว่า การมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมากจะ ช่วยในเรื่องงบประมาณเงินทุนที่พรรคจะได้จากสมาชิกพรรค ($\bar{X}$ =๓.๙๖, S.D=๐.๒๑), ข้อที่ว่าการเป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทนของพรรคภายในชุมชนหรือภายในองค์กรต่าง ๆ ($\bar{X}$ =๓.๘๐, S.D=๐.๔๐) ข้อที่ว่าการมีสมาชิกพรรคจำนวนมากมีบทบาทสำคัญช่วยหาเสียงเลือกตั้งและระดมคนหรือพยายามดึงให้ผู้คนมาสนับสนุนการลงคะแนนเสียง ($\bar{X}$ =๓.๖๗, S.D=๐.๔๗) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ว่าการการเป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทน ของพรรคในการสื่อสารทางการเมือง ($\bar{X}$ =๓.๖๑, S.D=๐.๔๙)

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมืองดังนี้

(n=๔๐๐)			
ด้านการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญ ต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองมาก	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก
๒. ท่านเห็นว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีอุดมการณ์มีความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกัน	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก
๓. ท่านเห็นว่าการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นเสรีภาพของปวงชนชาวไทย	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก
๔. ท่านเห็นว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีสมาชิก	๓.๒๓	๐.๔๒	มาก
๕. ท่านเห็นว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่า หนึ่งล้านบาท	๒.๔๖	๐.๘๔	น้อย
โดยรวม	๓.๕๔	๐.๒๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ =๓.๕๔, S.D=๐.๒๕)

เมื่อพิจารณาโดยรวมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่าสมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองมาก ($\bar{X}$ =๔.๐๐, S.D=๐.๐๐) ,รองลงมาได้แก่ข้อที่ว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีอุดมการณ์มีความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกัน ($\bar{X}$ = ๔.๐๐,S.D=๐.๐๐) ข้อที่ว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องเป็นเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ($\bar{X}$ = ๔.๐๐,S.D=๐.๐๐) ข้อที่ว่าพรรคการเมืองต้องมีสมาชิก ($\bar{X}$ =๓.๒๓, S.D=๐.๔๒) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ว่าพรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่า หนึ่งล้านบาท ($\bar{X}$ =๒.๔๖,S.D=๐.๘๔) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง

(n=๔๐๐)			
ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองก่อให้เกิดการผลิตนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชน	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก
๒. ท่านเห็นว่าคุณภาพการมีส่วนร่วมตัดสินใจการปรึกษาหารือกับสาธารณะชนและสมาชิกพรรคช่วยให้รู้ความต้องการของประชาชนนำมาออกเป็นนโยบาย ของพรรคการเมือง	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก
๓. ท่านเห็นว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง	๓.๖๒	๐.๔๙	มาก
๔. ท่านเห็นว่าต้องการเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง	๓.๘๒	๐.๓๘	มาก
๕. ท่านเห็นว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคหรือนโยบายของพรรคการเมืองควรรับการพัฒนาให้ทันสมัย	๓.๕๙	๐.๔๙	มาก
โดยรวม	๓.๘๑	๐.๒๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ =๓.๘๑, S.D=๐.๒๑)

เมื่อพิจารณาโดยรวมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่าการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองก่อให้เกิดการผลิตนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชน ($\bar{X}$ =๔.๐๐, S.D=๐.๐๐) ,รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่าการมีส่วนร่วมตัดสินใจการปรึกษาหารือกับสาธารณะชนและสมาชิกพรรคช่วยให้รู้ความต้องการของประชาชนนำมาออกเป็นนโยบาย ของพรรคการเมือง ($\bar{X}$ =๔.๐๐,S.D=๐.๐๐),ข้อที่ว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ($\bar{X}$ =๓.๘๒, S.D=๐.๓๘) ข้อที่ว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๖๒,S.D=๐.๔๙) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคหรือนโยบายของพรรคการเมืองควรรับการพัฒนาให้ทันสมัย ($\bar{X}$ =๓.๕๙,S.D=๐.๔๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ

(n=๔๐๐)

ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญ	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก
๒. ท่านเห็นว่าการใช้สิทธิโดยอิสระ คือ การใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากความสมัครใจ	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก
๓. ท่านเห็นว่าการเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง	๓.๗๗	๐.๔๒	มาก
๔. ท่านเห็นว่าได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๓๘	๐.๔๘	มาก
๕. ท่านเห็นว่าการสมอบทในการเลือกตั้งบุคคล แต่ละคนมีสิทธิออกเสียงคนละหนึ่งเสียงเท่านั้น	๓.๑๘	๐.๓๘	มาก
โดยรวม	๓.๖๗	๐.๒๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{x} = 3.67$, S.D=0.20)

เมื่อพิจารณาโดยรวมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ท่านเห็นว่าการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญ ($\bar{x}=4.00$, S.D=0.00) รองลงมาได้แก่ข้อที่ว่าท่านเห็นว่าการใช้สิทธิโดยอิสระคือการใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากความสมัครใจ ($\bar{x}=4.00$, S.D=0.00) ข้อที่ท่านเห็นว่าการเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง ($\bar{x}=3.77$, S.D=0.42) ข้อที่ท่านเห็นไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง($\bar{x}=3.38$, S.D=0.48) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่เห็นว่าการสมอบทในการเลือกตั้งบุคคล แต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงเท่านั้น ($\bar{x}=3.18$, S.D=0.38)

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่

(n=๔๐๐)

ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าเข้าไปเพื่อออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน	๓.๙๓	๐.๓๒	มาก
๒. ท่านเห็นว่าเป็นผู้เลือกผู้ที่จะไปดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี	๓.๘๔	๐.๓๗	มาก
๓. ท่านเห็นว่าควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน	๓.๙๖	๐.๒๐	มาก
๔. ท่านเห็นว่าจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศ	๓.๘๘	๐.๓๘	มาก
๕. ท่านเห็นว่าปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนต้องนำเสนอรัฐบาล	๓.๒๓	๐.๔๒	มาก
โดยรวม	๓.๗๗	๐.๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ๕ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๓.๗๗, S.D=๐.๑๖)

เมื่อพิจารณาโดยรวมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากได้แก่ข้อที่เห็นว่าเห็นว่าควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ($\bar{X}$ = ๓.๙๖, S.D=๐.๒๐) รองลงมาได้แก่ข้อที่เห็นว่าไปเพื่อออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน ($\bar{X}$ = ๓.๙๓, S.D=๐.๓๒) ข้อที่เห็นว่าจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศ ($\bar{X}$ = ๓.๘๘, S.D=๐.๓๘), ข้อที่เห็นว่าเป็นผู้เลือกผู้ที่จะไปดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ($\bar{X}$ = ๓.๘๔, S.D=๐.๓๗), และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อที่ว่าปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนต้องนำเสนอรัฐบาล ($\bar{X}$ = ๓.๒๓, S.D=๐.๔๒)

ตารางที่ ๔.๑๔ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ **ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง** (n=๔๐๐)

ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าสมาชิกควรมีส่วนร่วมจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาทต่อปีหรือ พรรคอาจกำหนดโดยจ่ายค่าบำรุงพรรคจากสมาชิกแบบตลอดชีพก็ได้แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๓.๐๐	๐.๐๐	ปานกลาง
๒. ท่านเห็นว่าพรรคการเมือง “ห้ามมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลบริจาคให้แก่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่า ๑๐ ล้านบาทต่อปี”	๓.๗๗	๐.๔๒	มาก
๓. ท่านเห็นว่าผู้บริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษีผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักลดหย่อนภาษีได้	๓.๘๒	๐.๓๘	มาก
๔. ผู้บริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษีผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักลดหย่อนภาษีได้ ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท กรณีบุคคลธรรมดา และไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาทสำหรับนิติบุคคล	๑.๓๘	๐.๔๙	น้อยที่สุด
๕. ท่านเห็นว่าการบริจาคแก่พรรคการเมือง ตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้เปิดเผยชื่อผู้บริจาค	๑.๐๐	๐.๐๐	น้อยที่สุด
โดยรวม	๒.๕๙	๐.๑๓	น้อย

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ **ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง** โดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ =๒.๕๙, S.D=๐.๑๓)

เมื่อพิจารณาโดยรวมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากได้แก่ข้อที่ว่าผู้บริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษีผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักลดหย่อนภาษีได้ ($\bar{X}$ =๓.๘๒, S.D=๐.๓๘), รองลงมาได้แก่ ข้อที่เห็นว่าพรรคการเมืองห้ามมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลบริจาคให้แก่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่า ๑๐ ล้านบาทต่อปี” ($\bar{X}$ =๓.๗๗, S.D=๐.๔๒), ข้อที่เห็นว่าสมาชิกควรมีส่วนร่วมจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาทต่อปีหรือ พรรคอาจกำหนดโดยจ่ายค่าบำรุงพรรคจากสมาชิกแบบตลอดชีพก็ได้แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ ($\bar{X}$ =๓.๐๐ , S.D=๐.๐๐), ข้อที่เห็นว่าผู้บริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษีผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักลดหย่อนภาษีได้ ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาทกรณีบุคคลธรรมดา และไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาทสำหรับนิติบุคคล ($\bar{X}$ =๑.๓๘ , S.D=๐.๔๙) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อที่เห็นว่าการบริจาคแก่พรรคการเมือง ตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้เปิดเผยชื่อผู้บริจาค ($\bar{X}$ =๑.๐๐ , S.D=๐.๐๐)

สรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ เรียงตามลำดับดังนี้ ๑) ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ ๒) ด้านการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ๔) ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง ๕) ด้านการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง ๖) ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง

๔.๓ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ตามหลักธรรมาภิบาล ๗

๔.๓.๑ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในเขตจังหวัดชัยภูมิ โดยประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ ในการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล มีกระบวนการวิเคราะห์ ๖ ด้านด้วยกันได้แก่ ๑) ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ๒) ด้านการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง ๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง ๔) ด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ ๕) ด้านการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๖) ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

การประยุกต์หลักธรรมาภิบาล เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

จากการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อป้องกันการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรค มิให้เสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในส่วนเดียว ไม่มีผลไปในทางที่เสื่อมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มี ๗ ประการ ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์,ทำให้เกิดประโยชน์ในการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งกันและกัน สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ในเรื่องต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน เกิดความสามัคคี มีการแก้ไขปัญหา

๒) พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม สมาชิกพรรคการเมืองผู้เข้าร่วมประชุม จะต้องเข้าให้ตรงเวลา อยู่ร่วมประชุมปรึกษาหารือสาระสำคัญตามแนวทางของพรรคการเมืองจนครบกำหนดเวลา ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมพร้อมเพรียง

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติ ไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ที่บัญญัติก่อน ไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าตั้งบัญญัติอื่นให้ขัดต่อของเดิม สมาชิกพรรคการเมืองต้องถือกฎข้อบังคับระเบียบปฏิบัติของพรรคการเมือง

๔) เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคการเมืองเห็นว่าการเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ ผู้นำในชุมชน ถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ผู้นำทางการเมือง ส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งควรให้ความเคารพสมาชิกพรรคการเมืองต้องให้ความเคารพท่านสามารถแก้การเมืองต้องให้ความเคารพท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา

๕) ไม่ลู่แก่อำนาจ ให้เกียรติต่อกุลสตรี คุ่มครองสตรี สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะ การให้เกียรติต่อกุลสตรี ควรให้เกียรติกัน ไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดี โดยไม่จำเป็นต้องเฉพาะกุลสตรี การไม่นินทาว่าร้าย ให้เกียรติกัน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของทุกคน

๖) ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน

๗) คุ้มครองป้องกัน อันชอบธรรม การคุ้มครอง ป้องกันต่ออาคันตุกะผู้มาเยือนอันชอบธรรม ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน สมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนควรคุ้มครองป้องกันหรือการต้อนรับขับสู้คุ้มครอง ป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน

ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปดังนี้

๑. ในการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การประชุมกันอย่างสม่ำเสมอเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกพรรคการเมืองให้เกิดคุณธรรม การแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมโดยที่ผู้บังคับบัญชาให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร การประชุมอย่างสม่ำเสมอสมาชิกพรรคยังช่วยกันปกป้องคุ้มครองสิ่งที่ประชาชนให้ความเคารพนับถือและการนำเอาการตัดสินใจร่วมกันนำไปปฏิบัติ^{๖๘}

๒. การประชุมกันเป็นนิจเป็นสิ่งที่ดีที่ทำให้หน่วยงานและสมาชิกพรรคการเมืองเกิดการพัฒนานำหลักธรรมมาประยุกต์ให้เกิดความรักความสามัคคี มีความพร้อมเพียงในการร่วมมือระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้เกิดนโยบายต่างๆ ทำได้รวดเร็วขึ้น และเข้าใจในสิ่งที่ต้องปฏิบัติการประชุมการเป็นมิตรต่อกันนับว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อพรรคการเมือง^{๖๙}

๓. การประชุมร่วมกันสมาชิกที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาถือว่าให้ความอ่อนน้อมร่วมกันสร้างจิตสำนึก การประชุมกันเป็นนิจ ทำให้เกิดความผูกพันกันของสมาชิกพรรคการเมือง แล้วนำเอาผลการตัดสินใจไปปฏิบัติมีการร่วมกันทบทวนสิ่งที่ทำลงไปการได้รับข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละคน ให้เห็นถึงความสำคัญ และคุณค่าของการประชุมกันของสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นนิจทำให้เกิดผลงานเป็นมาตรฐานและทันต่อเหตุการณ์

^{๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมือง นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในส่วนเดียว ไม่มีผลไปในทางที่เสื่อมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามหลักของพระพุทธศาสนา เนื่องมาจากการประชุมกันเป็นประจำ^{๗๐}

๔. ถ้าการประชุมกันเป็นเนืองนิตย์กระทำเป็นประจำแล้วการทำงานก็ทำไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุสำเร็จของงานและเป็นมาตรฐานเดียวกันทำให้เกิดประสิทธิภาพของกลุ่มและของงานแต่ละหน่วยพร้อมนำหลักธรรมเข้ามากล่อมเกลากการเป็นสมาชิกพรรคยังต้องยึดมั่นเคารพสถานที่สำคัญ ๆ พร้อมทั้งจะปกป้องสถานที่ในการประชุมนำไปสู่ความเจริญ^{๗๑}

๕. การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มีการประชุมกันเป็นประจำจะทำให้ผลงานที่ออกมาสัมฤทธิ์ผลตามความประสงค์ของผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานนั้นๆ การประชุมกัน จะทำให้เกิดความเข้าใจหน่วยงานที่ตนได้กระทำลงไปและกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรค การที่สมาชิกพรรคการเมืองนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางปฏิบัติทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความเจริญทำให้เกิดความเข้มแข็ง^{๗๒}

๖. การประชุมของหน่วยงานไม่ว่าหน่วยงานไหนถ้ามีการประชุมกันเป็นประจำหรือเป็นเนืองนิตย์จะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเข้าใจ ไม่เกิดการผิดพลาดหรือการผิดพลาดน้อยลงเนื่องจากการประชุมกันเป็นประจำ โดยนำหลักธรรมมาประยุกต์เพื่อไม่ให้เกิดการเสื่อมลงของสมาชิกพรรค^{๗๓}

๗. การประชุมกันเป็นนิจเป็นสิ่งที่ดีที่ทำให้หน่วยงานมีความพร้อมเพียงในการร่วมมือระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้เกิดนโยบายต่างๆทำได้รวดเร็วขึ้น และเข้าใจในสิ่งที่ต้องปฏิบัติการประชุม การเป็นมิตรนับว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อหน่วย การนำหลักธรรมมาประยุกต์ให้เกิดการกระตุ้นเตือนให้สมาชิกพรรคการเมืองเกิดการพัฒนาคอร์คอร์ไม่ทำให้ทางเสื่อมเสีย^{๗๔}

๘. การประชุมร่วมกันแล้วนำเอาผลการประชุมชี้แจงไปปฏิบัติมีการร่วมรวมกันทบทวนสิ่งที่ทำลงไปการได้รับข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละคน ทำให้เกิดผลงานเป็นมาตรฐานและทันต่อเหตุการณ์เนื่องมาจากการประชุมกันเป็นประจำ^{๗๕}

๙. ถ้าการประชุมกันเป็นเนืองนิตย์กระทำเป็นประจำแล้วการทำงานก็ทำไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุสำเร็จของงานและเป็นมาตรฐานเดียวกันทำให้เกิดประสิทธิภาพของกลุ่มและของงานแต่ละหน่วย^{๗๖}

๑๐. หน่วยงานที่มีการประชุมกันเป็นเนือง นิตย์จะทำให้ผลงานที่ออกมาสัมฤทธิ์ผลตามความประสงค์ของผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานนั้นๆ การประชุมกันจะทำให้เกิดความเข้าใจของหน่วยงานที่ตนได้กระทำลงไปและเป็นการพัฒนาให้สมาชิกรู้จักการนำหลักธรรมมาใช้ประโยชน์^{๗๗}

^{๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๑๑. การประชุมของหน่วยงานไม่ว่าหน่วยงานไหนถ้ามีการประชุมกันเป็นประจำจะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเข้าใจ ไม่เกิดการผิดพลาดหรือการผิดพลาดน้อยลงเนื่องจาก การประชุมกันและทำความเข้าใจในงานเป็นประจำจากการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้การคิดดีทำดี^{๗๘}

๑๒. การประชุมกันเป็นเนืองนิตย์การทำงานของสังคมเป็นหมู่คณะจะต้องมีการพบปะปรึกษาหารือกันเสมอในการร่วมมือระหว่างพรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมืองทำให้เกิดนโยบายต่างๆทำได้รวดเร็วขึ้น และเข้าใจในสิ่งที่ต้องปฏิบัติการประชุม การเป็นมิตรนับว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อหน่วย การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองโดยไม่มีการเสื่อมมีความเจริญรุ่งเรือง^{๗๙}

๑๓. การประชุมเป็นเนืองนิตย์ มาพร้อมเพรียงและรับผิดชอบร่วมกันการประชุมแต่ละครั้ง จะได้รับรู้ข้อมูลเหมือนกันการทำงานก็ทำไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุสำเร็จของงานและเป็นมาตรฐานเดียวกันทำให้เกิดประสิทธิภาพของกลุ่มและของงานแต่ละหน่วยนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้สมาชิกพรรคการเมืองปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองโดยไม่มีการเสื่อมมีความเจริญรุ่งเรือง^{๘๐}

๑๔. การแสดงความคิดเห็นถึงผลงานที่ได้ประชุมร่วมกันแสดงถึงความคิดเห็นได้อย่างอิสระตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาปฏิบัติ^{๘๑}

๑๕. การหมั่นประชุมกันเป็นเนืองนิตย์ ทำให้แต่ละคนมีเสรีภาพในการแสดงออกความคิดตรงไปตรงมาโดยไม่กลัวว่าจะมีผลร้ายมาถึงตนในภายหลังการประชุมกันเป็นเนืองนิตย์ ทำให้เกิดความเข้มแข็งของหน่วยงานเกิดผลดีกับสมาชิกพรรคการเมือง^{๘๒}

๑๖. ประชุมกันเป็นเนืองนิตย์ทำให้หน่วยงานที่มีการประชุมกันบ่อยๆจะทำให้การปฏิบัติงานไม่ผิดพลาดและเป็นผลดีกับหน่วยงานได้ทำความเข้าใจระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาของหน่วยงานนั้นนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเสริมสร้างและมีการแก้ไขสิ่งที่ไม่ถูกต้องและทำความเข้าใจอย่างชัดเจนทำให้เกิดการพัฒนาสมาชิกพรรคได้ประโยชน์ขึ้นจากการประชุม^{๘๓}

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ ทำให้หน่วยงานเจริญรุ่งเรืองไม่เสื่อมเสีย การประชุมเป็นประจำทำให้สมาชิกพรรคการเมืองทำงานร่วมกันเข้าใจในปัญหาของพรรคการเมืองและการทำงานไม่เกิดการผิดพลาด ผลงานที่ออกมาสัมฤทธิ์ผลตามความประสงค์ของผู้บังคับบัญชาและ พรรคการเมือง การทำงานของสังคมเป็นหมู่คณะจะต้องมีการพบปะปรึกษาหารือกันเสมอและเป็นการทบทวนงานที่ทำการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละคน ทำให้เกิดผลงานเป็นมาตรฐานและทันต่อเหตุการณ์และทำให้สมาชิกพรรคการเมือง เกิดความสามัคคี ดังแผนภาพที่ ๔.๗

^{๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

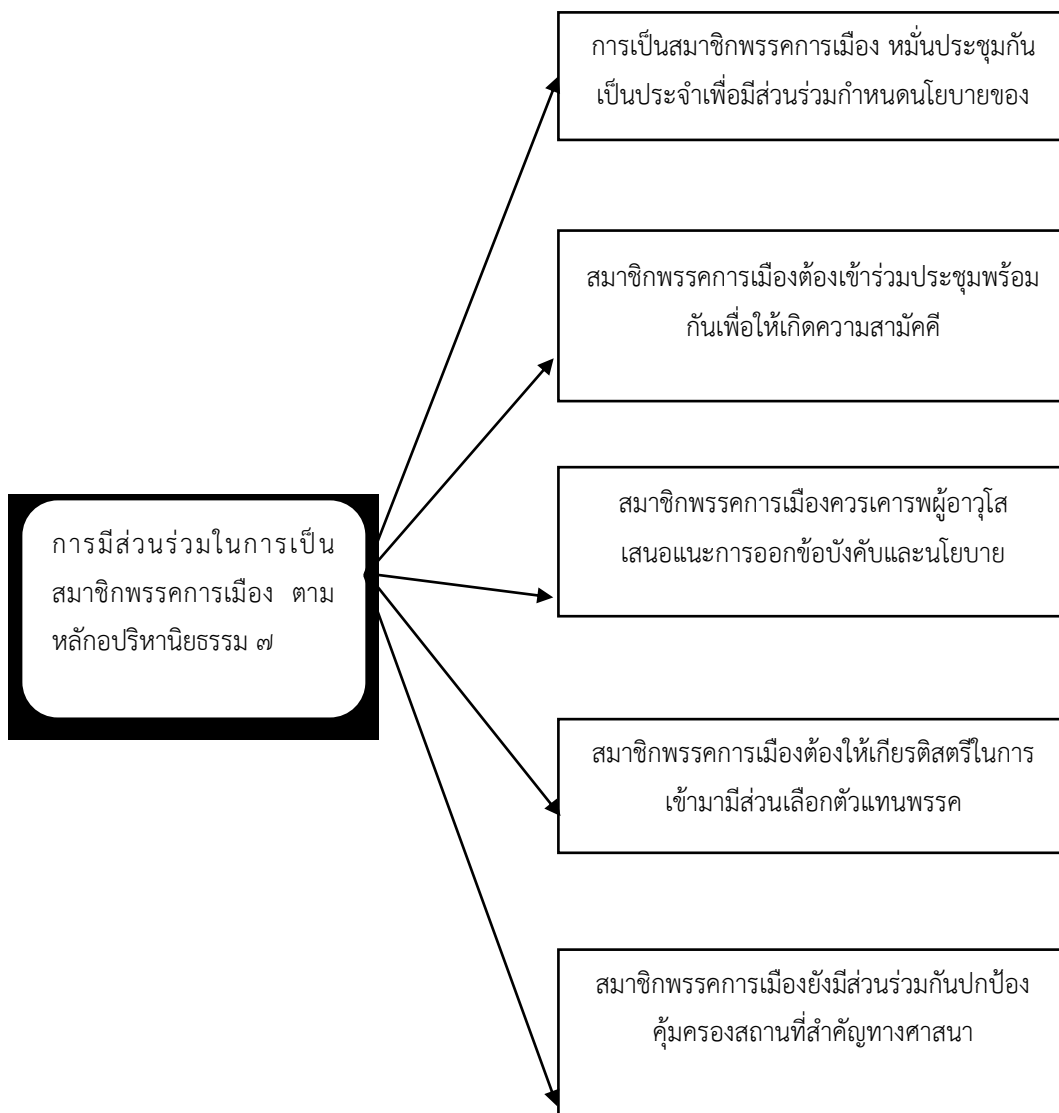
^{๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๘๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๗ แสดงผลจากการสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามหลักการบริหารนิยม ๗

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วม
ร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หมั่นประชุม กันเป็นประจำเพื่อมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย ของพรรค	๑๖	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐.
๒	สมาชิกพรรคการเมืองต้องเข้าร่วมประชุม พร้อมกันเพื่อให้เกิดความสามัคคี	๑๕	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙.
๓	สมาชิกพรรคการเมืองควรเคารพผู้อาวุโส เสนอแนะการออกข้อบังคับและนโยบาย	๑๕	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙.
๔	สมาชิกพรรคการเมืองต้องให้เกียรติสตรีใน การเข้ามามีส่วนร่วมเลือกตัวแทนพรรค	๑๓	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙.
๕	สมาชิกพรรคการเมืองยังมีส่วนร่วมกัน ปกป้องคุ้มครองสถานที่สำคัญทางศาสนา	๑๒	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘.

๒. ด้านการมีส่วนร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง

จากการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง
เมือง เพื่อป้องกันการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรค มิให้เสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองใน
ส่วนเดียว ไม่มีผลไปในทางที่เสื่อมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มี ๗ ประการ ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์,ทำให้เกิดประโยชน์ในการพบปะแลกเปลี่ยนความ
คิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งกันและกัน สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ในเรื่องต่างๆ
อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน เกิดความสามัคคี มีการแก้ไขปัญหา

๒) พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม สมาชิกพรรคการเมืองผู้เข้าร่วมประชุม
จะต้องเข้าให้ตรงเวลา อยู่ร่วมประชุมปรึกษาหารือสาระสำคัญตามแนวทางของพรรคการเมืองจน
ครบกำหนดเวลา ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมพร้อมเพรียง

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติ ไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ที่บัญญัติ
ก่อน ไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าตั้งบัญญัติอื่นให้
ขัดต่อของเดิม สมาชิกพรรคการเมืองต้องถือกฎข้อบังคับระเบียบปฏิบัติของพรรคการเมือง

๔) เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคการเมืองเห็นว่าการเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคให้
ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้นำในชุมชนถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งอันควรรับฟังผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่
ในพื้นที่เขตเลือกตั้งควรให้ความเคารพสมาชิกพรรคการเมือง ต้องให้ความเคารพท่านสามารถแก้ไข
ปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา

๕) ไม่ลุแก่อำนาจ ให้เกียรติต่อกุลสตรี คัมครองสตรี สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนที่
อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะ การให้เกียรติต่อกุลสตรีควรให้เกียรติ

ควรให้เกียรติกัน ไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดี โดยไม่จำเป็นต้องเฉพาะบุคคล การไม่นินทาว่าร้าย ให้เกียรติกัน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของทุกคน

๖) ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณ ประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน

๗) คุ้มครองป้องกัน อันชอบธรรม การคุ้มครอง ป้องกันต่ออาคัตตะผู้มาเยือนอันชอบธรรม ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน สมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนควรคุ้มครองป้องกันหรือการต้อนรับขับสู้คุ้มครองป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน

ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมืองสมาชิกต้องมาพร้อมเพียงกันถ้าทุกคนที่เกี่ยวข้องมาประชุมพร้อมกันโดยไม่ขาดนับว่ามีกร่วมมืออย่างดี ระหว่างการประชุมไม่มีใครออกจากห้องประชุมไปโดยไม่มีเหตุอันควร และการประชุมต้องให้ความเคารพผู้อาวุโสเสมอ ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกฎเก่า สมาชิกพรรคการเมืองต้องมาร่วมกันหรือพร้อมเพียงกันมาการจัดตั้งพรรคก็จะสำเร็จ และนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้การจัดตั้งพรรคการเมืองเจริญรุ่งเรืองต่อไป^{๕๔}

๒. การประชุมแต่ละครั้งผู้เข้าร่วมประชุมควรมาพร้อมเพรียงกันและร่วมประชุมจนครบกำหนดเวลาแสดงถึงการมีน้ำใจอันหนึ่งอันเดียวกันการจัดตั้งพรรคการเมือง ยังต้องให้ความเคารพผู้อาวุโสและสมาชิกพรรคการเมือง ควรให้เกียรติสตรี ในการแสดงออกทางการเมืองก่อนเสมอ^{๕๕}

๓. ผู้ประชุมมาพร้อมเพรียงและรับผิดชอบร่วมกันการประชุมแต่ละครั้งสมาชิกต้องอยู่ให้ครบเวลา ในการประชุมเป็นหน้าที่ของผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดตั้งพรรค^{๕๖}

๔. การพร้อมเพรียงกันประชุมการเลิกการประชุมการเข้ามาประชุมให้ตรงเวลาเป็นหน้าที่

ของที่มีหน้าที่ต้องให้ความสำคัญต่อการประชุมสมาชิกพรรคการเมืองควรให้เกียรติแก่สตรีในการเข้าร่วมการจัดตั้งพรรคการเมืองสมาชิกพรรคการเมืองต้องอยู่ให้ครบและควรให้ความเคารพผู้อาวุโส^{๕๗}

๕. ตามที่มีการประชุมและเข้าร่วมประชุมบางที่ก็มีบ้างที่ผู้ที่มีหน้าที่ต้องมาประชุมแต่ไม่มาจะด้วยเหตุใดไม่แน่แต่ต้องให้ในความสำเร็จของการประชุม^{๕๘}

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

^{๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

๖. การที่ผู้เข้าร่วมประชุมคงต้องให้ความสำคัญในการประชุมทุกครั้งเพื่อจะได้มารับทราบเรื่องที่ประชุมและผลการประชุมร่วมกันในการเข้ามาร่วมกันจัดตั้งพรรคต้องได้รับการคุ้มครอง^{๘๙}

๗. การประยุกต์หลักธรรมปรีชาญาณ ธรรม ๗ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการจัดตั้งพรรคการเมืองสมาชิกต้องพร้อมเพียงกันมาประชุม การประชุมมีความสำคัญ การประชุมผู้ประชุมมาพร้อมเพียงกันทุกครั้งที่การประชุมก็จะเกิดผลกับการที่ต้องมาให้ตรงเวลา^{๙๐}

๘. ทุกคนที่มีหน้าที่ต้องเข้าประชุมหากว่าการประชุมแต่ละครั้งผู้ที่มีหน้าที่ ไม่มาร่วมประชุมด้วยการประชุมต่าง ๆ มีการชี้แจงในด้านต่าง ๆ ผู้ที่ขาดประชุมไม่สามารถจะรับรู้ได้ จึงเห็นว่าการพร้อมเพียงกันในการมาประชุมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมร่วมกันมีความสำคัญต่อองค์กรหน่วยงานของตนเอง^{๙๑}

๙. ในการจัดตั้งพรรคการเมืองแต่ละครั้งต้องมีความพร้อมเพียงกันของสมาชิกพรรคและต้องให้เกียรติสตรี และผู้อาวุโส และเคารพสถานที่สำคัญและร่วมในกันปกป้องคุ้มครอง และการจัดตั้งพรรคควรบัญญัติสิ่งที่กฎหมายบัญญัติไว้ การจัดตั้งพรรคต้องทำให้ไม่เกิดความเสียหายต่อพรรคและส่วนรวม^{๙๒}

๑๐. การมีส่วนร่วมกันในการจัดตั้งพรรคต้องมีความคิดเห็นตรงกัน สมาชิกต้องร่วมกันหรือพร้อมเพียงกันมีการประชุมกันเป็นประจำ และให้ความเคารพผู้อาวุโส ให้เกียรติสตรี^{๙๓}

๑๑. การจะจัดตั้งพรรคการเมืองได้ต้องมีประชุมกันเป็นประจำให้ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันเกิดความเข้าใจทำไม่ผิดพลาด รอขบวนการที่ทำและเกิดการเข้าใจจากการชี้แจงในการประชุม^{๙๔}

๑๒. การประชุมกันเป็นประจำหรือการประชุมอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ผลงานปฏิบัติงานดีขึ้นการตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้นและส่งเสริมให้การแก้ไขปรับปรุงงานตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติของงานนั้น^{๙๕}

๑๓. ตามที่มีการประชุมและเข้าร่วมประชุมบางทีก็มีบ้างที่ผู้ที่มีหน้าที่ต้องมาประชุมแต่ไม่มาจะด้วยเหตุใดไม่แน่แต่ต้องให้ในความสำเร็จของการประชุมเพื่อจะได้รับรู้ในเรื่องนั้น ๆ^{๙๖}

๑๔. การที่ผู้เข้าร่วมประชุมคงต้องให้ความสำคัญในการประชุมทุกครั้งเพื่อจะได้มารับทราบเรื่องที่ประชุมและผลการประชุมร่วมกัน แต่ก็มีบ้างที่ขาดไปโดยไม่ทราบสาเหตุ^{๙๗}

^{๘๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๙๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๙๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๙๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๙๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๙๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

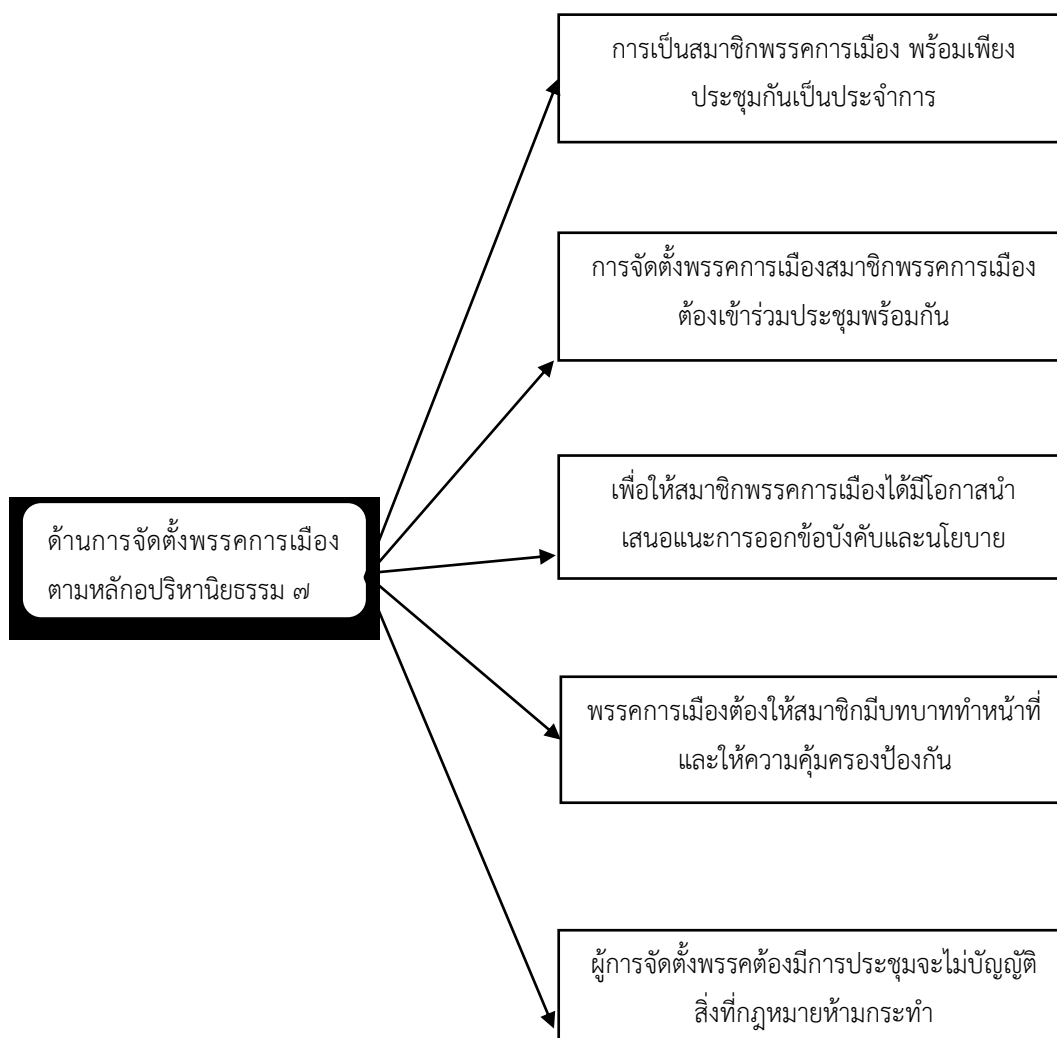
^{๙๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๙๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๙๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๑๕. การพร้อมเพรียงกันประชุมการเลิกการประชุมการเข้ามาประชุมให้ตรงเวลาเป็นหน้าที่ของผู้ที่มีหน้าที่ต้องให้ความสำคัญต่อการประชุมอาจมีบ้างผู้เข้าร่วมติดธุระบางประการ^{๙๘}

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์ ด้านการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามหลักอภิปรายนิยธรรม ๗ มาประยุกต์ให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีการประชุม พร้อมเพรียงกันประชุม มีการประชุมไม่ว่าจะเป็นของพรรคการเมืองหรือสมาชิกถ้าทุกคนที่เกี่ยวข้องมาประชุมพร้อมกันโดยไม่ขาดันว่ามีการร่วมมือกันในพรรคเป็นอย่างดีการประชุมแต่ละครั้งผู้เข้าร่วมประชุมควรมาพร้อมเพรียงกัน สมาชิกต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันผู้เข้าร่วมประชุมคงต้องให้ความสำคัญในการประชุมและให้ความเคารพผู้อาวุโสจึงจะสามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้ ดังแผนภาพที่ ๔.๘

แผนภาพที่ ๔.๘ แสดงผลจากการสัมภาษณ์การจัดตั้งพรรคการเมือง ตามหลักอภิปรายนิยธรรม ๗

^{๙๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ผลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลแจกแจงความถี่ โดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตารางดังนี้ ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ **ด้านการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง**

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พร้อมเพียงประชุมกันเป็นประจำ	๑๕	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๓, ๔, ๕.
๒	การจัดตั้งพรรคการเมืองสมาชิกพรรคการเมืองต้องเข้าร่วมประชุมพร้อมกัน	๑๔	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๓, ๔, ๕.
๓	เพื่อให้สมาชิกพรรคการเมืองได้มีโอกาสนำเสนอแนะการออกข้อบังคับและนโยบาย	๑๔	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๓, ๔, ๕.
๔	พรรคการเมืองต้องให้สมาชิกมีบทบาททำหน้าที่และให้ความคุ้มครองป้องกัน	๑๓	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๓, ๔, ๕.
๕	ผู้การจัดตั้งพรรคต้องมีการประชุมจะไม่บัญญัติสิ่งที่กฎหมายห้ามกระทำ	๑๒	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๓, ๔.

๓.การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง

จากการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อป้องกันมิให้การพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคมิให้เสื่อมนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในส่วนเดียวไม่มีผลไปในทางที่เสื่อมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมี ๗ ประการ ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์,ทำให้เกิดประโยชน์ในการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งกันและกัน สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ในเรื่องต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน เกิดความสามัคคี มีการแก้ไขปัญหา

๒) พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม สมาชิกพรรคการเมืองผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลา อยู่ร่วมประชุมปรึกษาหารือสาระสำคัญตามแนวทางของพรรคการเมืองจนครบกำหนดเวลา ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมพร้อมเพรียง

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ที่บัญญัติก่อน ไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าตั้งบัญญัติอื่นให้ขัดต่อของเดิม สมาชิกพรรคการเมืองต้องถือกฎข้อบังคับระเบียบปฏิบัติของพรรคการเมือง

๔) เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคการเมืองเห็นว่าการเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคให้ ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้นำในชุมชน ถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งควรให้ความเคารพ สมาชิกพรรคการเมืองต้องให้ความเคารพท่าน สามารถ

ต้องให้ความเคารพท่าน สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา

๕) ไม่ลู่แก่อำนาจ ให้เกียรติต่อกุลสตรี คຸ້ມครองสตรี สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะ การให้เกียรติต่อกุลสตรี ควรให้เกียรติกัน ไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดี โดยไม่จำเป็นต้อง เฉพาะกุลสตรี การไม่นินทาว่าร้าย ให้เกียรติกัน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของทุกคน

๖) ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำงานบำรุงให้ความคຸ້ມครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน

๗) คຸ້ມครองป้องกัน อันชอบธรรม การคຸ້ມครอง ป้องกันต่ออาคันตุกะผู้มาเยือนอันชอบธรรม ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำงานบำรุงให้ความคຸ້ມครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน สมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนควรคຸ້ມครองป้องกันหรือการต้อนรับขับสู้คຸ້ມครอง ป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน

ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปดังนี้

๑.ในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง การประชุมแต่ละครั้งเมื่อมีสิ่งที่ยังไม่เคยบัญญัติขึ้นมาก่อนก็ไม่ควรจะบัญญัติลึกลับสิ่งที่เขาเคยบัญญัติไว้แล้วแต่การกระทำต้องคำนึงถึงความถูกต้องเรื่องที่จะทำ จะไม่ไปแก้ไขสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติเราจะต้องกระทำตามหลักเกณฑ์และได้วางไว้แล้วถ้ามีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจะต้องมีการประชุมร่วมกันและนำหลักกรรมทางพุทธศาสนาให้เชื่อมโยง นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในส่วนเดียว เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๙๙}

๒.ในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง เราไม่ควรจะแก้ไขข้อบัญญัติต่างๆที่มีอยู่เดิมลึกลับถ้าจะทำได้ก็ต้องการตกลงหรือมีช่องทางอื่นที่วางไว้ให้สามารถแก้ไขจึงสามารถจะแก้ไขไม่ทำโดยพลการ และให้เกียรติกับสตรี ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองและร่วมกันปกป้องคຸ້ມครอง^{๑๐๐}

๓.ในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง ข้อบัญญัติต่างๆควรตั้งกฎระเบียบไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานไม่ขัดต่อระเบียบ เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และนำหลักกรรมทางพุทธศาสนาให้เชื่อมโยง นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในส่วนเดียว เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน^{๑๐๑}

^{๙๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๔. ในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง ผู้บริหารไม่ควรยกเลิกระเบียบเก่าหรือบัญญัติสิ่งใหม่ด้วยอำนาจของตนเอง ข้อบัญญัตินั้นไม่ได้ให้กระทำ ผู้บริหารหรือผู้กระทำก็ไม่ น่าจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลง^{๑๐๒}

๕. ในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง การปฏิบัติงานของหน่วยงาน หรือการเป็นผู้นำทางการเมืองไม่ล้มเลิกสิ่งที่บัญญัติไว้หรือให้กระทำไว้ได้เพียงลำพังทำได้อาจเข้าที่ ประชุมเพื่อให้ทุกคนทราบกฎระเบียบ และถ้าจะกระทำได้จะต้องไม่ขัดกับกฎระเบียบ อื่น ๆ^{๑๐๓}

๖. ไม่บัญญัติในสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติ และไม่ล้มเลิกสิ่งที่บัญญัติไว้ก่อนแล้ว การออก ข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง สิ่งไหนที่ว่าดีแล้วก็ทำต่อไปอาจจะมีการแก้ไขกฎระเบียบ จะต้องวางไว้ว่าสามารถแก้ไขได้ ถ้าไม่ได้วางไว้ก็ไม่น่าจะแก้ไขและเปลี่ยนแปลงไปกว่าเดิม^{๑๐๔}

๗. สิ่งที่ยังไม่เคยบัญญัติขึ้นมาก่อนก็ไม่ควรจะบัญญัติล้มเลิกสิ่งที่เขาเคยบัญญัติไว้แล้วแต่ การกระทำต้องคำนึงถึงความถูกต้องและมีการแก้ไขต้องมีการประชุมพร้อมเพียงกันเสมอ^{๑๐๕}

๘. ในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง ควรบัญญัติสิ่งใหม่ แล้วก็ไม่ควร จะยกเลิกกฎเก่าๆที่ได้วางไว้ถ้าดีอยู่แล้ว^{๑๐๖}

๙. ไม่ควรยกเลิก กฎกติกาเก่าๆที่เคยทำมาของคนอื่นเรามารับงานใหม่ ก็ทำงานต่อไป ตามหน้าที่ จะมีแก้ไขตัดแปลงต้องพร้อมใจกันแต่จะไม่กระทำโดยลำพัง^{๑๐๗}

๑๐. กฎข้อบังคับระเบียบ ที่คนเก่าได้บัญญัติไว้ดีอยู่แล้วเราก็ไม่จำเป็นจะไปยกเลิกสิ่ง เหล่านั้น แล้วจะไปตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้องของส่วนรวม^{๑๐๘}

๑๑. จะไม่บัญญัติสิ่งใหม่ ยกเลิกกฎเก่า และไม่ควรถ่วงสิ่งที่ยังมีอำนาจก่อน ผู้มี อำนาจไม่ควรกระทำ สิ่งที่จะทำได้ก็คือทำในสิ่งที่ตนมีอำนาจเท่านั้น^{๑๐๙}

๑๒. ไม่ควรไปยกเลิกสิ่ง ที่บัญญัติไว้ก่อน เราควรจะทำสิ่งที่ตนเองรับผิดชอบใน หน้าที่ของตนเอง ไม่ก้าวร้าวงานที่เขาทำอยู่ก่อนแล้ว^{๑๑๐}

๑๓. ข้อจำกัดกฎระเบียบบางอย่างที่ไม่ได้บัญญัติไว้ อีกไม่ควรจะแก้ไขเนื่องจากว่า ระเบียบไม่ได้วางไว้ให้แก้ไข^{๑๑๑}

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓.

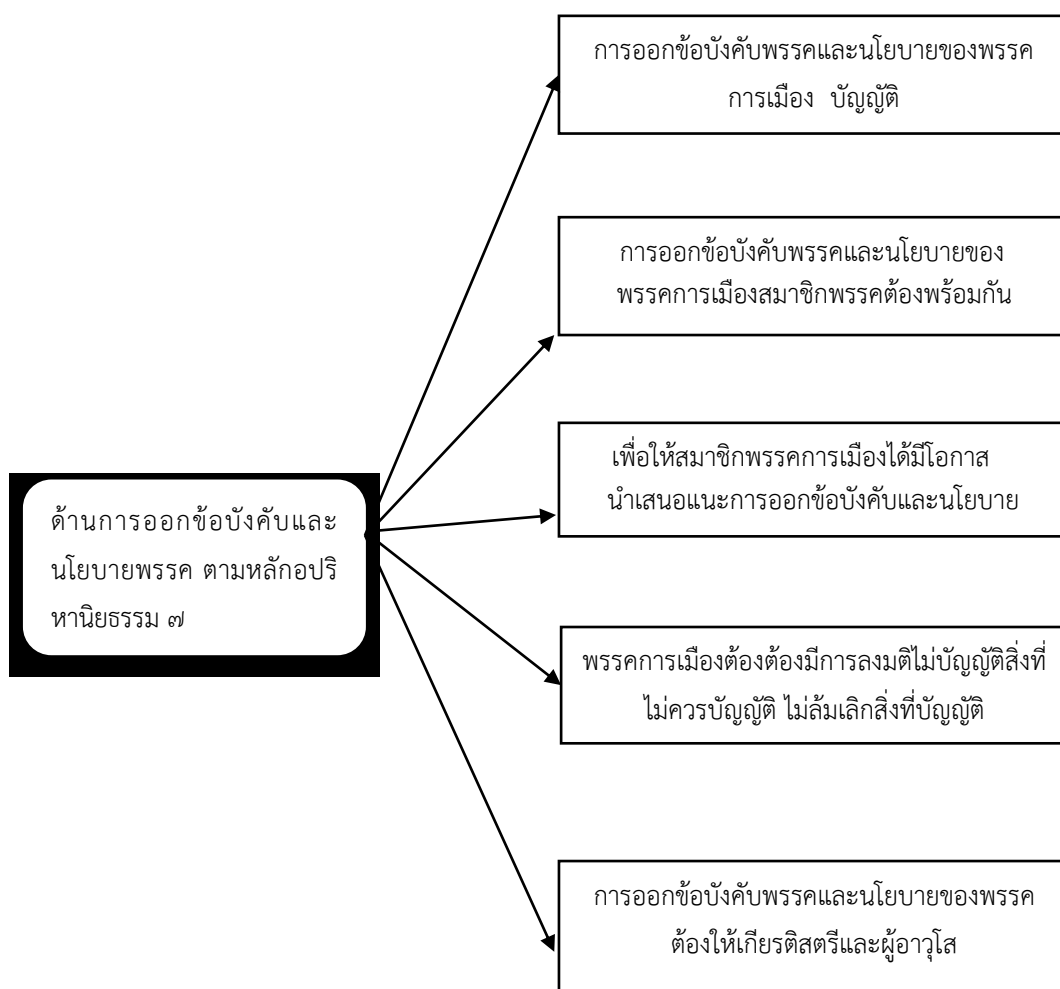
^{๑๐๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓.

๑๔. หลักการทำงานต่อเนื่องสิ่งไหนที่ทำมาแล้วเราก็ไม่ไปแตะต้องแก้ไขของเขาเสียหาย เราควรเริ่มงานใหม่จากผู้ร่วมงานถ้ามีการแก้ไขน่าจะทำให้กฎระเบียบที่มีอยู่เดิมต้องไม่กระทบหรือขัดต่อเพื่อการทำงานของเราจะได้เดินหน้าต่อไปได้^{๑๑๒}

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้สมาชิกพรรคการเมืองต้องทำตามกฎข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมืองที่มีอยู่ก่อนแล้วต้องคำนึงถึงส่วนร่วมและความถูกต้องเป็นหลัก ผู้มีอำนาจสั่งงานต้องไม่กระทำตามอำเภอใจการแก้ไขกฎกติกาบางอย่างต้องกระทำโดยมติของสมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ ดังแผนภาพที่ ๔.๙

แผนภาพที่ ๔.๙ แสดงผลจากการสัมภาษณ์การออกข้อบังคับและนโยบายพรรค ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ผลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลแจกแจงความถี่ โดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตารางดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไม่ลืมนสิ่งที่ยังบัญญัติ	๑๔	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๗, ๑๘, ๑, ๒, ๓, ๔.
๒	การออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมืองสมาชิกพรรคต้องพร้อมกัน	๑๔	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๗, ๑๘, ๑, ๒, ๓, ๔.
๓	เพื่อให้สมาชิกพรรคการเมืองได้มีโอกาสนำเสนอแนะการออกข้อบังคับและนโยบาย	๑๓	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๗, ๑๘, ๑, ๓, ๔.
๔	พรรคการเมืองต้องมีการลงมติไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติ ไม่ลืมนสิ่งที่ยังบัญญัติ	๑๓	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๗, ๑๘, ๑, ๓, ๔.
๕	การออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคต้องให้เกียรติสตรีและผู้อาวุโส	๑๒	๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๗, ๓, ๔.

๔. การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ

จากการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อป้องกันการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรค มีให้เสื่อมนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในส่วนเดียว ไม่มีผลไปในทางที่เสื่อมนของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มี ๗ ประการ ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์, ทำให้เกิดประโยชน์ในการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งกันและกัน สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ในเรื่องต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน เกิดความสามัคคี มีการแก้ไขปัญหา

๒) พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม สมาชิกพรรคการเมืองผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลา อยู่ร่วมประชุมปรึกษาหารือสาระสำคัญตามแนวทางของพรรคการเมืองจนครบกำหนดเวลา ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมพร้อมเพรียง

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติ ไม่ลืมนสิ่งที่ยังบัญญัติไว้ที่บัญญัติก่อน ไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าตั้งบัญญัติอื่นให้ขัดต่อของเดิม สมาชิกพรรคการเมืองต้องถือกฎข้อบังคับระเบียบปฏิบัติของพรรคการเมือง

๔) เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคการเมืองเห็นว่าการเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคให้

ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้นำในชุมชน ถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งควรให้ความเคารพสมาชิกพรรคการเมืองต้องให้ความเคารพท่านสามารถแก้ไขปัญหาค่าได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา

๕) ไม่ลุแก่อำนาจ โดยให้เกียรติต่อสตรี คຸ້ມครองสตรี สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการให้เกียรติต่อกุลสตรี ควรให้เกียรติกัน ไม่นินทาวาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดี โดยไม่จำเป็นต้อง เฉพาะกุลสตรี การไม่นินทาวาว่าร้าย ให้เกียรติกัน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของทุกคน

๖) ให้ความเคารพต่อสถานสำคัญ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคຸ້ມครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน

๗) คຸ້ມครองป้องกัน อันชอบธรรม การคຸ້ມครอง ป้องกันต่ออาคັນตุกะผู้มาเยือนอันชอบธรรม ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคຸ້ມครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน สมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนควรคຸ້ມครองป้องกันหรือการต้อนรับขับสู้คຸ້ມครองป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน

ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปดังนี้

๑. การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศต้องให้เกียรติแก่ผู้หลากหลายของสมาชิกพรรคการเมือง และต้องพร้อมเพียงกันสนับสนุนพรรคในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมาชิกในพรรคการเมืองต้องให้ความคຸ້ມครองและเคารพผู้อาวุโสทางการเมือง^{๑๑๓}

๒. การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ การเคารพผู้อาวุโส ทำให้ได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง^{๑๑๔}

๓. การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคเพื่อให้สมาชิกพรรคการเมืองยึดถือปฏิบัติการให้ความเคารพซึ่งกันและกันเกิดความร่วมมือของสมาชิกพรรค^{๑๑๕}

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๔.การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการเคารพนับถือผู้สอนในพรรคการเมืองเป็นหลักสำคัญต่อการบริหารพรรคการเมืองซึ่งให้เกียรติกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การอยู่ร่วมกันเคารพและเชื่อฟังผู้อาวุโส^{๑๑๖}

๕.การประยุกต์หลักธรรมเกิดการเคารพซึ่งกันและกันให้เกียรติผู้มีอาวุโสอยู่ในพรรคเดียวกัน การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ พร้อมใจกันไปลงคะแนนพรรคการเมือง^{๑๑๗}

๖. การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ พรรคการเมืองมีผู้ร่วมอุดมการณ์เดียวกันเพื่อตอบสนองความสามัคคีของพรรคควรให้เกียรติสตรีและเคารพสถานที่สำคัญของทางศาสนาและยังต้องช่วยคุ้มครองสถานที่สำคัญ ๆ เพื่อประชาชนให้การสนับสนุน^{๑๑๘}

๗.การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ การทำงานหรือการอยู่ร่วมกันถ้าไม่เคารพผู้ใหญ่จะทำให้การงานไม่ราบรื่นถ้าเราเชื่อฟังให้เกียรติผู้ใหญ่ที่ผ่านมามาท่านจะรู้มากกว่าเพราะมีประสบการณ์มากสมาชิกต้องให้เกียรติพร้อมใจกันสนับสนุนพรรคการเมือง^{๑๑๙}

๘.การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ สมาชิกพรรคการเมืองต้องพร้อมใจกันไปลงคะแนนเสียงให้กับพรรคและต้องปกป้องคุ้มครองให้สมาชิกพรรค^{๑๒๐}

๙.การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ต้องการเคารพผู้อาวุโสและสถานที่สำคัญของประชาชนหรือวัดวาอารามที่ชาวบ้านนับถือ ที่เป็นประโยชน์อยู่ร่วมกันและร่วมกันปกป้องคุ้มครองสาธารณะสถาน^{๑๒๑}

๑๐.การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ สมาชิกต้องพร้อมใจกันออกหาเสียงช่วยประชาสัมพันธ์ให้กับพรรคของตนเอง และจะไม่ทำในสิ่งที่ไม่ใช่นโยบายของพรรคในการหาเสียงต้องปฏิบัติให้ความเคารพ^{๑๒๒}

๑๑.การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศประสบการณ์ผู้มีอาวุโส เราควรให้เกียรติเคารพนับถือ และรับฟังความคิดเห็นของท่านในฐานะที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่^{๑๒๓}

๑๒.การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ประสบการณ์การอยู่ร่วมกันส่วนมากของชนกลุ่มใหญ่ก็ต่อมามีความคิดเห็นแตกต่างกันแต่เราก็ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันโดยเฉพาะผู้มีประสบการณ์หรือผู้มีอาวุโสและสมาชิกชักชวนประชาชนออกมาลงคะแนน^{๑๒๔}

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

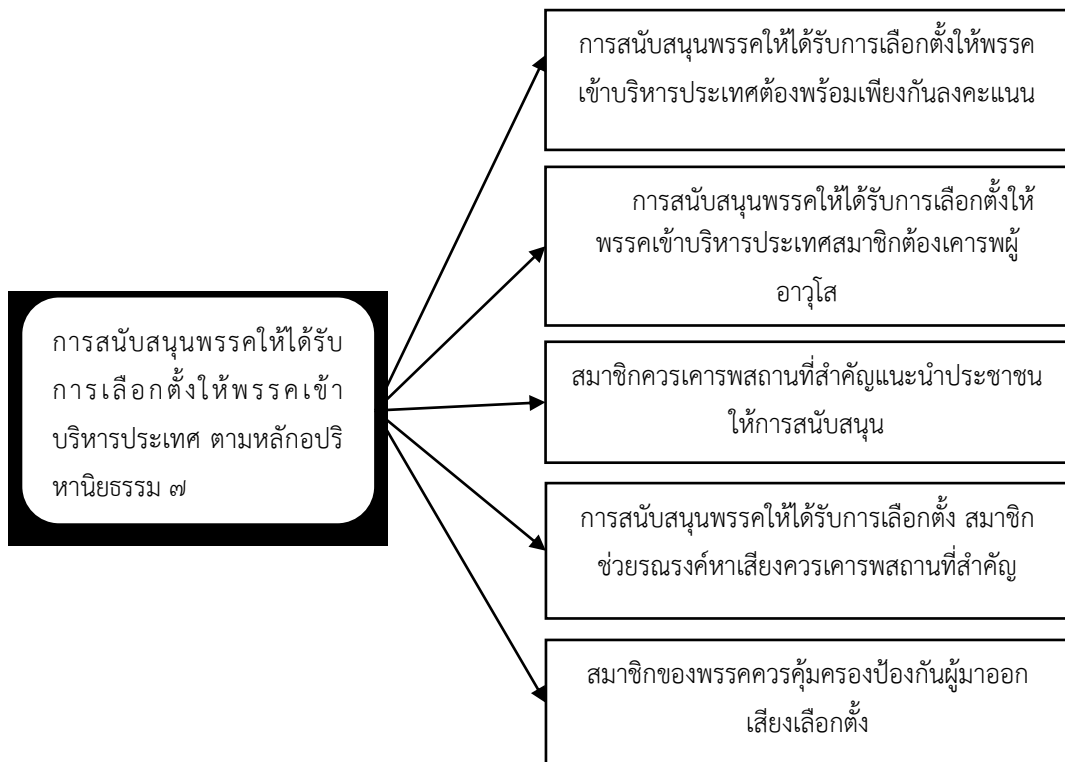
^{๑๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓.

๑๓. ประสพการณ์ผู้มีอาวุโส เราควรให้เกียรติเคารพนับถือและรับฟังความคิดเห็นของท่านในฐานะที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่^{๑๒๕}

๑๔. บางครั้งการทำงานในทางการเมืองก็ต้องอาศัยผู้มีอาวุโสที่มีประสบการณ์มากพอที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมงานทางการเมืองเกิดความเกรงใจให้ความเคารพจึงจะได้รับการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ^{๑๒๖}

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์ ด้านการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗ สมาชิกพรรคการเมืองควรให้การเคารพนับถือผู้มีอาวุโสในพรรคให้ความเคารพนับถือผู้ใหญ่ในพรรครับฟังคำแนะนำของผู้ใหญ่ที่ผ่านประสบการณ์มานาน ยอมรับฟังความคิดเห็นและให้เกียรติผู้มีอาวุโสที่ผู้ใหญ่อยุ่ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติให้เราทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเพราะท่านผ่านประสบการณ์มาก่อนในทางการเมืองในทางการเมืองก็ต้องอาศัยผู้มีอาวุโสที่มีประสบการณ์มากพอที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกทางการเมืองเกิดความเกรงใจให้ความเคารพและสมาชิกพรรคการเมืองต้องพร้อมใจกันไปลงคะแนนเลือกตั้งและนำหลักธรรมเข้ามาบูรณาการเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติไปในทางที่ดีเกิดความเจริญรุ่งเรืองเพื่อเป็นการพัฒนาการของพรรคการเมืองให้เกิดความพร้อมเพียงของสมาชิกพรรคการเมือง ดังแผนภาพที่ ๔.๑๐

แผนภาพที่ ๔.๑๐ แสดงผลจากการสัมภาษณ์การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ผลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลแจกแจงความถี่ โดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตารางดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดง การประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการสนับสนุนพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ลำดับที่
๑.	การสนับสนุนพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศต้องพร้อมกัน ลงคะแนน	๑๔	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕ ๑๖,๑๗,๑๘,๑,๒
๒.	การสนับสนุนพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศเคารพผู้อาวุโส	๑๔	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔, ๑๕,๑๖,๔,๕,๑
๓.	การสนับสนุนพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศเคารพสถานที่สำคัญแนะนำให้ประชาชนสนับสนุน	๑๐	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕, ๑๔,๑๕,๑๖
๔.	การสนับสนุนพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งให้ช่วยรณรงค์หาเสียงเคารพสถานที่สำคัญ	๑๓	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕, ๑๖,๑,๒,๓
๕.	การสนับสนุนพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งให้คุ้มครองป้องกันผู้มาออกเสียงเลือกตั้ง	๑๒	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕, ๑๖,๑,๒,

๕.เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่

จากการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อป้องกันการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรค มิให้เสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในส่วนเดียว ไม่มีผลไปในทางที่เสื่อมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มี ๗ ประการ ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์,ทำให้เกิดประโยชน์ในการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งกันและกัน สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ในเรื่องต่างๆอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน เกิดความสามัคคี มีการแก้ไขปัญหา

๒) พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม สมาชิกพรรคการเมืองผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลา อยู่ร่วมประชุมปรึกษาหารือสาระสำคัญตามแนวทางของพรรคการเมืองจนครบกำหนดเวลา ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมพร้อมเพรียง

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ก่อนที่บัญญัติก่อน ไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าตั้งบัญญัติอื่นให้ขัดต่อของเดิม สมาชิกพรรคการเมืองต้องถือกฎข้อบังคับระเบียบปฏิบัติของพรรคการเมือง

๔) เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคการเมืองเห็นว่าการเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคให้

ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้นำในชุมชน ถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งควรให้ความเคารพสมาชิกพรรคการเมืองต้องให้ความเคารพท่านสามารถแก้ไขปัญหาคิดค้นต่อเหตุการณ์และเวลา

๕) ไม่ลุแก่อำนาจ โดยให้เกียรติสตรี คຸ້ມครองสตรี สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการให้เกียรติต่อกุลสตรี ควรให้เกียรติกัน ไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดี โดยไม่จำเป็นต้อง เฉพาะกุลสตรี การไม่นินทาว่าร้าย ให้เกียรติกัน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของทุกคน

๖) ให้ความเคารพต่อสถานที่สำคัญ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำงานบำรุงให้ความคຸ້ມครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน

๗) คຸ້ມครองป้องกัน อันชอบธรรม การคຸ້ມครอง ป้องกันต่ออาคันตุกะผู้มาเยือนอันชอบธรรม ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำงานบำรุงให้ความคຸ້ມครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน สมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนควรคຸ້ມครองป้องกันหรือการต้อนรับขับสู้คຸ້ມครอง ป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน

ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปดังนี้

๑. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และยังมีหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกพรรคการเมือง เมื่ออยู่รวมกันเป็นจำนวนมากก็ควร ให้เกียรติสตรี แสดงความคิดเห็น และมีโอกาสลงสมัครรับเลือกตั้งในทางการเมืองควรคຸ້ມครองสตรี^{๑๒๗}

๒. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งปัจจุบันนี้สตรีมีสิทธิ์เท่าเทียมชายว่าการจัดแสดงออกด้านต่างๆด้วยการสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็มีสิทธิ์เท่าเทียมชาย^{๑๒๘}

๓. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ จะไม่บัญญัติและล้มเลิกสิ่งที่บัญญัติไว้ก่อน และรับฟังความคิดเห็นจากผู้อาวุโส^{๑๒๙}

๔. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่เมื่ออยู่ในองค์กรเดียวกันอยู่ร่วมกันมากมายมีทั้งผู้หญิงและผู้ชายเราก็ควร ให้เกียรติกับสุภาพสตรี ไม่นินทาว่าร้ายพูดถึงในทางไม่ดีและควรเคารพสถานที่สำคัญเข้าไปทำหน้าที่นิติบัญญัติหรือบริหาร^{๑๓๐}

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๕. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทางการเมืองเห็นว่าผู้นำทางการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันโดยเฉพาะสตรี ไม่พุดจาคุหมื่น^{๑๓๑}

๖. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ไม่ลุแก่อำนาจ ให้เกียรติแก่สตรี ทำให้เสื่อมเสียองค์กรการฟังความคิดเห็นย่อมแสดงออกถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกันของหน่วยงานของพรรคการเมืองจะทำให้เกิดความร่วมมือกันเป็นอย่างดี^{๑๓๒}

๗. เป็นผู้ใหญ่ในพรรคการเมืองไม่ควรใช้อำนาจหรือใช้อำนาจมากเกินไปควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ และเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะสตรี^{๑๓๓}

๘. ถ้าผู้นำหรือผู้ใหญ่ ให้เกียรติกับสตรี ไม่ลุแก่อำนาจการบริหารงานก็จะราบรื่น ส่วนมากการทำงานของสตรี จะดีกว่าผู้ชายเข้าไปทำหน้าที่นิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร^{๑๓๔}

๙. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร คอยตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหาร การรับฟังกันก็เป็นเหตุหนึ่งผู้นำองค์กรควรให้เกียรติกันไม่ลุแก่อำนาจทำงานด้วยเหตุและผลและมีคุณธรรม^{๑๓๕}

๑๐. การทำงานด้วยเหตุด้วยผลอย่างมีคุณธรรม ไม่ลุแก่อำนาจ จะทำให้เกิดความรักใคร่สามัคคีในหน่วยงานที่ตนอยู่เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ควบคุมฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ^{๑๓๖}

๑๑. การทำงานไม่เห็นประโยชน์ส่วนตัวและรับฟังความคิดเห็นของทุกคนที่อยู่ในองค์กรให้เกียรติสตรีเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรเป็นปากเสียงแทนประชาชนคอยตรวจอำนาจฝ่ายบริหาร^{๑๓๗}

๑๒. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และเป็นตัวแทนประชาชนในการคัดเลือกผู้นำรัฐบาล^{๑๓๘}

๑๓. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และมีคุณธรรมไม่ลุแก่อำนาจจะทำให้เกิดความรักใคร่สามัคคีในหมู่คณะผู้นำทางการเมืองที่อยู่ในองค์กรเดียวกันต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน^{๑๓๙}

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

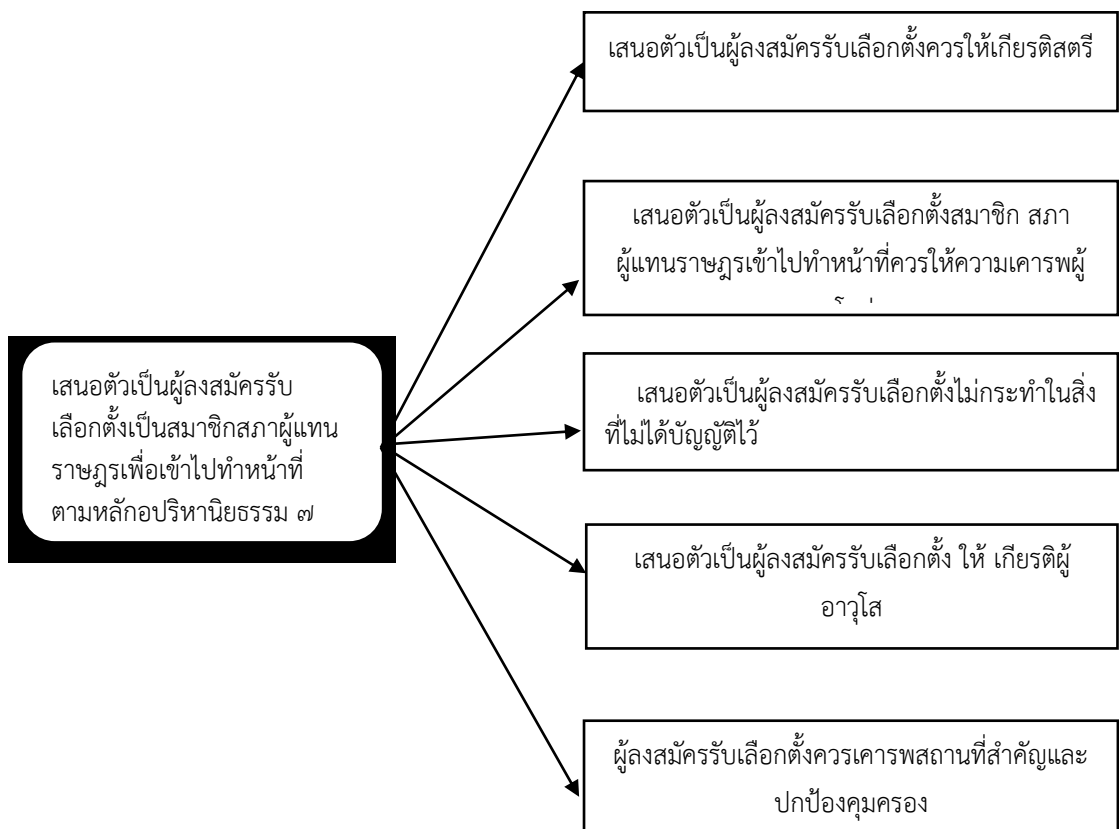
^{๑๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และควบคุมการตรวจสอบอำนาจรัฐ และไม่ลู่แก่อำนาจให้เกียรติสตรี ปัจจุบันนี้สตรีมีสิทธิ์เท่าเทียมชาย การแสดงออกด้านต่างๆด้วยการสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็มีสิทธิ์เท่าเทียมชายเมื่ออยู่ในองค์กรเดียวกันอยู่ร่วมกันมากมายมีทั้งผู้หญิงและผู้ชายเราก็ควรให้เกียรติกับสุภาพสตรีไม่พุดถึงในทางไม่ดี มีคุณธรรมไม่ลู่แก่อำนาจจะทำให้เกิดความรักใคร่สามัคคีในหมู่คณะยังนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาบูรณาการให้เกิดผลดีต่อพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองเป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกพรรคการเมืองให้เจริญรุ่งเรืองไปในทางที่ดี ดังแผนภาพที่ ๔.๑๑

แผนภาพที่ ๔.๑๑ แสดงผลจากการสัมภาษณ์การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดง การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ การมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ลำดับที่
๑.	เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งควรให้เกียรติสตรี	๑๓	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘,๔,๕
๒.	เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่ควรให้ความเคารพผู้อาวุโสก่อน	๑๔	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๔,๕,๑
๓.	เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งไม่กระทำในสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติไว้	๑๐	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖
๔.	เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ให้เกียรติผู้อาวุโส	๑๓	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓, ๑๔,๑๕,๑๖,๑,๒,๓
๕.	ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งควรเคารพสถานที่สำคัญและปกป้องคุ้มครอง	๑๒	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑,๒,

๖. การบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

จากการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิธรรม เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อป้องกันการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรค มิให้เสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในส่วนเดียว ไม่มีผลไปในทางที่เสื่อมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มี ๗ ประการ ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์,ทำให้เกิดประโยชน์ในการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งกันและกัน สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ในเรื่องต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน เกิดความสามัคคี มีการแก้ไขปัญหา

๒) พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม สมาชิกพรรคการเมืองผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลา อยู่ร่วมประชุมปรึกษาหารือสาระสำคัญตามแนวทางของพรรคการเมืองจนครบกำหนดเวลา ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมพร้อมเพรียง

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติ ไม่ลบล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ก่อน ไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าตั้งบัญญัติอื่นให้ขัดต่อของเดิม สมาชิกพรรคการเมืองต้องถือกฎข้อบังคับระเบียบปฏิบัติของพรรคการเมือง

๔) เคารพนบถผู้อาวุโสในพรรคการเมืองเห็นว่าการเคารพนบถผู้อาวุโสในพรรคให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้นำในชุมชน ถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งควรให้ความเคารพสมาชิกพรรคการเมืองต้องให้ความเคารพท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา

๕) ไม่ลุแก่อำนาจโดยให้เกียรติสตรี คัมครองสตรี สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการให้เกียรติต่อกุลสตรี ควรให้เกียรติกัน

ไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดี โดยไม่จำเป็นต้อง เฉพาะกุสสตรี การไม่นินทาว่าร้าย ให้เกียรติกัน รั้งฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของทุกคน

๖) ให้ความเคารพต่อสถานที่สำคัญ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน

๗) คุ้มครองป้องกัน อันชอบธรรม การคุ้มครอง ป้องกันต่ออาคัตตะผู้มาเยือนอันชอบธรรม ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน สมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนควรคุ้มครองป้องกันหรือการต้อนรับขับสู้คุ้มครองป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน

ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง การให้เงินหรือทรัพย์สินแก่พรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมือง การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อเป็นการทำนุบำรุงให้กับพรรคการเมืองมีความเข้มแข็งเจริญรุ่งเรือง และ สิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ของชุมชนก็ควรรักษาไว้ให้ความคุ้มครองไม่เกิดความเสียหายและทำนุ
๒. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง ควรทำตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้กระทำได้ และเพื่อสาธารณประโยชน์ ต้องช่วยกันดูแลรักษาตามหลักธรรมทางพุทธศาสนาเพื่อความเจริญรุ่งเรืองแก่พรรคการเมือง^{๑๔๑}
๓. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองตามหลักธรรมทางพุทธศาสนาทำในสิ่งที่ดีเป็นการบูรณาการเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้พรรคการเมืองเจริญรุ่งเรืองเข้มแข็ง ที่สมาชิกพรรคการเมืองสนับสนุนทำให้เกิดความรักใคร่สามัคคี^{๑๔๒}
๔. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง ทำให้เห็นว่าพรรคการเมืองเป็นของทุกคนที่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองทำให้สมาชิกพรรคมีสำคัญ^{๑๔๓}
๕. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองจะเกิดทำให้เกิดความเข้มแข็งทางการเงินเมื่อมีการประชุมกันหรือร่วมกิจกรรมสมาชิกก็จะให้ความสำคัญมาประชุมกันโดยพร้อมเพียงกันและสมาชิกยังช่วยทำนุบำรุงทางศาสนาและสถานที่สำคัญ ๆ ของชุมชน^{๑๔๔}

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

๖. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง ยังช่วยให้พรรคการเมืองจัดทำกิจกรรมต่างๆ ในสถานที่สำคัญ ๆ สมาชิกพรรคการเมืองก็ต้องให้ความเคารพความสำคัญต่อสถานที่ที่เป็นที่รวมกันของชุมชน^{๑๔๕}

๗. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง มีส่วนร่วมของชุมชนควรปกป้องรักษาไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยวศูนย์รวมของชุมชนเพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำเป็นศูนย์รวมกิจกรรมควรให้ความเคารพ การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาบูรณาการให้การบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในทางที่ดีและมีความเจริญรุ่งเรืองให้กับพรรคการเมือง^{๑๔๖}

๘. สถานที่สำคัญของชุมชนควรปกป้องรักษาไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยวศูนย์รวมของชุมชนเพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำเป็นศูนย์รวมการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองจึงจำเป็นต่อกิจกรรมของชุมชนควรให้ความเคารพ^{๑๔๗}

๙. การเคารพสถานที่สำคัญเป็นการสักการะเคารพและนับถือสถานที่สำคัญ การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองจึงมีความจำเป็นต่อกิจกรรมของชุมชน^{๑๔๘}

๑๐. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองตามหลักธรรมทางพุทธศาสนาทำในสิ่งที่ดีเป็นการบูรณาการเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้พรรคการเมืองเจริญรุ่งเรืองเข้มแข็ง ชุมชนมีสถานที่สำคัญต้องช่วยกันพัฒนาการมีส่วนร่วมรักษาสำหรับเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ^{๑๔๙}

๑๑. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง มีส่วนร่วมของชุมชนควรปกป้องรักษาไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยวศูนย์รวมของชุมชนเพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำ เป็นศูนย์รวมกิจกรรมควรให้ความเคารพ การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาบูรณาการ ให้การบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในทางที่ดีและมีความเจริญรุ่งเรือง เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สถานที่ที่สำคัญ ๆ เป็นที่เคารพของชุมชนเช่น อนุสาวรีย์รูปปั้นต่างๆ หรือพระพุทธรูปต่างๆ ก็มีความสำคัญต่อสมาชิกพรรคการเมือง^{๑๕๐}

๑๒. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองจะเกิดทำให้เกิดความเข้มแข็งทางด้านการเงินเมื่อมีการประชุมกันหรือร่วมกิจกรรมสมาชิกก็จะให้ความสำคัญมาประชุมกันโดยพร้อมเพียง กันและสมาชิกยังช่วยทำนุบำรุงทางศาสนาและสถานที่สำคัญ ๆ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจประชาชนในหมู่บ้านให้ความเคารพกราบไหว้ต้องรักษาไว้ การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองจึงจำเป็นต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกพรรคการเมือง^{๑๕๑}

๑๓. การเคารพสถานที่สำคัญเป็นการนำหลักธรรมมาบูรณาการ ให้ความสำคัญในการสักการะเคารพและนับถือสถานที่สำคัญของชุมชนควรปกป้องรักษาไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยวศูนย์รวมของ

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

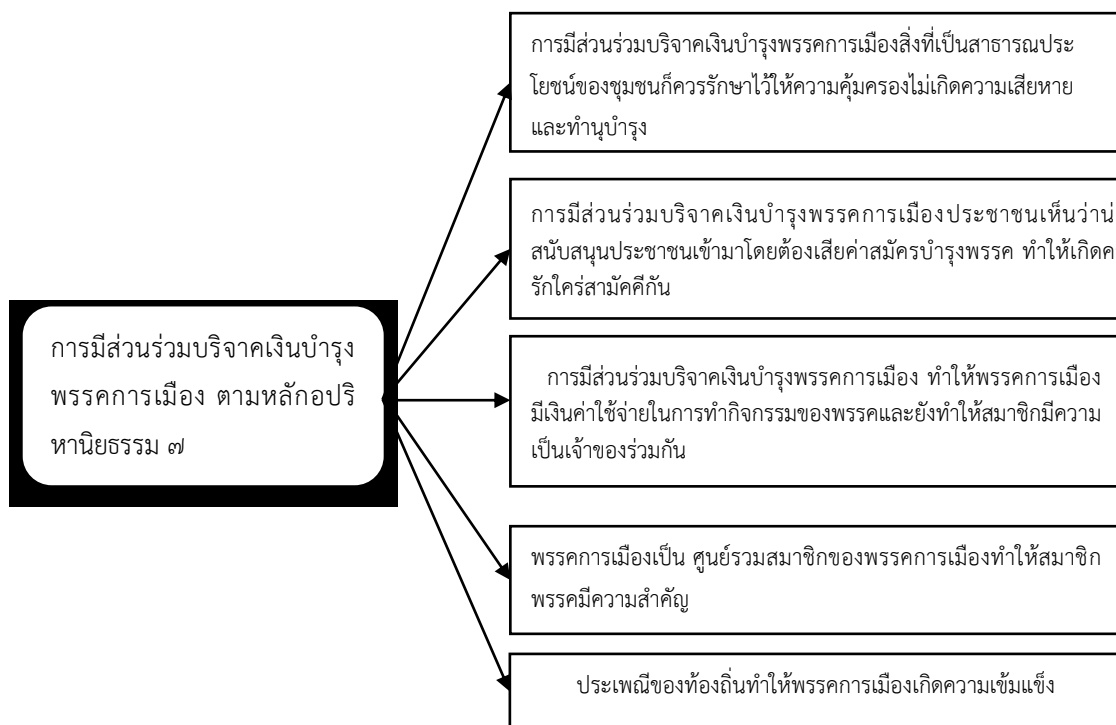
^{๑๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓.

ชุมชนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมของชุมชนควรให้ความเคารพการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองจึงจำเป็น^{๑๕๒}

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗ สมาชิกพรรคการเมืองให้การเคารพสถานที่สำคัญ ในการสักการะเคารพและนับถือสถานที่สำคัญของชุมชนปกป้องรักษาไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นศูนย์กลางของประชาชนของสมาชิกทุกคนในหมู่บ้าน ช่วยส่งเสริมกิจกรรมตามประเพณีของท้องถิ่นการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองจะทำให้เกิดความเข้มแข็งทางการเงินเมื่อมีการประชุมกันหรือร่วมกิจกรรมสมาชิกก็จะให้ความสำคัญมาประชุมกันโดยพร้อมเพียง กันและสมาชิกยังช่วยทำนุบำรุงทางศาสนาและสถานที่สำคัญ ๆ เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญพรรคการเมือง ดังแผนภาพที่ ๔.๑๒

แผนภาพที่ ๔.๑๒ แสดงผลจากการสัมภาษณ์การสนับสนุนพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดง การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ **ด้านการมีส่วนร่วม
 บริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง**

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ลำดับที่
๑.	การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรค การเมืองสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ของ ชุมชนก็ควรรักษาไว้ให้ความคุ้มครองไม่เกิด ความเสียหายและทำนุบำรุง	๑๓	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๗,๑๕,๑๖, ๑๘,๔,๑,๒
๒.	การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรค การเมืองประชาชนเห็นว่าน่าจะสนับสนุน ประชาชนเข้ามาโดยต้องเสียค่าสมัครบำรุง พรรค ทำให้เกิดความรักใคร่สามัคคีกัน	๑๔	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔, ๑๕,๑๖,๔,๕,๑
๓.	การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง ทำให้พรรคการเมือง มีเงินค่าใช้จ่าย ในการทำกิจกรรมของพรรคและยังทำให้ สมาชิกมีความเป็นเจ้าของร่วมกัน	๑๐	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕, ๑๖
๔	การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรค การเมืองทำให้เห็นว่าพรรคการเมืองเป็น ศูนย์รวมสมาชิกของพรรคการเมืองทำให้ สมาชิกพรรคมีความสำคัญ	๑๓	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕, ๑๖,๑,๒,๓
๕.	การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรค การเมือง จะทำให้พรรคการเมืองเกิดความ เข้มแข็ง	๑๒	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕, ๑๖,๑,๒,

๗. ด้านการมีส่วนร่วมคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม

จากการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อป้องกันการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรค มีให้เสื้อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองใน
 ส่วนเดียว ไม่มีผลไปในทางที่เสื้อมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มี ๗ ประการ ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์,ทำให้เกิดประโยชน์ในการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันแลกัน สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ในเรื่องต่างๆอันจะก่อให้เกิดประโยชน์
 ต่อสาธารณชน เกิดความสามัคคี มีการแก้ไขปัญหา

๒) พร้อมเพรียงกันประชุมเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุม และเลิกประชุมผู้เข้าร่วม
 ประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลา อยู่ร่วมประชุมจนครบกำหนดเวลา ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุม
 พร้อมเพรียงกันป้องกันบ้านเมือง

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งที่บัญญัติ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ที่บัญญัติ
 ก่อน ไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าตั้งบัญญัติ
 อื่นให้ขัดต่อของเดิม

๔) เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคเห็นว่าการเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค ให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้นำในชุมชน ถ้อยคำของเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งของท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งของท่านสามารถบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์

๕) ไม่ลุแก่อำนาจ ให้เกียรติสตรี คุ่มครองสตรี ผู้นำทางการเมือง เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันการให้เกียรติต่อกุลสตรี ควรให้เกียรติกันไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดี รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

๖) เคารพสถานที่สำคัญ เห็นว่าควรเคารพสถานที่สำคัญที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆทำนุบำรุงรักษา ให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน

๗) คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรม การคุ้มครอง ป้องกันต่ออาคัตตะผู้มาเยือนอันชอบธรรมให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนควรคุ้มครองป้องกันการปฏิสนฐานหรือการต้อนรับขับสู้ คุ่มครอง ป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน

ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปดังนี้

๑.การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการคุ้มครองป้องกันมันชอบทำคุ้มครองแขกผู้มาเยือนสถานที่ของชุมชนและสมาชิกผู้ให้การสนับสนุนต้องได้รับความคุ้มครอง^{๑๕๓}

๒.การมีส่วนร่วมคุ้มครองป้องกัน ให้กลับผู้ที่มาให้ความรู้ในชุมชน และให้การต้อนรับผู้มาเยือน^{๑๕๔}

๓.การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกป้องคุ้มครองผู้ที่เข้ามาเยือนเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยชอบธรรม^{๑๕๕}

๔.ผู้มีหน้าที่ปกป้องคุ้มครองผู้มาเยือนญาติมิตรของผู้มาเยือนดูแลเอาใจใส่ให้ปลอดภัย^{๑๕๖}

๕.การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิธรรมเข้ามามีส่วนร่วมมีการส่งเสริมปกป้องคุ้มครองผู้มาเยือนบุคคลสาธารณะอันชอบธรรม^{๑๕๗}

๖.การนำเอาหลักธรรมเข้ามาส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการปกป้องคุ้มครองแขกผู้มาเยือน^{๑๕๘}

๗.การนำเอาหลักธรรมมาประยุกต์ใช้การปกป้องคุ้มครองประชาชนเพื่อประโยชน์สาธารณะให้ปลอดภัย^{๑๕๙}

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๘. การคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรมเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมช่วยกันดูแล
 แยกผู้มาเยือนให้ปลอดภัย^{๑๖๐}

๙. การคุ้ม ครองป้องกันแยกผู้มาเยือนหน่วยงานของตนต้องดูแลปลอดภัยการต้อนรับขับ
 สู้แยกผู้มาเยือนการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เข้ามาบูรณาการให้การพัฒนาการมีส่วน
 ร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคให้เป็นไปทางที่ดีและให้พรรคการเมือง
 เจริญรุ่งเรือง^{๑๖๑}

๑๐. การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เข้ามาบูรณาการให้การพัฒนาการการมี
 ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการป้องกันบุคคลและสาธารณประโยชน์ความปลอดภัยเป็นไป
 ในทางที่ดี^{๑๖๒}

๑๑. การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เข้ามาบูรณาการให้การพัฒนาการมีส่วน
 ร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ประการหนึ่งควรให้ความรู้แก่
 บุคคลในชุมชนและการคุ้มครองป้องกันบุคคลในชุมชนให้ปลอดภัย^{๑๖๓}

๑๒. การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เข้ามาบูรณาการให้การพัฒนาการมีส่วน
 ร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไปในทางที่ดีและมีแต่ความ
 เจริญรุ่งเรืองสาธารณประโยชน์ต่างๆของชุมชนควรได้รับการป้องกันรักษาความปลอดภัย^{๑๖๔}

๑๓. การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เข้ามาบูรณาการให้การพัฒนาการมีส่วน
 ร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไปในทางที่ดีและมีแต่ความ
 เจริญรุ่งเรืองและให้การคุ้มครองป้องกันแยกผู้มาเยือนน่าจะได้รับดูแลในทางที่ดี^{๑๖๕}

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์สมาชิกพรรคการเมืองให้การการคุ้มครองปกกันเคารพ
 สถานที่สำคัญ ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗ ในการสักการะเคารพและนับถือสถานที่สำคัญของชุมชน
 ปกป้องกันรักษาไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาบูรณาการเป็นศูนย์รวมของ
 ประชาชนของสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านเป็นการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรมมาบูรณาการช่วย
 ส่งเสริมกิจกรรมตามประเพณีของท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
 ประชาชนในการเป็นสมาชิกการเมืองมากขึ้น ดังแผนภาพที่ ๔.๑๓

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

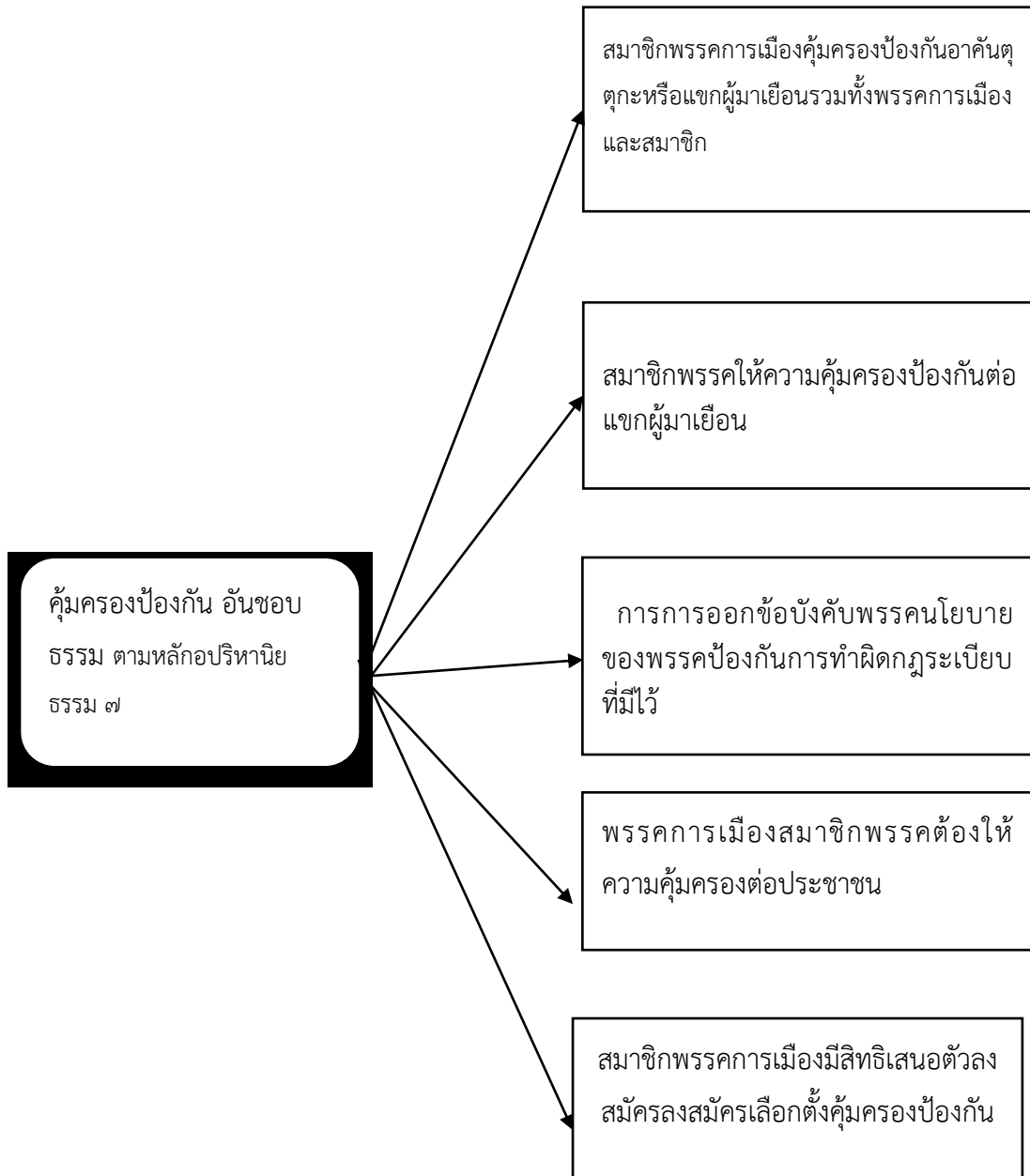
^{๑๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๓ แสดงผลจากการสัมภาษณ์คุ้มครองป้องกันอันชอบธรรมตามหลักอธิปไตยธรรม

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ การมีส่วนร่วมการคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ลำดับที่
๑.	สมาชิกพรรคการเมืองคุ้มครองป้องกัน อาคันตุกะหรือแขกผู้มาเยือนรวมทั้งพรรค การเมืองและสมาชิก	๑๓	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔, ๑๕,๑๖,๑๗,๑๘,
๒.	สมาชิกพรรคให้ความคุ้มครองป้องกันต่อ แขกผู้มาเยือน	๑๔	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔, ๑๕,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙
๓.	การการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของ พรรคป้องกันการทำผิดกฎระเบียบที่มีไว้	๑๐	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕, ๑๖
๔.	พรรคการเมืองสมาชิกพรรคต้องให้ความ คุ้มครองต่อประชาชน	๑๓	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕, ๑๖,๑๗,๑๘
๕.	สมาชิกพรรคการเมืองมีสิทธิเสนอตัวลง สมัครลงสมัครเลือกตั้งคุ้มครองป้องกัน	๑๒	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕, ๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,

๔.๓.๒ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ในการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม มีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ๗ ด้านดังนี้

๑ ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์, ด้านที่ ๒ พร้อมเพรียงกันประชุม, ด้านที่ ๓ ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ, ด้านที่ ๔ เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค, ด้านที่ ๕ ไม่ลุแก่อำนาจให้เกียรติสตรี, ด้านที่ ๖ เคารพสถานที่สำคัญ, ด้านที่ ๗ คุ่มครองป้องกันอันชอบธรรม โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d) นำเสนอในรูปตารางประกอบดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมดังนี้

(n=๔๐๐)

การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการมีส่วนร่วมหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์	๓.๘๑	๐.๒๔	มาก
๒. ด้านการมีส่วนร่วมพร้อมเพรียงกันประชุม	๓.๒๘	๐.๑๐	มาก
๓. ด้านการมีส่วนร่วมไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ	๓.๖๘	๐.๑๖	มาก
๔. ด้านการมีส่วนร่วมเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค	๓.๖๓	๐.๒๒	มาก
๕. ด้านการมีส่วนร่วมไม่ลุแก่อำนาจ ให้เกียรติสตรี	๓.๑๖	๐.๑๕	มาก
๖. ด้านการมีส่วนร่วมเคารพสถานที่สำคัญ	๒.๕๙	๐.๑๓	น้อย
๗. ด้านการมีส่วนร่วมคุ่มครองป้องกันอันชอบธรรม	๓.๔๐	๐.๐๖	มาก
โดยรวม	๓.๔๐	๐.๐๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม. โดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{x}$ = ๓.๔๐, S.D=๐.๐๖)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ด้านการมีส่วนร่วมหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์($\bar{x}$ =๓.๘๑, S.D=๐.๒๔) รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ ($\bar{x}$ =๓.๖๘, S.D=๐.๑๖) ด้านการมีส่วนร่วมคุ่มครองป้องกันอันชอบธรรม($\bar{x}$ =๓.๖๘ S.D=๐.๒๘) ด้านการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค ($\bar{x}$ =๓.๖๓, S.D=๐.๒๒) ด้านการมีส่วนร่วมพร้อมเพรียงกันประชุม ($\bar{x}$ =๓.๒๘, S.D=๐.๑๐) ด้านการมีส่วนร่วมไม่ลุแก่อำนาจ ให้เกียรติสตรี($\bar{x}$ =๓.๑๖, S.D=๐.๑๕) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการมีส่วนร่วมเคารพสถานที่สำคัญ ($\bar{x}$ =๒.๕๙ S.D=๐.๑๓) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมหมั่นประชุมกันเองนิตย (n=๔๐๐)

๑. ด้านการมีส่วนร่วมหมั่นประชุมกันเองนิตย โดยการประยุกต์หลักธรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตยทำให้เกิดความรักสามัคคีสมาชิกพรรคการเมืองได้พบปะแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน	๓.๙๒	๐.๒๘	มาก
๒. ท่านเห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตยจะ สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้	๓.๙๒	๐.๒๘	มาก
๓. ท่านเห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตย ของสมาชิกพรรค ในเรื่องต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน	๓.๙๓	๐.๒๕	มาก
๔. ท่านเห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตยทำให้เกิดความรักสามัคคีส่งผลดีต่อพรรค	๓.๖๔	๐.๗๗	มาก
๕. ท่านเห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตย ทำให้มีการแก้ไขปัญหา เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ	๓.๖๓	๐.๔๘	มาก
โดยรวม	๓.๘๑	๐.๒๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรม อภิธานิยธรรม ๗ ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม.ด้านการมีส่วนร่วมหมั่นประชุมกันเองนิตย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =๓.๘๑,S.D=๐.๒๔)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ด้านที่เห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตยทำให้เกิดความรักสามัคคีสมาชิกพรรคการเมืองได้พบปะแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ =๓.๙๒,S.D=๐.๒๘) รองลงมาด้านที่เห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตยจะสามารถเสนอแนว ทางในการแก้ไขปัญหาได้ ($\bar{X}$ =๓.๙๒,S.D=๐.๒๘) ด้านที่เห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตย เป็นการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน ($\bar{X}$ = ๓.๙๓ S.D=๐.๒๕) ด้านที่เห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตยทำให้เกิดความรักสามัคคีส่งผลดีต่อพรรค ($\bar{X}$ =๓.๖๔,S.D=๐.๗๗) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตย ทำให้มีการแก้ไขปัญหาเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ ($\bar{X}$ =๓.๖๓,S.D=๐.๔๘) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมพร้อมเพรียงกันประชุม

(n=๔๐๐)

๒. ด้านการมีส่วนร่วมพร้อมเพรียงกันประชุม			
โดยการประยุกต์หลักธรรม	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุม และเลิกประชุมทำให้สมาชิกได้รับรู้ข้อมูลตรงกัน	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก
๒. ท่านเห็นว่าผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลาเพื่อความพร้อมของสมาชิกพรรค	๓.๗๗	๐.๔๒	มาก
๓. ท่านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุม อยู่ร่วมประชุมจนครบกำหนดเวลา	๓.๓๙	๐.๔๙	มาก
๔. ท่านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุมร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมร่วมกัน	๓.๐๐	๐.๐๐	ปานกลาง
๕. ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคพร้อมเพรียงกันเข้าประชุมทำให้พรรคเกิดความเข้มแข็ง	๒.๒๓	๐.๔๒	น้อย
โดยรวม	๓.๒๘	๐.๑๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่าความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม.ด้านการมีส่วนร่วมพร้อมเพรียงกันประชุม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =๓.๒๘,S.D=๐.๑๐)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ด้านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุม และเลิกประชุม($\bar{x}$ =๔.๐๐ S.D=๐.๐๐)รองลงมาเห็นว่าผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลา($\bar{x}$ =๓.๗๗ S.D=๐.๔๒) ด้านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุม อยู่ร่วมประชุมจนครบกำหนดเวลา ($\bar{x}$ =๓.๗๗,S.D=๐.๔๒) ด้านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุมร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมร่วมกัน($\bar{x}$ =๓.๐๐, S.D=๐.๐๐) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง ชุมชนพร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลาย($\bar{x}$ =๒.๒๘, S.D=๐.๔๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ

(n=๔๐๐)

๓. ด้านการมีส่วนร่วมไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติโดยการประยุกต์หลักธรรม	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ที่บัญญัติไว้ก่อน	๓.๓๘	๐.๔๙	มาก
๒. ท่านเห็นว่าไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก
๓. ท่านเห็นว่าไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าต้องมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนให้ทุกคนปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ	๓.๖๒	๐.๔๙	มาก
๔. ท่านเห็นว่าไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎระเบียบเก่าผู้บริหารหรือผู้ที่มีอำนาจจะต้องไม่ทำการยกเลิก	๓.๘๒	๐.๓๘	มาก
๕. ท่านเห็นว่าสมาชิกต้องทำตามข้อบังคับพรรคและไม่ออกกฎอื่นให้ขัดต่อของเดิม	๓.๕๙	๐.๔๙	มาก
โดยรวม	๓.๖๘	๐.๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม. ด้านการมีส่วนร่วมไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =๓.๖๘,S.D=๐.๑๖)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่เห็นว่าไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง ($\bar{x}$ =๔.๐๐,S.D=๐.๐๐) รองลงมา ด้านที่เห็นว่าไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎระเบียบเก่าผู้บริหารหรือผู้ที่มีอำนาจจะต้องไม่ทำการยกเลิก ($\bar{x}$ = ๓.๘๒ S.D=๐.๓๘) ด้านเห็นว่าไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าต้องมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนให้ทุกคนปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ($\bar{x}$ =๓.๖๒, S.D=๐.๔๙) ด้านที่เห็นว่าไม่ควรบัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าตั้งบัญญัติอื่นให้ขัดต่อของเดิม ($\bar{x}$ = ๓.๕๙,S.D=๐.๔๙) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านเห็นว่าไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ที่บัญญัติไว้ก่อน ($\bar{x}$ = ๓.๓๘,S.D=๐.๔๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค

(n=๔๐๐)

๔. ด้านการมีส่วนร่วมเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค โดยการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าควรเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค	๓.๙๔	๐.๒๔	มาก
๒. ท่านเห็นว่า ให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้น่าในชุมชน	๓.๘๘	๐.๓๒	มาก
๓. ท่านเห็นว่าคำแนะนำของผู้อาวุโสในพรรคสมาชิกพรรคควรรับฟัง	๓.๗๗	๐.๔๒	มาก
๔. ท่านเห็นว่าผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งของท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา	๓.๓๘	๐.๔๘	มาก
๕. ท่านเห็นว่าผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งของท่านสามารถบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด	๓.๑๘	๐.๓๘	มาก
โดยรวม	๓.๖๓	๐.๒๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่าความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิโดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ ด้านการมีส่วนร่วมเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.63, S.D = 0.22$)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยด้านที่เห็นว่าการเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค ($\bar{X} = 3.94, S.D = 0.24$) รองลงมาด้านที่เห็นว่าให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้น่าในชุมชน ($\bar{X} = 3.88, S.D = 0.32$) ด้านที่เห็นว่าถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง($\bar{X} = 3.77, S.D = 0.42$) ด้านที่เห็นว่าผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งของท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา ($\bar{X} = 3.38, S.D = 0.48$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านที่เห็นว่าผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งของท่านสามารถบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.18, S.D = 0.38$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมไม่ผูกแก่อำนาจ ให้เกียรติสตรี

(n=๔๐๐)

๕.ด้านการมีส่วนร่วมไม่ผูกแก่อำนาจให้เกียรติสตรี			
โดยการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ให้ ควรเกียรติสตรี	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก
๒. ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคการเมืองที่อยู่ในองค์กร เดียวกันต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน	๓.๓๘	๐.๔๙	มาก
๓. ท่านเห็นสมาชิกพรรคการเมืองให้เกียรติต่อกุล สตรีไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดี เคารพสิทธิกัน	๓.๑๘	๐.๓๘	มาก
๔. ท่านเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเฉพาะกุลสตรี ผู้ร่วมงานก็ให้เกียรติกัน	๓.๐๐	๐.๐๐	มาก
๕. ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคต้องรับฟังความคิดเห็น กันของทุกคน	๒.๒๓	๐.๔๒	น้อย
โดยรวม	๓.๑๖	๐.๑๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ๗ ด้านการมีส่วนร่วมไม่ผูกแก่อำนาจ ให้เกียรติสตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.16, S.D = 0.15$)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ด้านที่ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ให้ควรเกียรติสตรี ($\bar{x} = 4.00, S.D = 0.00$) รองลงมาด้านที่ท่านเห็นว่าผู้นำทางการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน ($\bar{x} = 3.38, S.D = 0.49$) ด้านที่ท่านเห็นว่าโดยเฉพาะ การให้เกียรติต่อกุลสตรี ควรให้เกียรติกัน ไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดีเคารพสิทธิกัน ($\bar{x} = 3.18, S.D = 0.38$) ด้านที่ท่านเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเฉพาะกุลสตรี ผู้ร่วมงานก็ให้เกียรติกัน ($\bar{x} = 3.00, S.D = 0.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเห็นว่าสมาชิกพรรคต้องรับฟังความคิดเห็นกันของ ทุกคน ($\bar{x} = 2.23, S.D = 0.42$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมเคารพสถานที่สำคัญ

(n=๔๐๐)

๖. ด้านด้านการมีส่วนร่วมเคารพสถานที่สำคัญ				
โดยการประยุกต์หลักธรรม	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	
๑. ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคควรเคารพสถานที่สำคัญที่ประชาชนให้การเคารพนับถือ	๓.๐๐	๐.๐๐	มาก	
๒. ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคควรเคารพสถานที่ชุมชนที่ใช้ร่วมทำกิจกรรม	๓.๗๗	๐.๔๒	มาก	
๓. ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคควรเคารพสถานที่สำคัญทางศาสนาและทำนุบำรุงรักษา	๓.๘๒	๐.๓๘	มาก	
๔. ท่านเห็นว่าควรเคารพสถานที่สำคัญและให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน	๑.๓๘	๐.๔๙	น้อย	
๕. ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคควรร่วมทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน	๑.๐๐	๐.๐๐	น้อยที่สุด	
โดยรวม	๒.๕๙	๐.๑๓	น้อย	

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่าความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม. ด้านการมีส่วนร่วมเคารพสถานที่สำคัญโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =๒.๕๙,S.D=๐.๑๓)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่เห็นว่าสมาชิกพรรคควรเคารพสถานที่สำคัญทางศาสนาและทำนุบำรุงรักษา ($\bar{x}$ =๓.๘๒ S.,D=๐.๓๘) รองลงมาด้านที่เห็นเห็นว่าสมาชิกพรรคควรเคารพสถานที่ ชุมชนที่ใช้ร่วมทำกิจกรรม ($\bar{x}$ =๓.๗๗,S.D=๐.๔๒) ด้านที่เห็นว่าควรเคารพสถานที่สำคัญที่เป็นสาธารณะประโยชน์ ($\bar{x}$ = ๓.๐๐, S.D=๐.๐๐) ด้านที่เห็นว่าควรเคารพสถานที่สำคัญให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน ($\bar{x}$ =๑.๓๘, S.D=๐.๔๙) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านที่เห็นว่าสมาชิกพรรคควรร่วมทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ที่มีในชุมชน ($\bar{x}$ =๑.๐๐,S.D=๐.๐๐) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความคิดเห็น การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม

(n=๔๐๐)

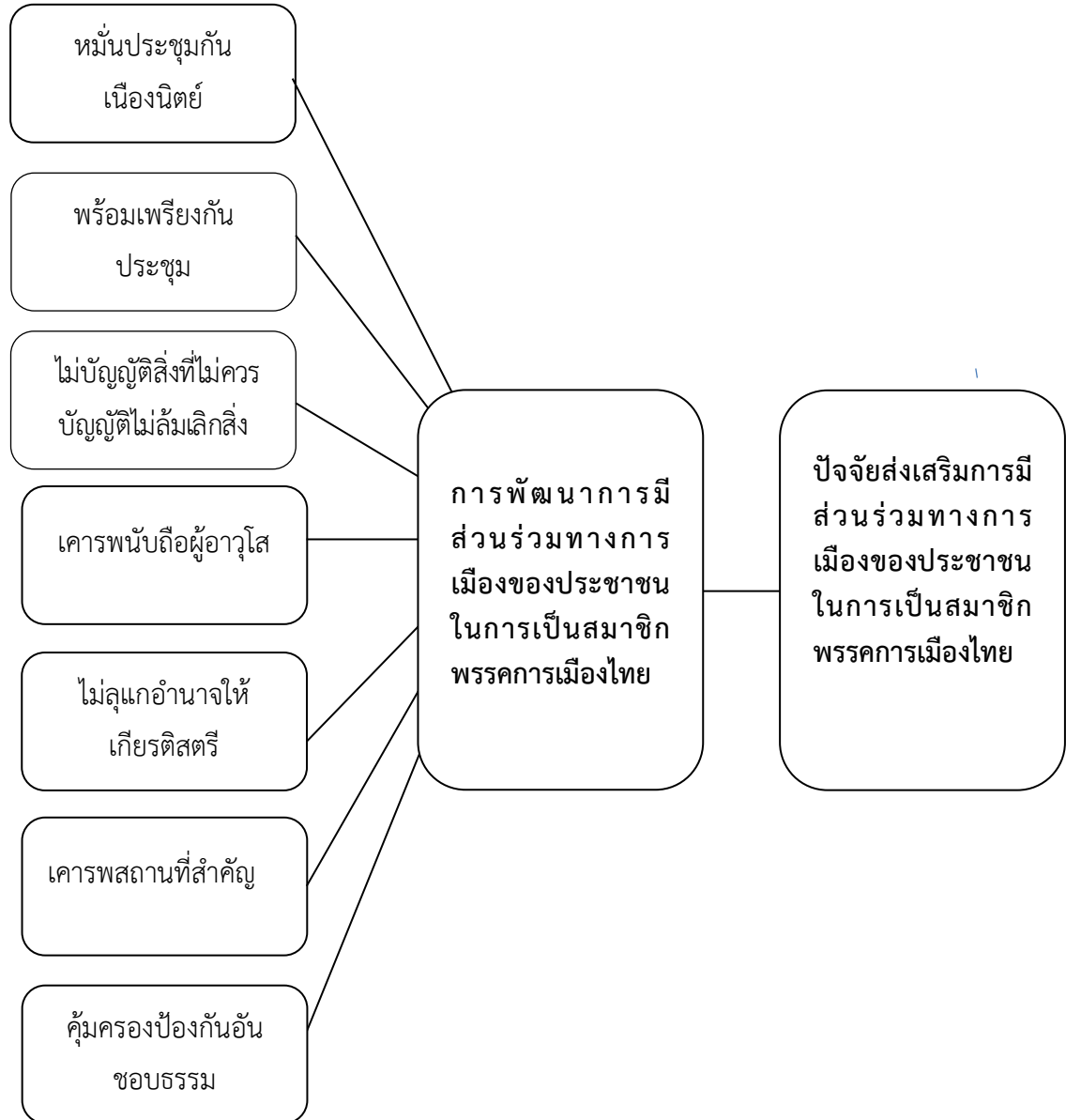
๗. ด้านการมีส่วนร่วมคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคต้องให้ความคุ้มครองป้องกันต่อผู้มาเยือนอย่างทั่วถึงทุกคน	๓.๙๕	๐.๒๓	มาก
๒. ท่านเห็นว่าบุคคลที่ให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนสมาชิกพรรคควรคุ้มครองป้องกัน	๓.๘๗	๐.๓๔	มาก
๓. ท่านเห็นว่าการปฏิสังขรณ์หรือการต้อนรับขับสู้ควรคุ้มครองป้องกัน	๓.๗๐	๐.๔๖	มาก
๔. ท่านเห็นว่าการคุ้มครองป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน	๓.๖๑	๐.๕๐	มาก
๕. ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคต้องคุ้มครองป้องกันบุคคล และสาธารณะประโยชน์อันชอบธรรม	๓.๒๙	๐.๕๘	มาก
โดยรวม	๓.๖๘	๐.๒๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม.ด้านการมีส่วนร่วมคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๓.๖๘$ S.D=๐.๒๘)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่เห็นว่าสมาชิกพรรคต้องให้ความคุ้มครอง ป้องกันต่อผู้มาเยือนอย่างทั่วถึงทุกคน ($\bar{x}=๓.๙๕$, S.D=๐.๒๓) รองลงมาด้านที่เห็นว่าบุคคลที่ให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนสมาชิกพรรคควรคุ้มครองป้องกัน ($\bar{x}=๓.๘๗$,S.D=๐.๓๔) ด้านเห็นว่าการการปฏิสังขรณ์หรือการต้อนรับขับสู้ควรคุ้มครองป้องกัน ($\bar{x}=๓.๗๐$,S.D=๐.๔๖) ด้านเห็นว่าการคุ้มครอง ป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน ($\bar{x}=๓.๖๑$,S.D=๐.๕๐) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเห็นว่าการคุ้มครอง ป้องกันบุคคลสาธารณะประโยชน์อันชอบธรรม ($\bar{x}=๓.๒๙$,S.D=๐.๕๘) ตามลำดับ

สรุปโดยรวม การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ในจังหวัดชัยภูมิมี ๗ ด้านนั้น ประชุมกันเนื่องด้วยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=๓.๘๑$ S.D=๐.๒๔) รองลงมาด้านที่เห็นว่าคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม($\bar{x}=๓.๖๘$ S.D=๐.๒๘) ด้านไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ ($\bar{x}=๓.๖๘$ S.D=๐.๑๖), ด้านเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคโดยรวม ($\bar{x}=๓.๖๓$ S.D=๐.๒๒) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=๓.๒๘$ S.D=๐.๑๐), ด้านไม่ลุแก่อำนาจ ให้เกียรติสตรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=๓.๑๖$ S.D=๐.๑๕),และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านเคารพสถานที่สำคัญ, ($\bar{x}=๒.๕๙$ S.D=๐.๑๓)

การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

แผนภาพที่ ๔.๑๔ การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗

๔.๔ การสนทนากลุ่มเฉพาะ

การสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

๑) การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมุมมองของผู้อ่านกรอบแนวคิดหลักอภิธานิธรรม มองว่ายังไม่น่าจะเข้ากับการเมือง และการสงเคราะห์ออกมาควรจะเป็นแนวทางในกรอบแนวคิดข้อไหน มุมมองของผู้อ่านยังมองว่าการเข้าร่วมทางการเมือง ให้ปรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในข้อการข่มเหงสตรี การเคารพสถานที่สำคัญให้ปรับคำพูดให้เข้ากัน ^{๑๖๖}

๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ สมาชิกให้ความสำคัญต่อพรรคการเมือง สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกจำนวนมากจะช่วยให้ได้รับเงินอุดหนุนจากสมาชิกพรรค และพรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็งขึ้น ^{๑๖๗}

๓) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ให้ไปนิยามศัพท์ให้ครอบคลุมว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การเข้าไปมีส่วนร่วม มีอะไรบ้างที่ประชาชนอยากเข้าร่วม ^{๑๖๘}

๔) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ หลักกว้าง ๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเสียงเลือกตั้ง เน้นการเมืองระดับชาติหรือท้องถิ่น การเมืองสังกัดพรรคหรือไม่ประเด็นนี้พรรคทั่วไปหรือท้องถิ่น แบ่งการออกเสียงการลงคะแนน องค์ความรู้ ควรแตกต่างกัน ผู้นำชุมชนอยู่พรรคการเมืองใดควรเลือกพรรคใด การของบประมาณคล้อยตามผู้นำท้องถิ่น การเชื่อมโยงประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ประวัติของพรรคเกิดจากกลุ่มผลประโยชน์ จะรักษาผลประโยชน์ของตน การสนับสนุนถ้ามีสมาชิกพรรคก็จะมี การสนับสนุนพรรค ทำอย่างไรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมการเสียภาษี เงินส่วนใหญ่เมืองค์กรของรัฐสนับสนุนได้หรือไม่ ในครั้งนี้ควรจะมีองค์ความรู้คนละประเด็น ^{๑๖๙}

๕) ผู้สนทนากลุ่มให้ความเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ คนเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้วได้อะไร อะไรเป็นตัวแปรทางด้าน และมีปัจจัยอะไรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ให้ผู้วิจัยไปดูเพิ่มเติมมา ^{๑๗๐}

๖) ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ หัวข้อเรื่องมีการสับสนนิดหน่อย การเป็นสมาชิกแล้วมีปัจจัยอะไรบ้าง ให้ทบทวนว่าเป็นสมาชิกแล้วหรือให้สมัครเป็นสมาชิก การนิยามศัพท์ต้องเพิ่มการเป็น

^{๑๖๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๖๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๖๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๖๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๗๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

สมาชิก ตัวแปรต้นเป็นปัจจัยส่งเสริมหรือการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอะไรเป็นเหตุให้มีการมีส่วนร่วม ที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งสมาชิกหรือประชาชนเข้ามาเป็นสมาชิกบอกให้ชัดเจน^{๑๗๑}

๗) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ การส่งเสริมการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตรงหัวข้อการจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ร่วมสนทนากลุ่มเห็นว่าน่าจะแก้เป็นกิจกรรมของพรรคการเมือง^{๑๗๒}

๘) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ กรอบแนวคิดกลุ่มเป้าหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองมี ๖ ข้อ เหมือนกับองค์ประกอบรัฐธรรมนูญการจัดตั้งพรรคการเมือง ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองปัญหาว่าเป็นหรือยังไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองยังไม่ชัดเจน และผู้สนทนากลุ่มเห็นว่ายังไม่ตรงกับหลักธรรม อภิธานียธรรมในการสรุป^{๑๗๓}

๙) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ให้เพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิ การนำหลักอภิธานียธรรมไปประยุกต์ใช้ที่สำคัญ ๆ และปัญหาให้นำเอาไปเพิ่มเติมองค์ความรู้ เข้าใจได้กรอบแนวคิดอยากให้นำอภิธานียธรรมไปครอบคลุมเข้าไปปรับให้เข้ากับหลักธรรม^{๑๗๔}

สรุปจากการสนทนาเฉพาะกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะแสดงความคิดเห็นทั้งเห็นด้วยและให้แก้ไขปรับปรุงปัจจัยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และการประยุกต์หลักธรรม อภิธานียธรรม ๗ มาใช้กับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และข้อเสนอแนะมีหกข้อให้สอดคล้องกัน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

^{๑๗๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๗๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๗๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๗๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย	ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย	การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย
<p>ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่เข้ามาเป็นสมาชิกแบบอย่างไม่มีเงื่อนไข</p> <p>และกลุ่มที่เข้ามาเป็นสมาชิกแบบมีเงื่อนไขการเข้าเป็นสมาชิกอย่างมีเงื่อนไข เป็นการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ตามเงื่อนไขที่พรรคกำหนด เช่น การลงสมัครเข้าเป็นสมาชิก การจ่ายค่าบำรุงพรรค ตลอดจนการยอมรับเงื่อนไขและระเบียบต่าง ๆ ของพรรคการเมือง</p> <p>ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ในวิจัยนี้หมายถึงผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้ว และผู้ที่ยังไม่ได้เข้ามาเป็นสมาชิกพรรค ให้เห็นว่า มีปัจจัยอะไรบ้าง</p>	<p>การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทำ ให้พรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็ง ทำให้พรรคมีงบประมาณเงินทุนที่พรรคได้รับจากสมาชิก สมาชิกพรรคเป็นตัวแทนภายในชุมชนหรือองค์กรช่วยหาเสียงเลือกตั้งให้พรรค มีเครือข่ายของสมาชิกทั่วประเทศ</p> <p>การจัดตั้งพรรคการเมือง สมาชิกต้องมีอุดมการณ์ความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกัน สนับสนุนพรรคที่ชื่นชอบในการจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อส่งสมาชิกลงเลือกตั้ง เพื่อเป็นตัวแทนประชาชนเข้าไปในสภาควบคุมการบริหารของรัฐ เป็นตัวแทนเชื่อมโยงระหว่างรัฐกับประชาชน</p> <p>การออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง การออกกฎ ระเบียบ นโยบาย ข้อบังคับพรรคต้องมีมติที่ประชุม เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมทางการเมือง คัดเลือกสมาชิกหรือบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้าสมัครเลือกตั้ง มิให้สมาชิกกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ การออกข้อบังคับและนโยบายพรรคการเมืองต้องไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ</p>	<p>โดยการประยุกต์หลักธรรม อภิธานิธรรม การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย</p> <p>ใช้หลักการเข้ามาประยุกต์ให้ หมั่นประชุมกันเป็นเนืองนิตย์ การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง จัดตั้งพรรคการเมือง การออก ข้อบังคับพรรคและนโยบายของ พรรคการเมือง การเลือกตั้งให้ พรรคเข้าบริหารประเทศ การลง สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภา ผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่ การ บริจาคเงินบำรุงพรรค จะต้องให้ เกิดความสามัคคีกันในหมู่สมาชิก พรรคการเมือง</p>

ตารางที่ ๔.๓๐ (ต่อ) แสดงปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย	ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย	การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย
<p>ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ</p> <p>กลุ่มที่เข้ามาเป็นสมาชิกแบบอย่างไม่มีเงื่อนไข</p> <p>และกลุ่มที่เข้ามาเป็นสมาชิกแบบมีเงื่อนไขการเข้าเป็นสมาชิกอย่างมีเงื่อนไข เป็นการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ตามเงื่อนไขที่พรรคกำหนด</p>	<p>การเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศสมาชิกพร้อมใจไปเลือกตั้งพรรคของตนเอง</p> <p>สมาชิกพรรคการเมืองช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งแนะนำนโยบายของพรรคให้ประชาชนทราบเพื่อการตัดสินใจโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งผ่านทางเว็บไซต์ จดหมาย สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์</p>	<p>โดยการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล</p> <p>การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย</p> <p>ใช้หลักธรรมาภิบาลเข้ามาประยุกต์ให้หมั่นประชุมกันเป็นเนืองนิตย์</p> <p>การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจัดตั้งพรรคการเมือง การออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง การเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร สถานที่สำคัญคุ้มครองป้องกันสิ่งที่ประชาชนเคารพสักการะเป็นการบูรณาการทางหลักธรรมาภิบาลเข้าไปให้สมาชิกพรรคการเมืองเกิดความเลื่อมใสเพื่อเป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคให้เกิดความรักความสามัคคีในสมาชิกพรรคด้วยกัน</p>
	<p>การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่ออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นผู้เลือก ส.ส. ที่จะไปดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน จัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศ</p> <p>นำปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนเสนอรัฐบาล</p>	
	<p>บริจาคเงินบำรุงพรรคทำให้พรรคมีเงินเป็นค่าใช้จ่ายสมาชิกพรรคทำให้พรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็งพรรคมีเงินเพื่อเผยแพร่ประชาธิปไตยพัฒนาการเมืองทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคป้องกันนายทุนเข้ามาครอบงำเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง</p>	

๔.๕ องค์ความรู้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย สรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพ ดังนี้

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ สรุปเป็น ความสัมพันธ์เชิงแผนภาพตามวัตถุประสงค์ จากการวิจัยทำให้ทราบได้ดังนี้

๑) สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ๒) ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ๓) การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย โดยการนำหลักธรรมมาประยุกต์ อภิธานียธรรม ๗ ดังนี้

๑. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง เป็นผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เข้าร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองด้วยความสมัครใจ ต้องมีสมาชิกจำนวนมากพอที่จะ ร่วมคิดร่วมทำร่วมกันวางแผน เพื่อจัดตั้งพรรคการเมือง มีส่วนร่วมการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง สมาชิกยังมีส่วนร่วมการสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ มีส่วนร่วมการเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน และมีส่วนร่วมการบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองเพื่อร่วมทำกิจกรรมของพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่เข้ามาเป็นสมาชิกแบบอย่างไม่มีเงื่อนไข และกลุ่มที่เข้ามาเป็นสมาชิกแบบมีเงื่อนไขเป็นกลุ่มผู้นำหรือผู้บริหารพรรค และกลุ่มสมาชิกหรือผู้สนับสนุนพรรคกลุ่มนี้ ผู้นำคือผู้สร้างชื่อเสียงหรือสร้างภาพให้แก่พรรค ในขณะที่สมาชิกพรรคและผู้สนับสนุนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองถูกต้องตามกฎหมาย

๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) มี ๖ ด้านด้วยกัน ๑) การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ๒) การจัดตั้งพรรคการเมือง ๓) การออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง ๔) การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ๕) เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ ๖) การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง สรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

๑. การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มีสมาชิกให้ความสำคัญต่อพรรคการเมือง และสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกจำนวนมากจะช่วยให้พรรคการเมืองได้รับเงินอุดหนุนจากสมาชิกพรรค และพรรคการเมือง เป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทนของพรรคในการสื่อสารทางการเมืองทั้งรับและส่งข่าวสารกับชุมชนต่าง ๆ สื่อถึงแนวคิดของพรรคไปยังสาธารณะในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารที่เป็นทางการหรือไม่ก็ตาม ขณะเดียวกัน ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สมาชิกพรรคย่อมมีการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย และสามารถที่จะสื่อสารถึงแนวนโยบายหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคช่วยให้ผู้คนเข้าใจกิจกรรมการทำงาน ของพรรคได้

โดยตรงจากสมาชิกพรรค ช่วยเสริมภาพลักษณ์และสร้างความเข้าใจที่ดีให้กับพรรคของตนได้ ประชาชนมีส่วนร่วมเข้ามาสนับสนุนพรรคการเมืองในการเป็นสมาชิกยังมีสมาชิกมากยิ่งขึ้น มีความเข้มแข็งพรรคการเมืองต้องเปิดกว้างให้สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนสามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเท่าเทียมกันและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นเสนอ กฎข้อบังคับพรรคคนนโยบายของพรรค การเลือกตั้งผู้บริหารพรรค สมาชิกพรรคมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง สมาชิกยังช่วยสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง แจ้งเหตุหรือเบาะแสการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง เป็นสมาชิกระดับแกนนำพรรคการเมือง ช่วยหาเสียงเลือกตั้ง และระดมคนหรือพยายามดึงให้ผู้คนมา สนับสนุนการลงคะแนนให้พรรค การร่วมระดมทุนการเป็นสมาชิกพรรค คือการเสียสละ มีเกียรติ เป็นการทำให้ประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ เป็นการค้ำจุนระบอบประชาธิปไตย และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบพรรคการเมือง

๒. ด้านการจัดตั้งพรรคการเมือง

การจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้ที่เข้ามาร่วมจะต้องเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการถูกต้องตามกฎหมาย มีอุดมการณ์มีความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกัน มีเป้าหมายในสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองทางเดียวกัน การรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ที่สามารถกระทำได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕ ” บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง ตามวิถีทางทางปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พรรคการเมืองในฐานะเป็นสถาบันทางการเมือง มีหน้าที่คัดสรรบุคคลที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองส่งลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร การรวบรวมปัญหาของประชาชนเพื่อเสนอให้ สภามีมตินำไปสู่การแก้ไข การกำหนดนโยบายเพื่อการบริหารประเทศ ตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลในสภา พรรคการเมืองยังเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลและประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ พรรคการเมืองยังให้การศึกษาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยกับประชาชน พรรคการเมืองช่วยประสานประโยชน์ของกลุ่มชนในสังคม พรรคการเมืองปลุกเร้าให้ประชาชนเกิดความสนใจทางการเมือง โดยการชักชวนให้เข้าเป็นสมาชิก หรือให้การสนับสนุนในด้านการเงิน พรรคการเมืองช่วยพัฒนาการเมือง และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริมประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและมีเสถียรภาพทางการเมือง

๓. การออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง

ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองก่อให้เกิดการผลิตนโยบายและบริการสาธารณะที่ สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรของ สาธารณะให้สูงขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ เพิ่มคุณภาพของการ ตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณะชนช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์และความ ต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้น การสร้างฉันทามติ โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่ จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาวและการยอมรับระหว่างกลุ่มซึ่งก่อนหน้านี้อาจจะมีความเห็น ขัดแย้งกันคนละทาง ก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่กรณี ลดความขัดแย้งทางการเมืองและก่อให้เกิด

ความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ และนำนโยบายพรรคการเมืองปรับเป็นนโยบายของรัฐบาลการนำเสนอนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน อย่างแท้ จริง มีแนวทางในการนำนโยบายของพรรคไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และต้องไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อาจก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างชนในชาติและไม่ครอบงำหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

๔. ด้านการสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ

การใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบประชาธิปไตยที่แท้จริง ต้องมีลักษณะการใช้สิทธิโดยอิสระการใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง โดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย หรือสามารถล่วงรู้ได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกผู้สมัครคนใดหรือออกเสียงอย่างไร การออกเสียงเลือกตั้งของบุคคล ไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้ ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง บุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนหนึ่งเสียงเท่านั้น สมาชิกพรรคไปลงคะแนนเลือกตั้งให้พรรคที่ตนเองสนับสนุน การสนับสนุนการหาเสียงให้พรรค

๕. ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ การออกกฎหมายเพื่อเป็นประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน เป็นผู้เลือก ส.ส. ที่จะไปดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศ เข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นำปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนเสนอรัฐบาล เข้าไปตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล

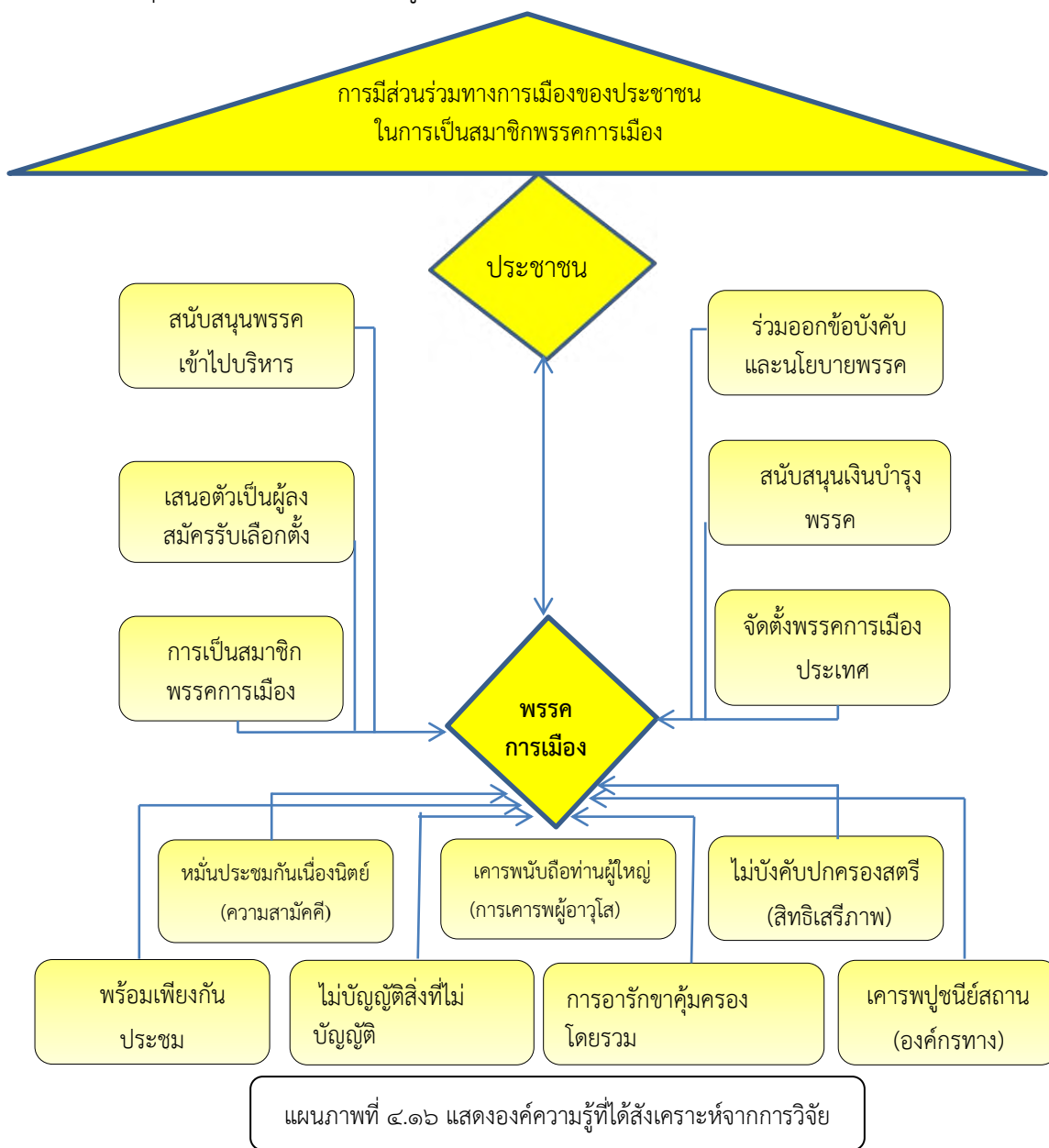
๖. ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

พรรคการเมืองต้องดำเนินกิจกรรมของพรรคจึงจำเป็นที่พรรคการเมืองจะต้องมีค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ เพื่อให้พรรคสามารถดำเนินกิจกรรมของพรรคได้ ทำให้พรรคมีเงินเป็นค่าใช้จ่ายจากสมาชิกพรรคทำให้พรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็ง พรรคต้องมีเงินเพื่อเผยแพร่ประชาธิปไตยพัฒนาการเมืองให้ประชาชนได้รู้จักพรรคของตนเองมากขึ้น ทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรค ป้องกันนายทุนเข้ามาครอบงำ เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นสมาชิกพรรคมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคทำให้เห็นว่าการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคมีความสำคัญและเป็นเจ้าของพรรค

การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรค ประจำจังหวัดการพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง ให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม ส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนในทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ผู้วิจัยนำองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยครั้งนี้ไปสังเคราะห์เป็นความรู้การประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรม ๗ เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย มีด้วยกัน ๗ ด้าน ๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ ๒.พร้อมเพียงกัน ประชุม ๓.ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติ หรือล้มเลิกสิ่งที่บัญญัติ ๔.เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค ๕.ไม่ ลุแก่อำนาจให้เกียรติสตรี ๖.เคารพสถานที่สำคัญ ๗.คุ้มครองป้องกันอันชอบ การใช้หลักธรรมเข้ามา สังเคราะห์เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองให้รู้จักหลักธรรมนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัย สามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ ดังนี้

จากแผนภาพที่ ๔.๑๖ ผู้วิจัยนำองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยครั้งนี้ไปสังเคราะห์เป็นความรู้เชิงนวัตกรรมเพื่อเป็นปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

๓. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยการประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรม

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ” อธิบายได้ดังนี้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย มี ๖ ประเด็นด้วยกันคือ ๑) การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ๒) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง ๓) การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง ๔) การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ ๕) เสนอตัวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ ๖) การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง ทั้ง ๖ ประเด็นซึ่งสามารถนำมาประยุกต์หลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ เพื่อให้สมาชิกพรรคการเมืองยึดเป็นแนวทางอยู่ร่วมกันสร้างความสามัคคี ให้เกียรติกันไม่ว่าสตรีหรือผู้ร่วมสมาชิกพรรค รับผิดชอบหน้าที่ รู้กฎระเบียบปฏิบัติตามเคารพผู้อาวุโสเคารพสถานที่สำคัญของท้องถิ่นทำนุบำรุงศาสนา ปกป้องสถานที่สำคัญร่วมกัน อธิบายได้มีดังนี้

๑. ด้านการมีส่วนร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

สมาชิกพรรคการเมืองต้องหมั่นประชุมกันทำให้เกิดประโยชน์ในการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สมาชิกจะได้รับรู้รับทราบการดำเนินงานของพรรคการเมืองเพื่อสมาชิกจะได้นำข้อมูลที่จำเป็นที่ต้องให้ประชาชนรับรู้ในความเคลื่อนไหวของพรรคว่าได้ทำอะไรไปบ้างหรือรับทราบปัญหาของประชาชนเพื่อนำไปเสนอในที่ประชุมพรรคเพื่อแก้ไขปัญหาตรงตามประชาชนต้องการเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และพัฒนาต่อไปให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ การหมั่นประชุมกันเป็นเนืองนิตย์ยังทำให้สมาชิกพรรคการเมืองได้พบกันบ่อยเกิดความรักความสามัคคี

เพื่อพัฒนาสร้างความเข้าใจที่ดีให้กับสมาชิกพรรคของตน ประชาชนมีส่วนร่วมเข้ามาสนับสนุนพรรคการเมืองในการเป็นสมาชิกสร้างความเข้มแข็งพรรคการเมือง กิจกรรมทางการเมือง เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นเสนอข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรค การเลือกตั้งผู้บริหารพรรค สมาชิกพรรคมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง สมาชิกยังช่วยสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง แจ้งเหตุหรือเบาะแสการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง เป็นสมาชิกระดับแกนนำพรรคการเมือง ช่วยหาเสียงเลือกตั้ง และระดมคนหรือพยายามดึงให้ผู้คนมาสนับสนุนการลงคะแนนให้พรรค และการร่วมระดมทุน

๒. ด้านการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมือง

องค์ความรู้ที่ได้การจัดตั้งพรรคการเมือง นำมาสังเคราะห์การประยุกต์หลักธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมพร้อมเพียงกันประชุม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการเข้าประชุมการจัดตั้งพรรคการเมืองและเลิกประชุมอยู่ร่วมกันจนครบเวลาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่รู้หน้าที่และตรงต่อเวลา

เพื่อส่งเสริมความรักความสามัคคีและพรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็งเป็นที่ยอมรับของสมาชิกพรรคและประชาชนเพื่อให้สมาชิกพรรครับทราบในกิจการ ในการจัดตั้งพรรคการเมืองของตนเองและส่งผลให้ทราบว่าสมาชิกพรรคการเมือง ผู้ที่เข้ามาร่วมจะต้องเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการถูกต้องตามกฎหมาย ตามกฎระเบียบว่าผู้เข้าร่วมประชุมมีใครบ้าง เพื่อได้พัฒนาโดยนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ามาบูรณาการให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองและปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง

องค์ความรู้ที่ได้จากการออกข้อบังคับพรรคการเมือง และนโยบายของพรรคการเมือง นำมาสังเคราะห์การประยุกต์หลักธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วม สมาชิกพรรคการเมือง ต้องหมั่นประชุมกันทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายก่อนแล้วและจะไม่นำกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ถูกต้อง และให้ความเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโสในพรรคการเมือง และรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมืองไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมของชุมชนควรคุ้มครองป้องกัน

๔. การมีส่วนร่วมการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ

องค์ความรู้ที่ได้จากการสนับสนุนพรรคได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ นำมาสังเคราะห์การประยุกต์หลักธรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วม ในการสนับสนุนพรรค จะต้องมีการหมั่นประชุมกันของสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อให้รับทราบปัญหาการสนับสนุนการดำเนินการหาเสียงหรือการนำนโยบายของพรรคไปเผยแพร่ได้ถูกต้องเป็นทิศทางเดียวกัน สมาชิกพรรคจะต้องนำนโยบายของพรรคเท่านั้นที่ได้วางไว้ สมาชิกพรรคควรให้เกียรติและสนับสนุนผู้อาวุโสได้รับการเลือกตั้งการสนับสนุนรวมถึงสตรีที่เป็นสมาชิกของพรรคในการลงสมัคร

๕. การมีส่วนร่วมการเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่

องค์ความรู้ที่ได้จากการเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ นำมาสังเคราะห์การประยุกต์หลักธรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองที่ต้องการเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งมีการประชุมสมาชิกในพรรคการเมืองเพื่อสรรหาบุคคลที่ต้องการลงสมัคร และสมาชิกพรรคการเมืองที่ลงสมัครเลือกตั้งต้องทราบนโยบายของพรรคว่าพรรคเสนอนโยบายอะไรบ้าง ในการเสนอตัวลงสมัครควรให้เกียรติผู้อาวุโสหรือสตรี จะทำให้พรรคเกิดความรักความสามัคคีของสมาชิกพรรคการเมือง

๖. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

องค์ความรู้ที่ได้จากการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง นำมาสังเคราะห์การประยุกต์หลักธรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองจากการประชุมกันบ่อย ๆ ทำให้สมาชิกเห็นความสำคัญในการเป็นสมาชิกการร่วมกันแก้ไขปัญหาของพรรคการเมืองการไม่ทำสิ่งที่ไม่ใช่นโยบายของพรรคหรือไม่ยกเลิกนโยบายที่มีดีอยู่แล้วสมาชิกพรรคการเมืองแสดงความ

ความคิดเห็นและให้เกียรติเคารพนับถือผู้ใหญ่ในพรรค และผู้อาวุโสรับฟังผู้เป็นสมาชิกพรรคและให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์เพื่อให้เกิดผลในทางที่ดี ร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองเพื่อสนับสนุนให้กับพรรคการเมืองไปในทางเจริญรุ่งเรืองสร้างความเข้มแข็ง

พรรคการเมืองต้องดำเนินกิจกรรมของพรรคจึงจำเป็นที่พรรคการเมืองจะต้องมีค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ เพื่อให้พรรคสามารถดำเนินกิจกรรมของพรรคได้ ทำให้พรรคมีเงินเป็นค่าใช้จ่ายจากสมาชิกพรรคทำให้พรรคการเมืองเกิดความเข้มแข็ง พรรคต้องมีเงินเพื่อเผยแพร่ประชาธิปไตยพัฒนาการเมืองให้ประชาชนได้รู้จักพรรคของตัวเองมากขึ้น ทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรค ป้องกันนายทุนเข้ามาครอบงำ เพื่อประโยชน์ในการหารเสียงเลือกตั้ง ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นสมาชิกพรรคมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรค ทำให้เห็นว่าการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคมีความสำคัญและเป็นเจ้าของสมาชิกพรรคการเมืองอยู่ร่วมกันมีกิจกรรมร่วมกันจะทำให้สมาชิกเกิดความมีน้ำหนึ่งใจเดียวและมีความรู้รักสามัคคี

องค์ความรู้ที่ได้จากการประยุกต์หลักธรรมเข้ามาเป็นปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทำให้เกิดการบูรณาการ สมาชิกพรรคการเมืองการจัดตั้งพรรคการเมือง การออกกฎหมายข้อบังคับนโยบายของพรรคการเมืองการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้ง การสมัครลงเลือกตั้ง เงินทุนสนับสนุนพรรค นำหลักธรรมมาประยุกต์เพื่อให้สมาชิกพรรครู้จักกฎหมายข้อบังคับนโยบายของพรรคต้องให้มีการประชุมกันอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความพร้อมเพียงและจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้องไม่นำกฎหมายข้อบังคับหรือนโยบายที่พรรคไม่ได้ออกมาใช้ในทางที่ผิดได้และการเป็นสมาชิกพรรคยังต้องให้ความเคารพผู้ที่มีอาวุโสและการให้เกียรติสตรี พรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองนำเอาหลักธรรมมาทางพุทธศาสนาบูรณาการในทางที่ดีให้พรรคการเมืองเจริญรุ่งเรืองเกิดความเข้มแข็ง ทำให้ประชาชนอยากเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค ทำให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากขึ้น

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ” มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ๓) เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรม ๗

จากวัตถุประสงค์งานวิจัยผู้ศึกษาวิจัยสรุปและอภิปรายผลรวมถึงการนำเสนอข้อเสนอแนะโดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง ๒ แบบได้แก่ ๑) ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด ๑๘ รูปหรือคน ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ มีประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) และ ๒) ข้อมูลเชิงปริมาณ การสำรวจโดยการแจกแบบสอบถามจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตจังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๑,๑๓๘,๗๗๘ คน โดยสามารถนำเสนอรายงานการวิจัยตามลำดับหัวข้อดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย และการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมมาบูรณาการโดยการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ จากนั้นสรุปได้ในแต่ละด้านได้ดังนี้

๕.๑.๑ สรุปผลจากการศึกษาสภาพทั่วไปของสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัด
ชัยภูมิ จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านการมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

จากสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ประชาชนไม่กล้าออกมาสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพราะไม่เข้าใจในปัญหาของการมีส่วนร่วมทางการเมืองกลัวกระทบต่อความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนจะสร้างความขัดแย้งกลัวว่าจะไม่ปลอดภัยในการมาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การมาสนับสนุนพรรคการเมืองหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งกลัวอิทธิพลในท้องถิ่นที่เป็นหัวหน้าให้กับพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามและการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องเสียเงินค่าบำรุงพรรคและเรียกเก็บเป็นรายปีถ้าไม่เสียค่าบำรุงพรรคต้องสิ้นสภาพการเป็นสมาชิกภาพทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งขาดโอกาสเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การมีสมาชิกพรรคการเมืองมากจะสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมือง

๒) ด้านการมีส่วนร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง

สภาพทั่วไปของการจัดตั้งพรรคการเมืองประชาชนไม่เข้าใจในปัญหาของการมีส่วนร่วมทางการเมืองกลัวจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของตนและชุมชนจะสร้างความขัดแย้งกลัวว่าจะไม่ปลอดภัยในการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องมีประชาชนสมัครเป็นสมาชิกอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีสมาชิกครบห้าร้อยคนและต้องมีเงินทุนประเดิมหนึ่งล้านบาท จึงจะสามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้ และเมื่อจัดตั้งเรียบร้อยแล้วภายในหนึ่งปีต้องมีสมาชิกห้าพันคน ภายในสี่ปีต้องมีสมาชิกหนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ถ้าไม่สามารถมีสมาชิกได้ตามกฎหมายกำหนด พรรคการเมืองนั้นต้องสิ้นสภาพไป

๓) ด้านการมีส่วนร่วมในออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง

สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในการการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมือง ผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองอาจไม่มีโอกาสได้รับรู้รับทราบในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรคการเมืองเนื่องจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ดำเนินการจัดทำกันขึ้นเองโดยไม่รับฟังเสียงจากสมาชิกทั่วๆ ไปจึงขาดความเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและจะทำให้ผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองขาดความสำคัญขาดความเชื่อมั่นพรรคการเมืองที่ตนเองให้การสนับสนุน การมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องรับฟังเสียงของสมาชิกรอบด้านจึงจะครอบคลุมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง

๔) ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนพรรคการเมืองให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ

จากสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองกลัวจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชุมชนจะสร้างความขัดแย้งกลัวว่าจะไม่ปลอดภัยในการมาสนับสนุนพรรคการเมือง หรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง กลัวอิทธิพลใน

ท้องถิ่น พวกที่เป็นหัวคะแนนให้กับพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ทำให้ไม่กล้าให้การสนับสนุนพรรคการเมืองหรือการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการร่วมทำกิจกรรมของพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองพร้อมกันออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งพรรคของตนก็มีโอกาสได้รับการเลือกตั้ง

๕) ด้านการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่

สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน เป็นผู้เลือก ส.ส. ที่จะดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน จัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศ นำปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนเสนอรัฐบาล และนโยบายของพรรค การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องทำตามหน้าที่และนโยบายของพรรคตามที่หาเสียงไว้กับประชาชนและต้องปฏิบัติตามข้อบังคับหรือมติของพรรคการเมือง

๖) ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง เงินบำรุงพรรคการเมือง ส่วนหนึ่งได้จากสมาชิกที่มีส่วนร่วมจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาทต่อปี ตลอดชีพ ๒,๐๐๐ บาทเงินจำนวนนี้เป็นเงินค่าบำรุงพรรคที่ได้จากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทำให้ประชาชนบางส่วนไม่เห็นด้วยจึงไม่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรค ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งไม่มีโอกาสเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๕.๑.๒ สรุปผลปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๒๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕ มีอายุ ๒๑-๓๐ ปี จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘ การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ๓๒๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๘๑.๐ ประกอบอาชีพเกษตร จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๘ มีรายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๕๓, S.D = ๐.๐๖)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านตามค่าเฉลี่ยพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๘๑, S.D = ๐.๒๑) รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๘๐, S.D = ๐.๒๑) ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ($\bar{X}$ = ๓.๗๗, S.D = ๐.๑๖) ด้านการสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ ($\bar{X}$ = ๓.๖๗, S.D = ๐.๒๐) ด้านการจัดตั้งพรรคการเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๕๔, S.D = ๐.๒๕) และด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนจ่ายเงินค่าบำรุงพรรค ($\bar{X}$ = ๒.๕๙, S.D = ๐.๑๓) ตามลำดับ

๑)ด้านการมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัด **ด้านการมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง** โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80, S.D = 0.26$)

เมื่อพิจารณาโดยรวมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่าการมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมากทำให้พรรคเกิดความเข้มแข็ง ($\bar{X} = 3.98, S.D = 0.14$) , รองลงมาได้แก่ข้อที่ว่า การมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมากจะ ช่วยในเรื่องงบประมาณเงินทุนที่พรรคจะได้จากสมาชิกพรรค ($\bar{X} = 3.96, S.D = 0.21$) , ข้อที่ว่าการเป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทนของพรรคภายในชุมชนหรือภายในองค์กรต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.80, S.D = 0.40$) ข้อที่ว่าการมีสมาชิกพรรคจำนวนมากมีบทบาทสำคัญช่วยหาเสียงเลือกตั้งและระดมคนหรือพยายามดึงให้ผู้คนมาสนับสนุนการลงคะแนนเสียง ($\bar{X} = 3.67, S.D = 0.47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ว่าการเป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทน ของพรรคในการสื่อสารทางการเมือง ($\bar{X} = 3.61, S.D = 0.49$) ตามลำดับ

๒)ด้านการมีส่วนร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง

พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ **ด้านการมีส่วนร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง** โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54, S.D = 0.25$)

เมื่อพิจารณาโดยรวมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองมาก ($\bar{X} = 4.00, S.D = 0.00$) , รองลงมาได้แก่ข้อที่ว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีอุดมการณ์มีความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกัน ($\bar{X} = 4.00, S.D = 0.00$) ข้อที่ว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องเป็นเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ($\bar{X} = 4.00, S.D = 0.00$) ข้อที่ว่าการการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีสมาชิก ($\bar{X} = 3.23, S.D = 0.42$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท ($\bar{X} = 2.46, S.D = 0.84$) ตามลำดับ

๓)ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง

พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81, S.D = 0.21$)

เมื่อพิจารณาโดยรวมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่าการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองก่อให้เกิดการผลิตนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชน ($\bar{X} = 4.00, S.D = 0.00$) , รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่าการมีส่วนร่วมตัดสินใจการปรึกษาหารือกับสาธารณชนและสมาชิกพรรคช่วยให้รู้ความต้องการของประชาชนนำมาออกเป็นนโยบาย ของพรรคการเมือง ($\bar{X} = 4.00, S.D = 0.00$) , ข้อที่ว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการ การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.82, S.D = 0.38$) ข้อที่ว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.62, S.D = 0.49$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคหรือนโยบายของพรรคการเมืองควรรับการพัฒนาให้ทันสมัย ($\bar{X} = 3.55, S.D = 0.49$) ตามลำดับ

๔) ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ

พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, $S.D = 0.20$)

เมื่อพิจารณาโดยรวมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ท่านเห็นว่าการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญ ($\bar{X} = 4.00$, $S.D = 0.00$) รองลงมาได้แก่ข้อที่ท่านเห็นว่าการใช้สิทธิโดยอิสระคือการที่ใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากความสมัครใจ ($\bar{X} = 4.00$, $S.D = 0.00$) ข้อที่ท่านเห็นว่าการเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง ($\bar{X} = 3.77$, $S.D = 0.42$) ข้อที่ท่านเห็นไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.33$, $S.D = 0.48$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ท่านเห็นว่าความเสมอภาคในการเลือกตั้งบุคคล แต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงเท่านั้น ($\bar{X} = 3.11$, $S.D = 0.38$) ตามลำดับ

๕) ด้านการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่

พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.77$, $S.D = 0.16$)

เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ข้อที่ว่าเข้าไปเพื่อออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน ($\bar{X} = 5.00$, $S.D = 0.00$) รองลงมาได้แก่ข้อที่ว่า เป็นผู้เลือกผู้ที่จะไปดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ($\bar{X} = 4.33$, $S.D = 0.48$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ว่าปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนต้องนำเสนอรัฐบาล ($\bar{X} = 3.22$, $S.D = 0.42$) ตามลำดับ

๖) ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.55$, $S.D = 0.13$)

เมื่อพิจารณาโดยรวมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ข้อที่ว่าผู้บริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษีผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักลดหย่อนภาษีได้ ($\bar{X} = 3.82$, $S.D = 0.38$) ,รองลงมาได้แก่ข้อที่ท่านเห็นว่าพรรคการเมืองห้ามมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลบริจาคให้แก่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่า ๑๐ ล้านบาทต่อปี” ($\bar{X} = 3.77$, $S.D = 0.42$) , ข้อที่ท่านเห็นว่าสมาชิกควรมีส่วนร่วมจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาท ต่อปีหรือ พรรคอาจกำหนดโดยจ่ายค่าบำรุงพรรคจากสมาชิกแบบตลอดชีพก็ได้แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ ($\bar{X} = 3.00$, $S.D = 0.00$) , ข้อที่ท่านเห็นว่าผู้บริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษีผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักลดหย่อนภาษีได้ ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท กรณีบุคคลธรรมดา และไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาทสำหรับนิติบุคคล ($\bar{X} = 1.33$, $S.D = 0.48$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ท่านเห็นว่าการบริจาคแก่พรรคการเมือง ตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้เปิดเผยชื่อผู้บริจาค ($\bar{X} = 1.00$, $S.D = 0.00$) ตามลำดับ

๕.๑.๓ การประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรม เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยการบูรณาการประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.40, S.D = 0.06$)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยด้านการมีส่วนร่วมหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ($\bar{X} = 3.81, S.D = 0.24$) รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ ($\bar{X} = 3.68, S.D = 0.16$) ด้านการมีส่วนร่วมคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม ($\bar{X} = 3.68, S.D = 0.28$) ด้านการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค ($\bar{X} = 3.63, S.D = 0.22$) ด้านการมีส่วนร่วมพร้อมเพรียงกันประชุม ($\bar{X} = 3.28, S.D = 0.10$) ด้านการมีส่วนร่วมไม่ลุแก่อำนาจให้เกิดริสตรี้ ($\bar{X} = 3.16, S.D = 0.15$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการมีส่วนร่วมเคารพสถานที่สำคัญ ($\bar{X} = 2.59, S.D = 0.13$) ตามลำดับ

๑) การบูรณาการประยุกต์หลักธรรมอปริหานิยธรรมหลักธรรมที่ว่าหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (ทำให้เกิดความรักความสามัคคี) พบว่าการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมอปริหานิยธรรม.ด้านการมีส่วนร่วมหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81, S.D = 0.24$)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ด้านที่เห็นว่าการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ทำให้เกิดความรักสามัคคีสมาชิกพรรคการเมืองได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.92, S.D = 0.28$) รองลงมาด้านที่เห็นว่าการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์จะสามารถเสนอแนว ทางในการแก้ไขปัญหาได้ ($\bar{X} = 3.92, S.D = 0.28$) ด้านที่เห็นว่าการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เป็นการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 3.83, S.D = 0.25$) ด้านที่เห็นว่าการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ทำให้เกิดความรักความสามัคคีส่งผลดีต่อพรรค ($\bar{X} = 3.64, S.D = 0.37$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เห็นว่าการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ทำให้มีการแก้ไขปัญหาเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ ($\bar{X} = 3.63, S.D = 0.48$) ตามลำดับ

๒) การบูรณาการประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรมหลักธรรมที่ว่าการมีส่วนร่วมพร้อมเพรียงกันประชุม” (สมาชิกพรรคการเมืองต้องมีความรับผิดชอบ) พบว่าการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมอปริหานิยธรรม.ด้านการมีส่วนร่วมพร้อมเพรียงกันประชุม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.28, S.D = 0.10$)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ด้านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุม และเลิกประชุม ($\bar{X} = 4.00, S.D = 0.00$) รองลงมาเห็นว่าผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลา ($\bar{X} = 3.89, S.D = 0.49$) ด้านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุม อยู่ร่วมประชุมจนครบกำหนดเวลา ($\bar{X} = 3.77, S.D = 0.42$) ด้านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุมร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมร่วมกัน ($\bar{X} = 3.00, S.D = 0.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านเห็น

ว่าพร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง ชุมชนพร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลาย ($\bar{X}=๒.๒๓, S.D=๐.๔๒$) ตามลำดับ

๓) การบูรณาการประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรมหลักธรรมที่ว่าการมีส่วนร่วมไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ (สมาชิกปฏิบัติตามกฎข้อบังคับขอพรรค)

พบว่าการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๘, S.D=๐.๑๖$)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่เห็นว่าไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง ($\bar{X}=๔.๐๐, S.D=๐.๐๐$) รองลงมา ด้านที่เห็นว่าไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎระเบียบเก่าผู้บริหารหรือผู้ที่มีอำนาจจะต้องไม่ทำการยกเลิก ($\bar{X}= ๓.๘๒ S.D=๐.๓๘$) ด้านเห็นว่าไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าต้องมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนให้ทุกคนปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ($\bar{X}=๓.๖๒, S.D=๐.๔๙$) ด้านที่เห็นว่าไม่ควรบัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าตั้งบัญญัติอื่นให้ขัดต่อของเดิม ($\bar{X}= ๓.๕๙, S.D=๐.๔๙$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านเห็นว่าไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ที่บัญญัติไว้ก่อน ($\bar{X}= ๓.๓๘, S.D=๐.๔๙$) ตามลำดับ

๔) การบูรณาการประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรม หลักธรรมด้านการมีส่วนร่วมเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค

พบว่าการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรม.ด้านการมีส่วนร่วมเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรคการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๓, S.D=๐.๒๒$)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยด้านที่เห็นว่าการเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค ($\bar{X}=๓.๙๔, S.D=๐.๒๔$) รองลงมาด้านที่เห็นว่าเป็นให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้นำในชุมชน ($\bar{X}=๓.๘๘, S.D=๐.๓๒$) ด้านที่เห็นว่าถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง($\bar{X}= ๓.๗๗, S.D=๐.๔๒$) ด้านที่เห็นว่าผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งของท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา ($\bar{X}= ๓.๓๘, S.D=๐.๔๘$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านที่เห็นว่าเป็นผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งของท่านสามารถบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X}= ๓.๑๘, S.D=๐.๓๘$) ตามลำดับ

๕) การบูรณาการประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรมหลักธรรมด้านการมีส่วนร่วมไม่ลุแก่อำนาจให้เกียรติสตรี พบว่าการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิโดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรม.ด้านการมีส่วนร่วมไม่ลุแก่อำนาจให้เกียรติต่อสตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๑๖, S.D=๐.๑๕$)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ด้านที่เห็นว่าสมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ให้เกียรติสตรี ($\bar{X}=๔.๐๐, S.D=๐.๐๐$) รองลงมาด้านที่เห็นว่าเป็นผู้นำทางการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน ($\bar{X}= ๓.๘๘, S.D=๐.๓๒$) ด้านที่เห็นว่าเป็นเฉพาะการให้เกียรติต่อกุลสตรี ควรให้เกียรติกัน ไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดีเคารพสิทธิกัน ($\bar{X}=๓.๗๗, S.D=๐.๔๒$) ด้านที่เห็นว่าไม่จำเป็นต้อง

เฉพาะกุลสตรี ผู้ร่วมงานก็ให้เกียรติกัน ($\bar{X}=๓.๓๘, S.D=๐.๔๘$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเห็นว่า สมาชิกพรรคต้องรับฟังความคิดเห็นกันของ ทุกคน ($\bar{X}=๓.๑๘, S.D=๐.๓๘$) ตามลำดับ

๖) การบูรณาการประยุกต์หลักอภิปรายธรรม หลักธรรมด้านการมีส่วนร่วม เคารพสถานที่สำคัญ

พบว่าการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมอภิปรายธรรม. ด้านการมีส่วนร่วม เคารพต่อสถานที่สำคัญโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๕๙, S.D=๐.๑๓$)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่เห็นว่าสมาชิกพรรคควรเคารพสถานที่สำคัญทางศาสนาและทำนุบำรุงรักษา ($\bar{X}=๓.๘๒, S.D=๐.๓๘$) รองลงมาด้านที่เห็นเห็นว่าสมาชิกพรรคควรเคารพสถานที่ ชุมชนที่ใช้ร่วมทำกิจกรรม ($\bar{X}=๓.๗๗, S.D=๐.๔๒$) ด้านที่เห็นว่าควรเคารพสถานที่สำคัญที่เป็นสาธารณประโยชน์ ($\bar{X} = ๓.๐๐, S.D=๐.๐๐$) ด้านที่เห็นว่าควรเคารพสถานที่สำคัญให้ความคุ้มครอง สาธารณะสถาน ($\bar{X} = ๑.๓๘, S.D=๐.๔๙$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านที่เห็นว่าสมาชิกพรรคควรร่วมทำกิจกรรม สาธารณะประโยชน์ที่มีในชุมชน ($\bar{X}=๑.๐๐, S.D=๐.๐๐$) ตามลำดับ

๗) การบูรณาการประยุกต์หลักธรรม อภิปรายธรรม หลักธรรม ด้านการมีส่วนร่วมคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม

พบว่าการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรม อภิปรายธรรม.ด้านการมีส่วนร่วม คุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๘, S.D=๐.๒๘$)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยด้านที่เห็นว่าสมาชิกพรรคต้องให้ความคุ้มครอง ป้องกันต่อผู้มาเยือนอย่างทั่วถึงทุกคน ($\bar{X}= ๓.๙๕, S.D=๐.๒๓$) รองลงมาด้านที่เห็นว่าบุคคลที่ให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนสมาชิกพรรคควร คุ้มครองป้องกัน ($\bar{X}=๓.๘๗, S.D=๐.๓๔$) ด้านเห็นว่าการการปฏิสัมพันธ์หรือการต้อนรับขับสู้ควร คุ้มครอง ป้องกัน ($\bar{X}=๓.๗๐, S.D=๐.๔๖$) ด้านเห็นว่าการคุ้มครอง ป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือ ญาติมิตรผู้มาเยือน ($\bar{X}=๓.๖๑, S.D=๐.๕๐$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเห็นว่าการคุ้มครอง ป้องกัน บุคคล สาธารณะประโยชน์อันชอบธรรม ($\bar{X}=๓.๒๙, S.D=๐.๕๘$) ตามลำดับ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

พบว่าโดยรวมสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง เป็นผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เข้าร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองด้วยความสมัครใจต้องมีสมาชิกจำนวนมากพอที่จะ ร่วมคิดร่วมทำร่วมกันวางแผน เพื่อจัดตั้งพรรคการเมือง มีส่วนร่วมการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรค

การเมือง สมาชิกยังมีส่วนร่วมการสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ มีส่วนร่วม การเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน และมีส่วนร่วมการบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองเพื่อร่วมทำกิจกรรมของพรรคการเมือง การเป็น สมาชิกพรรคการเมืองด้วยความสมัครใจต้องมีสมาชิกจำนวนมากพอที่จะ ร่วมคิดร่วมทำร่วมกัน วางแผนในการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จินตวีร์ เกษมสุข** ได้วิจัยเรื่อง “การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะการ ดำเนินการ เป็นการทำงานที่มีคนหลายๆ คนมาทำงานช่วยเหลือกัน โดยแต่ละคนมีความเต็มใจและ พร้อมที่จะมาร่วมกันทำงาน ไม่ใช่เป็นการมาร่วมกันโดยบังเอิญโดยไม่ตั้งใจ แต่เป็นการรวมกันอย่าง จริงใจจึงจะทำให้การทำงาน เพื่อดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปอย่างต่อเนื่อง^๑ สมาชิกพรรคการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง เป็นผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองโดยถูกต้องและมี โอกาสสนับสนุนพรรคการเมือง ในการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ **ธีรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง** ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก คือ การมี ส่วนร่วมในการเลือกตั้งและมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมตรวจสอบ ทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมประชุม/ร่วมชุมนุมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง^๒ จะเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกพรรค การเมืองในการออกข้อบังคับและนโยบายของพรรค ต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ **มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วม ของประชาชนมีความสำคัญต่อการบริหารการปกครอง” ผลการวิจัย พบว่าทำให้ได้แนวทางแก้ไข ปัญหาที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการ เสนอความคิดเห็นของตน ประชาชนจะรู้ดีว่าความต้องการของตนคืออะไร ทำให้สามารถกำหนด แนวทางเพื่อตอบสนองความต้องการได้เหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาได้ถูกจุดและตรงประเด็น^๓ การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙(๑)^๔

^๑ จินตวีร์ เกษมสุข, “การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม”, รายงานวิจัย สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ (คณะนิเทศศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๔), หน้า ๔๐.

^๒ ธีรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง, “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของ ประชาชนในเขตเทศบาลนครจังหวัดสมุทรปราการ”,วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ๒๕๕๗).

^๓ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท”, รายงานการ วิจัย, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๓), หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

^๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐, มาตรา ๒๔ หน้า ๑๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๐๕ ก.

๕.๒.๒ ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

พบว่าโดยรวมปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย อภิปรายผลได้ว่า

๑) การมีส่วนร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง เป็นผู้ที่มีศรัทธาเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เข้าร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองด้วยความศรัทธาต้องมีสมาชิกจำนวนมากพอที่จะ ร่วมคิดร่วมทำร่วมกันวางแผน เพื่อจัดตั้งพรรคการเมือง มีส่วนร่วมการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง สมาชิกยังมีส่วนร่วมการสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ มีส่วนร่วมการเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน และมีส่วนร่วมการบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมืองเพื่อร่วมทำกิจกรรมของพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมืองสมัครใจร่วมคิดร่วมทำร่วมกันวางแผนในทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สัญญา เคนาภูมิ** ได้วิจัยเรื่อง “ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ใน ๔ จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง” ผลการวิจัยพบว่าเพื่อให้สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายพึงประสงค์ทั้งนี้การมีส่วนร่วมต้องเกิดจากการสมัครใจ พึงพอใจ และได้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยส่วนรวม^๕

๒) ด้านการจัดตั้งพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งเสริมการเข้าร่วมจะต้องเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการถูกต้องตามกฎหมาย มีอุดมการณ์มีความเชื่อทางการเมือง คล้ายคลึงกัน มีเป้าหมายในสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองทางเดียวกัน การรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อที่จะสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบ จะเห็นว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องมีส่วนร่วมของประชาชนที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สนับสนุนการทำงานช่วยเหลือกันเพื่อให้การจัดตั้งพรรคการเมืองสำเร็จ ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ และพรรคการเมืองยังมุ่งที่จะส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรเจตน์ ภาคีรัตน์** ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาในการรักษาวินัยพรรคการเมืองและการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชน” ผลการวิจัยพบว่าคณะบุคคลที่ร่วมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองโดยได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งที่จะส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและมีการดำเนินกิจกรรม นั้น จะต้องมีการจัดแจ้งการจัดตั้งพีเคาระห์ในแง่นี้ ย่อมหมายความว่าพรรคการเมืองในระบบกฎหมายไทยจะต้องได้รับจัดตั้ง

^๕ สัญญา เคนาภูมิ, “ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน ๔ จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๑).

ขึ้นจากรัฐเมื่อมีลักษณะครบถ้วนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยพรรคการเมืองแล้วก็เป็นพรรคการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองได้^๖

๓) ด้านการมีส่วนร่วมการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง สมาชิกต้องมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองก่อให้เกิดการผลิตนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณะชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจออกนโยบายตามความต้องการของประชาชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ นำนโยบายพรรคการเมืองปรับเป็นนโยบายของรัฐบาลนำเสนอโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ **กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์** ได้วิจัยเรื่อง “พรรคการเมือง กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ ในการเลือกตั้ง ๒๕๖๒” การวิจัยพบว่า การเลือกตั้งถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ขณะเดียวกันพรรคการเมืองถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยมีนโยบายและสมาชิกพรรคเป็นเครื่องมือหลักสำคัญในการนำเสนอสิ่งที่พรรคจะให้กับประชาชน ขณะเดียวกันนโยบายและสมาชิกพรรคก็กลายเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับประชาชน ซึ่งเห็นถึงบทบาทของพรรคการเมืองที่เข้าไปมีส่วนในการสนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งปี ๒๕๖๒ ผ่านนโยบายด้านการศึกษา^๗

๔) ด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุนให้พรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ การออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง การใช้สิทธิโดยอิสระการใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่ให้เกิดความขัดแย้งกันในการเมือง หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง สมาชิกพรรคไปลงคะแนนเลือกตั้งให้พรรคที่ตนเองสนับสนุน และการสนับสนุนการหาเสียงให้กับพรรคการเมือง

๕) ด้านการมีส่วนร่วมการเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ การออกกฎหมายเพื่อเป็นประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นผู้เลือก ส.ส. ที่จะไปดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศ เข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นำปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนเสนอรัฐบาล เข้าไปตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมการสนับสนุนให้พรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ และการเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกของประชาชน ซึ่งสอดคล้องงานวิจัย ของ **สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “การเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔ : ศึกษาบทบาทพรรคการเมืองและพฤติกรรมและการตัดสินใจของประชาชนในสถาน การณ์ความขัดแย้งทางการเมือง” ผลการวิจัยพบ

^๖ วรเจตน์ ภาคีรัตน์ “บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาในการรักษาวิญพรรคการเมือง และการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชน,” รายงานการวิจัย, กรุงเทพมหานคร : สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๕๕, หน้า ๑๖.

^๗ กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, “พรรคการเมือง : กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ ในการเลือกตั้ง ๒๕๖๒”, วารสารมหาจุฬานาครธรรม์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (พฤษภาคม ๒๕๖๒) : ๑๐๖๖.

ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ คุณสมบัติของพรรคการเมือง นโยบายพรรคและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของประชากรกลุ่มตัว อย่างไรก็ตามในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั้น พบว่าคุณสมบัติที่ประชาชนใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งคือ คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาทิการแสดงความซื่อสัตย์สุจริต และในส่วนของคุณการตัดสินใจเลือกตั้ง คือ คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาทิการ แสดงความซื่อสัตย์สุจริตและในการตัดสินใจเลือกตั้ง คือ คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาทิการแสดงความซื่อสัตย์สุจริตและในส่วนของคุณสมบัติของพรรคการเมือง อาทิการคัดเลือกผู้สมัครที่ชื่นชอบ และนโยบายที่จูงใจ^{๘๘}

๖) ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง มีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรค ทำให้เห็นว่าการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มีความสำคัญและเป็นเจ้าของพรรคการเมือง นอกจากนี้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้ว การจัดตั้งพรรคการเมือง เงินยังเป็นปัจจัยสำคัญอุดหนุนในการจัดทำกิจกรรมของพรรคการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์** ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบเงินอุดหนุนพรรคการเมืองในประเทศไทย” ในรูปแบบของเงิน นั้นมีที่มาของเงิน ๒ รูปแบบทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนโดยในภาคเอกชนส่วนใหญ่มาให้เงินอุดหนุนในรูปแบบ ของ เงินบริจาค ซึ่งก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์และความไม่โปร่งใสในของพรรคการเมืองจึงได้มีการริเริ่มการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากภาครัฐผ่าน กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง^{๘๙}

๕.๒.๓ การประยุกต์หลักธรรมเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรม ๗ บุรณาการตามหลักพุทธธรรม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

พบว่า โดยภาพรวม การประยุกต์หลักธรรมเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การจัดตั้งพรรคการเมือง,การออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมืองการสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ, การเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง โดยการประยุกต์หลักธรรม อปริหานิยธรรม ๗ บุรณาการตามหลักพุทธธรรม อยู่ในระดับมาก เพื่อป้องกันการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมือง มิให้เสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในส่วนเดียว ไม่มี

^{๘๘} ศิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และคณะ, “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔ : ศึกษาบทบาทพรรคการเมือง และพฤติกรรมและการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง”, **รายงานการวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑-๓.

^{๘๙} พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์, “การศึกษาเปรียบเทียบเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในประเทศไทยและอินโดนีเซีย นำไปสู่การพัฒนาพรรคการเมืองหรือคอร์รัปชัน”, **รายงานวิจัย** (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๕๗).

ผลไปในทางที่เสื่อมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มี ๗ ประการ สามารถอภิปรายผลได้ว่า

๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ทำให้เกิดประโยชน์ในการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งกันและกัน สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกพรรคการเมือง เกิดความสามัคคี

๒) พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม สมาชิกพรรคการเมืองผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลา อยู่ร่วมประชุมปรึกษาหารือสาระสำคัญตามแนวทางของพรรคการเมืองจนครบกำหนดเวลา ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมพร้อมเพรียง

๓) ไม่บัญญัติในสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติ ไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ที่บัญญัติก่อน ไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าตั้งบัญญัติอื่นให้ขัดต่อของเดิม สมาชิกพรรคการเมืองต้องถือกฎข้อบังคับระเบียบปฏิบัติของพรรคการเมือง

๔) เคารพนับถือผู้อาวุโส ในพรรคการเมือง เห็นว่าการเคารพนับถือผู้อาวุโส ในพรรคให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ ผู้นำในชุมชน ถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งควรให้ความเคารพ สมาชิกพรรคการเมืองต้องให้ความเคารพท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา

๕) ไม่ลุแก่อำนาจให้เกียรติต่อกุลสตรี คຸ້ມครองสตรี สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการให้เกียรติต่อกุลสตรี ไม่กดขี่ข่มเหงรังแกควรให้เกียรติกัน ไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดี โดยไม่จำเป็นต้องเฉพาะกุลสตรี การไม่นินทาว่าร้าย ให้เกียรติกัน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของทุกคน

๖) ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าวคือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน

๗) คຸ້ມครองป้องกัน อันชอบธรรม การคຸ້ມครอง ป้องกันต่ออาคันตุกะผู้มาเยือนอันชอบธรรม ให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่างๆ กล่าว คือสมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความเคารพต่อสถานที่ เหตุเพราะในสังคมหนึ่งๆ หรือชุมชนหนึ่งๆ ให้การทำนุบำรุงให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน สมาชิกพรรคการเมืองควรให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนควรคຸ້ມครองป้องกันหรือการต้อนรับขับสู้คຸ້ມครองป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน

สมาชิกพรรคการเมือง หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์จะทำให้เกิดประโยชน์ในการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งกันและกัน สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพรรคการเมือง เกิดความสามัคคี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นรินทร์ แก้วโชติรุ่ง** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบและหลักการของการปกครองในพระไตรปิฎก” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า หลักการของการปกครองแบบธัมมาธิปไตย ได้แก่ หลักธรรมต่างๆซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสแสดงไว้จำนวนมากเพื่อเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งในการใช้อำนาจของผู้ปกครองเนื่องจากผู้ปกครองแบบราชาธิปไตยมีอำนาจสิทธิ์ขาดแต่เพียงผู้เดียวและหลักการของการปกครองแบบ สามัคคีธรรม มี

หลักการปกครองที่สำคัญคือ อปรีหานิยธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมเพื่อสร้างความสามัคคี และหลักธรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง ส่วนหลักธรรมของการปกครองของคณะสงฆ์นั้นมีพระธรรมวินัยเป็นหลักการปกครองสำคัญซึ่งคณะสงฆ์จะต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆให้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดีภายใต้กรอบแห่งพระธรรมวินัย^{๑๐} ผู้บริหารพรรคการเมืองต้องคอยดูแลเอาใจใส่ต่อสมาชิกพรรคการเมืองที่เข้าร่วมทำกิจกรรมและไม่ลุแก่อำนาจ ให้เกียรติต่อกุลสตรี คุ่มครองสตรี สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกัน จะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการให้เกียรติต่อกุลสตรีไม่กดขี่ข่มเหงรังแกควรให้เกียรติกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสรวุฒย์ ปญญาวุฒโฒ** (วิจิตรปัญญา) ได้ศึกษาเรื่อง “การปฏิรูประบบวรรณะสู่ระบบสังฆะในพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัยพบว่าระบบวรรณะในสังคมอินเดียในสมัยพุทธกาลเป็นการกีดกันของชนกลุ่มที่มีอำนาจ โดยกำหนดเป็นวรรณะทั้งสี่ และแบ่งหน้าที่ของแต่ละวรรณะอย่างชัดเจนตั้งแต่กำเนิดตลอดชีวิต จากระบบวรรณะนี้ได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและบางวรรณะก็ถูกกดขี่จากวรรณะอื่น ซึ่งทำให้ถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ เกิดความขัดแย้งในสังคม สังคมไร้ความยุติธรรม ระบบวรรณะสู่ระบบสังฆะ พระพุทธเจ้าทรงเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพสามารถพัฒนาได้ พระองค์จึงทรงปฏิรูปโครงสร้างทางสังคมใหม่ โดยมีการปฏิรูปกลุ่มคนจากบนสู่ล่าง คือจากระบบวรรณะสูงๆระบบวรรณะต่ำ เมื่อมาสู่ระบบสังฆะแล้วจะมีความเท่ากัน คือมีพระธรรมวินัยเดียวกัน^{๑๑} แล้วสมาชิกพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมีความพร้อมเพียงกันทำกิจกรรมของพรรค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กาญจนา คำจตุ** ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร” การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน กรุงเทพมหานคร มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความทันสมัยทางวัตถุ กรุงเทพมหานคร การวิจัยพบว่า การนำหลักอปรีหานิยธรรมมาบูรณาการ ในรูปแบบที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วม คือ MBB Model ที่สามารถประยุกต์ใช้โดยการ M (Meeting) การร่วมประชุม เพื่อเป็นการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ ให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน ได้ร่วมกันประชุมให้เป็นประจำภายในชุมชน และระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกรุงเทพมหานครกับผู้นำชุมชน เพื่อรับฟังปัญหา รับรู้ข้อตกลงเงื่อนไขต่าง ๆ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างพร้อมเพรียงกัน ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ B (Board) ร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้การยอมรับในการเข้าร่วมกิจกรรม^{๑๒} การนำหลักธรรมมาบูรณาการด้วยหลักอปรีหานิยธรรมทำให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดความสามัคคี ความพร้อมเพรียง ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไว้ ให้เกียรติกับบุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกันปกป้องคุ้มครองทุกคนในองค์กรลดปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี** ได้วิจัยเรื่อง

^{๑๐} นครินทร์ แก้วโชติรุ่ง “ธรรมมาธิปไตยในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย” **พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^{๑๑} พระสรวุฒย์ ปญญาวุฒโฒ, (วิจิตรปัญญา) “การปฏิรูประบบวรรณะสู่ระบบสังฆะในพระพุทธศาสนา”, **สารนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๑๒} กาญจนา คำจตุ, “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

“บูรณาการการดำเนินงานตามแนวอธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่าด้านการบริหารงานบุคคล มาบูรณาการด้วยหลักอธิปไตยข้อที่ว่าด้วยหมั่นประชุมกันเนื่องมิตร พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไว้ เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟังการเคารพผู้รู้หรือวิญญูชนที่ได้บัญญัติในเรื่องต่างๆ บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง และจัดให้มีการอารักขา ค้ำครองป้องกันอันชอบธรรมแก่อรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป เพราะทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงานได้ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น สามารถทำให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดความสามัคคี ความพร้อมเพรียง ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไว้ ให้เกียรติกับบุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกันปกป้องคุ้มครองทุกคนในองค์กรลดปัญหาความขัดแย้ง ลดภาวะความเสียหาย ความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ส่งผลให้เกิดผลดีขึ้น ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น^{๑๓}

สรุปได้ว่าการประยุกต์หลักธรรมเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในการบูรณาการตามแนวหลักพุทธธรรม อธิปไตยธรรม ๗ ประการ เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมือง มิให้เสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในส่วนเดียว ไม่มีผลไปในทางที่เสื่อมของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ” มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑) ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่เรียกเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง ควรจะเป็นความสมัครใจของสมาชิกพรรคการเมือง

๒) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการจัดตั้งพรรคการเมือง ไม่เรียกเก็บเงินประเดิมการจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นสิทธิเสรีภาพของประชาชน

๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สมาชิกพรรคการเมืองมีโอกาสนำเสนอข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อพรรคการเมืองและการบริหารประเทศ ไม่ใช่เฉพาะผู้บริหารพรรคการเมืองเท่านั้น

^{๑๓} ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี, “บูรณาการการดำเนินงานตามแนวอธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

๔) ด้านการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ระหว่างรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้สมาชิกมีสิทธิติดตามช่วยในการหาเสียงได้อย่างเสรี

๕) ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พรรคการเมืองควรให้โอกาสบุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคก่อน และมีความรู้ความสามารถเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

๖) ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง เงินเป็นปัจจัยสำคัญของพรรคการเมืองต้องชัดเจนไม่ควรเรียกเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจากผู้ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมีกระบวนการให้สมาชิกพรรคมีส่วนร่วม ต้องมีบทบาทให้มีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกผู้มีความรู้ ความสามารถ ที่ซื่อสัตย์สุจริตและมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อไปเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ชัดเจนและการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ถือเป็นสภาพที่มีเกียรติ

๒) ด้านการมีส่วนร่วม ในการจัดตั้งพรรคการเมือง การมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในการจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้ที่จะรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้จะต้องมีอายุยี่สิบปีขึ้นไป รวมตัวกันสิบห้าคน ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายกำหนด จะยื่นขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนไว้ก่อน แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดก็ได้ แต่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในร้อยแปดสิบวัน นับแต่นายทะเบียนรับแจ้ง

๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สมาชิกพรรคการเมืองควรมีโอกาสนำเสนอข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อพรรคการเมืองและการบริหารประเทศ ไม่ใช่เฉพาะผู้บริหารพรรคการเมืองเท่านั้น การแก้ไขเปลี่ยนแปลง ข้อบังคับ ค่าประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองหรือนโยบายของพรรคการเมือง ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองต้องมีส่วนร่วมประชุม

๔) ด้านการสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สมาชิกพรรคออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นการใช้สิทธิเป็นอิสระเกิดจากความสมัครใจไม่ถูกบังคับข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยลับและกระทำโดยลำพัง

๕) ด้านเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พรรคการเมืองควรให้โอกาสบุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคก่อน และมีความรู้ความสามารถเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และเข้าไปเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และควบคุมตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล และเข้าไป

ทำหน้าที่ควบคุมจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน เพื่อพัฒนาประเทศ และนำปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนนำเสนอรัฐบาล

๖) ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง เงินเป็นปัจจัยสำคัญของพรรคการเมืองต้องชัดเจนการเรียกเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจากผู้ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอาจไม่สะดวกสำหรับคนที่ไม่มีแต่อยากสนับสนุนพรรคการเมืองหรือบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการจัดตั้งพรรคการเมืองและมีค่าใช้จ่ายมากสำหรับพรรคเล็ก ๆ ที่ไม่สามารถจัดหาได้พรรคการเมืองใหญ่จะมีโอกาสดีกว่า เงินบำรุงพรรคที่เรียกเก็บจากสมาชิกพรรคและเงินประเดิมการจัดตั้งพรรคการเมืองควรจะเป็นนโยบายของรัฐจัดให้

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมือง

๒) ควรวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการจัดตั้งพรรคการเมืองของประชาชนและการยุบพรรคกระทำได้อย่าง

๓) ควรวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมสนับสนุนให้พรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ

๔) ควรวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

เกษม อุทยานิน. รัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๑.

ชัตติยา กรรณสูต. สตรีกับการเมือง. กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๕.

จรูญ สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๔. หน้า ๓๓๓.

จิระโชค วีระสัย และคณะ. รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓.

ชวงค์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิเทศพริ้นติ้งเซ็นเตอร์จำกัด, ๒๕๕๓.

พระเทพดิลก (ระแบบ จิตตภาโณ). ธรรมปริทรรศน์. พิมพ์ครั้งที่ ๔ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

พระเมธีรัตนดิลก (จรรยา ชินวีโส). เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

_____ พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

_____ มองอเมริกามาไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมล ตรีมิตร, ๒๕๓๗.

_____ ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๖.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). การศึกษา : เครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๑.

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตตภาโณ). ธรรมาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๓๕.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. นนทบุรี : ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โพรเกรสซีฟ, ๒๕๕๒.

ชุตี ระบอบ และคณะ. ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒.

นิภา เมธาวิชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๓๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พิสนุ ผ่องศรี. **วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพรีออเพอร์ตีพริ้นท์, ๒๕๕๐.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐.

ส่งศรี ชมพูนวรงค์. **การวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗.

สุจินต์ ธรรมชาติ. **การวิจัยภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

บวรศักดิ์ อูวรรณโณ, **กฎหมายมหาชน เล่ม ๑ วิวัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่าง ๆ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๔.

บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. **การเลือกตั้งและพรรคการเมือง : บทเรียนจากเยอรมัน**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสุชุมและบุตรจำกัด, ๒๕๔๒.

ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. **พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมือง**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๒๔.

พเยาว์ เนียะแก้ว. **การเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามหลักการธรรมาภิบาล**. กรุงเทพมหานคร : รัฐธรรมนุญ, ๒๕๖๐.

นวนน้อย ตรีรัตน์. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมดาเพรสจำกัด, ๒๕๕๕.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ :

กาญจนา คำจตุ. “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

ปิ่นณพงค์ วงศ์ณาศรี. “บูรณาการการดำเนินงานตามแนวอธิปไตยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

ชัยวัฒน์ รัฐขจร. “ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

ถิรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง. “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครจังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ๒๕๕๗).

บรรณานุกรม (ต่อ)

นันทนา วรธนะภุติ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓.

ปัญญา อุ่นใจ. “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและส่งเสริมพรรคการเมือง”. **วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์**. คณะนิติศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

พระสรวุฒย์ ปณฺญาวุฒโธม,(วิจิตรปัญญา). “การปฏิรูประบบพรรคการเมืองในระบบสังฆะในพระพุทธศาสนา”, **สารนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

วิรัช กลิ่นสุบรรณ. “การศึกษาเปรียบเทียบการปกครองแคว้นวัชชี กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปีพุทธศักราช ๒๕๕๐” **สารนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

สัญญา เคนาภูมิ. “ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน ๔ จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๑).

อานวย สุขชี. “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนบนวิกฤตความขัดแย้งทางการเมืองประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๗”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ๒๕๖๐.

อุทัย ทวีโชค, “การระดมเงินอุดหนุนพรรคการเมือง: ศึกษาวิเคราะห์ในเชิงกฎหมาย”. **วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

(๓) รายงานวิจัย :

จินตวีร์ เกษมสุข. “การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม”. **รายงานวิจัย**. สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๔.

พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์. “การศึกษาเปรียบเทียบเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในประเทศไทยและอินโดนีเซีย : นำไปสู่การพัฒนาพรรคการเมืองหรือคอร์รัปชัน”. **รายงานวิจัย**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๙.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท”. **รายงานวิจัย**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๓.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. “บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาในการรักษาวิญญูพรรคการเมืองและการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชน”. **รายงานวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๕๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สมบูรณ์ สุขสำราญ และพรรคดี ผ่องแผ้ว. “การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมือง”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๓๖.

สิริพรรณ นกสวนสวัสดิ์ และคณะ. “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔: ศีรษะบทบาทพรรคการเมืองและพฤติกรรมและการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

(๔) บทความ :

กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์. “พรรคการเมือง : กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ในการเลือกตั้ง ๒๕๖๒”.วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓. พฤษภาคม ๒๕๖๒. .

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

เชิญชวนทุกท่านร่วมสร้างสรรค์กฎหมายเพื่อชีวิตที่ดีขึ้นของทุกคน. “กรธ. เปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. พรรคการเมือง”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://ilaw.or.th/node/๔๔๘๒> [๗ ธันวาคม ๒๕๖๓].

ข่าวช่อง๘-Thai๘. “ทุนประเดิมการจัดตั้งพรรค”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.thai๘.com/news_detail/๓๗๖๗๑ [๑๕ มกราคม ๒๕๖๔].

ลายน้ำ ธิม ขับเคลื่อนโดย Blogger. “ระบบการเลือกตั้ง”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://politicalparty-interestgroup-election.blogspot.com> [๑๕ เมษายน ๒๕๖๓].

หนังสือพิมพ์คมชัดลึก. “เหตุผลหนุน-ค้านเก็บเงินค่าสมาชิกพรรคการเมือง”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.komchadluek.net/news/scoop/๒๗๒๑๗๙> [๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓].

ข้อมูลจังหวัดชัยภูมิ. “ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดชัยภูมิ”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.chaiyaphum.go.th/page_about/about๒.๑.php [๑๕ มกราคม ๒๕๖๒].

เทศบาลตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. “ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ.๒๕๖๒”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.thasailoud.go.th/home> [๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒].

ทศพล สมพงษ์. “พัฒนาการและพัฒนาประชาสังคม”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.thaiihdc.org/web/index.php?option=comcontent&view> [๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓].

สมพงษ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ. “ประมวลบทบาทหน้าที่ของพรรคการเมืองไว้เพื่อประโยชน์ในการศึกษา”. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <https://www.baanjomyut.com/library> [๑๕ มกราคม ๒๕๖๓].

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. “พรรคการเมือง”. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : https://www.ect.go.th/ect_th [๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓].

บรรณานุกรม (ต่อ)

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ. “การเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.ect.go.th/ewt/ewt/chaiyaphum/ewt_news.php?nid=๖๕&filename=index [๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓].

(๖) ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ กฎหมาย พระราชบัญญัติ ฯลฯ ที่ไม่ปรากฏผู้แต่งรูปแบบ :

“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐”. ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๔ มิถุนายน, ๒๕๖๐.

“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๐” ราชกิจจานุเบกษา ๑๒๔ มิถุนายน, ๒๕๕๐.

“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑”. ราชกิจจานุเบกษา ๑๑๕ มิถุนายน, ๒๕๔๑.

“พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๔๙๘”. ราชกิจจานุเบกษา ๗๒ กันยายน, ๒๔๙๘.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐”. ราชกิจจานุเบกษา ๑๑๔ ตุลาคม, ๒๕๔๐.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐”. ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๔ เมษายน, ๒๕๖๐.

(๗) สัมภาษณ์ :

สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัติพิมล. รองเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ วัดโพธิ์พินาศ, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

พระครูโสภณภัทรกิจ. เจ้าคณะตำบลในเมืองเขต ๑ จังหวัดชัยภูมิ วัดในเมือง, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

พล.ต.ดร.ณัฐ สวาสดิ์รัตน์. เลขานุการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓.

ผศ.ดร.พิมพ์พจี บรรจงปรุ. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดชอาจารย์. ประจำรัฐศาสตรมหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นางพรเพ็ญ บุญศิริวัฒนกุล. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๕ จังหวัดชัยภูมิ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายสัมฤทธิ์ แทนทรัพย์. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๓ จังหวัดชัยภูมิ, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายมานะ โลหะวณิชย์. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๔ จังหวัดชัยภูมิ, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

นายแพทย์โอชิษฐ์ เกียรติกิ่งชูชัย. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๑ จังหวัดชัยภูมิ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายแพทย์สุรวิทย์ คนสมบูรณ์. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๖ จังหวัดชัยภูมิ, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

นายเชิงชาย ชาลีรินทร์. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๒ จังหวัดชัยภูมิ, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

นายเสี่ยศักดิ์ ประเสริฐศรี. เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิให้สัมภาษณ์ แทน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายบรรยงค์ เกียรติกิ่งชูชัย. นายกเทศมนตรีเมืองจังหวัดชัยภูมิ, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

ผศ.ดร.สมพงษ์ ยอดวงศ์. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลทุ่งทอง อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นางวาสนา อุดมะพันธ์. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นางเกษา มีสิทธิ์. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายเรืองเดช ภิรมย์. ปลัดเทศบาลตำบลจัตุรัสปฏิบัติหน้าที่แทนนายกเทศมนตรี อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายวิชัย ประภากรแก้วรัตน์. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองบัวโคก อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ, ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓.

(๘) สันทนาการ :

การสันทนาการเฉพาะ พระมหากษัตริย์ กิติติโสภโณ ผศ.ดร. เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

รศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล. อาจารย์พิเศษภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต. เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุติ. ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะสังคม ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

อาจารย์ ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต, อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ดร.ณัฐมลกานต์ ไชยวิมลสิริ. รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

2. ภาษาอังกฤษ

(1) Books :

Almond, G.A. and Verba S. **The Civic Culture**. Boston: Little. Brown and Company Inc. 1965.

Chapin, F.S. **Social Participation and Social Intelligence**. 2rd ed. New York: Longman. 1997.

Cohen, J.M.& Uphooff. N.T **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evolution Rural Development Committee Center for International Studies**. New York: Longman. 1999.

Lee J. Cronbach. **Essential of Psychological Testing**. 2nd ed. New york: Harper & Row Publishers. 1974.

Sidny Verba, Norman H Nie, Jae-On Kim. **Participation and Political Equality: A Seven Nation Comparison**. New York: Cambridge University Press. 1978.

Taro Yamane. **Statistic: An Introductory Analysis**. 2ed. Singapore: Time Printers. 1972.

ภาคผนวก ก

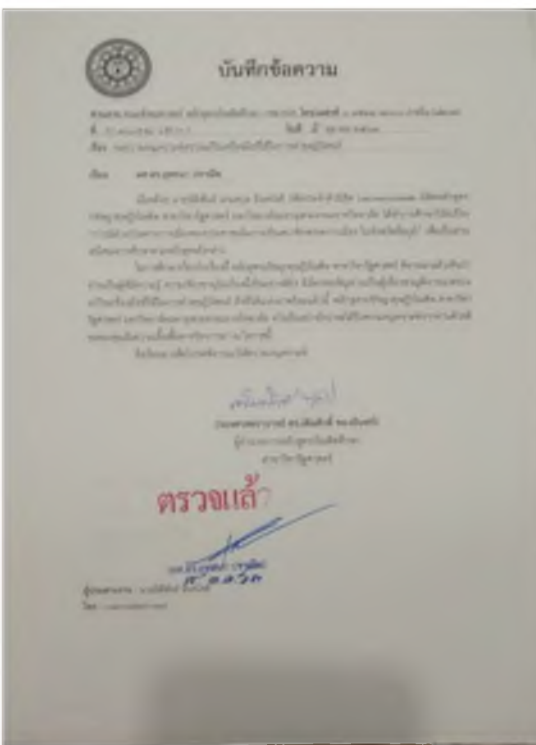
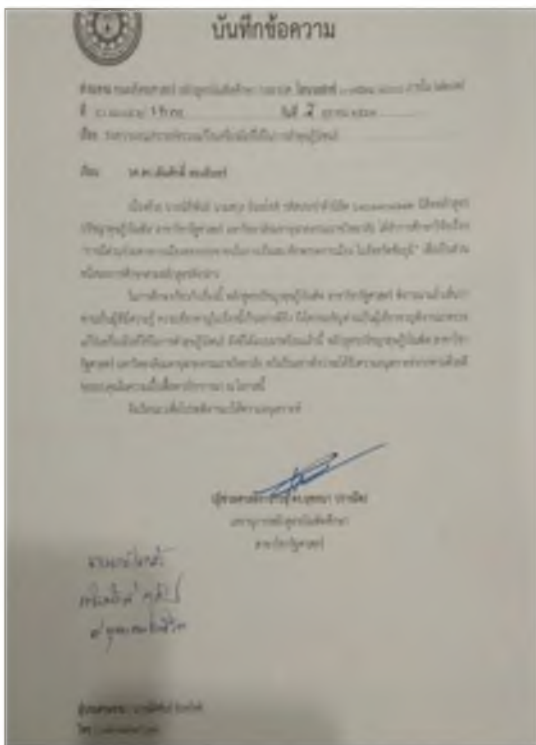
ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

๑. รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษาภาควิชารัฐศาสตร์คณะ
รัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผศ.ดร.ยุทธนา ประณีต
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. รศ.ว่าที่พันตรี ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิกาล
ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษภาควิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจ IOC

 บันทึกข้อความ

กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง: **การขอความเห็นชอบ** .....
 ที่: ศษ ๐๐๑๓๓.๑/๒๕๖๓ .....
 ถึง: **มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์**

เรื่อง ขออนุมัติ **โครงการ** .....

เรียน **อธิการบดี** มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ตามที่ **นางสาว** ..... ได้ยื่นขอความเห็นชอบ **โครงการ** .....
 ซึ่งอยู่ในความดูแลของ **กอง** .....
 นั้น เพื่อให้ทราบถึง **มติ** ของ **คณะกรรมการ** .....
 เห็นว่า **โครงการ** .....
 เป็น **โครงการ** .....
 จึงขอ **อนุมัติ** .....
 และ **ให้** .....
 ดำเนินการต่อไป

นาย .....
 (รองอธิการบดี **มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์**)
 ผู้อำนวยการ **กอง** .....
 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

นาย .....
 อธิการบดี **มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์**

โทรสาร **๐๒-๕๖๖๖๖๖๖**
 โทร **๐๒-๕๖๖๖๖๖๖**

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับศึกษา ค้นคว้าและเพื่อประโยชน์สำหรับการวิจัยและขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเห็นของท่านเพื่อจะนำไปวิเคราะห์ให้เป็นประโยชน์ดังที่กล่าว ข้อมูลที่ท่านตอบจะถือเป็นความลับและ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลบนแบบภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถามนี้มี ๓ ตอน และตอนที่ ๔ ขอเสนอแนะ ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามการประยุกต์หลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างสูง

(.....)

(นิติพันธ์ อินทโชติ)

นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์

สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริง

๑. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
๒. อายุ	☐ อายุ ๑๘ - ๒๐ ปี ☐ อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี ☐ อายุ ๕๑ ปี ขึ้นไป	☐ อายุ ๒๑ - ๓๐ ปี ☐ อายุ ๔๑-๕๐ ปี
๓. ระดับการศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี ☐ อื่น ๆ (ระบุ).
๔. อาชีพ	☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ เกษตรกร ☐ ธุรกิจส่วนตัว	☐ พนักงานบริษัท ☐ พ่อบ้าน/แม่บ้าน
๕. รายได้	☐ ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ☐ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท	☐ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท ☐ ๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป

หมายเหตุ สมาชิกของพรรคการเมืองหมายถึง บุคคลที่เป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง เป็นผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคโดยถูกต้องเป็นทางการ

ตอนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ ว่าท่านนำมาใช้อยู่ในระดับใดที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยกำหนดระดับคะแนนดังนี้

๕. หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด
๔. หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก
๓. หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง
๒. หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย
๑. หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑.การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง						
๑.	ท่านเห็นว่าการมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมากทำให้พรรคเกิดความเข้มแข็ง					
๒.	ท่านเห็นว่าการมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมากจะ ช่วยในเรื่องงบประมาณเงินทุนที่พรรคจะได้จาก สมาชิกพรรค					
๓.	ท่านเห็นว่าการเป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทน ของพรรคภายในชุมชนหรือภายในองค์กรต่าง ๆ					
๔.	ท่านเห็นว่าการเป็นสมาชิกพรรคยังเป็นตัวแทน ของพรรคในการสื่อสารทางการเมือง					
๕.	ท่านเห็นว่าการมีสมาชิกพรรคจำนวนมากมีบทบาทสำคัญ ช่วยหาเสียงเลือกตั้งและระดมคนหรือพยายามดึงให้ผู้คนมาสนับสนุนการลงคะแนนเสียง					
๒.การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง						
๑.	ท่านเห็นว่าการมีสมาชิกพรรคการเมืองมีความสำคัญ ต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองมาก					
๒.	ท่านเห็นว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมี อุดมการณ์มีความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกัน					

ข้อที่	ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๓.	ท่านเห็นว่าการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นเสรีภาพของปวงชนชาวไทย					
๔.	ท่านเห็นว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกสนับสนุนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน					
๕.	ท่านเห็นว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่า หนึ่งล้านบาท					
	๓. การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง					
๑.	ท่านเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองก่อให้เกิดการผลิตนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชน					
๒.	ท่านเห็นว่าคุณภาพการมีส่วนร่วมตัดสินใจการปรึกษาหารือกับสาธารณะชนและสมาชิกพรรคช่วยให้รู้ความต้องการของประชาชนนำมาออกเป็นนโยบายของพรรคการเมือง					
๓.	ท่านเห็นว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง					
๔.	ท่านเห็นว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง					
๕.	ท่านเห็นว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคหรือนโยบายของพรรคการเมืองควรรับการพัฒนาให้ทันสมัย					
	๔ การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ					
๑.	ท่านเห็นว่าการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญ					
๒.	ท่านเห็นว่าการใช้สิทธิโดยอิสระ คือ การใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากความสมัครใจ					
๓.	ท่านเห็นว่าการเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง					
๔.	ท่านเห็นว่าจะไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					

ข้อที่	ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๕.	ท่านเห็นว่า ความเสมอภาคในการเลือกตั้งบุคคล แต่ละคน มีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงเท่านั้น					
	๕. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่					
๑.	ท่านเห็นว่าเข้าไปเพื่อออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของ ประเทศชาติและประชาชน					
๒.	ท่านเห็นว่าเป็นผู้เลือกผู้ที่จะไปดำรงตำแหน่งเป็น นายกรัฐมนตรี					
๓.	ท่านเห็นว่าควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน					
๔.	ท่านเห็นว่าจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศ					
๕.	ท่านเห็นว่าปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของ ประชาชนต้องนำเสนอรัฐบาล					
	๖. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง					
๑.	ท่านเห็นว่าสมาชิกควรมีส่วนร่วมจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อย กว่า ๑๐๐ บาท ต่อปีหรือ พรรคอาจกำหนดโดยจ่ายค่า บำรุงพรรคจากสมาชิกแบบตลอดชีพก็ได้แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาท					
๒.	ท่านเห็นว่าพรรคการเมือง"ห้ามมิให้บุคคลธรรมดา หรือนิติ บุคคลบริจาคให้แก่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง เกินกว่า ๑๐ ล้านบาทต่อปี"					
๓.	ท่านเห็นว่าผู้บริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษี ผู้บริจาค เงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหัก ลดหย่อนภาษีได้					
๔.	ท่านเห็นว่าผู้บริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษี ผู้บริจาค เงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหัก ลดหย่อนภาษีได้กรณีบุคคลธรรมดา ไม่เกิน๑๐,๐๐๐บาท นิติบุคคลไม่เกินปีละ๕๐,๐๐๐ บาท					
๕.	ท่านเห็นว่าการบริจาคแก่พรรคการเมือง ตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้เปิดเผยชื่อผู้บริจาค					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการ
พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัด
ชัยภูมิ ว่าท่านนำมาใช้อยู่ในระดับใดที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยกำหนดระดับคะแนนดังนี้

๕ หมายถึงมีการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗	อยู่ในระดับมากที่สุด
๔ หมายถึงมีการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗	อยู่ในระดับมาก
๓ หมายถึงมีการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗	อยู่ในระดับปานกลาง
๒ หมายถึงมีการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗	อยู่ในระดับน้อย
๑ หมายถึงมีการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการ พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	๑.หมั่นประชุมกันเองนิตย					
๑.	ท่านเห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตยจะทำให้เกิดความ รักสามัคคีสมาชิกพรรคการเมืองได้พบปะแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน					
๒.	ท่านเห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตยจะ สามารถเสนอ แนวทางในการแก้ไขปัญหาได้					
๓.	ท่านเห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตย ของสมาชิกพรรค ในเรื่องต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน					
๔.	ท่านเห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตยทำให้ความสามัคคี					
๕.	ท่านเห็นว่าการหมั่นประชุมกันเองนิตย ทำให้มีการแก้ไข ปัญหา เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ					
	๒. พร้อมเพรียงกันประชุม					
๑.	ท่านเห็นว่าการพร้อมเพรียงกันประชุม และเลิกประชุม					
๒.	ท่านเห็นว่าผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลาเพื่อ ความพร้อมของสมาชิก					
๓.	ท่านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุมจนครบกำหนดเวลา					
๔.	ท่านเห็นว่าพร้อมเพรียงกันประชุมร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ ในการประชุมร่วมกัน					

ข้อที่	การประยุกต์หลักธรรมโอปรธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ	๒๕๑ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๕.	ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคพร้อมเพรียงกัน เข้าประชุมทำให้พรรคเกิดความเข้มแข็ง					
	๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ					
๑.	ท่านเห็นว่าไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ที่บัญญัติไว้ก่อน					
๒.	ท่านเห็นว่าไม่ควรตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบที่ไม่ถูกต้อง					
๓.	ท่านเห็นว่าไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎเก่าต้องมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนให้ทุกคนปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ					
๔.	ท่านเห็นว่าไม่บัญญัติสิ่งใหม่ไม่ยกเลิกกฎระเบียบเก่าผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจจะต้องไม่ทำการยกเลิก					
๕.	ท่านเห็นว่าสมาชิกต้องทำตามข้อบังคับพรรคและไม่ออกกฎอื่นให้ขัดต่อของเดิม					
	๔. เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค					
๑.	ท่านเห็นว่าควรเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค					
๒.	ท่านเห็นว่า ให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้นำในชุมชน					
๓.	ท่านเห็นว่าคำแนะนำผู้อาวุโสสมาชิกพรรคควรรับฟัง					
๔.	ท่านเห็นว่าผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งของท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา					
๕.	ท่านเห็นว่าผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งของท่านสามารถบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
	๕. ไม่ลู่แก่อำนาจให้เกียรติสตรี					
๑.	ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคการเมืองให้เกียรติสตรี					
๒.	ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคการเมืองทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน					
๓.	ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคการเมือง ให้เกียรติต่อกุสสตรีควรให้เกียรติกัน ไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดถึงกันในทางไม่ดี					
๔.	ท่านเห็นว่าโดยไม่จำเป็นต้องเฉพาะกุสสตรี ผู้ร่วมงานก็ให้เกียรติกัน					
๕.	ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคต้องรับฟังความคิดเห็นของทุกคน					
	๖. เคารพสถานที่สำคัญ					
๑.	ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคควรเคารพสถานที่สำคัญที่ประชาชนให้การเคารพนับถือ					

ข้อที่	การประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒.	ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคควรเคารพสถานที่ ชุมชนที่ใช้ร่วมทำกิจกรรม					
๓.	ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคควรเคารพสถานที่สำคัญทางศาสนาและทำนุบำรุงรักษา					
๔.	ท่านเห็นว่าควรเคารพสถานที่สำคัญให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน					
๕..	ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคควรร่วมทำกิจกรรม สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน					
	๗. คุ้มครอง ป้องกัน อันชอบธรรม					
๑.	ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคต้องให้ความคุ้มครอง ป้องกันต่อผู้มาเยือนอย่างทั่วถึงทุกคน					
๒.	ท่านเห็นว่าบุคคลที่ให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนสมาชิกพรรคควรคุ้มครองป้องกัน					
๓.	ท่านเห็นว่าการปฏิสังขรณ์หรือการต้อนรับขับสู้ควรคุ้มครอง ป้องกัน					
๔.	ท่านเห็นว่าการคุ้มครอง ป้องกันการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือน					
๕.	ท่านเห็นว่าสมาชิกพรรคต้องคุ้มครอง ป้องกันบุคคล และสาธารณะประโยชน์อันชอบธรรม					

ตอนที่ ๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ

ขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย
ในจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ : _____

ตำแหน่ง : _____

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์ : _____

เวลา : _____

ตอนที่ ๒ ข้อมูลการสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อนำไปสู่การสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

ข้อ ๑ ตามความคิดเห็นของท่านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ ท่านเห็นว่าเป็นอย่างไร

๑.๑ การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๑.๒ การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง

๑.๓.การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคและนโยบายของพรรคการเมือง

๑.๔. การสนับสนุนพรรคให้ได้รับการเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ

๑.๕. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำ

หน้าที่

๑.๖. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรคการเมือง

ข้อ ๒ ตามความคิดเห็นของท่านการประยุกต์หลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ท่านเห็นว่าเป็นอย่างไร

๒.๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

๒.๒. พร้อมเพรียงกันประชุม

๒.๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีบัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ -----

-----

๒.๔. เคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค

๒.๕. ไม่ลุแก่อำนาจให้เกียรติสตรี

๒.๖. เคารพสถานที่สำคัญ

๒.๗. คู่ครอง ป้องกัน อันชอบธรรม

ขอบพระคุณครับที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล

ภาคผนวก ค
การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ(IOC) ของแบบสอบถาม เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ใน จังหวัดชัยภูมิ		ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑.ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง									
	ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.ด้านการจัดตั้งพรรคการเมือง									
	ข้อ ๑	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
	ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.ด้านการร่วมออกข้อบังคับพรรค และนโยบายพรรคการเมือง									
	ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.ด้านการสนับสนุนพรรคการเมืองให้ได้รับ การเลือกตั้งให้พรรคเข้าบริหารประเทศ									
	ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๒	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
	ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรม ปัจจัยที่ส่งเสริมพัฒนาการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ใน จังหวัดชัยภูมิ		ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๕.ด้านการเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง									
	ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.ด้านการมีส่วนร่วมบริจาคเงินบำรุงพรรค									
	ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ

ปัจจัยที่ส่งเสริมพัฒนาการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิก พรรคการเมืองไทย		ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑.การประชุมพร้อมเพียงกันเป็นเนืองนิตย์									
	ข้อ ๑	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
	ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.การประชุมพร้อมกันและเลิกประชุม									
	ข้อ ๑	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
	ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ปัจจัยที่ส่งเสริมพัฒนาการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิก พรรคการเมืองไทย			ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
			๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๓.ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ										
	ข้อ ๑		+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
	ข้อ ๒		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๓		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๔		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.เคารพนับถือผู้อาวุโส										
	ข้อ ๑		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๒		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๓		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๔		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.ให้เกียรติสตรี										
	ข้อ ๑		+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
	ข้อ ๒		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๓		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๔		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.สักการะ เคารพนับถือ ปุชนีย์สถาน										
	ข้อ ๑		+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ข้อ ๑
	ข้อ ๒		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ข้อ ๒
	ข้อ ๓		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ข้อ ๓
	ข้อ ๔		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ข้อ ๔
	ข้อ ๕		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ข้อ ๕
๗.การอารักขาคุ้มครอง ป้องกันโดยธรรม										
	ข้อ ๑		+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๕	๑.๐๐	ข้อ ๑
	ข้อ ๒		๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ข้อ ๒
	ข้อ ๓		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ข้อ ๓
	ข้อ ๔		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ข้อ ๕		+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item-Total Statistics

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total	Alpha if Item Deleted	n
ข้อ1_1	233.8667	1979.085	0.837	0.991	30
ข้อ1_2	233.8667	1995.361	0.736	0.991	30
ข้อ1_3	233.7333	2001.720	0.755	0.991	30
ข้อ1_4	234.1000	1985.128	0.742	0.991	30
ข้อ1_5	233.8667	1983.775	0.740	0.991	30
ข้อ2_1	234.1333	1986.120	0.704	0.991	30
ข้อ2_2	234.1667	1982.282	0.761	0.991	30
ข้อ2_3	233.8667	1985.637	0.750	0.991	30
ข้อ2_4	234.0667	2004.616	0.756	0.991	30
ข้อ2_5	234.2667	1993.857	0.748	0.991	30
ข้อ3_1	234.0000	1982.138	0.843	0.991	30
ข้อ3_2	234.0667	1973.789	0.812	0.991	30
ข้อ3_3	233.9000	1983.955	0.811	0.991	30
ข้อ3_4	234.1000	1986.024	0.809	0.991	30
ข้อ3_5	234.1333	1994.533	0.795	0.991	30
ข้อ4_1	234.2000	1981.683	0.778	0.991	30
ข้อ4_2	234.0667	2001.306	0.862	0.991	30
ข้อ4_3	233.9000	1981.886	0.840	0.991	30
ข้อ4_4	233.9667	1988.447	0.715	0.991	30
ข้อ4_5	233.9000	1984.438	0.805	0.991	30
ข้อ5_1	233.9667	1993.826	0.818	0.991	30
ข้อ5_2	233.9667	1985.964	0.831	0.991	30
ข้อ5_3	234.1000	1981.748	0.870	0.991	30
ข้อ5_4	234.1000	1996.507	0.747	0.991	30
ข้อ5_5	234.0667	1977.030	0.841	0.991	30
ข้อ6_1	233.8667	1981.568	0.845	0.991	30
ข้อ6_2	234.0000	1991.724	0.799	0.991	30
ข้อ6_3	234.2000	1992.441	0.771	0.991	30
ข้อ6_4	234.1333	1988.326	0.785	0.991	30
ข้อ6_5	234.3000	1990.838	0.775	0.991	30
ข้อ1_1	234.0333	1985.551	0.847	0.991	30
ข้อ1_2	234.0667	1973.582	0.848	0.991	30

ข้อ 1_3	234.0000	1985.862	0.791	0.991	30
ข้อ 1_4	234.0667	1979.857	0.888	0.991	30
ข้อ 1_5	234.0667	1974.892	0.868	0.991	30
ข้อ 2_1	233.8333	1979.592	0.795	0.991	30
ข้อ 2_2	234.1000	1991.610	0.729	0.991	30
ข้อ 2_3	233.9000	1981.541	0.845	0.991	30
ข้อ 2_4	233.9000	1982.852	0.827	0.991	30
ข้อ 2_5	234.0000	2000.690	0.770	0.991	30
ข้อ 3_1	234.1000	1987.817	0.831	0.991	30
ข้อ 3_2	234.1000	1990.576	0.789	0.991	30
ข้อ 3_3	234.0667	1990.685	0.778	0.991	30
ข้อ 3_4	233.7667	1984.323	0.818	0.991	30
ข้อ 3_5	233.7333	1987.168	0.784	0.991	30
ข้อ 4_1	234.0000	1973.172	0.844	0.991	30
ข้อ 4_2	233.9000	1972.162	0.887	0.991	30
ข้อ 4_3	233.9333	1988.823	0.708	0.991	30
ข้อ 4_4	233.9667	1977.964	0.854	0.991	30
ข้อ 4_5	234.1000	1984.438	0.751	0.991	30
ข้อ 5_1	234.2333	1989.013	0.769	0.991	30
ข้อ 5_2	234.2333	1999.840	0.825	0.991	30
ข้อ 5_3	233.9000	1983.748	0.775	0.991	30
ข้อ 5_4	233.9667	1981.275	0.774	0.991	30
ข้อ 5_5	234.0333	1983.551	0.787	0.991	30
ข้อ 6_1	234.0667	1989.582	0.712	0.991	30
ข้อ 6_2	234.0333	1987.757	0.731	0.991	30
ข้อ 6_3	234.0333	1982.930	0.796	0.991	30
ข้อ 6_4	234.0667	1991.926	0.760	0.991	30
ข้อ 6_5	234.1667	1990.695	0.811	0.991	30
ข้อ 7_1	234.0333	1985.206	0.853	0.991	30
ข้อ 7_2	233.6667	1984.644	0.839	0.991	30
ข้อ 7_3	233.8667	1972.533	0.847	0.991	30
ข้อ 7_4	233.8333	1989.523	0.737	0.991	30
ข้อ 7_5	234.0000	1984.759	0.767	0.991	30

Reliability Statistics

Alpha	N of Items
0.979	52

ผนวก จ

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

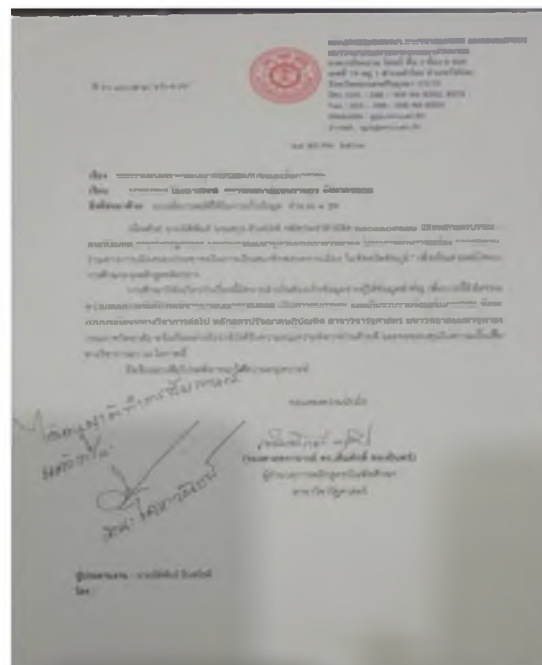
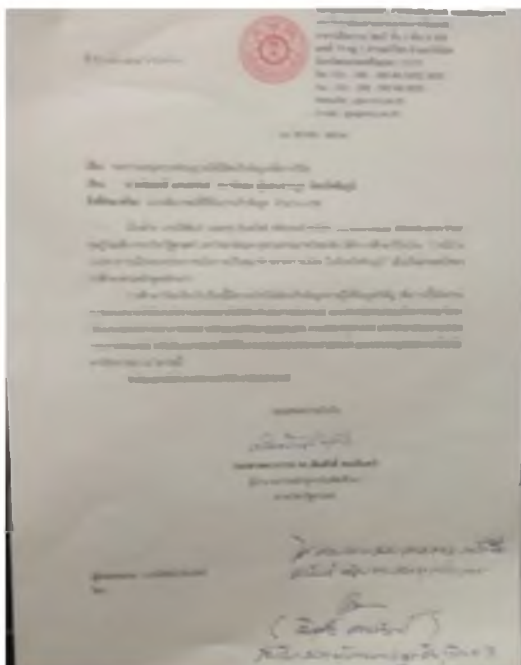
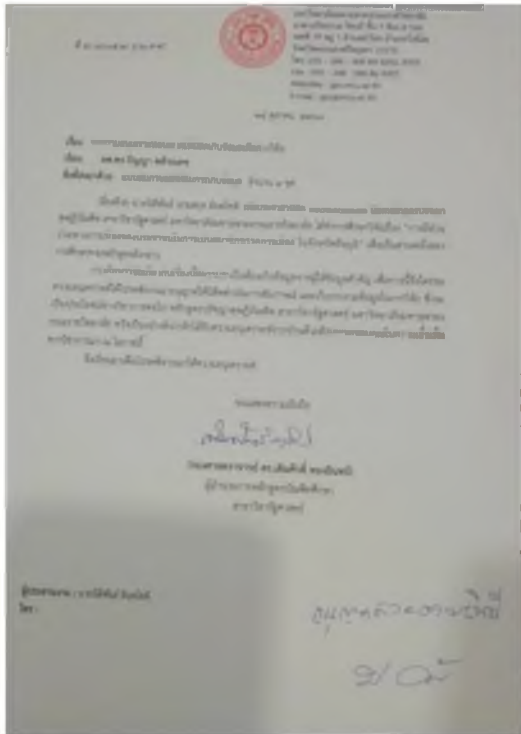
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับที่	ชื่อ - ฉายา / นามสกุล	ตำแหน่ง
กลุ่มด้านศาสนา จำนวน ๒ รูปหรือคน		
ลำดับที่ ๑	พระครูศรีปริยัติพิมล	รองเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ อ.สอนรัฐศาสตร์
ลำดับที่ ๒	พระครูโสภณภัทรกิจ	เจ้าคณะตำบลในเมืองเขต ๑ จังหวัดชัยภูมิ อ. สอนรัฐศาสตร์
กลุ่มด้านวิชาการรัฐศาสตร์ จำนวน ๓ รูปหรือคน		
ลำดับที่ ๓	พล.ต. ดร. ณัฐ สวาสีรัตน์	หลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิตมหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
ลำดับที่ ๔	ผศ.ดร.พิมพ์จี บรรจงปรุ	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา
ลำดับที่ ๕	ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช	อาจารย์.ประจำรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
กลุ่มสมาชิกพรรคการเมือง /กลุ่มตัวแทนประชาชนจำนวน ๑๓ รูป หรือ คน ได้แก่		
ลำดับที่ ๖	นางพรเพ็ญ บุญศิริวัฒนกุล	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร,เขต๕จังหวัดชัยภูมิ.
ลำดับที่ ๗	นายสัมฤทธิ์ แทนทรัพย์,	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, เขต ๓ จังหวัด ชัยภูมิ.
ลำดับที่ ๘	นายมานะ โลหะวณิชย์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, เขต ๔ จังหวัด ชัยภูมิ.
ลำดับที่ ๙	นายแพทย์โอชิษฐ์ เกียรติก่อชูชัย	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร,เขต๑ ชัยภูมิ.
ลำดับที่ ๑๐	นายแพทย์สุรวีทย์ คนสมบูรณ์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร,เขต ๖ จังหวัด ชัยภูมิ.
ลำดับที่ ๑๑	นายเชิงชาย ชาลีรินทร์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร,เขต ๒ ชัยภูมิ
ลำดับที่ ๑๒	นายเสีศักดิ์ ประเสริฐศรี	เลขาธิการองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ สัมภาษณ์
ลำดับที่ ๑๓	นายบรรยงค์ เกียรติก่อชูชัย	นายกเทศมนตรีเมือง,จังหวัดชัยภูมิ.
ลำดับที่ ๑๔	ผศ.ดร.สมพงษ์ ยอดวงศ์	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลทุ่งทอง,อ.บ้าน เขว้า จ.ชัยภูมิ.
ลำดับที่ ๑๕	นางวาสนา อุตมะพันธ์	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลลาดใหญ่
ลำดับที่ ๑๖	นางกษา มีสิทธิ์,	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเขว้า,อ. บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ.
ลำดับที่ ๑๗	นายเรืองเดช ภิรมย์	ปลัดเทศบาลตำบลจัตุรัส อ.จัตุรัส จ.ชัยภูมิ, ทำการแทนนายกเทศมนตรี.
ลำดับที่ ๑๘	นายวิชัย ประภากรแก้วรัตน์	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองบัวโคกอ. จัตุรัส,จ.ชัยภูมิ

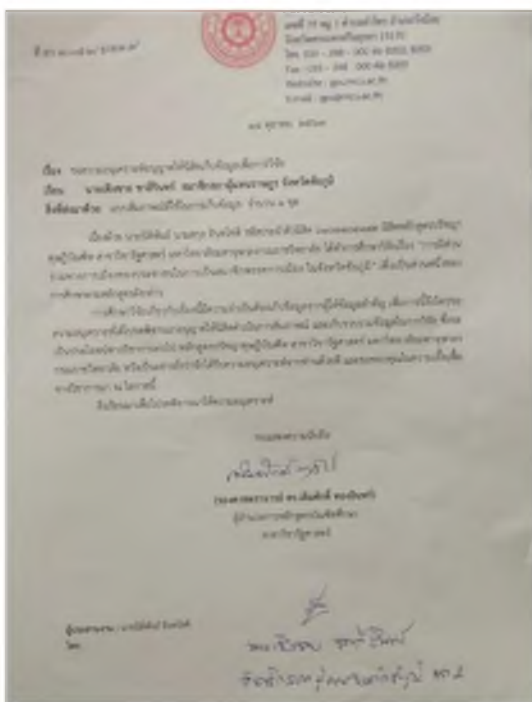
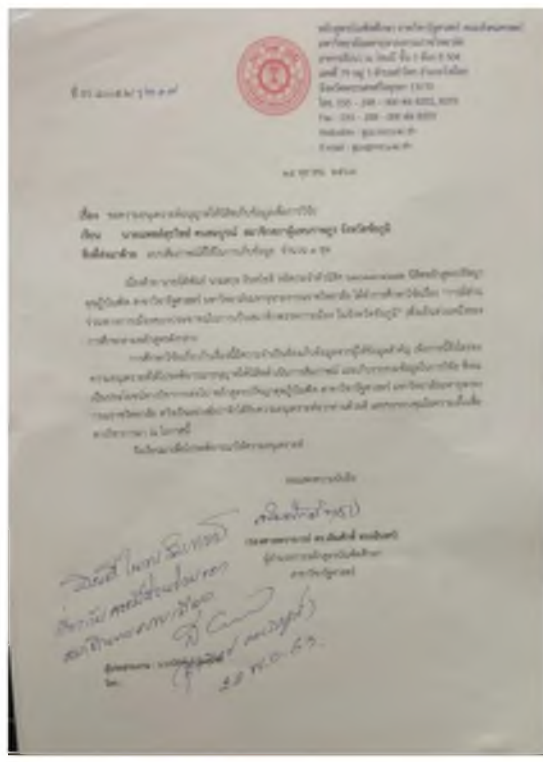
หนังสือขอความอนุเคราะห์

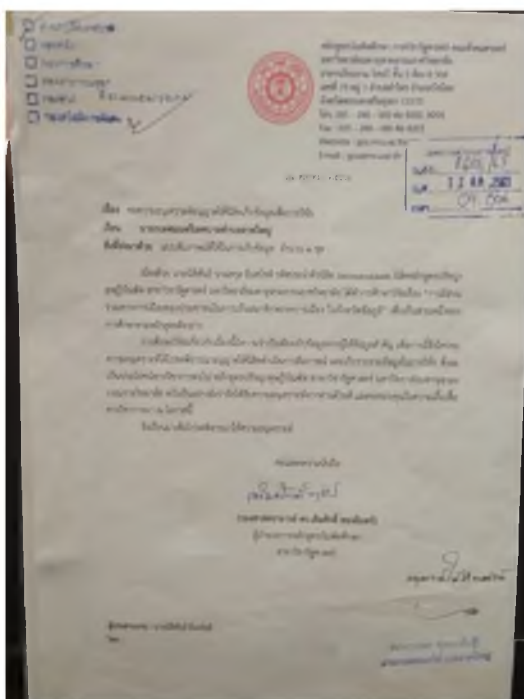
หนังสือขอความอนุเคราะห์ (ต่อ)

หนังสือขอความอนุเคราะห์ (ต่อ)

หนังสือขอความอนุเคราะห์ (ต่อ)

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

พระครูศรีปริยัติพิมลมล
รองเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

พระครูโสภณภัทรกิจ
เจ้าคณะตำบลในเมืองเขต ๑ จังหวัดชัยภูมิ

พล.ต.ณัฐ สวัสดิ์รัตน์
อาจารย์รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วส.ชัยภูมิ

ผศ.ดร.พิมพ์พีจี บรรจงปฐ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช
อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วส.ชัยภูมิ

นางพรเพ็ญ บุญศิริวัฒนกุล
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๕ ชัยภูมิ

นายสัมฤทธิ์ แทนทรัพย์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๓ ชัยภูมิ

นายมานะ โลหะวณิชย์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๔ ชัยภูมิ

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายแพทย์โอชิษฐ์ เกียรติกิจชูชัย
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๑ จังหวัดชัยภูมิ

นายแพทย์สุรวิทย์ คนสมบูรณ์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๖ จังหวัดชัยภูมิ

นายเชิงชาย ชาลรินทร์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๒ จังหวัดชัยภูมิ

นายเสียดศักดิ์ ประเสริฐศรี
เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

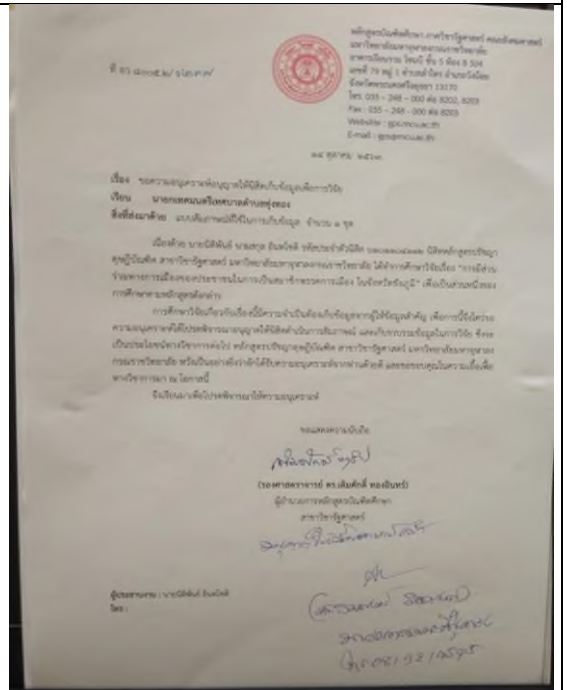
นายบรรยงค์ เกียรติกิ่งชูชัย
นายกเทศมนตรีเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ผศ.ดร.สมพงษ์ ยอดวงศ์
นายกเทศมนตรีเทศบาลทุ่งทอง อ.บ้านเขว้าชัยภูมิ

นางวาสนา อุดมะพันธ์
นายกเทศมนตรีเทศบาลลาดใหญ่ อ.เมือง ชัยภูมิ

นางเกษา มีสิทธิ์
นายกเทศมนตรีเทศบาลบ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า
ชัยภูมิ

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายเรืองเดช ภิรมย์
ปลัดเทศบาลตำบลจตุรัส รักษาการแทน
นายกเทศมนตรี อ.จตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

นายวิชัย ประภากรแก้วรัตน์
นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองบัวโคก
อ.จตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ภาคผนวก ฉ

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ณ ห้อง ๕๐๘ ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนบี ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันอังคารที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป

ลำดับที่	ชื่อ - ฉายา / นามสกุล	ตำแหน่ง
ลำดับที่ ๑	พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.	เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ภาควิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ลำดับที่ ๒	รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิต ศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ลำดับที่ ๓	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิต ศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ลำดับที่ ๔	รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล	อาจารย์พิเศษภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ลำดับที่ ๕	ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ลำดับที่ ๖	รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม	อาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ลำดับที่ ๗	อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ	ประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ลำดับที่ ๘	อาจารย์ ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์ บัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
ลำดับที่ ๙	ดร.ณัฐมลกานต์ ไชยวิมลสิริ	รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านกอก อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

หนังสือขอความอนุเคราะห์

หนังสือขอความอนุเคราะห์ (ต่อ)

วิทยาลัยโสตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
 เลขที่ ๑๗ หมู่ ๖ ตำบลโสน อำเภอดอนจาน จังหวัดฉะเชิงเทรา
 โทร. ๐๗๖ - ๒๒๖ - ๒๒๖ ๒๒๖ ๒๒๖
 โทร. ๐๗๖ - ๒๒๖ - ๒๒๖ ๒๒๖ ๒๒๖
 Website : www.voc.ac.th
 อีเมล : voc@voc.ac.th

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมวิชาการ (Work Shop Document)
 เรื่อง การวิจัยทางจิตวิทยา (Psychology) ของวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
 วัตถุประสงค์ ๑. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๒. เพื่อสร้างเครือข่าย
 ๓. เพื่อสร้างผลงานทางวิชาการ
 ๔. เพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

เรียน ท่านผู้อำนวยการ วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
 ขอเรียนแจ้งว่า วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้จัดประชุมวิชาการ
 เรื่อง การวิจัยทางจิตวิทยา (Psychology) ของวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
 ในวันที่ ๒๖-๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๖ ณ วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
 ขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมวิชาการดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนา
 วิชาการของวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ขอแสดงความนับถือ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร นนทวัฒน์
 ผู้อำนวยการ วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
 จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้ประสานงาน : ดร.ณัฐพร นนทวัฒน์
 โทร. ๐๗๖-๒๒๖-๒๒๖ ๒๒๖ ๒๒๖

วิทยาลัยโสตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
 เลขที่ ๑๗ หมู่ ๖ ตำบลโสน อำเภอดอนจาน จังหวัดฉะเชิงเทรา
 โทร. ๐๗๖ - ๒๒๖ - ๒๒๖ ๒๒๖ ๒๒๖
 โทร. ๐๗๖ - ๒๒๖ - ๒๒๖ ๒๒๖ ๒๒๖
 Website : www.voc.ac.th
 อีเมล : voc@voc.ac.th

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมวิชาการ (Work Shop Document)
 เรื่อง การวิจัยทางจิตวิทยา (Psychology) ของวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ลำดับ	ชื่อสถานศึกษา	ผู้แทน	วันที่
๑.	วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ดร.ณัฐพร นนทวัฒน์	๒๖/๘/๖๖
๒.	วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ดร.ณัฐพร นนทวัฒน์	๒๗/๘/๖๖
๓.	วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ดร.ณัฐพร นนทวัฒน์	๒๗/๘/๖๖
๔.	วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ดร.ณัฐพร นนทวัฒน์	๒๗/๘/๖๖
๕.	วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ดร.ณัฐพร นนทวัฒน์	๒๗/๘/๖๖
๖.	วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ดร.ณัฐพร นนทวัฒน์	๒๗/๘/๖๖
๗.	วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ดร.ณัฐพร นนทวัฒน์	๒๗/๘/๖๖
๘.	วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ดร.ณัฐพร นนทวัฒน์	๒๗/๘/๖๖
๙.	วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ดร.ณัฐพร นนทวัฒน์	๒๗/๘/๖๖

ภาพประกอบการสนทนากลุ่ม

ภาพประกอบการสนทนากลุ่ม

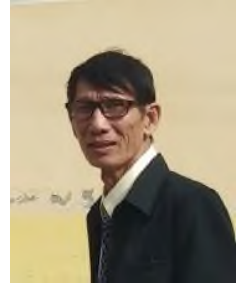

ภาพประกอบการสนทนากลุ่ม

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ / นามสกุล : นายนิติพันธ์ อินทโชติ
 วัน / เดือน / ปีเกิด : วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๑
 ภูมิลำเนาที่เกิด : จังหวัดฉะเชิงเทรา

การศึกษา

- : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- : นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- : นิติศาสตรมหาบัณฑิต (น.ม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประสบการณ์การทำงาน

- : จบโรงเรียนจ่าอากาศ ครุฝึกนักเรียนจ่าอากาศ (๑๑ ปี) กรมข่าวจบหลักสูตรการข่าวกรอง, เจ้าหน้าที่ข่าว กอ.รมน เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ, เจ้าหน้าที่ข่าวแผนกการข่าวกองยุทธวิธีกรมควบคุมปฏิบัติการทางอากาศ, จบหลักสูตรการข่าวพิเศษ กอ.รมน. (ลาออกก่อนเกษียณอายุราชการ ยศทหาร พ.อ.อ.)
- พ.ศ.๒๕๕๙ : เป็นอาจารย์รับผิดชอบหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
- พ.ศ.๒๕๖๐-ปัจจุบัน : เป็นอาจารย์รับผิดชอบหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

ผลงานวิชาการ

นายนิติพันธ์ อินทโชติ

บทความเรื่อง ที่มาสมาชิกวุฒิสภาของประเทศไทยภายหลังการเปลี่ยนแปลง การปกครองในปี พ.ศ.๒๕๓๕ วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ วันที่ ๙ เดือน กันยายน ๒๕๖๑

:

นายนิติพันธ์ อินทโชติ

บทความศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓
นวัตกรรมทางการปกครองและบริหารในยุคไทยแลนด์ ๔.๐
ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

: นายนิติพันธ์ อินทโชติ

บทความเรื่อง“พระราชบัญญัติคณะสงฆ์”ตีพิมพ์เผยแพร่บทความใน
วารสารชัยภูมิปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬ
าลงกรณราชวิทยาลัย ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๓ ประจำเดือน กันยายน-
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ที่อยู่ปัจจุบัน

๑๑๖/๑๑๖ ม.๕ แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร